

SOS: გადაარჩინეთ ჩვენი დები

პრაქტიკული წინამძღოლობა იმ ქალებისა და გოგონების
დასახმარებლად მთელ მსოფლიოში, რომლებიც რისკის
ჯგუფში არიან

დებორა მეროფი

SOS: გადაარჩინეთ ჩვენი დები

პრაქტიკული წინამძღოლობა იმ ქალებისა
და გოგონების დასახმარებლად მთელ
მსოფლიოში, რომლებიც რისკის ჯგუფში არიან

დებორა მეროფი

eBooks for download
east.om.org/ebooks

Originally published in English under the title:

SOS: Save Our Sisters by Deborah Meroff

Copyright © 2014 by Deborah Meroff

Copyright © 2016 for the Georgian edition by OM EAST.

Translated by permission. All rights reserved.

ბიბლიური ციტატები აღებულია საქართველოს ბიბლიური საზოგადოების
2013 წლის თარგმანიდან

წინასიტყვაობა

დიდი პატივია, დაწერო შესავალი ამ პრაქტიკული წინამძღოლობისთვის, რომელიც შემოკლებული ვერსიაა წიგნისა „ხასიათის სიმტკიცე. მისიონერი ქალების სიმამაცე“ (*TRUE GRIT: Women Taking on the World for God's Sake*) – ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი წიგნისა ჩემს ცხოვრებაში, განსაკუთრებით ბოლო 10 წლის მანძილზე. ყოველთვის სასიხარულოა დარიგებაც და გაყიდვაც ამ წიგნის ათი ათასობით ეგზემპლარისა მთელს მსოფლიოში ხუთ სხვადასხვა ენაზე, ინგლისურის გარდა. როცა მან პირველად იხილა დღის შუქი, იგი გახდა წლის ჩემი წიგნი, შემდეგ კი – ათწლეულისა. ორგანიზაცია “OM International-ის” განყოფილება „სპეციალური პროექტები“ აფინანსებს ბევრ თარგმანებს, და ჩვენ ძალიან გვახარებს ამ ახალი სასარგებლო ვერსიის გამოჩენა.

შესაძლოა, გაგიძნელდეთ ზოგიერთი გვერდის წაკითხვა. ის სინამდვილე, რომელიც გაიარეს, და კვლავაც უწევთ, გაიარონ გოგონებმა და ქალებმა, თანამედროვე მსოფლიოში ადამიანის უფლებათა ერთ-ერთი ყველაზე სერიოზული დარღვევაა. თუმცა იგივე გვერდები გვეხმარება დავინახოთ ის, რაც ღმერთს შეუძლია გააკეთოს ჩვენი მეშვეობით.

ვლოცულობ იმაზე, რომ თქვენ არა მხოლოდ წაკითხვით ეს აქტუალური და საჭირო სახელმძღვანელო, არამედ მონაწილეობაც მიიღოთ მის გავრცელებაში. ყველა ჩვენგანი

მოწოდებულია მისიონერობისთვის და ჩვენ შეგვიძლია გავაფართოვოთ ჩვენი გავლენა, თუ დავარიგებთ ასეთ შესანიშნავ წიგნებს. დაე გაკუროთ ხოლმე ერთმა, თქვენი საქმის კეთებისას.

დოქტორი ჯორჯ ვერვერი

“OM International-ის” დამაარსებელი და საერთაშორისო საპატიო დირექტორი.

შესავალი

ათი წლის წინ, როცა საერთაშორისო ამბების ჟურნალისტად ვმუშაობდი და რამდენიმე წლის მანძილზე ვსწავლობდი ამ ყოველივეს, დავამთავრე მუშაობა გამოცემაზე, რომელსაც ერქვა: „ხასიათის სიმტკიცე. მისიონერი ქალების სიმამაცე“ (*TRUE GRIT: Women Taking on the World for God's Sake*). ვიმედოვნებდი, რომ სანამ სახელმძღვანელო “SOS”-ის პირველი გამოცემა დაიბეჭდებოდა, შევძლებდი რაღაც მეთქვა იმ მნიშვნელოვან ცვლილებებზე, რაც მოხდებოდა გოგონებისა და ქალების სტატუს-კვოში მთელი მსოფლიოს მასშტაბით. მიუხედავად იმისა, რომ ზოგიერთ ქვეყნებში გარკვეულ ზომებს იღებენ ადამიანის უფლებათა დასაცავად, მაინც არასაკმარისია ძალისხმევა ამ ახალი კანონების დაცვის უზრუნველსაყოფად. ტრაგიკული რეალობა ისეთია, რომ სინამდვილეში, სხვადასხვა სფეროებში იზრდება ძალადობის, ადამიანებით ვაჭრობის, გენდერული დისკრიმინაციის შემთხვევები XXI საუკუნეში მცხოვრები სუსტი სქესის მილიონობით წარმომადგენელთა მიმართ.

წიგნს, “SOS: გადაარჩინეთ ჩვენი დები” განზრახაქვს ქვესათაურად: „პრაქტიკული წინამძღოლობა მთელ მსოფლიოში მცხოვრებ იმ ქალთა და გოგონათა დასახმარებლად, რომლებიც რისკის ქვეშ არიან“. წიგნში არ არის ჩართული იმ ქალთა ისტორიები მთელი მსოფლიოდან, რომელთა პოვნაც შეიძლება „ხასიათის სიმტკიცეში“. ეს წიგნი – მოწესრიგებული ცნობარია ადამიანის უფლებებისა, რომელთა დარღვევასაც მსოფლიოს მოსახლეობის,

თითქმის, ნახევარი აწყდება. ეს მიმოხილვა არანაირად არ არის სრული; შეგიძლიათ გამოიყენოთ იგი, როგორც სასარგებლო სახელმძღვანელო და სტიმული შემდგომი კვლევისათვის.

გადაარჩინეთ ჩვენი დების წერის მიზანი არ არის მხოლოდ ინფორმაციის მოწოდება. ჩემი იმედია, რომ ამ წიგნში მოყვანილი შემადრწუნებელი ფაქტები მკითხველს დააფიქრებს და მოქმედებისაკენ უბიძგებს. ადამიანების უმეტესობის პირველი ძლიერი და ცხადი ნაბიჯიქნება ლოცვა, მაგრამ ცალკეულ პირებსა და ჯგუფებს უმორჩილესად ვთხოვთ გადადგან “პრაქტიკული ნაბიჯი.” ყოველი ხმა, ყოველი პროტესტის წერილი და ყოველი თეთრი მნიშვნელოვანია დახმარებისათვის. თუ ვაპირებთ სოლიდარობა გამოვუცხადოთ და შევუერთდეთ ასე ფართოდ გავრცელებული ძალდობების წინააღმდეგ ბრძოლის ჯგუფებს და გავლენა მოვახდინოთ ცვლილებებზე.

მხედველობაში იქონიეთ, რომ მხურვალე ლოცვა არა მხოლოდ მსოფლიოს ცვლის, არამედ ადამიანებსაც, რომლებიც წარმოთქვამენ მას, ვინაიდან ღმერთი თავის ზრუნვას ჩვენი ხელით ავრცელებს, ამიტომაც თქვენი რეაქცია, შესაძლოა, მოულოდნელი იყოს. იმედი მაქვს ამის. ახლა დროა, რომ დავდგეთ იმ პოზიციაზე, რომელიც ასე მკაფიოდ ჩამოაყალიბა აქტივისტმა და მღვდელმსახურმა ედვარდ ევერეტ ჰეილმა:

“შეერთი ვარ მრავალთაგან, მაგრამ რამედ ვღირვარ. ყველაფრის გაკეთება არ შემიძლია, მაგრამ შემიძლია მცირე ძალისხმევით გამოჩენა. და მიუხედავად იმისა, რომ ბევრს ვერაფერს შევცვლი, გავაკეთებ იმას, რაც ჩემს ძალებშია”.

დებორა მეროფი

<http://women-without-borders.net>

1. სასძლოები საფრთხეში არიან

ყოველწლიურად განზრახულად წვავენ დაახლოებით 25 ათას სასძლოს ინდოეთში, პაკისტანში, ბანგლადეშსა და ნეპალში. მხოლოდ ინდოეთში მზითევის გამო თითქმის ყოველ საათს[1] კლავენ სასძლოს. ამ მკვლელობათაგან უმეტესობა დაუსჯელი რჩება.

სასძლოების დაწვა

ინდოეთი და ნეპალი: მიუხედავად იმისა, რომ ინდოეთში მზითევის მიცემის წესი ლეგალურად აიკრძალა 50 წელზე მეტი ხნის წინ, და სუბკონტინენტის სხვა ნაწილებშიც, სასძლოს ოჯახის საქორწინო საჩუქრების გადახდის წესი, დღემდე შეუცვლელი რჩება. ხშირად ცოლი მიიჩნევა ფინანსურ ტვირთად, ამიტომაც მან, როგორც ფიქრობენ, უნდა გადაიხადოს თავისი სიცოცხლისთვის. აქიგულისხმება ფულისა და ძვირფასეულობის დიდი რაოდენობა (საშუალოდ, ოჯახის ხუთწლიანი შემოსავლის ექვივალენტი). ამიტომაც, არ არის გასაკვირი, რომ ძალიან ღარიბ ოჯახებს გოგონას გაჩენის გაფიქრებაც კი ზარავთ. სინამდვილეში, სწორედ მზითევის სისტემაა ახალშობილ

1 http://articles.timesofindia.indiatimes.com/2012-01-27/india/30670050_1_dowry-death-harassment-and-cruelty-section-498a

გოგონათა მკვლელობის მზარდი რაოდენობის მიზეზი. (იხ. დემოგრაფიული სტატისტიკა განყოფილებაში „აბორტები და ახალშობილ გოგონათა მკვლელობა“). ცნობილია, რომ ზოგმა მოზარდმა გოგონამ, რომელთა მამებსაც არ შეეძლოთ მათთვის მზითვის მიცემა, თავი მოიკლა.

ქალის სტატუსი ქმრის სახლში განისაზღვრება მისგან მოტანილი მზითვის ოდენობით. რძალს საფრთხე დაემუქრება, თუ ქმრის ოჯახი ჩათვლის, რომ ადრე შეთანხმებული მზითვეი არასაკმარისია. ისინი შეეცდებიან მიიღონ მეტი და, თუ ქალის ოჯახი ვერ შესძლებს დააკმაყოფილოს მათი მოთხოვნა, შესაძლოა, რძალზე იძალადონ: გააგდონ, ანდა მოკლან კიდევც, რათა ქმარმა შეძლოს შეირთოს სხვა მზითვიანი ქალი.

უარყოფილ ცოლებს მომავლის რამდენიმე ვარიანტი აქვთ. ძალზე იშვიათად არიან ოჯახები მზად, უკან მიიღონ ისინი სირცხვილის სოციალური დამღის გამო რაკი იფარებენ განათხოვარ ქალს; მთავრობა მხოლოდ რამდენიმე თავშესაფარს სთავაზობს ძალადობის მსხვერპლ ქალებს. მათი უმეტესობა, ასეთი საშინელი რეპუტაციის ტვირთის შიშით, მზად არის ითმინოს ცემა ქმრისა და მისი ნათესავებისგან, და არ მიმართოს ამ თავშესაფრებს.

რაც არ უნდა საოცარი იყოს, სიკვდილიანობის მაჩვენებელი იზრდება ინდოეთის აყვავების კვალობაზე. ოფიციალურად დარეგისტრირებული მაჩვენებელი, რაც 1912 იყო 1987 წელს 2010 წელს ავარდა 8391- მდე. ეს ნიშნავს იმას, რომ ყოველ 90 წუთში ერთ რძალს წვავენ იმ სტატისტიკური მონაცემების მიხედვით, რომელიც გამოაქვეყნა დანაშაულთა რეგისტრაციის ინდოეთის ეროვნულმა ბიურომ. შემთხვევათა უმეტესობაში ქმარი ან მისი ნათესავები ნავთს ასხამდნენ ქალს, ცეცხლს უკიდებდნენ და იმედოვნებდნენ, რომ ინციდენტს ჩათვლიდნენ თვითმკვლელობად ანდა უბედურ შემთხვევად სამზარეულოს

დუმელთან. სხვა ქალები მჟავათი იქნენ დამწვარი. ისინი კი, რომლებიც გადარჩნენ, ფიზიკურად, გონებრივად და ემოციურად ტრავმირებულები დარჩნენ. თუმცა სტატისტიკა მხოლოდ ოფიციალურ ციფრებს გვამცნობს. არ არის დაფიქსირებული ათასობით სიკვდილი, და მკვლელობათა მხოლოდ შედარებით მცირე შემთხვევებია დასჯილი.

ბანგლადეში: მზითევის გაცემის სისტემა ეწინააღმდეგება როგორც რელიგიას, ასევე კანონს ამ უპირატესად მუსლიმურ ქვეყანაში. თავიდან საქმროს ოჯახი უხდიდა საცოლის მშობლებს. თუმცაღა გამოსასყიდის გადახდის პრაქტიკა საცოლის მხრიდან, იმდენად მოთხოვნადი გახდა მდიდრებშიც და ღარიბებშიც (მიუხედავად კანონისა, რომელმაც აკრძალა მზითევის მიცემა 1980 წელს), რომ მრავალ ღარიბ ოჯახს არ შეუძლია გაათხოვოს თავისი ქალიშვილი. 2010 წელს მიღებულ იქნა კანონი „გაფრთხილება ოჯახური ძალადობის წინააღმდეგ“, რომელმაც, როგორც ჩანს, დიდად მაინც არ შეცვალა სიტუაცია. პოლიციის მიერ წარმოდგენილმა ანგარიშებმა აჩვენა, რომ 2011 წელს მზითევთან დაკავშირებულმა დანაშაულთა რიცხვმა 7079 მიაღწია; 4563 შემთხვევა კი დაფიქსირებულია 2012 წლის პირველი ცხრა თვის განმავლობაში.[2]

პაკისტანი: რძლის დაწვა პაკისტანშიც დარჩა. „პროგრესული ქალების ასოციაციის“ მონაცემების მიხედვით, ყოველ წელს, სულ ცოტა, დაწვის 300 შემთხვევაა მიზეზი ძალადობრივი სიკვდილისა ქმრისან მისი ოჯახის წევრების მხრიდან. პოლიციას პასუხობენ, რომ მსხვერპლი დაიღუპაო სამხერეულოს ქურის აფეთქების გამო და ამიტომაც არ ხდება არანაირი გამოძიება. მიუხედავად იმისა, რომ პაკისტანში გაყრა ნებადართულია, ზოგი ოჯახი მაინც ძალადობრივ გზას ირჩევს იმისათვის, რომ გათავისუფლდეს არასასურველი რძლისაგან და მას კლავენ.

„ყურანის სასძლოები“

დადგა მისი ქორწინების დღე. ახალგაზრდა სასძლოს მეგობრები და ნათესავები გულმოდგინედ ამზადებენ მას საქორწილო ცერემონიისათვის. ბანენ და რთავენ საუკეთესო ქსოვილებითა და ძვირფასეულობით. კიდევ რამდენიმე საათი ეთმობა მაკიაჟსა და ვარცხნილობას. ბოლოსდაბოლოს იგი გაჰყავთ. ის ხელს ადებს ისლამის წმიდა წიგნს და იმეორებს თავის აღთქმებს. ახლა ის გათხოვილი ქალია. ყველაფერი წესის მიხედვითაა, გარდა იმისა, რომ მას არ ჰყავს ქმარი. მიზეზი მარტივია: მისი მშობლები მისდევნენ ძალიან ძველ და არცთუ იშვიათ ტრადიციას, რომელიც მიღებულია სინდხის პროვინციის ცნობილ ოჯახებში, ასევე პაკისტანის სასოფლო რაიონებში და პენჯაბის ზოგ რაიონში.[3] გოგონებს გათხოვება შეუძლიათ მხოლოდ ნათესავებზე, ჩვეულებისამებრ ბიძაშვილებზე, რათა დაიცვან გვარი წმიდად და მისი სიმდიდრე – ხელშეუხებლად. თუ შესაფერისი კანდიდატები აღარ არიან, გოგონებს შეუძლიათ გათხოვდნენ ყურანზე. ასეთი ქორწინებები არ არის მოწონებული კლასიკური ისლამის მიერ, სანახევროდ ეს საიდუმლოდ ხდება – პაკისტანელების უმრავლესობამაც კი არ იცის ამ უცნაური პრაქტიკის შესახებ.

„სასძლო“, შესაძლოა, მხოლოდ 10 ან 15 წლის იყოს, მაგრამ ცერემონია მას მთელი ცხოვრების მანძილზე კრავს. შედეგად გოგონა იმყოფება განმარტოებაში, კონტაქტი ეკრძალება ყველა მამაკაცთან, რომელიც 14 წელს ზემოთაა, მათ შორის უახლოეს ნათესავებთანაც. ზოგ შემთხვევაში მას ნება არ ეძლევა დაინახოს კაცი ტელევიზორითაც კი. ასეთ უქმრო ცოლებს მათ განკარგულებაში არსებული თავისუფალი საათების შევსება შეუძლიათ ყურანის შესწავლით. არ არის გასაკვირი, რომ ზოგნი ამ სასძლოთაგან, დაახლოებით 3 000, ბოლოსდაბოლოს, ჭკუაზე იშლება.

3 http://www.dailytimes.com.pk/default.asp?page=2007\03\13\story_13-3-2007_pg12_10

წიგნში „რატომ არა ვარ მუსლიმი“ ავტორს იბნ ბარაკს მოჰყავს ერთი ქალის სიტყვები, რომელსაც ეს ხვედრი ერგო წილად: „სამწუხაროა, რომ არ დავიბადე მაშინ, როცა არაბები ცოცხლად მარხავდნენ თავიანთ ასულებს. ეს უკეთესი იქნებოდა, ვიდრე ასეთი წამება“.

სასძლოების გაყიდვა

ჩინეთში „ერთი ბავშვის პოლიტიკამ“, რომელიც ბიჭების არჩევის სასარგებლოდ არის მიმართული, გამოიწვია სერიოზული დისბალანსი მამრობითსა და მდედრობით სქესთა შორის. საქორწინო ასაკის მილიონობით მამაკაცს არ შეუძლია ცოლის მოყვანა. დანაშაულებრივი დაჯგუფებები და საქორწინო აგენტები, მათ შორის მონებით მოვაჭრენი, ეძებენ სოფლებში გოგონებსა და ქალებს. მიზანი მათი მოტაცებაა, რათა შესთავაზონ პოტენციურ საქმროებს. სხვა ქალები თანამშრომლობენ საქორწინო აგენტებთან იმ იმედით, რომ შიმშილისგან იხსნან ოჯახები. 1990 წლიდან დაწყებული, ჩინეთის ხელისუფლება ყოველწლიურად, საშუალოდ, 8000 მოტაცებულ ქალსა და გოგონას ათავისუფლებს. მიუხედავად ამისა, მოტაცებულთა რიცხვი იზრდება ისევე, როგორც ბაზარი მრავალმილიონიანი ბრუნვით.[4]

ასევე ათასობით ახალგაზრდა ქალი გადაჰყავთ ბირმიდან და უახლოესი ქვეყნებიდან ჩინეთში, რათა მიათხოვონ უცნობ მამაკაცებს. მოტაცებული სასძლო 4500-7500 დოლარად იყიდება. ჩინეთის საზოგადოებრივი უსაფრთხოების სამინისტროს მონაცემებით 2012 წელს მათ გადაარჩინეს და სამშობლოში დააბრუნეს 1281 მოტაცებული უცხოელი ქალი.

4 <http://85.21.179.94/publications/interns/IOM%20Report%20Heggs%20Russian%20Mail-Order%20Brides.pdf>

სხვა ქვეყნებიც არიან ჩართულნი საქორწინო ვაჭრობაში. ბირმელ გოგონებს აგზავნიან ტაილანდში, მალაიზიაში და სინგაპურში გასათხოვებლად. ვიეტნამელ გოგონებს, ჩვეულებისამებრ, აგზავნიან ტაივანში, სამხრეთ კორეაში და სინგაპურში.

„სასძლოები ფოსტით“

ინტერნეტ-ბრაუზერის საძიებო ველში ჩაწერეთ მოთხოვნა „სასძლოები ფოსტით“, და აღმოაჩენთ ათასობით ვებ-გვერდს, რომლებიც გთავაზობენ გოგონებს „შეკვეთით“. არაფერია გასაკვირი – ეს ძალზე მომგებიანი ბიზნესია. საქორწინო აგენტთა გარკვეული ჯგუფები გარკვეული ეროვნების გოგონებზე სპეციალიზირდებიან, მაგალითად რუსებზე, იაპონელებზე, აფრიკელებზე ან ლათინოამერიკელებზე. სხვები ქალების „ფართო ასორტიმენტით“ იწონებენ თავს. შეძლებულ კლიენტებს შეუძლიათ ჩავიდნენ სხვადასხვა ქვეყნებში და ჩამოიყვანონ საცოლეები. შედეგად, ერთ შემთხვევაში, ზოგიერთი კაცი და ქალი იდეალურად ეწყობიან ერთმანეთს, მეორე შემთხვევაში, ათასობით ქალი ხდება ურთიერთობათა მახეში, სადაც ძალადობა და სისასტიკე მეფობს. გამოკვლევის თანახმად, მრავალი კაცი, რომელიც ფოსტით ეძებს საცოლეს, წარსულში ნასამართლევა ან ბრალდებულია ძალადობაში. როგორც კი ნაცემი ემიგრანტი ცოლები გაბედავენ, გამოთქვან პროტესტი, ქმრები მათ დეპორტაციით ემოქრებიან. ხშირად ქალები ენობრივ სიძნელებებს აწყდებიან, და ვერც ვერავის პოულობენ, ვისაც შეიძლება დახმარება სთხოვონ. მიუხედავად იმისა, რომ ეს ინდუსტრია არ შეიძლება განისაზღვროს როგორც „ადამიანებით ვაჭრობა“, რადგან ქალები თავად არიან თანახმანი, ის, უმეტესწილად, არანაირად არ რეგულირდება და ზრდის მსხვერპლთა რიცხვს მთელ მსოფლიოში.

უფლებადაცვითი კანონმდებლობა

ავსტრალიის საემიგრაციო აგენტების სარეგისტრაციო პალატის აქტი პოტენციური საცოლის მხრიდან მოითხოვს ავადმყოფობის ისტორიის შემოწმებას ან შემოწმებას ნასამართლეობაზე. შემკვეთების (პოტენციური საქმროების) შემოწმებას ნასამართლეობაზე მხოლოდ მთავრობის განკარგულების მიხედვით ახდენენ, თუმცა ინფორმაცია შედეგების შესახებ, არ ეძლევა მომავალ საცოლეს, რამაც მისი უსაფრთხოება, შესაძლოა, საფრთხის ქვეშ დააყენოს. კანადასაც აქვს მსგავსი აქტი, მაგრამ, ავსტრალიისგან განსხვავებით, შემოწმებას შემკვეთებიც ექვემდებარებიან. მისი გაცხადება, შესაძლოა, უარყოფილი იქნას, თუ ნასამართლობა აქვს ბოლო ხუთი წლის მანძილზე. პოტენციურ საცოლეს, რომელიც შეიძლება მხოლოდ 16 წლის იყოს, არ ეცნობება, რატომ იქნა გაცხადება უარყოფილი.

ახალ ზელანდიას და დიდ ბრიტანეთს აქვთ კანადის ანალოგიური საემიგრაციო აქტი, მაგრამ საცოლე, სულ ცოტა, 18 ან 21 წლის უნდა იყოს. 2005 წელს აშშ-ის მთავრობამ მიიღო კანონი „საერთაშორისო საქორწინო შეამავლობის რეგულირების შესახებ“, რომელიც ხსნის პოტენციური „საცოლე ფოსტით“ ინფორმირების წესს მათი შემკვეთების კრიმინალური წარსულის შესახებ. ასევე საცოლისგან მოითხოვება ხელი მოაწეროს თანხმობას მისი მონაცემების გაცხადების შესახებ. ეს კანონი მიღებულ იქნა იმის გამო, რომ არაკეთილსინდისიერ საქორწინო აგენტებს ქვეყანაში შემოჰყავდათ ახალგაზრდა ქალები, რომლებიც შედეგად ხდებოდნენ ან მოსამსახურეები ანდა ხარჭები. ამ კანონის დარღვევა ისჯება ჯარიმით ან ციხით.

დროებითი ქორწინებები

ისლამის შიიტ მიმდევრებს (რომელთა უმრავლესობაც ირანში ცხოვრობს) ნებადართული აქვთ იქორწინონ ქორწინების უნიკალური ფორმით, რომელიც შეიძლება გაგრძელდეს რამდენიმე წუთიდან 99 წლამდე. უმრავლეს შემთხვევებში „მუტ’ა“ („დროებითი ქორწინება“) – ლეგალიზებული პროსტიტუციაა. კაცი და ქალი ხელს აწერენ ხელშეკრულებას ერთად ყოფნაზე გარკვეული ხნით. ჩვეულებისამებრ კაცი თანხმდება, გაიღოს გარკვეული ფინანსური დახმარება. კონტრაქტი რეგისტრირდება და ოფიციალურად დასტურდება სასულიერო პირის მიერ. კაცებს შეუძლიათ დროებით ცოლად აიყვანონ რამდენიც სურთ იმდენი ქალი და შეწყვიტონ ეს ხელშეკრულება, როცა მოესურვებათ. თუმცა ქალს არა აქვს უფლება დაარღვიოს ხელშეკრულება და არც ერთ ქმარზე მეტის ყოლის უფლება აქვს ერთდროულად, რათა დაფეხმძიმების შემთხვევაში დადგინდეს მამობა. ყველა ბავშვი, რომელიც ასეთი კავშირის შედეგად დაიბადება, აღიზრდება მამაკაცის მიერ თავის მუდმივ ცოლთან.

მიუხედავად იმისა, რომ ასეთი პრაქტიკა აკრძალულია სუნიტ მუსლიმებს შორის, მას აქვს ოფიციალური რელიგიური დასტური შიიტებს შორის და არ ითვლება ცოდვად. ამიტომაც არავის არ უნდა აწუხებდეს სინდისის ქენჯნა. დროებითი ქორწინება სრულიად ნორმალური მოვლენაა ირანში. ყმაწვილკაცებს ურჩევენ, იფიქრონ მასზე, როგორც საკუთარი სექსუალური მოთხოვნილებების მოგვარების საშუალებაზე მანამდე, სანამ მზად იქნებიან, დაღონ მუდმივი საქორწინო კავშირი. ერაყში ეს პრაქტიკა აკრძალულ იქნა სადამ ჰუსეინის დროს, თუმცა ახლა კვლავ აღდგა. ის აგრეთვე არსებობს საუდის არაბეთსა და ეგვიპტეში და სულ უფრო და უფრო პოპულარული ხდება დასავლეთის მუსლიმურ თემებში.

სასულიერო პირები, რომლებიც მხარს უჭერენ დროებით ქორწინებას, ამბობენ, რომ ასეთი კავშირების წყალობით ქალი იძენს სექსუალურ და ფინანსურ თავისუფლებას. თუმცა ნაკლებუზრუნველყოფილი ოჯახები, ასევე ათასობით ერაყელი და ირანელი ქვრივი ასეთ ქორწინებას მხოლოდ სიღარიბის გამო თანხმდება. მათ რცხვენიათ, მაგრამ იღებენ ხელშეკრულების პირობებს, როგორც თავის გადარჩენის ერთადერთ საშუალებას.

პრაქტიკული ნაბიჯები

- აუცილებელია უფრო კონკრეტული კანონმდებლობა იმ ალბათობის შესამცირებლად, რომ ასეთი ქალები მოხვდებიან სიტუაციაში, სადაც ძალადობა და ექსპლუატაცია მეფობს. მიმართეთ კანონმდებლებს თქვენს ქვეყანაში და მოუწოდეთ მათ, მიიღონ ან გააუმჯობესონ საამისო ზომები.
- აბორტები და გოგონების მოკვლა ზოგ რეგიონებში კვლავაც შექმნის საქორწინო ასაკის ქალების დეფიციტს, რაც თავის მხრივ ხელს შეუწყობს ადამიანებით ვაჭრობის გაფართოებას. განავითარეთ თქვენი ცოდნა ადამიანებით ვაჭრობის ძირფესვეულ მიზეზებში და შეუერთდით აქტივისტთა ჯგუფებს, რომლებიც ჩამოთვლილები არიან მე-2 დანართში, სათაურიT „გოგონების მკვლელობა“; შეუერთდით მათ ძალისხმევას პეტიციებისა და წერილების წერის საშუალებით.

„თქვენ გაშორდით ამგვარი რამ, გზად ჩამკვლელნი!“

იერემიას გოდება 1:12.

2. ბავშვთა შრომა

მსოფლიოში, სულ ცოტა, 215 მილიონი ბავშვი იძულებულია კანონის გვერდის ავლით გამოიმუშაოს ცხოვრების სახსარი. ამ ბავშვთაგან თითქმის ნახევარი საფრთხის ქვეშაა. 152 მილიონი მომუშავე მხოლოდ 5-დან 14 წლამდეა. ბავშვთა შრომის ინდექსი (The Child Labour Index) და რუკა[1] 68 ქვეყანას „დიდი საფრთხის“ შემცველად მიიჩნევს ბავშვებისთვის. ამ ქვეყნებს შორის არიან ბანგლადეში, ჩინეთი, ინდოეთი, ნიგერია, პაკისტანი – ქვეყნები, სადაც ყველაზე ფართოდაა გავარცელებული ბავშვთა შრომა.

ბავშვთა უმრავლესობა, დაახლოებით 60 მილიონი, მუშაობს სასოფლო-სამეურნეო სექტორში, და მხოლოდ ხუთიდან ერთი იღებს ხელფასს. კიდევ 14 მილიონი მუშაობს წარმოებაში, და მათგან მრავალი მცირე იატაკქვეშა და კუსტარულ საწარმოებშია დასაქმებული: ვთქვათ აგურის გამოსაწვავ ქურებთან. სიღარიბე უშუალოდაა დაკავშირებული ბავშვთა შრომასთან: შრომის საერთაშორისო ორგანიზაცია (შსო) იტყობინება, რომ 10-14 წლის ასაკის ბავშვთა დასაქმების პროცენტული წილი 30%-დან 60%-მდე დიაპაზონშია იმ ქვეყნებში, სადაც წლიური

1 <http://maplecroft.com/about/news/child-labor-index.html>

შემოსავალი ერთ სულ მოსახლეზე 500 აშშ დოლარი ან უფრო ნაკლებია. ასევე დათვლილია, რომ დაახლოებით 5,7 მილიონი ბავშვი ზვდება შრომის კაპალურ პირობებში, რათა გადაიხადოს ის საბანკო კრედიტები, რომელიც მათმა ოჯახმა აიღო პირველი საჭიროების პროდუქტების შესაძენად.

პატარა გოგონები განსაკუთრებით მოთხოვნადია გარკვეულ სფეროებში იმიტომ, რომ შეიძლება მათ ყველაზე ნაკლები გადაუხადონ. შინამოსამსახურის სფერო ყველაზე მსხვილი და ყველაზე ფარული „დამქირავებელია“ არასრულწლოვანი გოგონებისა მთელ მსოფლიოში. ეს ასევე ერთ-ერთი ყველაზე სახიფათო სექტორია, რადგან ისინი ფიზიკურ ძალადობას განიცდიან. ბევრი გოგონა დღე-ღამეში 12 საათზე მეტს მუშაობს, კვირის ყველა დღეს მინიმალურ ფასად.

აფრიკა

აფრიკის ქვეყნებს საპარის სამხრეთით ბავშვთა შრომის ყველაზე მაღალი დონე აქვთ. ფაქტიურად, უკანასკნელ წლებში იმ ბავშვთა რიცხვი, რომლებიც მუშაობენ, გაიზარდა. ახლა ყოველი მეოთხე ბავშვი მუშაობს 5-დან 17 წლამდე. მთელ აფრიკაში დაახლოებით ხუთიდან ორი ბავშვი რაღაც ანაზღაურებას იღებს მძიმე შრომის ფასად.

”პატარა მოსამსახურეები”. მაროკო: მიუხედავად იმისა, რომ ასეთი პრაქტიკა ფორმალურად არაკანონიერია, დაახლოებით 23 000 პატარა გოგონა სასოფლო რაიონებიდან ყოველწლიურად მიდის, რომ შინამოსამსახურედ დადგეს კასაბლანკას კერძო სახლებში. უსო-ს შეფასებით, მთელ მაროკოში მოსამსახურედ მუშაობს, საერთო ჯამში, 50 000 გოგონა – ზოგიერთის ასაკი მხოლოდ ხუთი-ექვსი წელია. ეს ბავშვები ხშირად ზღებიან ფიზიკური ძალადობის მსხვერპლი,

დღეში 13-15 საათი იძულებითი მუშაობა, კვირაში შვიდი დღის მანძილზე. მათ იძულებენ ეძინოთ იატაკზე და იკვებონ მხოლოდ ნარჩენებით. ბევრ მათგანს იძულებენ იმუშაოს ავადმყოფობის დროსაც. ზოგიერთებს აბამენ, როცა მათი პატრონები სახლიდან გადიან გამოსასვლელ დღეებში. სხვები შიმშილით იხოცებიან, ზოგიერთებს დაღავენ ან აუპატიურებენ და აგდებენ ქუჩაში თუ დაფენმძიმდებიან. შრომის მიზეზული ანაზღაურება მიდის გოგონების მამებთან. მიუხედავად იმისა, რომ 2009 წელს ჩამოყალიბდა საზოგადოება „პატარა მოსამსახურეების“ პრაქტიკის აღმოსაფხვრელად და გოგონების სკოლაში გასაგზავნად 15 წლის ასაკში, დღემდე „პატარა მოსამსახურეების“ პრაქტიკა მაიც ფართოდ გამოიყენება.[2]

მალი: სხვადასხვა შეფასებების მიხედვით 20 000-დან 40 000-მდე ბავშვი, რომლებიც მხოლოდ ექვსი წლისანი არიან, მუშაობენ მაღაროებში კუსტარული სახით ოქროს მოსაპოვებლად. ისინი მოიპოვებენ მადანს, ეზიდებიან ქვებს და მუშაობა უზღვრავთ სხვადასხვა ტოქსიკური ნივთიერებებთან, მაგ. ვერცხლისწყალთან, ოქროს გამოსაცალკევებლად მადნისგან. მათი დიდი ნაწილი საშუალოდ დღეში ცხრა საათს, კვირაში ექვს დღეს მუშაობს ძალზე მცირე ანაზღაურების ან სულაც მის გარეშე.[3]

დასავლეთი აფრიკა: გარკვეულ ქვეყნებში სამი წლის ბავშვებს უწევენ ექსპლუატაციას სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში და სახლში მოსამსახურეებად. დაახლოებით ორ მილიონამდე ბავშვს მოჰყავს კაკაოს კულტურები, და მრავალ მათგანს ყიდიან მონებად სწორედ ამ მიზნისთვის. ზოგი მშობელი თავად ყიდის თავის შვილს სპარსეთის ყურის ქვეყნებში, ლიბანში და ევროპაში. სხვა ბავშვებს, ძირითადად ობლებს, იტყუებენ

2 <http://www.alarabiya.net/articles/2012/05/29/217283.html>; <http://www.moroccoworldnews.com/2013/01/75104/child-housemaids-in-morocco-as-unstoppable-as-the-wind-4/>

3 http://educationenvoy.org/child_labor_and_education_US.pdf

ადამიანებით მოვაჭრენი, რომლებიც პირდებიან მათ ხარისხიან განათლებას და პროფესიონალური უნარ-ჩვევების შესწავლას უცხოეთში. ამის ნაცვლად მათ მონებივით ეპყრობიან. ბევრი მათგანი იტანს ცემასა და ფსიქიკურ ძალადობას. მათ ემუქრებიან მოკვლით და იმით, რომ ველარასოდეს ნახავენ თავიანთ მშობლებს. გოგონებს, რომლებიც გარბიან, სძინავთ ქუჩებში, მიმართავენ ეკლესიებს ანდა თანხმდებიან უცხო პირებისგან მიწვევას. ზოგიერთები იძულებულნი არიან, ხელი მიჰყონ პროსტიტუციას და შიდსის[4] მსხვერპლნი ხდებიან.

კოტ-დ’ ევუარი: ეს ქვეყანა მსოფლიოს შოკოლადის 40% აწვდის. **უნისეფის** შეფასებებით, დაახლოებით ნახევარი მილიონი ბავშვი 10-დან 14 წლის ჩათვლით, უმრავლესობა იყიდება მეზობელი ქვეყნებიდან, როგორებიცაა მალი და ტოგო, კაკაოს პლანტაციებში სამუშაოდ. მათ აიძულებენ ნაყოფი აგროვონ მრავალი საათის განმავლობაში და ამისათვის მათ არაფერს უხდიან. ცოტას აჭმევენ და სცემენ გაქცევის მცდელობისას [5].

პრაქტიკული ნაბიჯები: *მონაწილეობა მიიღეთ საერთაშორისო შრომითი უფლების ფორუმში „კაკაოს კომპანია“, რათა დავამარცხოთ ბავშვთა იძულებითი შრომა კაკაოს წარმოების მრავალმილიარდიან ინდუსტრიაში. www.laborrights.org/stop-bავშვის-labor-cocoa-კომპანია*

მაღაფი: გამოყენებითი სოციალური მეცნიერებების ინსტიტუტის (ფაფო) მონაცემებით, ამ ქვეყანაში ყველაზე

4 <http://thecnnfreedomproject.blogs.cnn.com/2012/01/19/child-slavery-and-chocolate-all-too-easy-to-find/>

5 <http://www.laborrights.org/stop-child-labor/tobacco-campaign>

მაღალია ბავშვების შრომითი ექსპლუატაცია სამხრეთ აფრიკაში. შოკის მომგერელია ეს მაჩვენებლები: ბავშვების 78%, 10-დან 14 წლამდე და 55%, 7-დან 9 წლამდე (საერთო ჯამში 78 000 ბავშვი) მუშაობს სრულ ან არასრულ სამუშაო დღეს თავიანთ მშობლებთან ერთად თამბაქოს პლანტაციებში დღეში 12 საათამდე. მრავალი მათგანი მძიმე სიმპტომებით იტანჯება, ვინაიდან მუშაობენ დამცავი სამოსის გარეშე და დაუცველი კანიდან ორგანიზმში ხვდება ნიკოტინის საკმაოდ მაღალი დოზა. [6]

სამხრეთი აზია

მიუხედავად კანონისა, რომელიც კრძალავს ბავშვების შრომას, იგი ყვავის ხელით ნაქსოვი ხალიჩების წარმოების ინდუსტრიაში. დაახლოებით 250 000 ბავშვი 4-დან 14 წლამდე მუშაობს ამ საქმეში. ისინი ან მოტაცებულნი არიან, ან გაყიდული და იძულებული არიან, იმუშაონ დღე-ღამეში 18 საათამდე და ქსოვონ ხალიჩები საექსპორტოდ ევროპისა და ამერიკის ბაზრებისათვის.

პრაქტიკული ნაბიჯები: ახალი ხალიჩის ყიდვისას, შეამოწმეთ არის თუ არა მასზე ლოგოტიპი GoodWeave. GoodWeave International – არასამთავრობო ორგანიზაციაა, რომელიც დაკავებულია ბავშვთა არალეგალური შრომის აღკვეთით ხალიჩების წარმოების ინდუსტრიაში და უზრუნველყოფს სავანმანათლებლო შესაძლებლობებს სამხრეთ აზიის ბავშვებისათვის. მხარი დაუჭირეთ საცალო ვაჭრობის წარმომადგენლებს იმპროდუქციის შეძენით, რომელიც GoodWeave-ს ლოგოტიპით არის მარკირებული. [7]

6 http://www.goodweave.org/about/rug_certification_label

7 http://www.unicef.org/bangladesh/Child_labour.pdf

ბანგლადეში: უნისეფის მონაცემებით, ამ ქვეყნის სამუშაო ძალის თითქმის მესამედი – ბავშვები არიან. მათგან დაახლოებით 4,7 მილიონი 5-დან 14 წლამდეა; 1,3 მილიონი მუშაობს სახიფათო პირობებში.[8] გამოკვლევის თანახმად, გოგონების თითქმის 70%, რომლებიც შინამოსამსახურებად მუშაობენ ბანგლადეშში, ფიზიკური ძალადობისა და სისტემატური ცემის მსხვერპლნი არიან.[9] ძლიერმა ხანძარმა სამკერვალო ფაბრიკაში დაკის მახლობლად სიცოცხლე მოუსწრაფა 1100 ადამიანს. ეს ტრაგედია ფართოდ შუქდებოდა მსოფლიო საინფორმაციო საშუალებებით 2013 წელს. 3 მილიონზე მეტი ბანგლადეშელი მუშაობს სამკერვალო წარმოებაში და მომუშავეთა 90% ქალები და მცირეწლოვანი გოგონები არიან.

ინდოეთი: ქვეყანა, სადაც მსოფლიოს ბავშვების ერთი მეხუთედი ცხოვრობს და სადაც სამუშაო ძალის ყველაზე დიდ ნაწილს ბავშვები შეადგენენ. ვინაიდან მათი შრომის ანაზღაურება მნიშვნელოვნად მცირეა მოზრდილთა ანაზღაურებასთან შედარებით, ბავშვები მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ ბიდის (მცირე სიგარეტების) წარმოებაში; ასევე ასანთის, საიუველირო ნაკეთობების, ხალიჩებისა და ბაგიერების მზადებაში. ისინი ასევე დაკავებული არიან მოსამსახურებად, შრომობენ კარიერებზე, შახტებში და ფერმებში. დაახლოებით 400 000 მუშაობს ბამბის პლანტაციებში. ავტორიტეტული ორგანიზაციების დათვლით, 12-დან 50 მილიონამდე ბავშვი 14 წლამდე ასაკისა, შრომობს. და მიუხედავად იმისა, რომ კაბალური და მონური შრომა ოფიციალურად იქნა აკრძალული 1975 წელს, სულ ცოტა, 15 მილიონი ბავშვია დღეს „დაკავშირებული“ კრედიტორებთან, ვინაიდან უნდა გადაიხადონ თავიანთი ოჯახების ვალეები. მრავალი ბიჭი და გოგონა განიცდის ძალადობას ან ავადობს შრომის საზიანო პირობების გამო, ან ქიმიური ნივთიერებების

8 http://educationenvoy.org/child_labor_and_education_US.pdf

9 <http://www.dalitfreedom.org.au/trafficking/bonded-labour.html>

ზემოქმედების შედეგად. დაბალი ხელფასი და აწეული პროცენტები თითქმის შეუძლებელს ხდის კრედიტების დაფარვას.[10] მიუხედავად იმისა, რომ დღეს ახალი კანონები იწყებს მოქმედებას, ვთქვათ „ბავშვებისა და მოზარდების შრომის აკრძალვის“ კანონი, მისი ეფექტურობა დამოკიდებულია მისი დაცვის ხარისხზე.

”ჩემი და ცხრა წლისაა. ყოველ დღით მიდის კაცთან, რომელსაც ემსახურება როგორც მონა, და ყოველ საღამოს ცხრაზე ბრუნდება შინ. იგი მას ცუდად ეყვრობა: სცემს, როცა ეჩვენება, რომ ის ნელა მუშაობს. თუ ის სხვა ბავშვებს დაელაპარაკება, დაჰყვირის. ის მოდის მის საძებნელად, თუ ავად გახდება და არ შეუძლია სამუშაოდ წასვლა. არც სკოლაზე ვფიქრობ და არც გართობაზე. სულ არ მადარდებს ესენი. ერთადერთი რაც მინდა, – ჩემი დის წამოყვანა ამ კაცისგან. 600 რუპიის სანაცვლოდ მე შემიძლია მისი სახლში დაბრუნება – ეს ჩვენი ერთადერთი შესაძლებლობაა, დავაბრუნოთ ის ჩვენთან, მაგრამ არა გვაქვს ჩვენ 600 რუპია და არც არასოდეს გვექნება“, (11)- ამბობს ცხრა წლის ლაკში, რომელიც ინდოეთის შტატ ტამილნადში მუშაობს. ის სიგარეტებს ახვევს. (600 რუპია ამ განცხადების დროს 17,5 დოლარის ექვივალენტი იყო).

პაკისტანი: უკანასკნელი სამთავრობო გამოკვლევის მონაცემების თანახმად 1996 წელს, 3,3 მილიონი ბავშვი 5-დან 14 წლამდე მუშაობს, მაგრამ უნისეფი თვლის, რომ დღეს უფრო ზუსტი ციფრია, არა ნაკლებ 10 მილიონისა, ყოველ შემთხვევაში,

მათგან 8 მილიონი – 15 წლამდე ასაკისაა. სავალო კაბალა იპყრობს მომუშავეთა უდიდეს რიცხვს. მიუხედავად იმისა, რომ მონური შრომა – დასჯადი დანაშაულია 1992 წლიდან, მხოლოდ რამდენიმე დამსაქმებელი დაექვემდებარა სასამართლო ღევნას ამ კანონის დარღვევისთვის.

ავღანეთი: უნისეფის მონაცემებით, სიღარიბის გამო სასკოლო ასაკის ყოველი მესამე ბავშვი იძულებულია იმუშაოს. ავღანეთში აგურის გამოსაწვავ ღუმელებთან დასაქმებულთა დაახლოებით ნახევარი 14 წლამდე ბავშვები არიან.

აღმოსავლეთი აზია/წყნარი ოკეანის რეგიონი

მომუშავე ბავშვების ყველაზე დიდი რაოდენობა (113,6 მილიონი) ცხოვრობს აზიის წყნარი ოკეანის რეგიონის ქვეყნებში.

„დამქირავებელი“ ჩვეულებისამებრ ჰპირდება გაჭირვებულ ოჯახს, რომ მათი შვილი მიიღებს კარგ სამუშაოს და განათლებას ქალაქში. სხვა ბავშვებს იტაცებენ ფაბრიკებსა და იატაკქვეშა წარმოებებში სამუშაოდ. უმრავლესობა არ იღებს ხელფასს და იმყოფება უბადრუკ პირობებში. მათ ჯოხებითა და რკინის შოლტებით სცემენ. არ აძლევენ ნებას ნახონ მშობლები. იყვანენ ისეთი ბავშვებიც, რომლებზეც აქრობდნენ სიგარეტს, რომლებსაც დაღავდნენ გახურებული რკინით, შოლტავდნენ ფეხებით დაკიდებულებს, აბამდნენ, სექსუალურად ძალადობდნენ და ამწყვევდნენ დახურულ საკუჭნაოებში მრავალი დღის მანძილზე.[11]

11 <http://www.anti-slaverysociety.addr.com/slaverysasia.htm>

კამბოჯა: ბავშვთა რაოდენობის ნახევარზე მეტი 7-დან 15 წლამდე ქვეყნის სამუშაო ძალის ნაწილს წარმოადგენს. თუმცა არსებობს უფლებადამცველი კანონმდებლობა, მაგრამ კანონები სუსტია და ხშირად უგულებელყოფილი.

ფილიპინები: შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის ცნობების თანახმად, ამ ქვეყანაში 6,5 მილიონი ბავშვი მუშაობს. მათგან 3 მილიონი შრომობს განსაკუთრებით სახიფათო წარმოებებში დღე-ღამეში 16 საათს. ეს პატარა მუშები, რომელთაგან ზოგი შვიდი წლისაც არ არის, იძულებულნი არიან შეინახონ თავიანთი ოჯახები, ეწვეიან თევზჭერას, მუშაობენ ფერმებში, შახტებში, ფაბრიკებში, სექს-ტურიზმის ინდუსტრიაში, შინამოსამსახურეებად.[12]

ინდონეზია: დაახლოებით 690 000 არასრულწლოვანი გოგონა, მუშაობს მოსამსახურედ და ხშირად იძულებულია იმუშაოს დღეში 18 საათს, გარკვეულ შემთხვევებში მხოლოდ ექვს ცენტად საათში, ანდა სულაც უხელფასოდ და გამოსასვლელი დღის გარეშე. უარეს შემთხვევებში ბავშვები ექვემდებარებიან ფიზიკურ, ფსიქიკურ და სექსუალურ ძალადობას. (Human Rights Watch _ ადამიანის უფლებათა მეთვალყურე. მოხსენება, 2009 წელი.)

ავსტრალია: ახალ სამხრეთ უელსში არ არის მინიმალური შრომისუნარის მქონე ასაკი დადგენილი, ამიტომ ბავშვების შრომის გამოყენება რეგულირდება მხოლოდ გარკვეულ დარგებში. Fair Wear Campaign (კომპანია „პატიოსანი სამოსისთვის“), გამოთვლებით ავსტრალიური წარმოების სამოსის 50-70%, როგორც წესი, დამზადებულია მიგრანტი ქალებისა და მათი ბავშვების მიერ, რომლებიც მუშაობენ ავსტრალიური ქალაქების გარეუბნების სახლებში ან იატაკქვეშა საამქროებში. ათი ათასობით ბავშვი მუშაობს ცუდ პირობებსა

12 <http://www.childfund.org/child-labor-in-the-philippines/>

და მცირე ანაზღაურებისთვის. ისინი ასევე განიცდიან მავნე ფაქტორების ზემოქმედებას, რაც ყოველწლიურად სერიოზულ ტრავმებსა და სიკვდილსაც კი იწვევს.

ევროპა, ცენტრალური აზია, ახლო აღმოსავლეთი

ცივანი-ბავშვები (რომა) განსაკუთრებით დაუცველნი არიან იძულებითი სამუშაოსგან ევროპის მრავალ რაიონში, ვინაიდან მათი 80% სიღატაკეში ცხოვრობს. ალბანეთში მცხოვრები ციგნებისათვის გოგონასა და ბიჭს მათი შინაურები და პატრონები გზავნიან იტალიასა და საბერძნეთში ფულის საშოვნელად. ისინი იქ მათხოვრობენ, წმენდენ ფეხსაცმელებს და რეცხავენ მანქანებს. (იხ. ქვემოთ თავი „ვაჭრობა გოგონებითა და ქალებით“.)

ცენტრალურ აზიასა და კავკასიაში ბევრი უმეტესწილად დარჩენილი ბავშვი ზღუდა შრომის ყველაზე უარესი ფორმების მსხვერპლი. ბავშვებს სოფლის რაიონებიდან ხშირად ყიდიან ქალაქის რაიონებსა და უცხო ქვეყნებში ექსპლუატაციისთვის. მიგრანტის შრომა – ჩვეულებრივი მოვლენაა. Human Rights Watch-მა გამოავლინა 10 წლამდე ასაკის ბავშვების შრომა **ყაზახეთის** თამბაქოს პლანტაციებში. თავის მშობლებთან ერთად ისინი ხშირად აწყდებიან დარღვევებს ხელფასის მიღებისას, სავალო კაბალას, ძალიან გაჭიმულ სამუშაო დღეს, პესტიციდების ზემოქმედებას და სუფთა სასმელი წყლის უკმარისობას. კოალიცია „ბამბის კომპანია“ (The Cotton Campaign Coalition) ([HTTP://www.cottoncampaign.org](http://www.cottoncampaign.org)) სხვა უფლებადამცველებთან ერთად დიდი ხანია ყურადღება მიაპყრო უზბეკეთში მილიონზე მეტი მოზარდისა და ბავშვის იძულებით შრომას ბამბის პლანტაციებში.

ერაყი: ამ ქვეყნის 15 მილიონი ბავშვიდან თითქმის ყოველმა მესამემ დაკარგა ერთ-ერთი მშობელი ომის დროს. 700 000 არ დადის დაწყებით სკოლაში და დაახლოებით 800 000 ბავშვი 5-დან 14 წლამდე მუშაობს.

ცენტრალური და სამხრეთი ამერიკა

მსოფლიოში 5-დან 14 წლამდე მომუშავე ბავშვების 7% ცხოვრობს ლათინურ ამერიკაში. ყოველი მეექვსე ბავშვი დაქირავებულია. ორ მილიონზე მეტი სექსუალურ ექსპლუატაციას განიცდის, ვინაიდან იზრდება სექს-ტურისტების რიცხვი, რომლებიც ჩამოდიან ცენტრალურ ამერიკაში.

ლათინური ამერიკის ქვეყნებში ბავშვთა შრომის ყველაზე მაღალი პროცენტი **გვატემალას** უკავია. შრომის უნარის მქონე ასაკის ოფიციალური მინიმუმი შეადგენს 14 წელს, თუმცა მილიონზე მეტ ბავშვს, რომლებიც ამ ასაკისანი არ არიან, შეაქვს თავისი წვლილი ოჯახის ბიუჯეტში.

შრომა მაღაროებში: ბავშვებს, როგორც წესი, იყენებენ ოქროსა და ვერცხლის მცირემასშტაბიან მოპოვებაში და სხვა სამთო სამუშაოებში. ტოქსინებთან კონტაქტსა და სახიფათო პირობებში ყოფნას ხშირად მოსდევს კანისა და ფილტვების დაავადება. ზიანი ადგება ასევე მზარდ ძვლებსა და ორგანოებს. 65 000-მდე ბავშვი მუშაობს ბოლივიაში, ეკვადორსა და პერუში.

- **ბანანის პლანტაციები:** მიუხედავად იმისა, რომ მიღწეულ იქნა პროგრესი ბანანის პლანტაციებში ასი ათასობით მომუშავე ბავშვის შემცირების მხრივ, პრობლემა კვლავაც არსებობს, მაგ. ეკვადორში, რომელიც ბანანის უმსხვილესი ექსპორტიორია. გარდა იმისა, რომ არ დადიან სკოლაში, ბავშვები 12 საათს

მუშაობენ დღეში და იტანჯებიან პესტიციდების მავნე ზეგავლენისგან და მაჩეტეს (ბანანების მოსასთვლელი დანა) ხმარების უბედური შემთხვევებისგან.

პრაქტიკული ნაბიჯები: მეტი გაიგეთ ორგანიზაცია *BananaLink.org.uk*, რომელიც არსებობს ბანანებისა და ანანასების პლანტაციებში მომუშავეთა დასახმარებლად.

ჩრდილოეთი ამერიკა

კანადა: ბრიტანეთის კოლუმბიაში 12 წლის ბავშვს შეუძლია იმუშაოს ყველგან, გარდა მაღაროსი, ტავერნის, ბარების და კაფეებისა, და დღე-ღამის ყოველ დროს, გარდა სასკოლო გაკვეთილების დროისა. 2003 წელს პროვინციაში ფაქტიურად დაწიეს ბავშვთა შრომის ასაკი 12 წლამდე; მას შემდეგ 10-ჯერ გაიზარდა სარჩელების რაოდენობა ჯანმრთელობის დაზიანის ასანაზღაურებლად ბავშვთა სამუშაო ადგილას.[13] უკვე რამდენიმე წელია მიმდინარეობს კომპანია კანონის შესაცვლელად ბავშვთა შრომასთან მიმართებით ბრიტანეთის კოლუმბიაში.

აშშ: 800 000 მიგრანტი-ბავშვი თავის ოჯახთან ერთად შეერთებული შტატების ყველა მხარეს ედებიან, რათა იმუშაონ საწარმოო ფერმებში. მიუხედავად იმისა, რომ ისინი შეიძლება შეიდიან ან რვა წლის იყვნენ, 12-16 საათს მუშაობენ დღეში და ხშირად თვეობით აცდენენ სასწავლო პროცესს. ექსპერტების შეფასებით, ბავშვთა 65% საბოლოო ჯამში ტოვებს სკოლას. ცხოვრების პირობები ნაწილობრივ საშინელია და პესტიციდების ზემოქმედებით ღიზიანდება კანი და სასუნთქი ორგანოები.

13 <http://www.theglobeandmail.com/commentary/bcs-child-labour-laws-are-the-most-neglectful-in-the-world/article627018/>

ამერიკაში დაბადებულთა გარდა, ადამიანებით პროფესიონალი მოვაჭრეები მრავალ ბავშვს ჰყვებიან სხვა ქვეყნებიდან და გზავნიან შეერთებულ შტატებში. 2010 წელს 8000-ზე მეტი ბავშვი-მიგრანტი იქნა დაკავებული ამერიკის შეერთებული შტატების საზღვრებზე და აეროპორტებში თანმხლებთა გარეშე. ქვეყნის იუსტიციის სამინისტროს გამოთვლებით, 100 000-დან 3 მილიონამდე ბავშვის ექსპლუატაცია ხდება სექსუალური მიზნებით ფულის, ნარკოტიკების, საკვები პროდუქტების ან თავშესაფრის სანაცვლოდ.

2013 წლის მდგომარეობით მხოლოდ შეერთებული შტატები და სომალი იყვნენ გაეროს ის წევრები, რომელთაც ჯერაც არ ჰქონდათ რატიფიცირებული ბავშვთა უფლებების კონვენცია, რომელიც მიღებულ იქნა 1989 წელს. ამ კონვენციას ოთხი საკვანძო მდგომარეობა აქვს: სიცოცხლის უფლება; თავისი პოტენციალის ზომის შესაბამისად განვითარების უფლება; სასტიკი მოპყრობის, უგულვებელყოფისა და ექსპლუატაციისგან დაცვის უფლება; საოჯახო, კულტურულ და სოციალურ ცხოვრებაში მონაწილეობის უფლება.

პრაქტიკული ნაბიჯები

- გაეცანით სხვა კომპანიებს, რომელთა მხარდაჭერაც თქვენ შეგიძლიათ, იმ ვებ-გვერდებზე, რომლებიც ჩამოთვლილია თავში „ბავშვთა შრომა“ დანართი 2.
- ხელი შეუწყეთ იმას, რომ ბავშვებმა და ოჯახებმა, რომლებსაც იცნობთ, აღნიშნონ ბავშვთა შრომის წინააღმდეგ ბრძოლის ყოველწლიური მსოფლიო დღე, 12 ივნისს, რათა ხაზი გაესვას ექსპლუატირებული ბავშვების მძიმე მდგომარეობას.

„ადექი, შეჰღალადე ღამის ყოველ გუშაგობაზე,
წყალივით გადმოღვარე შენი გული უფლის წინაშე;
მისკენ გაიწოდე ხელი შენს ჩვილთა სასიცოცხლოდ,
შიმშილით რომ სულს ღაფავენ ვზათავასყარებზე”
იერემიას გოდება 2:19

3.

ბავშვთა ქორწინებები

ყოველდღე 25 ათას არასრულწლოვან გოგონას აიძულებენ გათხოვებას. ყოველ მეშვიდე გოგონას განვითარებად ქვეყნებში ათხოვებენ 15 წლამდე ასაკში. 60 მილიონზე მეტი გოგონა მთელ მსოფლიოში თხოვდება 18 წლამდე.

ისეთ ქვეყნებში, როგორებიც არის ნიგერია, ჩადი, მალი, ბანგლადეში, გვინეა, ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკა ადრეული ქორწინებების მაჩვენებელი აღწევს 60%-ს და მეტს. ასევე ძალზე ბევრი არასრულწლოვანი სასძლოა სამხრეთ აზიაში (გოგონების 46%) და აფრიკის ქვეყნებში საჰარის სამხრეთით (38%).^[1] თუმცა გოგონებს აიძულებენ გათხოვებას ასევე დასავლეთის ქვეყნებში.

რატომ ხდება იძულებითი ქორწინებები და ქორწინებები არასრულწლოვანებამდე?

ბავშვთა დახმარების საერთაშორისო ორგანიზაციის „გეგმის“ (Global children’s Charity Plan) თანახმად მშობლების სურვილი, რომლებიც აიძულებენ თავის გოგონებს გათხოვებას, მნიშვნელოვანწილად განპირობებულია სიღატაკით, გენდერული უთანასწორობით, ნეგატიური კულტურული

1 <http://www.plan-uk.org/early-and-forced-marriage>

ტრადიციებით, რელიგიური პრაქტიკით, კანონების შესრულების უზრუნველყოფის ზომათა მიუღებლობით, საგანგებო სიტუაციებითა და კონფლიქტებით.[2] ორგანიზაცია „დავამთავროთ ბავშვთა პროსტიტუცია, ბავშვთა პორნოგრაფია და ბავშვებით ვაჭრობა მათი სექსუალური ექსპლუატაციის მიზნით“ (End Child Prostitution, Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes) მონაცემებით, ბავშვთა ქორწინებები შესაძლოა ასევე იყოს სექს-ტურიზმის მსუბუქად შენიღბული ფორმა, სახელდობრ, ახლო აღმოსავლეთში და სამხრეთ აზიაში. კაცი მიემგზავრება სხვა ქვეყანაში და ცოლად ირთავს გოგონას ფულის ან სხვა სარგებელთა სანაცვლოდ მისი მშობლებისთვის. ატარებს მასთან ერთ კვირას, შემდეგ ბრუნდება სახლში და აღარასოდეს აქვს ურთიერთობა არც იმ გოგონასთან და არც მის ოჯახთან. სხვა შემთხვევებში ტურისტი ცოლად ირთავს ან ჰპირდება რომ შეირთავს არასრულწლოვანს, და მიჰყავს თავის ქვეყანაში. მსხვერპლი შემდეგ გამოიყენება მუდმივი სექსუალური ექსპლუატაციისთვის, ვინაიდან ის ჯერაც ყმაწვილქალია და მთლიანად მასზეა დამოკიდებული. [3]

როგორია შედეგები?

ახალგაზრდა საცოლეები იძულებულნი არიან, დატოვონ სკოლა, ეს კი ხელს უწყობს უწიგნურობასა და გაუნათლებლობას. ისინი ასევე მეტად არიან დაქვემდებარებულნი სექსუალურ იძულებასა და ძალადობას ასაკიანი ქმრების მხრიდან. ამან შეიძლება დააზიანოს რეპროდუქციული ჯანმრთელობა.

დედების სიკვდილიანობის ძირითადი მიზეზი

არასრულწლოვანი გოგონები ფიზიკურად არ არიან მზად მშობიარობისთვის. ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის

2 Ibid

3 http://www.ecpat.net/ei/Publications/CST/CST_FAQ_ENG.pdf

თანახმად, ორსულობასთან დაკავშირებული გართულებები, მთავარი მიზეზია 15-დან 19 წლამდე გოგონების სიკვდილისა. სხვადასხვა შეფასებების მიხედვით 70 000 გოგონა 15 წელს ქვემოთ ყოველწლიურად კვდება გართულებების გამო ორსულობისა და შობის დროს. სიკვდილიანობა ნორმას 25 ჯერ აღემატება. სიკვდილიანობის მაჩვენებელი ორჯერ მაღალია 15-დან 19 წლამდე გოგონებს შორის. ასევე გაცილებით მაღალია მუცლის მოშლის, მკვდრად შობისა და გართულებების, მაგალითად ფისტულების, შემთხვევები.

მუსლიმურ მსოფლიოში

მუსლიმური მსოფლიოს მრავალ ნაწილში და ევროპაშიც კი, ჩრდილო და სამხრეთ ამერიკაში ცხრა წლის გოგონები არცთუ იშვიათად თხოვდებიან კაცებზე, რომლებიც მათ პაპებად შეჰფერით. მიუხედავად იმისა, რომ ასეთი პრაქტიკა ოფიციალურად შესაძლოა არაკანონიერი იყოს, ის გავრცელებულია, ვინაიდან თავად წინასწარმეტყველმა მუჰამედმა შექმნა პრეცედენტი: 52 წლის ასაკში მან ექვსი წლის გოგონა თავის ერთ-ერთ ცოლად დაისვა. ეს ქორწინება ძალაში შევიდა სექსუალური კუთხით, როცა მას ცხრა წელი შეუსრულდა.

2011 წელს ცნობილი სასულიერო პირი და საუდის არაბეთის უზუცესი სწავლულების კომიტეტის წევრი, დოქტორი სალიჰალ-ფაუჰანი, მოხვდა გაზეთების ფურცლებზე, როდესაც გამოცა ფეტვა (საკანონმდებლო ნორმა), რომელშიც ამტკიცებდა, რომ არ არსებობს მინიმალური ასაკი ქორწინებისთვის. გოგონებს შეუძლიათ გათხოვდნენ „ჯერაც აკვანში წოლისას“.[4]

ავღანეთი: ავღანეთში ძალაში შესული ქორწინებების 80% სასძლოს თანხმობის გარეშე ხდება, რომელიც თავად ჯერაც

ბავშვია. 14 წლის გოგონას ძალადობრივი სიკვდილი ფართოდ შუქდებოდა მასიური ინფორმაციის საშუალებებში 2012 წლის დეკემბერში: ორმა ძმამ ყელი გამოჭრა გასტინას მას შემდეგ, რაც მისმა ძმამ, ნურ რახმანმა, უარი თქვა მის გათხოვებაზე იმ მოსაზრებით, რომ ის ჯერაც ძალიან პატარა იყო. ბევრი გოგონა იღებს თვითმკვლელობის გადაწყვეტილებას, რადგან თვლის, რომ ეს გამოსავალია.[5] თვითმკვლელობის მცდელობები, როგორებიცაა გადმოხტომა შენობიდან, თავის დაწვა ან საწამლავის დალევა, გაიზარდა იმ გოგონებს შორის, რომლებსაც აიძულებენ გათხოვებას მათი ნების საწინააღმდეგოდ.

ირანი: 2012 წელს ირანის კანონმდებლებმა გამოაცხადეს გადაწყვეტილება, მიეცათ 9 წლის გოგონებისთვის ქორწინების უფლება, გამოაცხადეს რა კანონით დადგენილი მინიმალური ასაკი 13 წელი „არაისლამურად“. მკვეთრად იზრდება 10 წელზე პატარა სასძლოების რაოდენობა. სხვადასხვა შეფასებების მიხედვით, ირანში 50 მილიონი სასძლო საბავშვო ასაკისაა.[6]

ბანგლადეში: იშვიათად არის დაცული საკანონმდებლო აკრძალვა გოგონების გათხოვებაზე 18 წლამდე. ბანგლადეშელი გოგონების 66% თხოვდება 18 წლამდე, ხოლო 20% პროცენტი – 15 წლამდე. ზოგიერთი პატარძალი მხოლოდ 10 წლისაა.

მალაიზია: იუსტიციის მინისტრმა დაადგინა, რომ 16 წელზე პატარა გოგონებს შეუძლიათ გათხოვება, თუ მიღებულია ისლამური რელიგიური სასამართლოს ნებართვა.

მაროკო: 2012 წელს „ბი-ბი-სიმ“ შეგვატყობინა შემთხვევაზე, როცა 16 წლის გოგონამ გადაყლაპა ვირთხის შხამი იძულებითი გათხოვების შემდეგ ადამიანზე, რომელმაც მოიტაცა და

5 <http://world.myjoyonline.com/pages/news/201304/104829.php>

6 <http://frontpagemag.com/2012/frank-crimi/iranian-child-brides-get-younger-and-more-numerous/>

გააუბატიურა იგი. ქვეყნის სისხლის სამართლის კოდექსი პასუხისმგებლობას არ აკისრებს კაცს, თუ მან მოიტაცა არასრულწლოვანი გოგონა საქორწინოდ.[7]

ნიგერია: მუსლიმური ჩრდილოეთის უდიდესი ნაწილი ეწინააღმდეგება კანონს ბავშვის უფლებებზე, რომელიც იცავს არასრულწლოვან გოგონებს. ნიგერიაში ბრიტანეთის საბჭოს მონაცემებით, ნიგერიელი ქალების ნახევარზე მეტი ქვეყნის ჩრდილოეთში თხოვდება 16 წლამდე, და მოსალოდნელია, რომ ისინი გააჩენენ ბავშვს ქორწინების პირველსავე წელს.

ეთიოპია: ცნობილია შემთხვევები, როცა სოფელ გოგონებს ათხოვებენ რვა წლის ასაკში. მათი ოჯახები უგულებელყოფენ ფედერალურ კანონს, რომლის თანახმადაც საქორწინო ასაკი 18 წელია. გოგონების 48% თხოვდება 15 წლამდე. ქალების მოტაცება, მიუხედავად იმისა, რომ ეს სისხლის სამართლის დანაშაულია, კანონიერ ქცევად ითვლება საცოლის მისაღებად, განსაკუთრებით სამხრეთში.

„შიმშილის“ სასძლოები. 2012 წელს შეიმჩნეოდა „გვალვის“ ანუ „შიმშილის“ სასძლოების რაოდენობის ზრდა იმ ქვეყნებში, რომელთაც თავს დაატყდათ შიმშილი, დასავლეთ აფრიკის საჰელის რეგიონში და აფრიკის მთიანეთში აღმოსავლეთით. რადგან არ შეეძლოთ თავიანთი ბავშვების გამოკვება, მშობლები, იმისათვის რომ ეცოცხლა ყველას, იძულებულები ხდებოდნენ გაეყიდათ პატარა გოგონები საქორწინოდ მხოლოდ 170 დოლარად. ნიგერიის გარდა, სადაც უკეთესი დროების ხანაშიც კი, ყოველ მესამე გოგონას ათხოვებდნენ 15 წლის ასაკამდე, ეს ხდება ეთიოპიაში, კენიაში, სომალიში. რაც უფრო პატარაა გოგონა, მით უკეთესი გარიგებაა.

პაკისტანი: ყველაზე გავრცელებულ დანაშაულად ქალების წინააღმდეგ პაკისტანში ითვლება იძულებითი ქორწინება, ნათქვამია არასამთავრობო კოალიციის „თავისუფალი და სამართლიანი არჩევნები პაკისტანში“ მოხსენებაში. პაკისტანის მოსახლეობის თითქმის 68% ცხოვრობს სოფლად და მრავალი გოგონა 12-დან 14 წლამდე – ან ფეხმძიმედ არის, ან უკვე ჰყავს შვილები. იმისათვის რომ გვერდი აუარონ კანონს, მშობლები ქორწინების მოწმობაში ზრდიან თავიანთი გოგონების ასაკს 16 წლამდე. ვინაიდან დაბადების მოწმობა ჯერაც არ არის იურიდიული მოთხოვნა ქორწინების დასადასტურებლად პაკისტანში, არანაირი საშუალება არ არსებობს ასაკის ფაქტობრივი დადასტურების შესამოწმებლად.[8]

პაკისტანური „ქორწინების კანონი“

კანონი, რომელიც მიიღეს ზია-ულ-ჰაკის სამხედრო დიქტატურის დროს 1985 წელს ამბობს, რომ თუ არამუსლიმი იღებს ისლამს, მისი წინა ქორწინება არაქმედუნარიანად ითვლება. კაცთაგან ზოგნი ამ კანონს მიიჩნევენ, როგორც ნებაართვას რომ მოითაცონ, გააუპატიურონ და ზეწოლა მოახდინონ ქრისტიან ქალებზე და გოგონებზე, რათა მათ მიიღონ ისლამი. ისინი „სამხედრო ალაფის“ ნაწილს წარმოადგენენ; მსხვერპლი კი ყოველწლიურად 700 გოგონაა; მათ აიძულებენ გათხოვდნენ თავიანთ მუსლიმ დამპყრობლებზე, რომლებიც ამტკიცებენ, რომ მათმა მშობლებმა და ქმრებმა ყოველგვარი უფლება დაკარგეს მოთაცეულ ქალებსა და გოგონებზე. გულგრილობის, მოლაპარაკების ან შიშის გამო ადგილობრივი პოლიციელების უმრავლესობა უბრალოდ თვალს ხუჭავს ამაზე.[9]

8 <http://www.girlsnotbrides.org/national-marriage-registration-to-enforce-child-marriage-laws-in-pakistan/>

9 <http://www.christianfreedom.org/the-christian-winter/persecution-in-pakistan/>

ნაზირ ბხატიმ, პაკისტანის ქრისტიანული კონგრესის პრეზიდენტმა, განაცხადა, რომ გაუპატიურების 99,9%-ზე მეტ შემთხვევაში ქრისტიანი ქალები არ აცხადებენ ამის შესახებ პოლიციაში, ვინაიდან ეს ცნობა შეარცხვენს ოჯახს და მათ ძალიან გაუჭირდებათ გათხოვება.

ინდუისტურ სამყაროში

ინდოეთი: გაერთიანებული ერების მოსახლეობის ფონდის 2013 წლის მონაცემებით, ქვეყანას ჰყავს საბავშვო ასაკის სასძლოთა ყველაზე დიდი რაოდენობა. მიუხედავად იმისა, რომ ინდოეთის კანონი მინიმალურ საქორწინო ასაკად ადგენს 18 წელს ქალებისთვის, 47% ადრევე თხოვდება.[10] ფონდი ასევე ვარაუდობს, რომ 2020 წლისთვის იმ 140 მილიონი გოგონადან, რომლებიც 18 წლამდე გათხოვდებიან, 50 მილიონი 15 წელზე პატარა იქნება.[11] ჩრდილო შტატებში, როგორიცაა აღმოსავლეთი უტარ-პრადეში, ხშირად ათხოვებენ გოგონას, რომელიც რამდენიმე თვიდან რვა წლამდეა. სასძლოები რჩებიან მამის სახლში სქესობრივი მომწიფების ასაკამდე, შემდეგ ისინი გადაჰყავთ ქმრის სახლში.

გახმაურებულმა სასამართლო გადაწყვეტილებამ რადჯასტჰანში 2012 წელს გააუქმა ქორწინება, რომელიც დადებული იყო 17 წლის წინ ერთი წლის გოგონასა და სამი წლის ბიჭს შორის. ადრეული ქორწინებები გავრცელებულია ამ შტატში, და საქმროების ყველა ოჯახი არ არის მზად უცადოს სქესობრივ მომწიფებას. მიუხედავად ინდოეთის მთავრობის წინააღმდეგობისა, ინდუისტური ფესტივალი აკშიაა ტრიტია

10 <http://www.hindustantimes.com/India-news/NewDelhi/India-leading-world-s-child-marriages-UN/Article1-1023307.aspx>

11 <http://www.cbn.com/cbnnews/world/2012/June/Innocence-Lost-Indias-Children-Marrying-at-Age-8/>

ყოველი წლის აპრილში ან მაისში ტრადიციული თარიღია ბავშვთა მასიური ქორწინებებისთვის,[12]. სოციოლოგების მიერ დოკუმენტალურად დამტკიცებულ ბევრ შემთხვევაში, ექვსი ან შვიდი წლის გოგონები ქმრის ნათესავებს მიჰყავთ მინდორში სამუშაოდ ან მოსამსახურედ. როგორც იტყობინებიან, მრავალი ქმარი იღლება ქორწინებით მესამე, მეოთხე ან მეხუთე ბავშვის დაბადების შემდეგ მაშინ, როცა მათი ცოლები ჯერაც მოზარდები არიან.

ნეპალი: ქალთა, ბავშვთა და სოციალური უზრუნველყოფის საქმეების სამინისტროს მონაცემების თანახმად, ამ მთიან ქვეყანაში აკრძალვის მიუხედავად ქორწინებათა 34%-ზე მეტი იდება 15 წლამდე გოგონებთან. თუ გოგონა ჯერაც პატარაა, ქორწინება ოჯახებს შორის ტარდება საიდუმლოდ, ვინაიდან ნაკლები მზითევია საჭირო. რაც უფრო პატარაა საცოლე, მით უფრო ნაკლები უნდა გადაიხადოს ოჯახმა. მიუხედავად იმისა, რომ ეს არაკანონიერია, ნებალელ კაცებს, განსაკუთრებით სოფლად, არცთუ იშვიათად მოჰყავთ ორი ან სამი ცოლი. მთავრობის მონაცემებით, ნეპალში 240 000 ბავშვი არ დადის სკოლაში, და ჩინოვნიკები ვარაუდობენ, რომ მათი უმეტესობა – გოგონები არიან, განსაკუთრებით ისინი, რომლებიც ადრეულ ასაკში გაათხოვეს.¹³[13]

დასავლეთ სამყაროში

აშშ: უკანასკნელ დღეთა წმიდების ფუნდამენტალისტური ეკლესია წარმოადგენს სექტას, რომელიც გამოეყო მორმონების ეკლესიას 70 წლის წინ არსებითი უთანხმოების შედეგად,

12 <http://www.raonline.ch/pages/np/npwom05.html>

13 <http://www.hcn.org/issues/44.10/flds-continues-abusive-polygamist-practices-in-utah-and-arizona>

რომელიც უკავშირდებოდა მრავალცოლიანობას, პოლიგამიას და 14 წლამდე არასრულწლოვანი სასძლოების საკითხს. 6000-დან 10 000-მდე მიმდევარი ექვს შტატში ცხოვრობს. ფუნდამენტალისტური ეკლესია ასწავლის, რომ ერთადერთი საშუალება კაცისათვის მიაღწიოს ხსნასა და ზეციურ ნეტარებას – ამ ცხოვრებაში სულ ცოტა სამი ცოლის მოყვანაა. მიუხედავად იმისა, რომ პოლიგამია კანონდარღვევა იუტას შტატში და არაკონსტიტუციურია არიზონაში, ფუნდამენტალისტური ეკლესიის წევრები არასოდეს ფარავდნენ თავიანთი ცხოვრების წესს. განსაკუთრებით ფართოდ გავრცელებული შეფასების, რომელიც პროფესორმა კეტრინ დეინსმა გააკეთა ბრიგჰემ იანგის უნივერსიტეტიდან და სხვა ექსპერტთა მიხედვითაც, შტატებში ცხოვრობს 30 000-დან 50 000-მდე მრავალცოლიანი კაცი.[14] „ტახირიხის მართლმსაჯულების ცენტრში“ ასევე დაადგინეს იძულებითი ქორწინების 3 000 შემთხვევა შტატებში უკანასკნელი ორი წლის მანძილზე. მსხვერპლთაგან ბევრი იყვნენ ემიგრანტები მუსლიმური ქვეყნებიდან, თუმცა გამოკვლევამ აჩვენა, რომ არიან ასევე ინდუისტური, ბუდისტური და ქრისტიანული (პირველ რიგში მექსიკელი კათოლიკეები) წარმოშობის მსხვერპლნი.

ევროპა: ნორვეგიამ, დანიამ, გერმანიამ, ავსტრიამ, მალტამ, ბელგიამ და კვიპროსმა მიიღეს კანონი, რომელიც ითვალისწინებს სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობას იძულებითი ქორწინებისთვის. მიუხედავად ამისა ათეულობით ქვეყანამ მაინც დაადგინა სქესობრივი კავშირის დამყარების ნებაყოფლობითი თანხმობის მინიმალური ასაკად 14 ან 15 წელი. ესპანეთმა მხოლოდ 2013 წელს ასწია მინიმალური საქორწინო ასაკი 14 წელს ზემოთ.

14 <http://www.tahirih.org/site/wp-content/uploads/2011/09/REPORT-Tahirih-Survey-on-Forced-Marriage-in-Immigrant-Communities-in-the-United-States-September-2011.pdf>

დიდი ბრიტანეთის შეერთებულ სამეფოში 2008 წელს მიღებულ იქნა კანონი „იძულებითი ქორწინებების აკრძალვის შესახებ“ და ბრიტანეთის მთავრობამ გამოაცხადა თავისი გეგმების შესახებ გაიზიაროს სხვა ევროპული ქვეყნების მაგალითი და ასეთი ქორწინებები სისხლის სამართლის დანაშაულად აღიაროს. იძულებითი ქორწინებისაგან დაცვის ორგანიზაცია (The Forced Marriage Unit) ჩაერია, რათა დახმარებოდა 400 ბავშვს 2011 წელს და 250 ბავშვს 2012 წელს, მათ შორის, ორი წლის გოგონას. ამავე ორგანიზაციამ ასევე გამოაცხადა მხარდაჭერა კიდევ 1485 შემთხვევისა. [15] მიუხედავად ამისა, გამოკვლევის თანხმად, რომელიც ჩაატარა ბავშვებთან, სკოლებთან და ოჯახებთან მუშაობის დეპარტამენტმა, ეროვნულ დონეზე იძულებითი ქორწინების რეგისტრირებული შემთხვევების რიცხვი ინგლისში მერყეობს 5 000-დან 8 000-მდე. ქორწინება არასრულწლოვანებთან ხშირად ფორმდება „იატაკქვეშეთში“, ასევე მრავალი გოგონა მიჰყავთ სხვა ქვეყნებში გასათხოვებლად.

ავსტრალია და ახალი ზელანდია: 2012 წელს ახალი სამხრეთ-უელსის შტატის ოჯახურ საქმეთა და სოციალური უზრუნველყოფის მინისტრმა, პრუ ჰოვარდმა შეგვატყობინა, რომ ყოველ წელს ავსტრალიაში იძულებითი ქორწინების ან სექსუალური მონობის დაახლოებით 1000-მდე შემთხვევა ფიქსირდება. ასევე ცნობილია, რომ ახალ ზელანდიაში მრავალი ასეთი ქორწინება იღება განმაურების გარეშე, განსაკუთრებით ემიგრანტთა თემებში.

დასავლელ ხელისუფალთ ხშირად არ სურთ ჩაერიონ იძულებითი ქორწინებების შემთხვევებში; ისინი მათ განიხილავენ კულტურის ნაწილად და უფრთხიან უმცირესობათა გავლენიანი ჯგუფების ნეგატიურ რეაქციას.

15 <http://www.guardian.co.uk/world/2013/mar/05/two-year-old-forced-marriage-risk>

პრაქტიკული ნაბიჯები

- „გოგონები, და არა სასძლოები” – გლობალური პარტნიორობაა, რომლის ინტერესებშიც შედის ბავშვთა ქორწინებების სახიფათო წესის შეწყვეტა. შედით ვებ-გვერდზე www.girlsnotbrides.org. საერთაშორისო საქველმოქმედო ორგანიზაცია „გეგმა-ს” ასევე აქვს პეტიცია აღრეული და იძულებითი ქორწინებების წინააღმდეგ: www.plan-uk.org. იფიქრეთ შეუერთდეთ „თანასწორობის მოქმედებათა ქსელს” (Equality Action Network), რათა მიიღოთ შეტყობინებები და განახლებები კომპანიებზე: www.equalitynow.org.

4. მშობიარობა

მსოფლიოში 500 000 ქალზე მეტი, რომლებიც ყოველწლიურად, დღეში საშუალოდ 1300 კარგავს სიცოცხლეს იმ გართულებების გამო, რაც დაკავშირებულია ორსულობასთან და მშობიარობასთან. თუმცა შესაძლებელია, რომ ამ სიკვდილთა 90% არ დაეუშვათ.

საერთაშორისო ორგანიზაციის „გადავარჩინოთ ბავშვების“ გამოცემაში „დედათა მდგომარეობა მსოფლიოში“, 2013 წელს განისაზღვრა 10 აფრიკული ქვეყანა, როგორც ყველაზე ცუდი ადგილი დედობისათვის, იმ რიგი ფაქტორების საფუძველზე, რომლებიც ეხება ჯანმრთელობასა და კეთილდღეობას. სიაში მოხვდნენ კონგოს დემოკრატიული რესპუბლიკა, სომალი, სიერა-ლეონე, მალი, ნიგერი, ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკა, გამბია, ნიგერია, ჩადი და კოტ-დ'ივუარი. საუკეთესო ადგილებზე აღმოჩნდნენ პირველი რიგში, ფინეთი, შემდეგ შვეცია, ნორვეგია, ისლანდია, ნიდერლანდები, დანია, ესპანეთი, ბელგია, გერმანია და ავსტრალია. ყოველწლიურად მილიონზე მეტი ბავშვი კვდება თავისი შობის დღესვე.

განვითარებად ქვეყნებში მცხოვრებ ქალებს 97-ჯერ მეტი შანსი აქვთ დაიხოცნენ ორსულობის ან მშობიარობის დროს, ვიდრე პირველი-ქვეყნების (first-world) ქალებს. იმ დროს,

როცა 17 000 ქალიდან, მაგ. შვეციაში, მხოლოდ ერთს შეიძლება მოელოდეს საშიშროება, გადაჰყვეს მშობიარობას. დასავლეთ და ცენტრალურ აფრიკაში ასეთი რისკი აქვს ერთს ოცდაექვსიდან. ბანგლადეშში – ერთს 51-დან. გვატემალაში ყველაზე მაღალი დონეა დედათა სიკვდილიანობისა ლათინურ ამერიკაში, სადაც 71 ქალიდან ერთი კვდება. (ვოზ/უნიხეფი/მსოფლიო ბანკი.)

დღეს მცხოვრები ადამიანების 90%-ზე მეტი სახლშია გაჩენილი. განვითარებად ქვეყნებში 10-დან 6-ზე ნაკლები ქალი მშობიარობს გამოცდილი პროფესიონალის, მეანის ან ექიმის, მეთვალყურეობით. ბევრს, უბრალოდ, არა აქვს ფული, რომ გადაიხადოს კლინიკაში ანდა საავადმყოფოში მშობიარობისთვის, თუნდაც სამედიცინო დაწესებულება მათ გვერდით მდებარეობდეს.

- დედების სიკვდილი” – ლეტალური შედეგია, რომელიც დგება თავად ორსულობის პერიოდში, ასევე მისი დამთავრებიდან 42 დღის განმავლობაში. ძალიან ღარიბ ქვეყნებსა და რეგიონებში ქალების მხოლოდ 5% იღებს დახმარებას ამ პერიოდში, თუმცა, „ვოზის“ მონაცემებით, დედებისა და ახალშობილების სიკვდილიანობის ორი მესამედი სწორედ მშობიარობის შემდეგ, ორი დღის მანძილზე დგება. ამისგან განსხვავებით, განვითარებულ ქვეყნებში პრაქტიკულად ყველა ახალგაზრდა დედა იღებს მშობიარობის შემდეგ ზრუნვას.
- სისხლდენა სიკვდილის ძირითადი მიზეზია ორსულობისა და მშობიარობის დროს, და შეადგენს დედათა სიკვდილიანობის ერთ მესამედს. მას მოსდევს ინფექციები, დაუდევარი აბორტები, გართულებული მშობიარობა და დარღვევები, რაც დაკავშირებულია მაღალ სისხლის წნევასთან.

- მშობიარობა მოზარდების ნომერი პირველი მკვლეელია მთელ მსოფლიოში. ყოველ წელს თექვსმეტი მილიონი მოზარდი გოგონა ხდება დედა.^[1] ხუთიდან ერთ გოგონა, რომელსაც ჯერაც არ მიუღწევია 18 წლისთვის, შობს, და ხუთჯერ იზრდება მათი სიკვდილიანობის ალბათობა. მათ შვილებსაც 60%-ით მეტი შანსი აქვთ სიკვდილისა.
- მომავალი დედების ცუდი კვება ხშირად ხდება ფაქტორი, რომელიც ხელს უწყობს დედების სიკვდილიანობას. (იხ. დემოგრაფიული სტატისტიკა თავში – „ჯანმრთელობა და სიცოცხლის ხანგრძლივობა“).
- უბრალო ჰიგიენის დაუცველობამაც კი შეიძლება გამოიწვიოს ლეტალური შედეგი. ახლახან ჩატარებულმა გამოკვლევამ აჩვენა, რომ მეანებისა და დედების მიერ საპნით ხელების ბანა მნიშვნელოვნად ზრდის ახალშობილთა სიცოცხლისუნარიანობის მაჩვენებლებს – 44%-მდე.

გართულებები

ყოველ გარდაცვლილ ქალზე მოდის დაახლოებით 20 სხვა (ანუ საერთო ჯამში 10-დან 15 მილიონამდე ქალი ყოველწლიურად), რომელთაც განუვითარდათ ინფექციები ან სერიოზული გართულებები, რომელთა შედეგადაც რჩება დამამცირებელი, მტკივნეული და ხანგრძლივი ინფექციები, ტრავმები და ინვალიდობა.^[2]

1 <http://www.unfpa.org/public/adolescents>

2 <http://www.factsforlifeglobal.org/01/1.html>

მშობიარობა ნაყოფის გამოსვლის მექანიკური დაბრკოლებების არსებობისას. ხშირად არის გართულებები, რაც დაკავშირებულია ნაყოფის უუნარობასთან გაიაროს სამშობიარო გზები არსებული დაბრკოლებების გამო, მიუხედავად საშვილოსნოს ჭინთვებისა. განვითარებად ქვეყნებში ფაქტორი, რომელიც ხელს უწყობს ამ პათოლოგიის ძალად მაჩვენებელს, ადრეული ქორწინებაა. 10 წლის გოგონებს ან უფრო პატარებს ძალზე ვიწრო სამშობიარო გზები აქვთ. ამან შეიძლება მიგვიყვანოს ნერვების მუდმივ დაზიანებასთან და ფეხის კუნთების ფუნქციითა დაზიანებასთან. უფრო დაზარალებულები ხეიბრები ხდებიან.

დასავლეთ აფრიკის ზოგ არაბულ ქვეყანაში მეანები ხანდახან გრძელ დანასდებენ ძალიან ვიწრო ვაგინაში, რათა გააფართოვონ იგი მშობიარობისთვის. მათ მიერ გაკეთებულ ჩაჭრას დიდი ზიანის მოტანა შეუძლია. იმისათვის, რომ გააკეთონ ჩაჭრა, დანას ხანდახან შარდსადინარის დაბლა აყენებენ, აშიშვლებენ რა შარდსადინარი გზების მთელ დაბლითა ნაწილს. ბევრი ქალი მაშინვე კვდება სისხლისდაკარგვისგან.

ფისტულა: ფისტულებთან ბრძოლის ფონდის შეფასებებით, ორი მილიონი ქალი აზიასა და აფრიკის ქვეყნებში საპარის სამხრეთით ცხოვრობს ძნელი მშობიარობის შემდგომ დარჩენილი ფისტულით. ეს პათოლოგია ჩნდება მტანჯველი, გართულებული მშობიარობის შემდეგ, რომელიც რამდენიმე დღე გრძელდებოდა. ფისტულა – არის ღიობი ვაგინის კედელსა და სწორ ნაწლავს ან შარდის ბუშტს შორის, რასაც მოსდევს სრული მუდმივი შეუკავებლობა, თუ ქალი არ მიიღებს ოპერატიულ მკურნალობას. ძნელად თუ ვინმე მისცემს თავს ამ პროცედურის ჩატარების უფლებას, თუნდაც მათ შორეულ სოფელში არსებობდეს ასეთი შესაძლებლობა.

სირცხვილი, მუდმივ ჭუჭყსა და სუნთან ერთად, რაც თან ახლავს ასეთ პათოლოგიას, საკმაოდ დიდია. ზოგ რაიონში ადამიანს

თანახმად, მეანის ფისტულა განიხილება, როგორც ცოლ-ქმრული ღალატის ან სნეულების შედეგი, რომელიც სქესობრივი გზით გადადის. გოგონებსა და ქალებს, რომლებიც ფისტულებით იტანჯებიან, აგდებენ თემიდან, მათზე უარს ოჯახებიც ამბობენ. მრავალმა უნდა იხვეწოს, ცოცხალი რომ დარჩეს.

განწყმედის რიტუალმა, რომელიც არსებობს ზოგიერთ აფრიკულ კულტურაში, ასევე შეიძლება გამოიწვიოს ფისტულა. მშობიარობიდან 40 დღის მანძილზე, მეგობარი ან ნათესავი ქალი კალიუმის შემცველ ხსნარს ასხავს დედის საშვილოსნოში. თუ ხსნარი არასწორადაა მომზადებული, ტუტე იწვევს ვაგინალური ქსოვილების დაზიანებას და ვითარდება ფისტულა.

თუმცა საკმარისია უბრალო და იაფი ოპერაცია, რათა ათასობით უარყოფილი ქალი ნორმალურ ცხოვრებას დაეუბრუნოთ.

პრაქტიკული ნაბიჯები

- მხარი დაუჭირეთ ფისტულების წინააღმდეგ ბრძოლის ფონდს, ფონდს „თავისუფლება ფისტულებისგან“ და სხვა ჯგუფებს, რომლებიც მოხსენებულნი არიან 2-ე დანართში. რომლებიც ცდილობენ მოავგარონ ეს მწვავე პრობლემა მრავალ ქვეყანაში.

5.

ინვალიდი ქალები

სქენის დარღვევა

- დაახლოებით 1 ადამიანს 1000-დან ჩვენს პლანეტაზე აქვს სქენის ზომიერი ან მძიმე დარღვევა – დაახლოებით 554 მილიონ კაცს, ქალს და ბავშვს.
- 35,5 მილიონი ოფიციალურად ყრუა.
- ყველა შემთხვევიდან დაახლოებით ნახევრის თავიდან აცილება შეუძლებოდა.
- დარღვევების მქონე ადამიანების ორ მესამედზე მეტი ცხოვრობს განვითარებად ქვეყნებში და მათგან 80% არა აქვს განათლების საშუალება.
- დაახლოებით 70 მილიონი ადამიანი იყენებს ჟესტების ენას, როგორც თავის პირველ და მშობლიურ ენას.

ყრუნი წარმოადგენენ ადამიანების რიცხოვრები სიმრავლით მეოთხე ჯგუფს მსოფლიოში, რომელთაც არ მოუხმენიათ სახარება. ვებ-გვერდზე www.joshuarproject.net თქვენ შეძლებთ იპოვოთ დედამიწის ქვეყნების სია, სადაც ცხოვრობენ ის სმენაწარმოებული ადამიანების

ჯგუფები, რომელთაც არ მისწვდენიათ სახარება. ყრუნი აღნიშნულნი არიან, როგორც „ყველაზე ნაკლებად მიღწევადი“ მოსახლეობის ჯგუფი 30 ქვეყანაში.

- *ყრუ ადამიანთა 90%-ს ჰყავთ მშობლები, რომლებსაც ესმით. 10-დან მხოლოდ ერთ მშობელს შეუძლია ურთიერთობა იქონიოს თავის შვილთან შესტების ენის დახმარებით. ზოგ ქვეყნებში სკოლაშიც კი აკრძალულია შესტების ენის გამოყენება.*
- ყოველ ქვეყანას შესტების ერთი ან რამდენიმე ენა გააჩნია. შესტების ისეთი უნივერსალური ენის, როგორიცაა საერთაშორისო შესტების ენა (ჯესტუნო), ფართო გამოყენება, მნიშვნელოვანწილად დააჩქარებდა რესურსების წარმოებასა და ერთობლივ გამოყენებას, მაგრამ ადამიანების უმრავლესობას ეს ენა ჯერაც შესასწავლი არა აქვს.
- ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემებით, სასმენი აპარატების მიმდინარე წარმოება, მსოფლიო მოთხოვნის მხოლოდ 10%-ს აკმაყოფილებს.
- **აშშ:** ყრუთა თემი რამდენიმე მისიის მიერ განსაზღვრულია, როგორც ყველაზე დიდი მოუცველი ადამიანთა ჯგუფი ამერიკაში, რომელთა შორისაც 23 მილიონს აქვს სმენის დაკარგვის გარკვეული ფორმა. ყრუთა მშობლიური ენა ჩრდილოეთ ამერიკაში, შესტების ამერიკული ენა (ამსლენი) არის, მესამე ყველაზე მეტად გამოყენებული ენა ამ კონტინენტზე. შტატების 100 ყრუ ადამიანიდან 8-ზე ნაკლები ყოფილა ოდესმე ეკლესიაში. ხოლო 100-დან 4-ზე ნაკლებმა აღიარა იესო ქრისტე პირად მხსნელად.

- **ჩინეთის** ყოველ მოსახლეობა 72 მილიონს ითვლის და შეიძლება კლასიფიცირდეს, როგორც უმცირესობის უმსხვილესი ჯგუფი ჩინეთში.[1] ისინი ცხოვრობენ ყოველ ქალაქში, ყოველ დაბაში და ათასობით მცირე სოფელში 1,6 მილიონი ბავშვიდან 1 მილიონი დაყრუვდა ანტიბიოტიკებით არასწორი მკურნალობის შედეგად.[2]

ყრუ ქალთა პრობლემების განსაკუთრებულობა, რომლებმაც ძალადობა განიცადეს:

- ურთიერთქმედება პოლიციასთან, სასამართლო სისტემასთან, თავშესაფრებთან და დახმარების სხვა სამსახურებთან უფრო პრობლემატურია, ვინაიდან ჟესტების ენა შედარებით მცირე ადამიანებს ესმით.
- ყრუ ქალები ხშირად იტანჯებიან დისკრიმინაციით სამუშაოზე, უმუშევრობის მაღალი დონითა და დაბალი ხელფასით.
- ეკონომიკური დამოკიდებულების გამო სხვებზე მეტად ისინი აღმოჩნდებიან ხოლმე „ძალადობის მახეში“ უფრო დიდხანს.
- დანაშაულისა და სირცხვილის განცდა, დაბალი თვითშეფასება ხშირად აიძულებს ყრუ ქალებს იტანჯონ პროტესტის გარეშე.

1 <http://www.heartsandhandschina.com/>

2 http://news.xinhuanet.com/english2010/health/2011-02/10/c_13725709.htm

ქალები და ბავშვები ფიზიკური დარღვევების სხვა სახეებით

მსოფლიო ბანკისა და ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემებით, მსოფლიოში დაახლოებით მილიარდი ადამიანი ცხოვრობს ინვალიდობის გარკვეული ფორმით; მათგან, სულ ცოტა, 300 მილიონი ქალია. ძალადობის შემთხვევების რაოდენობა, რომლისგანაც იტანჯებიან ადამიანები შეზღუდული შესაძლებლობებით, პანდემიის მასშტაბებს იძენს, და ქალები განსაკუთრებით მოწყვლადნი არიან. ზოგ ქვეყანაში არ არის ქალთა დამცველი კანონები.

- ზოგ ქვეყნებში ინვალიდები წყველებად ითვლებიან. მათ მალავენ, უარყოფენ, უყურადღებოდ ტოვებენ და სიკვდილის უფლებასაც კი აძლევენ, როცა არ ეხმარებიან და არ ზრუნავენ მათზე.
- შეზღუდული შესაძლებლობების პირები, მათ შორის ისინიც, ვისაც სმენის პრობლემები გააჩნიათ, გაცილებით მოწყვლადები არიან ადამიანებით ვაჭრობის, ექსპლუატაციისა და იძულებითი შრომისას.
- ინვალიდთა უფლებების საერთაშორისო კონვენციის 24-ე სტატია იძლევა სწავლის უფლების გარანტიას, მაგრამ შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე 16 მილიონ ბავშვს არა აქვს განათლების საშუალება, და მათგან მეოთხედი, უსინათლოა. ზოგნი ასეთი ბავშვების გაზრდას ფულის ფუჭად ხარჯვად მიიჩნევენ. გოგონები განსაკუთრებით მოწყვლადნი არიან.
- ორიდან ხუთამდე და უფრო მეტია იმისი შესაძლებლობა, რომ ინვალიდი ქალები გახდებიან ძალადობის

მსხვერპლნი ჯანმრთელი ქალებისგან განსხვავებით (ეს დამოკიდებულია იმაზე, ცხოვრობენ თუ არა ისინი სპეციალურ დაწესებულებებში). უფრო სავარაუდოა, რომ ინვალიდები კვლავაც დაიტანჯებიან ძალადობისგან და კიდევ უფრო სერიოზულ ტრავმებს მიიღებენ.

ძალადობა სპეციალურ დაწესებულებებში

ჰესპერიანის ფონდის (Hesperian Health Guides) მონაცემების თანხმად, არსებობს სასტიკი მოპყრობის ასეთი მაგალითები დაწესებულებებში:

- იძულება სექსისთვის მუშებთან, ზედამხედველებთან და სხვა პაციენტებთან;
- სასტიკი ცემა და ჯანმრთელობისთვის ზიანის მიყენება;
- იძულებით სტერილიზაცია ან აბორტი;
- იზოლაცია დახურულ ოთახში;
- ყინულიანი ვანები ან ცივი შხაპი დასასჯელად;
- წამლების მიღება იძულებით (ტრანკვილიზატორები);
- იძულება გახდაზე და შიშველად ყოფნაზე სხვა ადამიანების თვალწინ;
- იძულება იმის საყურებლად, როგორ ძალადობენ სხვა ადამიანებზე;
- მიბმა და გადაადგილების თავისუფლების შეზღუდვა.

სახლები

შრომის უნარმოკლებულთა სახლებშიც კი არსებობს ინვალიდებისადმი სასტიკი მოპყრობა, მაგალითად, საკვების მიუცემლობა ან მოუვლელობა; სექსუალური ძალადობა ან უხეში მოპყრობა; გადამეტებული მედიკამენტოზური მკურნალობა; ფსიქიკური ძალადობა – როგორცაა მუქარა, სიტყვიერი დაშინება, ემოციური დეპრეკაცია და იზოლაცია. ისინი შეიძლება იყვნენ ასევე ფინანსური ექსპლუატაციის მსხვერპლნი, ვინაიდან სხვებს შეუძლიათ გამოიყენონ თავისი მიზნებისთვის მათი კანონიერი რესურსები. ("ონტარიოს ინვალიდ ქალთა ქსელი").

სტერილიზაცია

ინვალიდი ქალები განსაკუთრებით განიცდიან ზეწოლას იძულებითი სტერილიზაციისთვის, რის შედეგადაც მათ არ შეუძლიათ ჰყავდეთ შვილები. ასეთი ოპერაცია შეიძლება ჩატარდეს კანონიერი სამედიცინო დახმარების საბაბით ან ქალის სახელით სხვა ადამიანების თანხმობის შემდეგ, თითქოსდა ეს მის „საუკეთესო ინტერესებშია“. თუმცა სტერილიზაცია შეუქცევადი სამედიცინო პროცედურაა ღრმა ფიზიკური და ფსიქიკური შედეგებით.[3] ევგენიკის პროგრამები საზოგადოების გასაუმჯობესებლად იმ ადამიანების რეპროდუქციული შესაძლებლობების შემცირების ანუ იძულებითი სტერილიზაციის გზით, რომლებიც გონებრივად და ფიზიკურად არასრულფასოვნებად ითვლებიან, ძალზე გავრცელებული იყო მეორე მსოფლიო ომის წლებში, განსაკუთრებით ჩრდილოეთ ევროპაში. ზოგ ქვეყნებში, როგორებიცაა შვეცია და კანადა, პროგრამები გრძელდებოდა მეოცე საუკუნის სამოცდაათიან წლებამდე.[4] გაცილებით გვიან, 1994 წელს, ინდოეთში,

3 <http://www.hrw.org/news/2011/11/10/sterilization-women-and-girls-disabilities>

4 http://en.wikipedia.org/wiki/Compulsory_sterilization

ქალაქ პუნის საავადმყოფოში, გაკეთდა იძულებითი ოპერაცია. საშვილოსნო ამოაცალეს რამდენიმე ფსიქიკურად სწეულ ქალს (ასაკით 18-დან 35 წლამდე), ვინაიდან მათ არ შეეძლოთ ჰიგიენის დაცვა მენსტრუაციის დროს, და საავადმყოფოს პერსონალმა ეს დამატებით ტვირთად ჩათვალა მათთვის.[5] ავსტრალიაში, ისევე როგორც ბევრ სხვა ქვეყანაში, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე გოგონების მშობლებს შეუძლიათ მიმართონ სასამართლოს გადაწყვეტილებისთვის, რომელიც თავიანთი ბავშვის სტერილიზაციის ნებას მისცემს მათ იძულებითი წესით, თუნდაც გოგონა 11 წლის იყოს, მაგალითად, როგორც ეს მოხდა 2013 წელს.[6] უცნობია, ადამიანის უფლებათა რამდენი ასეთი დარღვევა ხდება მთელ მსოფლიოში.

- ფსიქიკური მოშლილობის მქონე ქალები რისკის შეუსაბამოდ მეტ ფაქტორს განიცდიან, ვიდრე კაცები, მათ შორის, გენდერულ ძალადობას. მათ აქვთ არაკეთილსასურველი სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა, დაბალი დონე და შემოსავლების უთანასწორობა, დაბალი დამორჩილებული სოციალური სტატუსი და რანგი. (ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაცია).

სამმაგი ხიფათი ქალებისთვის

- ქვეყნებში, სადაც მდებარეობთ სქესის ბავშვების დაბადება არასასურველად მიიჩნევა, ფართოდაა გავრცელებული გოგონების მკვლელობა, მაგალითად, ინდოეთში შეზღუდული შესაძლებლობის გოგონები და მოზრდილი ქალიშვილები კიდევ უფრო დიდი

5 <http://infochangeindia.org/disabilities/backgrounder/protecting-women-with-disabilities-from-violence.html>

6 <http://www.hrw.org/news/2013/04/16/protect-rights-women-girls-disabilities>

გაკიცხვისა და უგულებელყოფის ობიექტად იქცნენ. ქალთა უფლებების დაცვის ორგანიზაციის სრეა-ს გამოკვლევებმა აჩვენა, რომ ინდოეთში, ბანგლადეშსა და ნეპალში ინვალიდი ქალები განიცდიან რეგულარულ და ზანგრძლივ დისკრიმინაციას საზოგადოებაში.[7] საგამოკვლევო პროექტი „სამმაგი საფრთხე“ (Triple Jeopardy) კამბოჯაში, რომელიც დაარსებულია საერთაშორისო განვითარების ავსტრალიური სააგენტოს მიერ 2013 წელს, მიუთითებს ურთიერთკავშირზე გენდერულ უთანასწორობას, ინვალიდობასა და სიღარიბეს შორის, რაც ზრდის ზიანს, რომელსაც აწყდებიან ინვალიდი ქალები.[8] აფრიკაში, სადაც არსებობს მითი, რომ სექს ქალწულთან შეუძლია ადამიანი აივისა და შიდსისგან განკურნოს, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ქალები და გოგონები ხდებიან მოძალადეების სამიზნეები, ვინაიდან ისინი ითვლებიან ასექსუალურებად და ამიტომაც ქალწულებად.[9]

გონებრივი და ფიზიკური ნაკლის მქონე ქალები წარმოადგენენ ერთ-ერთ ყველაზე დისკრიმინირებულ და რისკს დაქვემდებარებულ ადამიანთა ჯგუფს ჩვენს საზოგადოებაში, და ხშირად მათ ეპყრობიან როგორც ასექსუალურებს ან „შეუმჩნეველებს“.

ინვალიდთა უფლებების გაეროს კონვენცია პირველი ხელშეკრულებაა ადამიანის უფლებებისა XXI საუკუნეში. როცა 2008 წელს ძალაში შევიდა, კონვენციამ დაადასტურა შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ადამიანების უფლებები

7 <http://web.creaworld.org/files/cmire.pdf>

8 <http://www.ausaid.gov.au/HotTopics/Pages/Display.aspx?QID=1035>

9 http://www.stopvaw.org/women_with_disabilities

და ამ დოკუმენტის წყალობით ინვალიდებს შეუძლიათ გადადგან მნიშვნელოვანი ნაბიჯი, რათა გახდნენ სრულუფლებიანი მოქალაქეები. ჯერჯერობით ხელშეკრულებას ხელი 155 წევრმა ქვეყანამ მოაწერა.

პრაქტიკული ნაბიჯები

- ინვალიდების საერთაშორისო დღეს, 3 დეკემბერს, ყურადღება მიაქციეთ შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა პრობლემებს თქვენს ეკლესიაში ან ინტერესთა ჯგუფში და გამოიყენეთ ეს როგორც ტრამპლინი თქვენი თემის მარგინალური წევრების წვდომისთვის. შეეცადეთ, ორგანიზება გაუკეთოთ სახსრების მოგროვებას პროექტისთვის, რათა დაეხმაროთ ინვალიდებს, როგორც თქვენთან, ასევე უცხოეთშიც.

*„დამცირებამ დაამსხვრია ჩემი გული, ქანცი გამიწყდა;
ველოდი თანამგრძნობს და არავინ იყო, მანუგე შებელს, –
და ვერ ვიპოვე” ფსალ. 68:20*

6.

ძალადობა ოჯახში*

ძალადობა ოჯახში ძალადობის ყველაზე გავრცელებული ფორმაა ქალებისა და ბავშვების მიმართ თანამედროვე მსოფლიოში. კვირაში ორჯერ დიდ ბრიტანეთში იღუპება ქალი თავისი კაცის ან ყოფილი პარტნიორის ხელით, დღეში ორჯერ გვატემალაში და ყოველ 35 წუთში უკრაინაში. ყოველი მეოთხე ქალი იტანჯება ასეთი ძალადობით და მხოლოდ 44 ქვეყანა იცავს რეალურად ქალებს ოჯახური ძალადობისგან.

აშშ: შტატების ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო სამსახურის მთავარი ექიმის მონაცემებით, ცემა მთავარი მიზეზია 15-დან 44 წლამდე ქალების ტრავმატიზმისა: უფრო მეტად, ვიდრე ძარცვისგან, საგზაო-სატრანსპორტო შემთხვევებისგან და გაუპატიურებებისგან ერთად აღებული. ყოველ ცხრა წამში ქალს თავს ესხმიან ან სცემენ. ინტიმური პარტნიორის მხრიდან ძალადობას მიეყვართ 16 800 მკვლელობამდე და სახელმწიფოს ეს ყველაფერი უჯდება 5,8 მილიარდ დოლარზე მეტი. ყოველწლიურად 3,3 მილიონი ამერიკელი ბავშვიც იტანჯება ძალადობისგან და, სხვადასხვა შეფასებების მიხედვით, 10 მილიონი ხდება მოწმე ამა თუ იმ სახის ძალადობისა სახლში. (ეროვნული კოალიცია შიდა ძალადობის წინააღმდეგ).

დიდი ბრიტანეთი: 1,2 მილიონზე მეტმა ქალმა განიცადა ოჯახური ძალადობა 2012 წელს, იტყობინება შინაგან საქმეთა სამინისტრო. ექსპერტები თვლიან, რომ ფაქტიური რიცხვი ძალადობის შემთხვევებისა უახლოვდება 13 მილიონს, ვინაიდან შემთხვევათა უდიდეს რიცხვზე არავინ არაფერს ამბობს. ათი უსახლკარო ქალიდან შვიდი ამბობს, რომ ისინი გაექცნენ სასტიკ მოპყრობას თავისი პარტნიორების მხრიდან.[1] ინვალიდი ქალები ორჯერ უფრო ხშირად იტანჯებიან ძალადობისგან. მკვლელობის აღბათობა საკუთარი მუსლიმი ქმრის მხრიდან გაცილებით მაღალია, ვიდრე ყველა სხვა ქალისა ბრიტანეთში. დიდი ბრიტანეთის სამეფო საპროკურორო სამსახურმა გაგვაფრთხილა, რომ შარიათის (ისლამური) სასამართლო ორგანოების მზარდი რიცხვი ქვეყანაში ზრდის ქალებზე ძალადობის საფრთხეს მათი აგრესიული ქმრების მხრიდან. ამ სასამართლოების გადაწყვეტილებები ხანდახან ეწინააღმდეგება ბრიტანულ კანონებს, და არსებობს მტკიცებულებები, რომ ძალადობას ოჯახში უყურებენ „თითებს შუა“.[2]

როცა რამდენიმე ცოლის პატრონი მუსლიმი გადადის სხვა ქვეყანაში საცხოვრებლად, მას შეუძლია მათი თან წაყვანა. სულ უფრო მეტ ბრიტანელ მუსლიმს ჰყავს ორი ან სამი ცოლი, მიუხედავად იმისა, რომ მრავალცოლიანობა არაკანონიერია. სოციალური უზრუნველყოფის თვალსაზრისით ცოლები ითვლებიან მარტოხელა დედებად და ამიტომაც ერთი კაცისგან შექმნილ რამდენიმე „ოჯახს“ შეუძლია პრეტენზია განაცხადონ დახმარების მისაღებად. სოციალური მუშაკების დათვლით, მოსახლეობას შორის, სულ ცოტა, არსებობს 20 000 ბიგამური ანუ პოლიგამიური ქორწინება.

1 <http://www.wlv.ac.uk/default.aspx?page=33020>

2 <http://www.telegraph.co.uk/news/religion/9976822/Sharia-courts-putting-women-at-risk-CPS-warns.html>

შეცნობა: 2012 წელს შევცვიის სახელმწიფო ტელევიზიის ჟურნალისტებმა, რომლებიც შენიღბილი მუშაობდნენ, აღმოაჩინეს, რომ 10 მუსლიმური მეჩეთიდან 8 არწმუნებდა ქალებს არ დაესმინათ ქმრები, რომლებიც მათზე ძალადობდნენ და იმასაც ყვებოდნენ, რომ პოლიგამია გარკვეულ შემთხვევებში დასაშვებიაო.

იტალია: იმდენად ბევრ ქალებს კლავენ ახლანდელი ან ყოფილი პარტნიორები, რომ უკანასკნელ ხანებში მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში გამოჩნდა ახალი სიტყვა femminicidio, რომელიც აღნიშნავს მკვლელობას სქესობრივი ნიშნით ან ქალის მკვლელობას. შემთხვევათა უმრავლესობაში, როცა ქალი გადაწყვეტს წავიდეს თავისი პარტნიორისგან (ქმრისგან ან ბოიფრენდისგან), ის კლავს მას. ფლორენციის ქალთა თავშესაფრის ინფორმაციის თანახმად, ყოველ ორ დღეში ერთი ქალი იღუპება შიდა ძალადობის შედეგად. 2013 წელს იტალიის პარლამენტმა ერთხმად მოახდინა ევროპის საბჭოს კონვენციის „ქალების მიმართ ძალადობისა და ოჯახური ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის შესახებ“ რატიფიცირება.

ლათინური ამერიკა და კარიბის კუნძულები

ამ რეგიონში ძალადობისგან იტანჯება ქალების 35-40%, რაც ერთ-ერთი ყველაზე მაღალი მაჩვენებელია მსოფლიოში. ნაწილობრივ ეს დაკავშირებულია კაცური შოვინიზმის მენტალიტეტთან, რომელიც ხაზს უსვამს კაცების უპირატესობას და ნებას აძლევს მათ დაიმორჩილონ ქალები. მრავალი ქვეყნის სასამართლოებს არ სურთ განიხილონ ოჯახური ძალადობის საქმეები, თვლიან რა ამას შინაურ საქმედ, ანუ სასამართლოს იურისდიქციის ფარგლებს მიღმად.

ბოლივია: ამ ქვეყანას ოჯახური ძალადობის ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი აქვს სამხრეთ ამერიკაში 2011 წლის გაეროს მონაცემებით. 2013 წელს ბოლივიის კონგრესის მიერ მიღებულ იქნა ახალი კანონი ქალთა უფლებების დასაცავად.[3]

გვატემალა: იკავებს მესამე ადგილს მსოფლიოში ქალების მკვლელობის რიცხვით, რაც ხშირად ხდება აგრესიული საყვარლების ხელით. და ცოტა მათგანი თუ გახდება ცნობილი დამნაშავედ და მოიხდის სასჯელს.[4]

კოლუმბია: 2011 წელს, ოფიციალური მონაცემებით 42 ქალი დაზარალდა მჟავას გამოყენებით თავდასხმებისას. 2012 წელს მჟავას გამოყენებით თავდასხმათა რიცხვი, რომლებზეც არსებობს ინფორმაცია, თითქმის ოთხჯერ – 150-მდე – გაიზარდა. მთავრობა 74 მილიონ დოლარს ხარჯავს წელიწადში დაზარალებული ქალების დასახმარებლად. შემთხვევების 70%-ზე არ არის შეტყობინება.[5]

მექსიკის კანონები არასაკმარისად იცავს ქალებისა და გოგონების უფლებებს – ცოლისა და ბავშვების ცემა არ ითვლება დანაშაულად, ხოლო ქალების 90% არ ატყობინებს ძალადობის შესახებ ხელისუფალთ. (Human Rights Watch.)

სან-პაულოში – **ბრაზილია** – ყოველ 15 წამში ერთი ქალი განიცდის თავდასხმას.[6]

3 <http://csis.org/publication/latin-america-women-still-confront-violence>

4 Ibid

5 Ibid

6 <http://saynotoviolence.org/issue/facts-and-figures>

აფრიკა

სვაზილენდი: ამ აფრიკულ ქვეყანაში ქალები უნდა ღუმდნენ მათზე ძალადობისას. სვაზის ენაზე არსებობს სიტყვა, რომელიც აღნიშნავს „ცოლს“ ან „ქალს“, და რომელიც სიტყვასიტყვით ითარგმნება როგორც – ის, რომელიც კვდება, თუმცა არ ყვება იმის შესახებ, რისი გადატანაც მოუწია. სვაზილენდს არა აქვს განსაკუთრებული კანონი სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობაზე ოჯახური ძალადობისთვის. მხოლოდ უკანასკნელ ხანს დაიწყო სექსუალური ხასიათის დანაშაულებებთან ბრძოლის კანონპროექტზე მუშაობა და გაუპატიურების შემთხვევების გამოძიება.

განა: 2012 წელს ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და მის მსხვერპლთა დაცვის განის საპოლიციო სამსახურის განყოფილებაში დარეგისტრირდა თითქმის 10 ათასი ძალადობის შემთხვევა.

უგანდა: მოხსენებაში, რომელიც გამოქვეყნდა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ლტოლვილთა საქმეების უმაღლესი კომისიის მმართველობის ვებ-გვერდზე და რომელიც ეყრდნობოდა სხვადასხვა წყაროებს, აღმოჩნდა, რომ უგანდაში მცხოვრები კაცების 60% და ქალების 70% ამართლებდა ცოლის ცემას, თუ, მაგალითად, დაეწვებოდა საჭმელი ან უარს იტყოდა ქმართან დაწოლაზე. მიუხედავად იმისა, რომ ამ ქვეყანაში, როგორც იქნა, მიიღო კანონი „ყოფითი ძალადობის შესახებ“, ის ჯერაც არ ყოფილა რეალიზებული 2013 წელს. ძალადობა ქორწინების მიზნით დანაშაულად არ ითვლება უგანდაში.

სამხრეთ-აფრიკის რესპუბლიკა: სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკის საპოლიციო სამსახურის სტატისტიკური მონაცემებით 2011-2012 წლებში, ქვეყანაში ყოველდღიურად კლავდნენ შვიდ ქალს. დანაშაულის თვალყურის დევნების სამსახური იტყობინება, რომ

ყოველ 17 წამში აუბატიურებენ ერთ ქალს და ყოველ სამ წუთში – ერთ ბავშვს. ინტერპოლის მონაცემებით, სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკა ფლობს „გაუბატიურებათა მსოფლიო დედაქალაქის“ საპატიო ტიტულს. თუმცა პოლიციაში მხოლოდ ერთ პროცენტზე ნაკლები შემთხვევების შესახებ აცხადებენ (allafrica.com.)

აზია

იაპონია: ძალადობა ოჯახში იმდენადაა გავრცელებული და იმდენი ხნის მანძილზე, რომ ეს ნორმად ითვლება ქორწინების მიზნით და სიტუაცია თანდათან უარესდება. ძალადობის ყოველდღიური შემთხვევების, რაც საზიფათოა არა მხოლოდ ქალთა სიცოცხლის, არამედ ბავშვებისა და მოზუცებისთვის, ზრდაში ზოგიერთები ეკონომიკურ დაცემას ადანაშაულებენ. ზუსტი სტატისტიკური მონაცემები არ არსებობს, ვინაიდან 10-დან 9 მსხვერპლს არ შეუძლია, ან არ სურს (შიშის ან სირცხვილის გამო) დახმარებისთვის მიმართვა. იმ ქალთა თავშესაფრების რაოდენობა, რომლებიც დაზარალებულნი ძალადობით, გაიზარდა, მაგრამ მაინც არ არის საკმარისი.

ინდოეთი: მოტაცებები, მათ შორის, გამოსყიდვის მიზნითაც, ხდება ყოველ 43 წუთში, მკვლელობა მზითევისთვის ყოველ 75 წუთში, გაუბატიურება – ყოველ 34 წუთში, სასტიკი მოპყრობის აქტი – ყოველ 33 წუთში, ხოლო სისხლის სამართლის დანაშაული ქალებთან მიმართებით – ყოველ შვიდ წუთში, თანახმად ქალთა ორგანიზაციების მონაცემებისა.[7] 15 მილიონი გოგონადან, რომლებიც ყოველწლიურად იბადებიან, მხოლოდ 25% შეძლებს მიაღწიოს 15 წლის ასაკს. „ოჯახური

7 <http://www.infochangeindia.org/women/news/one-rape-every-half-hour-in-india-a-dowry-death-every-75-minutes.html>; <http://www.indianchild.com/girlchild/rights-of-girl-child.htm>

ძალადობისგან ქალთა დაცვის” კანონი ძალაში შევიდა 2006 წელს, თუმცა ის პრაქტიკულად არ მუშაობს. 2012 წელს, წინა წელთან შედარებით, შეტყობინებათა რიცხვი ძალადობის შემთხვევებზე გაიზარდა 6,5%-ით.[8]

უნისეფის მონაცემებით 2012 წლისთვის, ინდოეთის მოზარდი გოგონების 52% და მოზარდი ბიჭების 57% ამართლებენ ქალის ცემას ქმრის მიერ. დანაშაულთა რეგისტრაციის ეროვნული ბიუროს მონაცემებით, 2010-2011 წლებში თვალშისაცემი გახდა შეტყობინებათა რიცხვის ზრდა დანაშაულთა შესახებ ქალებთან მიმართებით – 7,1%-მდე. ყველაზე სერიოზული ნახტომი აღინიშნა საქმეებში, რომლებიც „მზითევის გადახდის აკრძალვის” კანონს ეხება (27,7%-მდე), გაიზარდა მოტაცებათა რიცხვი, მათ შორის გამოსყიდვის მოთხოვნით (19,4%-მდე), და გაუპატიურებათა (9,2%-მდე). (იხილეთ აგრეთვე დემოგრაფიული სტატისტიკა განყოფილებაში „სასძლოები საფრთხეში არიან“)

ბანგლადეში: 2001-დან 2012 წლამდე, ქვეყნის პოლიციის ანგარიშის თანახმად, სულ ცოტა 174 690 ქალი გახდა ამ ქვეყანაში ძალადობის მსხვერპლი, ისეთი სახით, როგორიცაა თავდასხმა მჭავის გამოყენებით, მოტაცება, გაუპატიურება, მკვლელობა, ადამიანებით ვაჭრობა და მზითევთან დაკავშირებული ძალადობა. კიდევ ათეულობით ათასი იტანჯება ყოველდღიური ცემისგან, რის შესახებაც პოლიციას არ ატყობინებენ. ფიზიკური და მორალური აბუხად აგდების შემთხვევების რიცხვის ზრდაზე მოწმობს ის ფაქტი, რომ თვითმკვლელობა ქალთა შორის სიკვდილიანობის ერთ-ერთი ძირითადი მიზეზია ამ ქვეყანაში. კაცობრიობის განვითარების გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ანგარიშის მიხედვით,

8 <http://in.reuters.com/article/2013/06/14/india-rape-women-2012-report-idINDEE95D0B920130614>

ბანგლადეშს გაუპატიურებათა ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი აქვს რეგიონში, ეს კი ნიშნავს იმას, რომ სტატისტიკურად 1000-დან ერთი ქალი გაუპატიურების მსხვერპლია.[9]

უკანასკნელი ათწლეულის მანძილზე 3000 ქალს ბანგლადეშიდან სახეში შეასხეს მუავა. ძირითადად ამას აკეთებენ კაცები, რომლებიც ბრალს დებენ ქალებს და ამბობენ, რომ მათ შეარცხვინეს ისინი, მაგალითად, არ მიიღეს მისი წინადადება ხელის თხოვნაზე. ბავშვებსაც კი აქვთ ნაიარევები. შურისძიების მიზნით კაცს შეუძლია დაწვას თავისი მტრის ცოლისა და ბავშვების სახე, ხოლო დამახინჯებულ მსხვერპლებს იშვიათად აქვთ შესაძლებლობა მიიღონ ქირურგიული დახმარება. ასეთი დანაშაული ძალიან არის გავრცელებული ბანგლადეშში და ავღანეთში; ეს ხდება ასევე პაკისტანში, ინდოეთში და მსოფლიოს სხვა რეგიონებში. ქალები სულ უფრო ხშირად ხდებიან თავდასხმის მსხვერპლი ქმრების მხრიდან, ვთქვათ ვახშმის დაგვიანებისთვის ან სექსზე უარის თქმისთვის. დამნაშავე იშვიათად იღვენება კანონის მხრიდან.

ბუტანი: სტატისტიკის ეროვნული ბიუროს გამოკვლევის თანახმად 2011 წელს გამოკითხული ქალების თითქმის მეოთხედმა დაადასტურა ოჯახური ძალადობის შემთხვევები. გამოკითხული ქალების 70% თვლის, რომ ცოლის ცემა მისაღებია.

ავღანეთი: ავღანეთის პრეზიდენტმა ჰამიდ კარზაიმ 2009 წელს გამოსცა განკარგულება, რომელიც კრძალავდა ძალადობას ქალების მიმართ. მიუხედავად ამისა, გაეროს მონაცემებით, ამ ქვეყნის ქალების 87%-ზე მეტი ხდება სასტიკი მოპყრობის მსხვერპლი ოჯახში. „ტომსონ რეიტერის“ ფონდის (Thomson

9 <http://globalvoicesonline.org/2013/02/22/bangladesh-raises-voice-to-end-violence-against-women/>

Reuters Foundation) გამოკვლევის შესაბამისად, ავღანეთი ყველაზე სახიფათო ქვეყნად ითვლება მსოფლიოში ქალებისთვის.

ეგვიპტე: ეგვიპტის სისხლის სამართლის კოდექსის თანახმად ქმარი, რომელმაც სცემა ქალი „კეთილი ზრახვებით“, არ ექვემდებარება სასჯელს.

ლიბანი: 2012 წელს საპარლამენტო კომიტეტმა წარმოადგინა ახალი კანონის „ძალადობის აღკვეთაზე ქალებთან მიმართებით“ პროექტი, აკრძალა გაუპატიურება ქორწინებაში, ასევე ფსიქიკური და ეკონომიკური ძალადობა. კომიტეტის ერთ-ერთი წევრის მიერ იქნა გაცხადებული, რომ არ არსებობს ისეთი გაგება, როგორიცაა გაუპატიურება ქორწინებაში, მიუხედავად ასეულობით ყოველწლიური შეტყობინებებისა ასეთ შემთხვევებზე.

საუდიის არაბეთი: გაუპატიურება და ძალადობა ოჯახში – ფართოდ გავრცელებული პრობლემაა, და ქალებს არ გააჩნიათ არანაირი სამართლებრივი დაცვა ასეთ შემთხვევებში.

თურქეთი: 2011 წლის გამოკვლევამ აჩვენა, რომ ამ ქვეყნის ქალების 42%-მა ოდესმე განიცადა სექსუალური და ფიზიკური ძალადობა.

არაბეთის გაერთიანებული ემირატი: სისხლის სამართლის კოდექსი კაცებს აძლევს კანონიერ უფლებას თავიანთი ცოლებისა და შვილების დისციპლინირებული დასჯისა, ხოლო ფედერალურმა სასამართლომ დაადასტურა ქმრის უფლება თავისი ცოლისა და ბავშვების „ფიზიკურ დასჯაზე“.

იემენში დღემდე არ არის ოფიციალური კანონი ქორწინებაში გაუპატიურების წინააღმდეგ.

პაკისტანი: 2012 წელს სენატმა მიიღო „ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის“ კანონი, რომელიც ძალადობას ქალებისა და ბავშვების მიმართ დანაშაულის კვალიფიკაციას აძლევს. ადრე კაცს, რომელიც სცემდა თავის ცოლს ან შვილებს, ვერ დააპატიმრებდნენ, ვინაიდან ეს ოჯახურ საქმედ ითვლებოდა. თუ კანონი ამოქმედდება ეს წინ გადადგმული დიდი ნაბიჯი იქნება, თუმცა პოლიციის პასიურობა მუდმივი დაბრკოლებაა.

პაკისტანის ადამიანის უფლებათა კომისიის მონაცემებით, „გაუპატიურება ხდება ყოველ ორ საათში, ხოლო ჯგუფური – ყოველ რვა საათში. 12 500 ქალიდან ერთი გაუპატიურების მსხვერპლი ხდება“. ბავშვთა უფლებების დაცვის საზოგადოების ინფორმაციით, ყოველწლიურად ბავშვების დიდი რიცხვიც იტანჯება გაუპატიურებით, მათგან ყველა თითქმის ქრისტიანი და ინდუიზტია, რომლებიც რელიგიური უმცირესობების წარმომადგენლები არიან.

1979 წლის პაკისტანური დეკრეტის – ჰუდუდის – თანახმად, რომელიც განსაზღვრავს სასჯელს მრუშობისა და გაუპატიურებისთვის, სტატუტორი გაუპატიურება (ადრე განსაზღვრული, როგორც სქესობრივი აქტი 14 წელზე მცირე ასაკის გოგონასთან, მისი თანხმობით ან თანხმობის გარეშე) უკვე აღარ არის დანაშაული. გარდა ამისა, ლიკვიდირებული იქნა პასუხისგებაში მიცემის სამართლებრივი შესაძლებლობა ქორწინებაში გაუპატიურებისათვის. და ეს დღემდე ძალაშია, თუმცა 2006 წელს მიღებულ იქნა კანონი „ქალთა უფლებების დაცვაზე“ ჰუდუდის დეკრეტში შესწორების შეტანის მიზნით. ეს კანონი უფლებას აძლევს მოსამართლეებს გაუპატიურების საქმე განიხილონ, იხელმძღვანელებენ რა სამოქალაქო კანონმდებლობით, და არა შარიათის (ისლამური) კანონებით, და დაამთავრონ ოთხი მოწმის არსებობის აუცილებელი პირობა.

პოლიციელების, ექიმებისა და პროკურორების უდიდესი უმრავლესობა პაკისტანში, როგორც წესი, არა მხოლოდ არ უჯერებს ქალებს, რომლებიც იტყობინებიან გაუპატიურებაზე, არამედ შეუძლიათ მათი დამცირებაც. ცნობილია, რომ პოლიციელები ემუქრებიან და აშინებენ მსხვერპლთ, ასევე იღებენ ქრთამს ბრალდებული კაცებისგან.

ერთმა ადვოკატმა დიად განაცხადა: „მე არ მჯერა გაუპატიურების შემთხვევები. იქ ყოველთვის არის ქალის თანხმობა. თუ გაუპატიურება მართლაც ხდება სადმე, ეს მხოლოდ ერთი პროცენტია ყველა შემთხვევიდან.“ სინამდვილეში ქალი, რომელსაც სარჩელი შეაქვს კაცის წინააღმდეგ, თავად დგება დევნის საფრთხის ქვეშ, თუ ვერ შეძლებს დაამტკიცოს, რომ ღალატი ან კავშირი ქორწინებამდე მოხდა მისი თანხმობის გარეშე. სხვა სიტყვებით, მსხვერპლი თავად არის დამნაშავე, სანამ არ დამტკიცდება მისი უდანაშაულობა. კანონის დამცველები ამბობენ, რომ დაახლოებით ნახევარს, იმ ქალებისა, რომლებიც იტყობინებიან გაუპატიურებაზე, აპატიმრებენ ბრალდებით მრუშობაში საფუძვლიანი მტკიცებულებების გარეშე და ისინი ციხეებში იტანჯებიან. რომ გაამართლონ კიდეც, ასეთი ქალები, შესაძლოა გახდნენ მსხვერპლი „ღირსების მკვლელობისა“ თავისი ოჯახის კაცების მხრიდან, რომლებიც თვლიან, რომ ოჯახის პატივი შელახულია. ტრადიციულ სოფლებში, ის გოგონები და ქალები, რომელთაც არაკანონიერად შობილი შვილები ჰყავთ გაუპატიურების შედეგად, შეუძლიათ სასიკვდილოდ ჩაქოლონ.

პაკისტანს არა აქვს სპეციალური კანონმდებლობა ოჯახური ძალადობის წინააღმდეგ. განცხადება საშინაო ძალადობის შესახებ, ალბათ უარყოფილი იქნება, რადგან ეს ოჯახის საქმედ ითვლება. იმ იშვიათ შემთხვევებში, როცა საქმე სისხლის სამართლის სასამართლოში ხვდება, ქალებმა შესაძლოა ან ფულადი კომპენსაცია მიიღონ („სისხლის ფული“) ან სასჯელი.

15-დან 49 წლამდე ქალების ის რაოდენობა, რომლებიც ფიქრობენ, რომ ქმარს ან პარტნიორს უფლება აქვს დაარტყას ან სცემოს თავისი ცოლი ან პარტნიორი განსაზღვრული გარემოებების დროს:[10]

ავღანეთში და იორდანიაში	90%-ია
მალში	87%
გვინეასა და აღმოსავლეთ ტიმორში	86%
ლაოსში	81%
ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკაში	80%
სამხრეთ სუდანში	79%
სომალიში და კონგოს დემოკრატიულ რესპუბლიკაში	76%
გამბიაში	75%
ტაჯიკეთში	74%
სიერა-ლეონეში და ბურუნდიში	73%
ნიგერში, ტუვალუში და უზბეკეთში	70%
ალჟირში და ბუტანში	68%

პრაქტიკული ნაბიჯები

გაეროს მიერ 25 ნოემბერი დადგენილ იქნა ქალებთან მიმართებით ძალადობის ლიკვიდაციისთვის ბრძოლის საერთაშორისო დღედ. გაეცანით რესურსებს, რომლებიც არსებობს ზოგიერთ ვებ-გვერდებზე, და რომლებიც ჩამოთვლილია ამ წიგნის 2-ე განყოფილებაში და მხარი დაუჭირეთ იმ ორგანიზაციებს, რომლებიც მუშაობენ გენდერული ძალადობის დასაძლევად.

* იხილეთ ასევე დემოგრაფიული სტატისტიკა განყოფილებაში „ღირსების მკვლელობა“.

7. განათლება

მსოფლიოს 774 მილიონ უწიგნურ ადამიანს შორის ორი მესამედი ქალები არიან. 72 მილიონი ბავშვიდან, რომლებიც სწავლის გარეშე იზრდებიან, 34 მილიონი გოგონაა. გოგონების მესამედზე ნაკლები სწავლობს საშუალო სკოლაში.[1]

უწიგნურობის ძირითადი მიზეზები

სიღარიბე: ოჯახებში, რომლებსაც თავი ძლივს გააქვთ, ცხადია, სასკოლო განათლება, ვერ იქნება პრიორიტეტული. ინვალიდი ბავშვები, ლტოლვილი ბავშვები, მიგრანტები და არასრულწლოვანები, რომლებიც კონფლიქტების ზონაში ან ომგავლილ ადგილებში ცხოვრობენ უსასოო მდგომარეობაში არიან. სიღატაკე, როგორც წესი, განაპირობებს ბავშვების შრომას, გოგონებისთვის კი – ნაადრევ გათხოვებას.

რამდენიმე ენა: მსოფლიოს უწიგნურ ადამიანთა უმრავლესობა იმ ქვეყნებში ცხოვრობს, სადაც ადამიანები ლაპარაკობენ ათეულობით, და მეტიც, ასეულობით ენაზე. უმცირესობათა ზოგ ენას, ძირეულ ენებს ან დიალექტებს არ გააჩნიათ წერილობითი ალფაბეტი ან ძალზე ცოტაა ამ ენებზე წერილობითი მასალები.

1 <http://dayofthegirl.org/girls-issues/>

გენდერული დისკრიმინაცია: პატრიარქალურ საზოგადოებებში პრობლემა უპირატესად მდგომარეობს კაცებისა და ქალების უთანასწორობაში. არაბულ ქვეყნებში, ცენტრალური აზიის ქვეყნებში, სამხრეთ და დასავლეთ აზიაში, პრივილიგირებული მდგომარეობა ტრადიციულად კაცებს უკავიათ. გოგონას ხვედრია გათხოვდეს და იშრომოს სახლში, იმ დროს, როცა ბიჭებს აქვთ განათლების მიღების უფლება.[2] ვაჟები ითვლებიან „ხანგრძლივ დროიან ინვესტიციად“, ვინაიდან მათ უნდა იზრუნონ მოხუცებულ მშობლებზე.

მსოფლიო ჯერაც შორს არის გაეროს მიერ მიღებული ათასწლეულის მიზნების განვითარების შესრულებისგან, მათ შორის საყოველთაო დაწყებითი განათლებისგან ბიჭებისა და გოგონებისათვის 2015 წელს.

გოგონებისა და ქალების სწავლების ხანგრძლივობა

ქვეყნები, რომლებშიც გოგონებსა და ქალებს საშუალოდ ყველაზე მოკლევადიანი განათლება აქვთ:

- სომალი (2 წელი)
- ერიტრეა (4 წელი)
- ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკა, ჩადი, კოტ-დ'ივუარი, ჯიბუტი, ნიგერი (5 წელი).

ქვეყნები, რომლებშიც გოგონებსა და ქალებს საშუალოდ აქვთ ყველაზე გრძელვადიანი განათლება:

- ავსტრალია (21 წელი)

- ისლანდია და ახალი ზელანდია (20)
- კუბა (19)
- დანია, ფინეთი, ირლანდია, ნორვეგია, სლოვენია (18)

წიგნიერების დონე ქალებს შორის

ქვეყნები ყველაზე დაბალი დონით:

- ავღანეთი (12,6%)
- ნიგერი (15,1%)
- ბურკინა-ფასო (15,2%)
- სამხრეთი სუდანი (16%)

ქვეყნები ყველაზე მაღალი მაჩვენებლებით:

- ანდორა, ფინეთი, გრენლანდია, ლიხტენშტეინი, ლუქსემბურგი (100%)
- აზერბაიჯანი, ბარბადოსი, ლიტვა (99,7%)
- სომხეთი (99,4%)
- ბელგია, ბერმუდის კუნძულები, ისლანდია, ირლანდია, იაპონია, ჩრდილოეთი კორეა, მონაკო, ნიდერლანდები, ახალი ზელანდია, შეერთებული შტატები (99%)

* წყარო: „ფაქტების მსოფლიო წიგნი“, 2013

აზია

15 წლისამ და ზემოთ, ქალების მხოლოდ ნახევარმა იცის წერა-კითხვა. ინდოელი გოგონების მესამედი ვერ ამთავრებს დაწყებით სკოლას. ოჯახების უმრავლესობაში დღემდე ქალს უფლება არა აქვს იმუშაოს, გარდა უპირატესად ქალური სფეროებისა, როგორებიცაა განათლება და ჯანდაცვა. თუმცა დედები ქალაქებიდან და საშუალო კლასიდან სულ უფრო მეტად აცნობიერებენ, რომ მათ გოგონებს უკეთესი პერსპექტივა ექნებათ სამუშაოზე, თუ განათლებას მიიღებენ.

პაკისტანი: ფედერალურად მართულ ტომობრივ ტერიტორიებზე, რომლებიც ესაზღვრება პაკისტანის ჩრდილო-დასავლეთ საზღვრისპირა პროვინციას, უწიგნურება ქალებს შორის 96%-ია – გაცილებით მაღალი კვყენის სხვა რეგიონებთან შედარებით. თალიბანმა გაანადგურა ასობით სკოლა და ემუქრებოდნენ ადგილნაცვალ ოჯახებს, თუ ისინი თავიანთ გოგონებს სკოლაში შეიყვანდნენ.[3] 2012 წელს მასობრივი ინფორმაციის მსოფლიო საშუალებები ფართოდ აშუქებდნენ თოთხმეტი წლის პაკისტანელი გოგონას ამბავს, რომელიც სვატის ველზე ცხოვრობდა: მას თავში ესროლეს თალიბანისადმი დაუმორჩილებლობის გამო, როცა მან გადაწყვიტა მიეღო განათლება. მაღალა იუსუფზაი ჩაიყვანეს ინგლისში, სადაც თავის ქალის რეკონსტრუქციის ოპერაციამ შეუნარჩუნა სიცოცხლე და სადაც დარჩა კიდევ, რათა ესწავლა სკოლაში. 2013 წელს შახნაზ ნაზლი, 41 წლის მასწავლებელი, დახვრიტეს, როცა თავის ბავშვთან ერთად მიდიოდა გოგონების სკოლაში სამუშაოდ. ახლა პაკისტანის მთავრობა პირველად დათანხმდა დააკანონოს აუცილებელი უფასო განათლება და უზრუნველყოს სამი მილიონი ბავშვი სტიპენდიით.

3 <http://www.brookings.edu/research/opinions/2009/06/11-pakistan-education-winthrop>

ავღანეთი: 25 წლის ქალების მხოლოდ 6%-მა მიიღო ნომინალური განათლება. თალიბების გავლენა კვლავ იზრდება და შეიარაღებული ჯგუფების თავდასხმები, რომლებიც ქალების განათლების წინააღმდეგ გამოდიან, კვლავაც ხელს უშლის განათლებას. ბევრი გოგონა დაამახინჯეს; მათ თავს დაესხნენ და მუაჟა შეასხეს, ანდა მოწამლეს მათი სასმელი წყალი.[4]

2012 წელს **თურქეთის** პრეზიდენტმა დაამტკიცა საკამათო კანონი, რომელმაც გაზარდა სავალდებულო განათლების ასაკი 12 წლამდე, თუმცა დატოვა განათლების მიღების შესაძლებლობა სახლში რვა წლის შემდეგ, რამაც, კრიტიკოსების სიტყვების თანახმად, შეიძლება განაპირობოს მცირეწლოვანი სასძლოების პრაქტიკის ზრდა.

აფრიკა

მსოფლიოს 22 ქვეყნიდან, სადაც მოსახლეობის ნახევარზე მეტი უწიგნურია, 15 ქვეყანა აფრიკაშია. 54 ქვეყნიდან 47-ში გოგონებს 50%-ით ნაკლები შესაძლებლობა აქვთ დაამთავრონ დაწყებითი სკოლა. აფრიკის ქვეყნებში, საპარის სამხრეთით, გენდერული გაყოფა მნიშვნელოვნად ფართოვდება საშუალო სკოლის დონეზე, სადაც დაახლოებით ექვსი გოგონა მოდის ყოველ ათ ბიჭზე. (იუნესკო) მოზარდობის ასაკის გოგონების რაოდენობის მაჩვენებელი, რომლებმაც დაამთავრეს საშუალო სკოლა, – 5%-ით ნაკლებია ცხრამეტ ქვეყანაში.

სომალი: დაწყებითი სასკოლო ასაკის ბავშვების მხოლოდ 42% სწავლობს სკოლაში და მათგან მხოლოდ 36%-ს შეადგენენ გოგონები. მასწავლებელთა შემადგენლობის მხოლოდ 15%-ს შეადგენენ ქალები, ამასთან მათ უმეტესობას დაბალი კვალიფიკაცია აქვს. (უნისეფი.)

4 <http://www.cnn.com/2012/09/26/world/asia/cnnheroes-afghan-schoolgirls>

უგანდა: გოგონების 85% ტოვებს სწავლას. (კომპანია „გოგონას ეფექტი“ (*The Girl Effect*).)

ახლო აღმოსავლეთი

გოგონების რაოდენობის მაჩვენებელი, რომლებიც სწავლობენ იემენის სკოლებში, ყველაზე დაბალია ახლო აღმოსავლეთის ქვეყნებში, სადაც მხოლოდ გოგონების დაახლოებით ნახევარი დადის დაწყებით სკოლაში. განათლებას ისეთივე ყურადღებას არ უთმობენ, როგორსაც ქალწულობას; შერეული გენდერული სკოლები და მასწავლებელი ქალების უკმარისობა ნიშნავს, რომ გოგონები ხშირად რჩებიან შინ, განსაკუთრებით სოფლად. ადრეული ქორწინებები ტრადიციულია.

საუდიის არაბეთში 1980 წელს გოგონების მხოლოდ 23% იყო ჩარიცხული დაწყებით სკოლაში. თუმცა ახლა, იმ გოგონების პროცენტი, რომელთაც უმაღლესი განათლება გააჩნიათ, მნიშვნელოვნად გაიზარდა, და მთავრობა ახორციელებს ბევრ სტიპენდიალურ პროგრამას. გოგონათა ტესტების შედეგი საუდიის არაბეთის უნივერსიტეტებში, ჩვეულებისამებრ, აღემატება ბიჭების შედეგებს. თუმცა ქალებს ძველებურად ეკრძალებათ, ამოირჩიონ ზოგიერთი მიმართულება, როგორებიცაა, მაგ. ჟურნალისტიკა, არქიტექტურა, საინჟინრო სპეციალობები; ასევე მათ არ შეუძლიათ დაკავდნენ იურიდიული პრაქტიკით. მათი 85% დაკავებულია განათლების სფეროში.

ლათინური ამერიკა

საერთო ჯამში წარმატებით განხორციელდა გოგონების განათლება, თუმცა კვლავაც რჩება მნიშვნელოვანი პრობლემები.

მაგალითად, იუნესკოს მონაცემებით, ბოლივიაში ქალების ერთმესამედზე ნაკლებმა იცის წერა-კითხვა. მკვიდრი ეთნიკური ჯგუფები ქვეყნების შიგნით ხშირად უგულებელყოფილი არიან. ემიგრანტებისა და ბავშვების შრომის გამოყენება სამთომომპოვებელ და სასოფლო სამეურნეო სფეროებში, ბანანის პლანტაციებში და ზოგიერთ სხვა სფეროში, ასევე ხელს უწყობს ბიჭებისა და გოგონების მხრიდან სკოლებში სიარულის დაბალ მაჩვენებელს. რაც შეეხება უმაღლეს განათლებას, ის ლათინურიამერიკისა და კარიბის ბასეინის ქვეყნებში ძირითადად კაცებზეა ორიენტირებული, ამიტომაც ქალებს უჭირთ მოხვდნენ საინჟინრო სპეციალობებზე და საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტებზე, მედიცინის დარგის გამოკლებით. მიუხედავად იმისა, რომ გოგონები უკეთ სწავლობენ სკოლებში, ვიდრე ბიჭები, და მათი უმრავლესობა ცდილობს სწავლის გაგრძელებას, კაცები კვლავაც მეტს გამოიმუშავენ, და დისკრიმინაციაც ქალებთან დამოკიდებულებაში კვლავაც მაღალია.

ჩრდილო-ამერიკა

საოცარია, რომ აშშ-ში ყოველი მეოთხე გოგონა არ ამთავრებს საშუალო სკოლას. გაცხრილვის პროცენტი კიდევ უფრო მაღალია ეროვნული უმცირესობების გოგონებს შორის (ქალთა იურიდიული მხარდაჭერის ეროვნული ცენტრი.) მოზრდილი ამერიკელების 20% – ნაკლებ წიგნიერია. გოგონები კანადაში მეტ მიზანდასახულობას ამჟღავნებენ განათლების მიღებაში, ვიდრე ბიჭები, და ნაკლებ სავარაუდოა, რომ ისინი მიატოვებენ სწავლას. მიუხედავად ამისა კანადელი მოზარდების 42%-ს, 16-დან 65 წლამდე, წიგნიერების დაბალი დონე აქვთ.[5]

ევროპის „მცირემცოდნენი“

ევროპული კავშირის მოხსენების თანახმად, 15 წლის ყოველ მეხუთეს, ასევე 75 მილიონ მოზრდილ ევროპელს, არ ჰყოფნის კითხვისა და წერის უნარ-ჩვევები.[6] განათლების მსოფლიო ფონდის მოხსენებაში 2012 წელს მითითებულია, რომ იტალიელების 47%-ს პრობლემები აქვთ წერა-კითხვის ცოდნაში; ირლანდიაში და დიდ ბრიტანეთში – ყოველ მეხუთე მოზარდს; ბელგიის მაცხოვრებელთა 18%-ს; შვეიცარიის 16%-ს; გერმანელების 14%-ს და ნიდერლანდების 11%-ს. ეს ნიშნავს, რომ მათ ექნებათ პრობლემები, როდესაც შეავსებენ განცხადებას სამუშაოზე მისაღებად, ბანკიდან მიღებული ამონაწერის კითხვისას ანდა ეტიკეტის კითხვისას საკვებ პროდუქტებზე.[7]

ევროპაში წიგნების რაოდენობა შეადგენს 10-დან 12 მილიონამდე ადამიანს. მათ შორის განათლების დონე მთელ მსოფლიოში განსაკუთრებით დაბალია. იუნესკოს მონაცემებით, რომას ბავშვების ნახევარს არ შეუძლიათ, დაამთავრონ დაწყებითი განათლება. გოგონები ხშირად თხოვდებიან ადრეულ ასაკში, რითაც თავს განათლების საშუალებას ართმევენ.

როგორ მოქმედებს განათლება მოსახლეობის ზრდაზე, ჩვილების სიკვდილიანობის მაჩვენებლებზე და შემოსავლებზე.

- განათლებულ ქალებს საშუალოდ ორი შვილი ჰყავთ, ხოლო მათ, რომელთაც არა აქვთ განათლება მიღებული, როგორც წესი, ექვსიდან რვა შვილამდე ჰყავთ.

6 <http://ec.europa.eu/education/literacy/what-eu/high-level-group/documents/literacy-report.pdf>

7 <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/news/politics/4226467/Illiterate-Britain-Scandal-of-one-in-5-adults-battling-to-read-and-write.html>

- ქალისა და მისი შვილის ჯანმრთელობა პირდაპირაა დაკავშირებული განათლებასთან. გარდა იმისა, რომ განათლებულ ქალებს ნაკლები შვილები ჰყავთ, ისინი უფრო ხშირად მიმართავენ სამედიცინო კლინიკებს და კვლავ ბრუნდებიან უკან, თუ არ დგება უკეთესობა. მართლაც, განათლება ერთ-ერთი ძირითადი ფაქტორია, რომელიც გავლენას ახდენს 5 წლამდე ბავშვების სიკვდილიანობის მაჩვენებელზე. ბავშვს, რომელიც გაუჩნდა ქალს, რომელმაც იცის კითხვა, 50%-ით მეტი შანსი აქვს ცოცხლად დარჩენისა ხუთი წლის ასაკამდე. ყოველწლიურად დედის განათლება 10%-ით ამცირებს მისი შვილის სიკვდილიანობის ალბათობას ჩვილობის ასაკში.
- 63 ქვეყნის ამასწინანდელმა გამოკვლევამ აჩვენა, რომ ქალების განათლების გაუმჯობესება იყო „ერთადერთი ყველაზე დიდი წვლილი“ შიმშილიანობის შემცირებაში ბავშვთა შორის.
- ოჯახებს, რომლებშიც ქალები ოდნავ მეტად არიან განათლებულნი, როგორც წესი, აქვთ უკეთესი საცხოვრებელი, სამოსი, შემოსავალი, წყალმომარაგება და კანალიზაცია. წიგნიერების დონის გაზრდით ორჯერ, ამდენჯერვე იზრდება საშუალო შემოსავლის დონე ერთ სულ მოსახლეზე.[8]
- განვითარებადი ქვეყნების ბავშვთა 75%-ს, რომლებიც დაწყებით სკოლებში სწავლობენ, ჰყავთ დედები, რომელთაც არ უვლიათ სკოლაში. (უნისეფი.).

თითქმის მილიარდმა ადამიანმა შეაბიჯა XXI საუკუნეში, რომელმაც არ იცოდა თავისი საკუთარი სახელის წაკითხვა და დაწერა.

პრაქტიკული ნაბიჯები

- გაერომ 2012 წლის 11 ოქტომბერი გამოაცხადა გოგონების საერთაშორისო დღედ, რათა აღენიშნა ის ფაქტი, რომ ბავშვთა ქორწინებები ხელს უშლიან გოგონებს, დაასრულონ განათლება და რეალიზება გაუკეთონ თავიანთ პოტენციალს.
- მხარი დაუჭირეთ კომპანია 10X10–ზეს გლობალურ ინიციატივას, რომელიც გამოდის გოგონების განათლების გასაუმჯობესებლად მთელ მსოფლიოში.
- ასევე მხარი დაუჭირეთ ორგანიზაცია „პლანის“ (Plan) კომპანიას „იმიტომ რომ გოგონა ვარ“ დიდ ბრიტანეთში; ასევე სხვა ინიციატივებსაც, რომელთა პოვნაც თქვენ შეგიძლიათ 2-ე დამატებაში რუბრიკაში „განათლება“.

იხილეთ დემოგრაფიული სტატისტიკა ამ წიგნის შესაბამის განყოფილებაში სახელწოდებით „ბავშვთა ქორწინებები“.

8.

ქალის გენიტალიების დასახიჩრების პრაქტიკა

ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემებით, მთელ მსოფლიოში დაახლოებით 140 მილიონი გოგონა და ქალი ცხოვრობს დასახიჩრებული გენიტალიების შედეგებით. კიდევ 6000-მდე გოგონა ყოველდღიურად ექვემდებარება ასეთ საფრთხეს.

ქალის გენიტალიების დასახიჩრების პრაქტიკას ხანდახან უწოდებენ ქალის „წინადაცვეთას“, თუმცა ეს ტერმინი ანატომიურად არაკორექტულია და ეხება მხოლოდ უჩვეულო პროცედურას. ასევე იქმნება ცრუ ანალოგია კაცის წინადაცვეთის – პრაქტიკასთან, რომელსაც ქალის წინადაცვეთისგან განსხვავებით, რელიგიური მნიშვნელობა გააჩნია და ასევე დამტკიცებული უპირატესობა ჯანმრთელობისთვის.

მიუხედავად იმისა, რომ ქალის „წინადაცვეთას“ არანაირი საფუძველი არა აქვს ისლამის წერილის კანონთან, მუსლიმი გოგონების ერთი მეხუთედი დღეს ცხოვრობს ისეთ საზოგადოებაში, რომელიც იწონებს ამ პრაქტიკის ამა თუ იმ ფორმას. რელიგიური წინამძღოლების მხოლოდ მცირე ნაწილი ილაშქრებს მის წინააღმდეგ.

გენიტალიების დასახიჩრების პრაქტიკის გავრცელების ყველაზე მაღალი დონე აფრიკაშია, სადაც „წინადაცვეთა“ ტარდება 29 ქვეყანაში, თუმცა ეს არაკანონიერადაა გამოცხადებული ზოგ მათგანში. ზოგიერთ ქვეყანაში გოგონებისა და ქალების ნახევარზე მეტმა გაიარა გენიტალიების დასახიჩრების ეს პროცედურა. და ეს ციფრები ჯერ-ჯერობით არ მცირდება.

რას ნიშნავს ქალის გენიტალიების დასახიჩრება?

ქალის გენიტალიების დასახიჩრება გულისხმობს მათ ნაწილობრივ ან მთლიან მოკვეთას. განასხვავებენ ამ დასახიჩრების სამ ტიპს, რომელთაგან ყველაზე მძიმე ინფიბულაციაა, რომელიც, სხვადასხვა მონაცემებით, უტარდება გოგონების 15%-ს მათი რიცხვიდან, რომლებიც ექვემდებარებიან ამ პროცედურას. პროცედურა შედგება კლიტორიდექტომიისგან (კლიტორის ნაწილობრივი ან სრულად მოკვეთის ოპერაცია) ეკსციზიისგან, მცირე (შიდა) სასქესო ბაგეების სრული ან ნაწილობრივი მოკვეთა, რაც საშოს არტყია გარს, და დიდი (გარე) სასქესო ბაგეების მოშორება. შედეგად ყალიბდება ნაჭრილობები ზედაპირები, რომლებიც იკვრება ან იკერება, და კეტავს საშოს შესასვლელს მორჩენის შემდეგ. რჩება პატარა ღიობი შარდის ან მენსტრუალური სისხლის გამოსაყოფად. ზოგიერთ, ჩვეულებრივი ინფიბულაციის უფრო მცირე ფორმებისას, კვეთენ ნაკლებ ქსოვილებს და ტოვებენ დიდ ღიობს. აფრიკაში კლიტორიდექტომია ანუ ექსციზია შეადგენს ქალთა გენიტალიების დასახიჩრების შემთხვევათა უდიდეს წილს (85%-ს). ასეთი რამ ხდება ახლო აღმოსავლეთის ქვეყნებშიც: ეგვიპტეში, ომანში, იემენში და გაერთიანებულ არაბულ საემიროებში. ჯიბუტიში და ცენტრალური-აფრიკის რესპუბლიკაში, შეფასებების მიხედვით, ქალთა 95%-ს ინფიბულაცია აქვს ჩატარებული.

„წინადაცვეთა“ შეიძლება ჩატარდეს გოგონას ცხოვრების ყველა პერიოდში – ყოველ დროს ყრმობასა და პირველ ორსულობას შორის. ხანდახან ეს განიხილება, როგორც მოზრდილობის ასაკში შესვლის რიტუალი. თუმცა ყველაზე გავრცელებული ასაკი – ოთხიდან რვა წლამდეა. ადამიანი, რომელიც ასრულებს ამ პროცედურას, შესაძლოა, იყოს უფროსი ქალი, ძალაქი, აკუშერი, ექიმბაში ან კვალიფიცირებული ექიმი.

მხოლოდ მდიდრებისთვისაა ხელმისაწვდომი ექიმი და ანესთეზია. გოგონების უდიდეს უმრავლესობას არ აძლევენ ტკივილგამაყუჩებლებს და პროცედურა ტარდება მომზადების გარეშე. მათ უბრალოდ მაგრად იჭერენ, „ქირურგი“ კი, რომელიც ატარებს ოპერაციას, იღებს ან შუშას, ან თუნუქის კოლოფის სახურავს, მაკრატელს ან სამართებელს ან სხვა მჭრელ საგანს. ინფიბულაციის შემდეგ დიდი სასქესო ბაგეების შესაერთებლად შეიძლება გამოყენებულ იქნეს ეკლიანი მცენარეები ან ნაკერი. ასევე შესაძლოა გოგონას ფეხები შეკოჭონ 40 დღიანი პერიოდის მანძილზე. ხანდახან გამოიყენება ანესთეზიური ფხვნილი, უფრო ხშირად საცხები, რომლებიც შეიცავენ ბალახებს, რძეს, კვერცხს, ნაცარს ან ნაკელს, რომლებიც, როგორც მიაჩნიათ, ხელს უწყობს შეხორცებას. გოგონა შეიძლება წაიყვანონ რომელიმე ადგილას ძალის აღსადგენად, სადაც, თუ „წინადაცვეთა“ ჩატარდა, როგორც მიძღვნის ცერემონიის ნაწილი, ის იღებს ტრადიციულ განსწავლას.

რა საჭიროა ქალის გენიტალიების დასახიჩრების პრაქტიკა?

საზოგადოებათა უმრავლესობაში, სადაც წესია ქალთა გენიტალიების დასახიჩრება, ეს პროცედურა ღრმად არის ჩანერგილი კულტურაში. გოგონები, რომლებიც გადიან ამას უფრო სუფთად და ქალურად ითვლებიან. ვინაიდან ამ რიტუალის გარეშე მათ არ შეუძლიათ შესვლა ქალურ მოწიფულობაში და რაღა თქმა უნდა გათხოვებაც, მათზე ხორციელდება უდიდესი

ზემოქმედება, დაემორჩილონ ტრადიციებს. მშობლებიც თვლიან, რომ „წინადაცვეთა“ ამცირებს გოგონას სექსუალურ სურვილს და ამგვარად დაცულია მათი ასულების უბიწოება, ხოლო მრავალნი მცდარადაც კი ვარაუდობენ, რომ ის აძლიერებს რეპროდუქციულ ფუნქციას! ინფიბულაცია, სხვათა შორის, განიხილება, როგორც ოჯახის პატივის დაცვის მეთოდი.

მავრიტანელმა ქალებმა დიდი გამარჯვება მოიპოვეს 2012 წელს, როდესაც მუსლიმმა კულტმსახურებმა და სწავლულებმა გამოიტანეს ფეტვა, ანუ რელიგიური დადგენილება, მრავალსაუკუნოვანი პრაქტიკის წინააღმდეგ. მავრიტანელი ქალების დაახლოებით 72%-ს გავლილი ჰქონდა გენიტალიების დასახიჩრების ეს პროცედურა.

მონაცემთა თანახმად ეგვიპტელი ქალების 90% ექვემდებარება დასახიჩრების ოპერაციებს სასქესო ორგანოებზე. ქალის გენიტალიების დასახიჩრება იურიდიულად აკრძალული იქნა 2008 წელს, თუმცა ეს კვლავ ჩვეულებრივი მოვლენაა, და ზოგიერთი პოლიტიკოსი ისევ მოუწოდებს საზოგადოებას ამ პრაქტიკის ლეგალური აღდგენისაკენ.

”როგორ შეგვიძლია წინადაცვეთა არ ჩაუტაროთ ჩვენს ასულებს? – ამბობს ეგვიპტური ქალაქის მერი. – მთავრობას შეუძლია გააკეთოს ის, რაც სურს, და ჩვენც გავაკეთებთ იმას, რაც ჩვენ გვსურს. ჩვენ ყველა კვლავაც გავაგრძელებთ ჩვენს ასულების წინადაცვეთას, სასჯელის მიუხედავად.”

43 წლის სუდანელმა პროფესორმა ახსნა: „ისე ვართ აღზრდილები, რომ გვწამდეს, რომ თავს დავიტეხთ ყოველგვარ ბოროტებას, თუ არ ვიქნებით წინადაცვეთილნი. ეს ისეთ ადრეულ ასაკში ხდება... თქვენ ვერ აღიქვამთ, თუ რა მოხდა სინამდვილეში, და როცა უკვე მოზრდილი ქალი ხართ, ისე ჩანს, რომ გაჩენილ პრობლემებს ამასთან არანაირი კავშირი არა აქვს”.

შედეგები

წინადაცვეთას არანაირი უპირატესობები არ მოაქვს ჯანმრთელობისთვის. უშუალო გართულებები კი შეიძლება იყოს მწვავე ტკივილი, შოკი, სისხლდენა, გაშეშება ანდა სეპსისი (ბაქტერიული ინფექცია), შარდდენის შეკავება, მოუშუშებელი ჭრილობები და სიკვდილიც კი. გოგონებს, რომლებმაც განიცადეს ეს, ნაიარევი რჩებათ მთელი სიცოცხლე. ეს იარა ფსიქიკურიც არის და ფიზიკურიც. პროცედურის შემდეგ პირველ დღეებში ხშირად ვითარდება სერიოზული ინფექციები და აბსცესები. ინფილტრაციას შეუძლია გამოიწვიოს ასევე შარდმდენი გზების ქრონიკული ინფექციები, თირკმელების დაზიანება, ქვებისა და კისტის გაჩენა, მენსტრუალური სისხლის დინებისგან გაჩენილი ინფექციები, და უნაყოფობაც კი.

ქალთა გენიტალიების დასახიჩრების ყოველგვარი სახის დამატებითი საფრთხე შეიძლება იყოს აივ-ის გავრცელება, გამოწვეული ერთი და იგივე ინსტრუმენტის გამოყენებით რამდენიმე გოგონასთვის. სასქესო ორგანოების გამოუსწორებელმა დასახიჩრებამ, შესაძლოა, ასევე გაზარდოს აივ-ის გადაცემის რისკი სქესობრივი აქტის დროს.

მრავალი ქალი ყვება, რომ პირველი საქორწინო ღამის დროს მათი ქმრები იძულებულნი არიან გამოიყენონ დანა, რათა გააფართოვონ ღიობი სქესობრივი აქტისთვის. ადვილი წარმოსადგენია, რომ ასეთმა სპონტანურმა ქირურგიამ, შესაძლოა, ახალგაზრდა სასძლოების ჯანმრთელობას კიდევ უფრო მეტი ზიანი მიაყენოს.

მშობიარობის დროს შეხორცებული ქსოვილი, რომელიც გაჩენილია „წინადაცვეთის“ შემდეგ, შესაძლოა გაიხსეს. ქალებს, რომლებიც ინფილტრირებულნი იყვნენ, უკეთებენ ჩაჭრას, რათა მათ შეძლონ შობა. ყოველი შობის შემდეგ გახსნილ ადგილს კვლავ კერენ.[1]

1 <http://www.desertflowerfoundation.org/en/what-is-fgm/fgm-in-europe-facts/>

იმიგრანტების მსოფლიო საზოგადოება

იმიგრანტებმა და ლტოლვილებმა ქალთა წინადაცვეთის პრაქტიკა მიიტანეს მსოფლიოს განვითარებულ ქვეყნებში. მიუხედავად საკანონმდებლო აკრძალვისა დასავლეთის უმეტეს ქვეყნებში, ევროპაში ნახევარ მილიონ გოგონას კვლავ აიძულებენ ამ სასტიკი და არასაჭირო პროცედურის ჩატარებას: 75 000 დიდ ბრიტანეთში, 65 000 საფრანგეთში, 30 000 გერმანიაში.[2] ათასობით უხმოდ იტანჯება ავსტრალიასა და აშშ-ში. სასამართლოსთვის თავის არიდების მიზნით, მშობლებს ხშირად ჩაჰყავთ შვილები უკან, თავიანთ ქვეყანაში ამ რიტუალის შესასრულებლად.

”კოშმარები მაქვს. ჯერაც არ გამოვსწორებულვარ... მჭირდება ოპერაცია. ნაჭრილობევი ქსოვილები მაქვს... მთელი სიცოცხლე ამით უნდა ვიცხოვრო... თუმცა ერთ რამეში დარწმუნებული ვარ: არასოდეს შევწყვეტ გამოვიდე ქალთა წინადაცვეთის წინააღმდეგ. ვცხოვრობ, რათა მოვყვე და ვიყო მათი ხმა, ვინც კერაფერს ამბობს”, – მაშუა, მსხვერპლი კენიიდან.

ბევრი ორგანიზაცია ატარებს კომპანიას ადამიანის უფლებათა ამ ფართოდ გავრცელებული დარღვევების წინააღმდეგ (იხ. იმ სააგენტოების სია, რომლებიც ჩამოთვლილია 2-ე დამატებაში.), თუმცა, ზოგ ადგილებში, სულ უფრო ხშირად ჩნდება ცნობები თავდასხმებზე და მუქარებზე, რომლებიც ხორციელდება ქალებსა და გოგონებზე, რომლებიც გამოდიან ქალის გენიტალიების დასახიჩრების პრაქტიკის წინააღმდეგ.

2 <http://www.desertflowerfoundation.org/en/what-is-fgm/fgm-in-europe-facts/>

2008 წელს ჯანდაცვის მსოფლიო ასანბლვამ მიიღო რეზოლუცია ქალის გენიტალიების დასახიჩრების პრაქტიკის ლიკვიდაციისთვის, და 2012 წლის დეკემბერში გაეროს გენერალურმა ასსამბლეამ მიიღო ანალოგიური რეზოლუცია. გაეროს ბევრი ძალისხმევა დასჭირდება, რათა ეს კანონდებულობა ცხოვრებაში დანერგოს.

პრაქტიკული ნაბიჯები

- განყოფილებაში „ქალის გენიტალიების დასახიჩრების პრაქტიკა“ 2-ე, მოყვანილია რიგი მსოფლიო ინიციატივებისა, რომლებიც მიმართულია ამ საშინელი პრაქტიკის აღსაკვეთად. ყველა ჩვენგანმა უნდა დაუჭიროს მხარი მათ ძალისხმევას და სხვებსაც მოუწოდოს ამისაკენ.

„ისმინე ჩემი ღოცვა, უფალო, და ჩემს ვედრებას ყური მოაპყარ; ნუ დადუმდები ჩემი ცრემლების მიმართ, რადგან მწირი ვარ შენი, ხიზანი, ვითარცა ჩემი მამა-პაპანი“ (ფსალმუნი 38:13).

9. აბორტები და გოგონების ხოცვა

გოგონების წინასწარგანზრახულ კვლას, დაბადებამდე და დაბადებისთანავე შემდეგაც, ეწოდება „ერთადერთი უდიდესი ჰოლოკოსტი კაცობრიობის ისტორიაში“.

გენდეროციდისგან მოკლულთა რიცხვი საუკუნეების მანძილზე ალბათ მეგამილიონებს შეადგენს. ქალთა სქესის ჩვილებს კლავენ ბიჭების არჩევის გამო ძველი რომის დროიდან. დღეს სუსტი სქესის ნაყოფის აბორტი ყველაზე გავრცელებულია სამხრეთ, სამხრეთ-აღმოსავლეთ და ცენტრალურ აზიაში.

ინდოეთი

დაახლოებით სამი მილიონი ინდოელი გოგონა „გაქრა“ ამ ქვეყნის მოსახლეობიდან 2011 წელს გოგონების ხოცვასთან დაკავშირებით, ორგანიზაციის „ინდოეთის ბავშვები, 2012 წელი: სტატისტიკური შეფასება“ მონაცემების მიხედვით. ბიჭების არჩევამ გამოიწვია ის, რომ უკანასკნელი სამი ათწლეულის მანძილზე 12 მილიონი გოგონა იქნა მოკლული აბორტების შედეგად. („ლანცეტი“, Lancet.)

- გოგონას დაბადება ხშირად ცუდი სიახლეა ღარიბი ინდოელი ოჯახისთვის იმ დიდი მზითვის გამო, რომელიც საბოლოო ჯამში მოითხოვება მათგან, როცა გოგონა თხოვდება. მიუხედავად იმისა, რომ საქმროს ოჯახისთვის გადახდის ტრადიცია ოფიციალურად იქნა აკრძალული კანონით „მზითევზე“ 1961 წელს, ადათი კვლავაც ცოცხლობს. მზითევი შესაძლოა აჭარბებდეს ოჯახის წლიურ შემოსავალს რამდენჯერმე და გამოიწვიოს მისი გაკოტრება. ბიჭი კი, პირიქით, იქნება გვარის გამგრძელებელი და ამავე დროს მზითევის სახლში შემოძტანი, რაც განაპირობებს ოჯახის კეთილდღეობას. ამიტომაც მშობლებს შეუძლიათ შეწყვიტონ გოგონას სიცოცხლე ჯერ კიდევ მის შობამდე. სქესის დადგენის ტესტების გამოყენებამ 1970-იანებში გამოიწვია მასშტაბური შერჩევითი აბორტები. მაღალი კასტის ოჯახებიც კი მღვდრობითი სქესის ნაყოფის აბორტს მისაღებ აქტად თვლიან. უკვე ოცი წელია, რაც ამორჩევითი აბორტები აკრძალულია კანონით, მაგრამ შედარებით ნაკლები რაოდენობის ექიმები იქნენ მიცემულნი პასუხისგებაში ამის გამო. ინდოეთში 40 000-ზე მეტი რეგისტრირებული ულტრაბერითი დიაგნოსტიკის კლინიკაა, თუმცა არაღვეალური კლინიკები გაცილებით მეტია. მათი რეკლამა მოუწოდებს მოსახლეობას რამდენიმე ასეული რუპიის საფასურად გამოარკვიონ სქესი, რათა მომავალში ათასობით რუპიის ეკონომია გააკეთონ მზითევის გაცემის თავიდან აცილებით.
- ორსული ქალები, რომელთაც შესაძლებლობა არა აქვთ შობამდე გამოარკვიონ ნაყოფის სქესი, იძულებულნი არიან დაელოდონ მშობიარობას, რათა დაინახონ თავისი შვილის სქესი. ჩვილი გოგონა შეუძლიათ უბრალოდ მოგუდონ ან ნება მისცენ მოკვდეს შიმშილით. სხვებს

აჭმევენ მარილს, შხამ დამატებულ რძეს ან მშრალ, გაუშმენდავ ბრინჯს, რომელსაც შეუძლია გახვრიტოს პატარას სასუნთქი გზები. დღეს უფრო თანამედროვე მეთოდებს იყენებენ, რომლებიც, როგორც წესი, ეხმარება მათ თავი დააღწიონ მხილებას, მაგალითად, საკვებს ამატებენ რამდენიმე წვეთ ალკოჰოლს, რათა გამოიწვიონ ძლიერი ფაღარათი, ანდა ახალშობილს ახვევენ სველ პირსახოცში, რათა გამოიწვიონ პნევმონია.

- რადჯასტხანის შტატში, ჩრდილოეთი ინდოეთი, არსებობს მთელი სოფლები, სადაც მრავალი წლის მანძილზე გოგონების შობა აკრძალული იყო. „გოგონები დამარხულნი არიან უდაბნოში, და არავინ გვარში, არ კითხულობს ახალშობილს და არ წუხს დანაკარგზე“, – დაადასტურა პოლიციის უფროსმა ოფიცერმა. შედეგად სქესთა ბალანსის დარღვევამ გამოიწვია „საერთო ცოლების“ პრაქტიკა რადჯასტხანში და სხვა შტატებში.
- *მხოლოდ რამდენიმე დედა მძიმე საშუალო პატიმრობა ბავშვების კვლისთვის.* სხვები იხდიან სასჯელს ექვსი თვიდან სამ წლამდე. თუმცა გადაწყვეტილება, როგორც წესი, მიიღება მისი ქმრისგან ან მისი ნათესავებისგან; ქალიც ისეთივე მსხვერპლია, როგორც მისი ბავშვი, და მას არანაირი არჩევანი არა აქვს გარდა დამორჩილებისა და ტანჯვისა.
- აბორტებისა და ბავშვთა კვლის დიდი რიცხვი ინდოეთში განაპირობებს გოგონების რიცხვის ბიჭების რიცხვისადმი შესაბამისობის შემდგომ შემცირებას. 2012 წელს 1000 ბიჭზე საშუალოდ მოდიოდა 940 გოგონა. ინდოეთის ორგანიზაციის „ბავშვთა უფლებები და თქვენ“ (Child Rights and You (CRY, პირდაპ. თარგ. ინგლისურიდან “cry” – “ტირილი”), დათვლების

მიხედვით, ყოველწლიურად ინდოეთში იბადება 12 მილიონი გოგონა; მათგან ერთი მილიონი კვდება ერთი წლის ასაკამდე.

პაკისტანი

ჩვილების კვლა სიღატაკეში ჩავარდნილი მშობლების მიერ, ასევე ფართოდაა გავრცელებული პაკისტანში. საქველმოქმედო ფონდის ედჰის (ინგლის. Edhi Foundation), წარმომადგენლის სიტყვების თანახმად, ახლა ქუჩებში სულ უფრო და უფრო მეტ მკვდარ ჩვილებს პოულობენ. „შემიძლია ვთქვა, რომ უკანასკნელი ათწლეულის მანძილზე ჩვენ ვაკვირდებით მკვდარი ჩვილების პოვნის ასპროცენტიან ზრდას. ათიდან ცხრა – გოგონები არიან. ბოლოს მან დასძინა: 2010 წელს ნაპოვნი იქნა 1210 გვამიო.[1]

ჩრდილოეთი კორეა

ჩრდილოკორეელი საზღვრის გადამკვეთთა მონაცემები მიუთითებს იმის ალბათობას, რომ იძულებითი აბორტი და ბავშვთა კვლა ჩვეულებრივი პრაქტიკაა ჩრდილოეთ კორეის საკონცენტრაციო ბანაკებში.

ჩინეთი

ჩინეთი ლიდერობს მსოფლიოში გენოციდის მიხედვით. 2013 წელს ჩინეთის ჯანდაცვის სამინისტრომ შეგვატყობინა, რომ უკანასკნელი ოთხი ათწლეულის

1 <http://tribune.com.pk/story/105019/infanticide-on-the-rise-in-pakistan-statistics/>

მანძილზე გაკეთებული იქნა 336 მილიონი აბორტი. ბავშვთა უდიდეს ნაწილს, რომლებიც კვდებიან აბორტების შედეგად, დაკანონებული მკვლევლობებითა და ვითომდა უწყურადღებობით, შეადგენენ გოგონები.

ბავშვთა კვლა ჩინეთში ჯერ კიდევ სახალხო რესპუბლიკის გამოცხადებამდე დიდი ხნით ადრე არსებობდა. თვით საუკუნის დასაწყისამდე გოგონებს ხშირად არ აძლევდნენ სახელს. ახლა გოგონებს, რომლებიც იბადებიან სოფლებში, ჯერაც ეძახიან ისეთ სახელებს, როგორებიცაა: „ალიდი“, „ჩაოლი“ ან „ინდი“, რაც ნიშნავს: „მოიყვანე პატარა ძმა“. გოგონებს ასევე ეძახიან „მატლებს ბრინჯში“, იმიტომ რომ ისინი იღებენ იმ საკვებს, რომელიც შესაძლოა წასულიყო ბიჭების გამოკვებაზე. ჩინურ კულტურაში კაცს შეუძლია მეტი გამომუშაება, და სწორედ ვაჟი ზრუნავს მშობლებზე მოხუცებულობაში. მიუხედავად იმისა, რომ გოგონების კვლის რაოდენობა შემცირებისკენ წავიდა XX საუკუნის 50-იან და 70-იან წლებში, 80-იანი წლებიდან კვლავ შეინიშნება მკვეთრი ზრდა ასეთი პრაქტიკისა მას შემდეგ, რაც მთავრობამ დაიწყო „ერთი ბავშვის“ პოლიტიკის გატარება. ამ პოლიტიკამ ასევე მოიტანა იძულებითი აბორტები და სტერილიზაციები. ქალისგან, რომელსაც უკანონო შვილი ჰყავს, შეუძლიათ მოითხოვონ „სოციალური ხარჯების გადახდა შენახვისთვის“ 27 000-ზე მეტი დოლარის ფარგლებში. მთავრობამ ოფიციალურად გამოაცხადა უკანონოდ ულტრაბერითი გამოკვლევა სქესის დასადგენად, თუმცა მრავალი ექიმი ჯერაც იყენებს მას.

2013 წელს ჩინეთის ზოგიერთ პროვინციაში ჩატარდა კომპანიები მოთხოვნით, რომ ყველა ბავშვის შობის უნარიან ქალს ჩაედგა (საშვილოსნოს შიდა თერაპევტული სისტემა) ან, თუ მათ უკვე ჰყავდათ ორი შვილი, გაეკეთებინათ საკვერცხე მიღების გადაკეტვა ანდა სტერილიზაცია. მათ, ვინც დროულად

დაეთანხმებოდა ამას, გადაეცემოდა ფინანსური ჯილდო; ხოლო, მას, ვინც უარს იტყოდა, წაერთმეოდა სოციალური უზრუნველყოფა და უფასო სამედიცინო დახმარება, ხოლო მათ შვილებს არ მიიღებდნენ სკოლაში.[2]

ახლა 120 ბიჭი იბადება 100 გოგონაზე – სქესთა ყველაზე უარესი შესაბამისობა მსოფლიოში. ივარაუდება, რომ 2020 წლისთვის საქორწინო ასაკის კაცები ჩინეთში 30 მილიონით მეტნი იქნებიან, ვიდრე ქალები. ქვეყნის ხელმძღვანელები შიშობენ, რომ მსგავსი სიტუაცია ზიანს მოუტანს ქვეყნის სოციალურ და ეკონომიკურ სტაბილურობას და კიდევ უფრო მეტად გაზრდის მოტაცებული ქალებით ვაჭრობას.

დასავლეთში

აზიურ ქვეყნებში არსებობს შეზღუდვები ამორჩევით აბორტებზე. ასეთი ტენდენციის ზრდა დამახასიათებელია დასავლეთისთვისაც. **შვეციაში**, მაგალითად, აბორტი სქესის საფუძველზე არ არის უკანონო. **ინგლისში 2013** წელს პარლამენტის წევრებმა მოუწოდეს მთავრობას, ჩაეტარებინა სტატისტიკური გამოკვლევა აბორტირებულ ბავშვებზე მას შემდეგ, რაც დადგინდა, რომ ქალები „ზოგ საზოგადოებაში“ ჩვეულებისამებრ მეტ ბიჭებს შობდნენ, ვიდრე გოგონებს.[3]

უკანასკნელი ოთხი წლის მანძილზე ჩატარდა ექვსი გამოკვლევა, რომლებმაც აჩვენა, რომ **აშშ-შიც** „ქრება“ ათასობით გოგონა, და მრავალი მათგანი – შერჩევითი აბორტის შედეგად, განსაკუთრებით ემიგრანტებს შორის განვითარებადი

2 <http://www.christiannewswire.com/news/6515972254.html>

3 <http://www.christianconcern.com/our-concerns/abortion/mps-urge-government-to-monitor-gender-of-aborted-babies>

ქვეყნებიდან. მხოლოდ სამმა სახელმწიფომ აკრძალა შერჩევითი აბორტის პრაქტიკა სქესის ნიშნის მიხედვით. კანონპროექტმა „შობამდელი არადისკრიმინაციის“ შესახებ, რომელიც აკრძალავდა ასეთ აბორტებს ეროვნულ ღონეზე, მარცხი განიცადა 2012 წელს.

კანადა ერთადერთი დასავლური ქვეყანაა, სადაც არ არსებობს დაუბადებელთა დაცვა. 1969 წლიდან ოთხ მილიონზე მეტი ბავშვის სიცოცხლე იქნა შეწყვეტილი აბორტების შედეგად; წელს კიდევ 100 000 ბავშვი იქნება მოკლული გადასახადების გადამხდელთა ანგარიშზე. არანორმალური გენდერული შესაბამისობა თემებში, სადაც ინდიელი მოსახლეობა სჭარბობს, ასევე ტესტირების ზრდა სქესის განსაზღვრისთვის მიუთითებს შერჩევითი აბორტების არსებობაზე ბავშვის სქესის ნიშნით.[4]

პრაქტიკული ნაბიჯები

- *გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მიერ 11 ოქტომბერი გამოცხადებულია გოგონების საერთაშორისო დღედ, მათი ცხოვრების გასაუმჯობესებლად მთელ მსოფლიოში. უფრო მეტი შეიტყვეთ dayofthegir.org-ზე და ეს ინიციატივა მიიტანეთ იმ ადამიანებამდე, რომლებსაც იცნობთ.*
- *მხარი დაუჭირეთ ისეთ კომპანიებს, რომლებსაც ატარებს დაუბადებელი ბავშვების დაცვის საზოგადოება, „ქალთა უფლებები საზღვრებს გარეშე“ და „გამქრალი“*

4 http://www.nationalreviewofmedicine.com/issue/2007/09_15/4_policy_politics02_15.html#top

*50 მილიონი” ორგანიზაციები. ინტერნეტ-მისამართები
ჩამოთვლილია მე-2 დანართში.*

*„რადგან შენ დაბადე თირკმელნი ჩემნი, შენ გამოძეერწე
დედაჩემის წიაღში... ჩემი ჩანასახი იხილეს შენმა
თვალებმა და შენს წიგნში ჩაწერილია დღენი მომავლისა
ჩემისა, როცა ჯერ არ იყო არც ერთი მათგანი”.
(ფსალმუნი 139:13-16).*

10.

გენდერული უთანასწორობა

სტატისტიკა გვიჩვენებს, რომ მსოფლიოს არცერთ რეგიონში კაცები და ქალები არ არიან თანასწორნი არც იურიდიულ, არც სოციალურ და არც ეკონომიკურ უფლებებში.

ეს ფურცლები შეეხება უთანასწორობის თემას კაცებსა და ქალებს შორის სხვა სფეროებში, გარდა ჯანდაცვისა და განათლებისა, რომლებიც სხვა განყოფილებებშია აღწერილი.

გენდერული უთანასწორობის ინდექსი

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ანგარიში კაცობრიობის განვითარებაზე მოიცავს გენდერული უთანასწორობის ინდექსს, რომელიც აფასებს ქვეყნებს უთანასწორობის საკითხში კაცებსა და ქალებს შორის ისეთ სფეროებში, როგორიცაა რეპროდუქციული ჯანმრთელობა, უფლებებისა და შესაძლებლობების გაფართოება, შრომის ბაზარზე მონაწილეობა. ყველაზე უკანასკნელი გამოკვლევა განსაზღვრავს **იემენს**, როგორც ქვეყანას ყველაზე მაღალი გენდერული განსხვავებით, შემდეგ მოდიან **ავღანეთი, ნიგერი, საუდიის არაბეთი, კონგოს დემოკრატიული რესპუბლიკა, ლიბერია, ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკა და მალი**.

მონაწილეობა პოლიტიკურ ცხოვრებაში

ქალები პოლიტიკაში უწინდებურად არასაკმარისად არიან წარმოდგენილნი ქვეყნების უმრავლესობაში. ამ წიგნის წერის დროს, საშუალოდ ეროვნული პარლამენტის ყოველი ყოველი მეხუთე წევრი – ქალია. არაბულ ქვეყნებს ყველაზე დაბალი მაჩვენებელი აქვთ წყნარი ოკეანის რეგიონის ქვეყნებს შორის. ჩრდილოეთ ევროპის ქვეყნების ქალებს აქვთ ყველაზე მაღალი წარმომადგენლობა. მინისტრ ქალებს გაცილებით მეტი შანსი აქვთ, იყვნენ არჩეულნი ან დანიშნულნი მთავრობის სოციალურ და არააღმასრულებელ, პოლიტიკურ, ეკონომიკურ ან იურიდიულ დეპარტამენტებში.

შეუსაბამობა განსაკუთრებით თვალშისაცემია, თუ შევხედავთ ქალების რაოდენობას, რომლებიც აყენებენ თავიანთ კანდიდატურებს როგორც ადგილობრივ, ასევე ეროვნულ დონეებზე. **სომხეთში**, მაგალითად, 2012 წელს მხოლოდ ცხრა ქალი იქნა არჩეული, 397 ვაკანსიიდან, მერის ან ადგილობრივი სახელმწიფო ხელმძღვანელის თანამდებობაზე. საყოველთაო არჩევნებზე **კენიაში** 2013 წელს რამდენიმე ქალმა მოხსნა თავისი კანდიდატურა მას შემდეგ, რაც მათ კონკურენტი კაცების მხრიდან განიცადეს ფიზიკური და ფსიქიკური ზეწოლა. **პაკისტანელ** ქალებს მოუწიათ წინ აღდგომოდნენ სიკვდილის მუქარას მოძრაობა „თალიბანის“ მხრიდან, რათა მონაწილეობა მიეღოთ საყოველთაო არჩევნებში 2013 წელს, მიუხედავად იმისა, რომ გამარჯვების შანსები მათ პრაქტიკულად არ ჰქონდათ. კონსტიტუციურმა ორგანომ **ირანში** დაადგინა, რომ ქალებს არ შეუძლიათ მონაწილეობა მიიღონ საპრეზიდენტო არჩევნებში.

2013 წელს 189 მთავრობაში ქალები მხოლოდ 17 უმაღლეს სახელმწიფო პოსტს იკავებდნენ. მიუხედავად კაცთა შოვინიზმისა და მენტალიტეტისა ქალები **ლათინურ ამერიკაში**,

პოლიტიკურ კიბეზე ასვლისას, მეთაურობენ სახელმწიფოებს უფრო მეტად, ვიდრე სხვაგან.

შრომითი ანაზღაურება და სამუშაოზე მოწყობის შესაძლებლობა

„მსოფლიოში შრომითი რესურსების ორ მესამედს ქალები შეადგენენ, მაგრამ იღებენ შემოსავლების ერთ მეათედს და ფლობენ მხოლოდ ერთ პროცენტს აქტივების საერთო მოცულობიდან”, - ამბობს ბარბერ ბენჯამინ კონებლ-უმცროსი, მსოფლიო ბანკის ყოფილი პრეზიდენტი.

- ქალების ნომინალური სამუშაო ანაზღაურება საშუალოდ 17%-ით დაბალია, ვიდრე კაცებისა. (უნიფემი).
- არსებობს პირდაპირი კავშირი შრომის ბაზარზე ქალების მონაწილეობის ზრდასა და ეკონომიკურ ზრდას შორის. გამოანგარიშებულია, რომ თუ ქალების შრომის ანაზღაურების დონე გაუტოლდებოდა კაცების ანაზღაურების დონეს, ამერიკის შიდა პროდუქტი 9%-ით მაღალი იქნებოდა, ევროზონისა 13%-ით, იაპონიისა 16%-ით. [ESCAP].
- **არაბულ ქვეყნებში** ქალების მხოლოდ 28 პროცენტია ჩართული შრომის ბაზარზე. (მსოფლიო ბანკი.).
- **აშშ-ში** კალიფორნიის 400 უმსხვილესი კომპანიის გამოკვლევებმა აჩვენა, რომ კაცებს კვლავ უკავიათ 10-დან 9 მაღალანაზღაურებადი თანამდებობა

მენეჯმენტისა და მართვის სფეროში.[1] 2012 წელს, კვირის საშუალო ხელფასის შესაბამისობის მაჩვენებელი სრული სამუშაო დღის მანძილზე ქალსა და კაცს შორის იყო 80,9%, დაწვეა ერთი პროცენტით და მეტით 2011 წლიდან, როცა შესაბამისობა იყო 82,2%. ეს შეესაბამება ყოველკვირეულ გენდერულ გაყოფას ანაზღაურებაში 19,1% 2012 წლისთვის. ქალის საშუალო ხელფასმა კვირის მანძილზე 2012 წელს შეადგინა 691 დოლარი – მცირე დაწვეა 2011 წელთან შედარებით; კაცის საშუალო ხელფასი კვირის მანძილზე იყო 854 დოლარი – უმნიშვნელო ზრდა 2011 წელთან შედარებით. (ქალთა პოლიტიკის კვლევის ინსტიტუტი. ფაქტიური მონაცემები.).

- **ლათინური ამერიკა და კარიბის ზღვის ქვეყნები:** ქალები, რომელთაც კაცებზე მეტი განათლების დონე გააჩნიათ, კვლავ დაკავებულნი არიან დაბალანაზღაურებად დარგებში, როგორებიცაა: მასწავლებლობა, ჯანდაცვა და მომსახურების სფერო. უკანასკნელ ხანებში განსხვავება შრომის ანაზღაურებაში მცირდება, თუმცა დაბალი ტემპით. მექსიკაში ქალები, რომელთაც ანაზღაურებადი სამუშაო აქვთ, კვირაში დამატებით კიდევ 33 საათს უთმობენ სახლში საქმიანობას, მაშინ როცა კაცის საშუალო წვლილი ამ საქმეში მხოლოდ ექვს საათს შეადგენს. [UNDP]. [2]
- ქალები შეადგენენ სამუშაო ძალის 60%-დან 80%-მდე განვითარებადი ქვეყნების მრეწველობის საექსპორტო დარგებში, თუმცა მოსალოდნელია, რომ გლობალური

1 <http://gsm.ucdavis.edu/innovator-article/glass-ceiling>

2 <http://www.iadb.org/en/news/webstories/2012-10-15/wage-gap-between-men-and-women,10155.html>

ეკონომიკური კრიზისი შეიძლება გახდეს მიზეზი 22 მილიონი ქალის დათხოვისა. ვინაიდან შემცირების დროს პირველ რიგში ქალთა სამუშაო ადგილებს ამცირებენ. [ILO].

უთანასწორობა ისლამის გავლენის ქვეშ

გაეროს გენდერული უთანასწორობის ინდექსის თანახმად (იხილეთ ზემოთ), ყველაზე სერიოზული გენდერული განსხვავებები გვხვდება ისლამურ ქვეყნებში. ახალი მოხსენება გენდერულ ძალადობაზე, რომელიც შეადგინა მსოფლიო ტენდენციების მიმოხილვის ჰუბონის ინსტიტუტმა აშშ. აღწერს, რომ თანასწორობის არქონა კაცებსა და ქალებს შორის ისლამურ ქვეყნებში განსაზღვრავს ყველა ქალის მოწყვლადობას ამ საზოგადოებებში, და ძალადობასა და დისკრიმინაციას მათ ყოველდღიურ ცხოვრებაში. [3]

მრუშობა და სხვა მორალური პრობლემები

- **ირანის** კანონი ამბობს: „მრუში კაცისა და ქალის ჩაქოლვა ტარდება მხოლოდ მას შემდეგ, რაც თითოეული მოთავსებულია ორმოში და მიყრილი აქვს მიწა: „კაცებს ქამრამდე, ქალებს – მკერდამდე“. ისლამის კანონის შესაბამისად, თუ თქვენ შეძლებთ ამოძრომას და გაქცევას, – თავისუფალი ხართ. ცხადია, რომ ვერცერთი ქალი ვერ შეძლებს ამოძრომას, თუ ის თითქმის ყელამდე მიწაშია ჩამარხული!
- კადაფის რეჟიმის დროს **ლიბიაში** გოგონებსა და ქალებს, რომლებმაც გადაიტანეს სექსუალური

თავდასხმა ან ეჭვმიტანილნი იყვნენ ზნეობრივ დანაშაულში, აგზავნიდნენ „სოციალური რეაბილიტაციის ცენტრებში“. ფაქტიურად ეს იყო ციხეები, რომლიდანაც მათ არ შეეძლოთ თავის დაღწევა, მხოლოდ იმ შემთხვევაში გამოვიდოდნენ თუ კაცი დათანხმდებოდა მათზე ქორწინებას ან თუ ოჯახები მოინდომებდნენ მათ შინ წაყვანას.

- **გაერთიანებულ არაბულ ემირატებში** კანონი სამართლიანობის პოვნის მცირე შანსებს აძლევს გაუპატიურების მსხვერპლთ. ამ სახელმწიფოში მცხოვრები ქალების 50%-ზე მეტმა, რომლებიც მონაწილეობდნენ გამოკითხვაში, განაცხადეს, რომ არ შეატყობინებდნენ პოლიციას გაუპატიურების შესახებ, ვინაიდან სწორედ მსხვერპლი ხდება დასჯისა და მუქარის ობიექტი ქორწინებამდელი სექსის გამო. ხოლო თავად თავდასხმის შემთხვევა სათანადოდ არ იქნება გამოძიებული.
- **კუვეითში** ცოლიანი კაციც და ქმრიანი ქალიც მრუშობის შემთხვევაში ისჯებიან თავისუფლების აღკვეთით ერთიდან ორ წლამდე. თუმცა კაცებს ასეთი სასჯელი მხოლოდ მაშინ ემუქრებათ, თუ უეჭველად იცაან, რომ ქალი ქმრიანია, მაშინ როცა ქალები დაისჯებიან მაშინაც კი, თუ მათ არაფერი იცოდნენ ცოლიანთან ცოდავდნენ, თუ უცოლოსთან.
- **2013 წელს ავღანეთში 600** ქალი და გოგონა ჩასვეს ციხეში „მორალური დანაშაულისთვის“ (ეს იყო ორმოცდაათპროცენტიანი ზრდა წინა წლებთან შედარებით). ეს „მორალური დანაშაული“ ჩვეულებისამებრ გულისხმობს გაქცევას უკანონო, იძულებითი ქორწინებიდან, გათხოვებისგან 16 წლამდე

ან ოჯახში ძალადობისგან, რაც მოიცავს ცემას, თავდასხმას დანით, დაწვას, გაუპატიურებას, იძულებას პროსტიტუციისთვის, მოტაცებას და მუქარას „მოკვლას ღირსებისთვის“. პრაქტიკულად არცერთი შემთხვევა არ არის მიყვანილი გამოძიების დაწყებამდეც კი, რომ აღარაფერი ვთქვათ სისხლის სამართლის დევნაზე და დასჯაზე. „გაქცევა“ ან სახლიდან წასვლა ნებართვის გარეშე არ არის დანაშაული ავღანეთის სისხლის სამართლის კოდექსის მიხედვით, მაგრამ უზენაესმა სასამართლომ ურჩია თავის მოსამართლეებს, რომ ის ქალები და გოგონები, რომლებიც გარბიან სახლიდან, დამნაშავეებად მიიჩნიონ.[4]

- 2012 წელს ორგანიზაცია „საერთაშორისო ამნისტიამ“ (Amnesty International) და სომალის „სმიმ“ საზოგადოებას აცნობეს, რომ ისლამურმა ლაშქარმა სომალში დაადანაშაულა 13 წლის გოგონა მრუშობაში მას შემდეგ, რაც მან უამბო ოფიციალურ პირებს, რომ ის სამმა კაცმა გააუპატიურა. ის ათეულობით კაცმა ჩაქოლა სტადიონზე, სადაც 1000 მაცურებელი იყო.[5]

უფლება შეფასებისთვის

- **ბაჰრეინში**, სადაც ოჯახური უფლება არ არის რეგლამენტირებული, მოსამართლეებს უფლება აქვთ, ქალებს ჩამოართვან ბავშვების მეურვეობის უფლება ყველაზე სუბიექტური მიზეზების გამო. ბაჰრეინელი ქალები, რომელთაც გააჩნდათ საკმარისი სიმამაცე, რათა გამოეკვლინათ და გაეპროტესტებინათ ეს

4 <http://www.hrw.org/news/2013/05/21/afghanistan-surge-women-jailed-moral-crimes>

5 http://www.huffingtonpost.com/2008/11/02/13yearold-rape-victim-sto_n_140242.

დარღვევა 2003 წელს, მსჯავრდებულნი იქნენ ოჯახური საქმეების 11 მოსამართლის მიერ ცილისწამებისთვის.[6]

- **იემენში** ბავშვების მეურვეობა არსებითად ქმრების მხარეს იხრება, ვინაიდან კაცები ბავშვების ბუნებრივ მეურვეებად ითვლებიან. იმ დროს, როცა ქალები განიხილებიან, მხოლოდ ფიზიკურ პირებად და მათ არ გააჩნიათ არანაირი იურიდიული უფლებები.

გაყრა

ირანის სამოქალაქო კოდექსის 1133-ე სტატია ამბობს: „კაცს შეუძლია გაეყაროს ცოლს მაშინ, როცა ის მიიღებს ასეთ გადაწყვეტილებას და არ არის ვალდებული დროულად აცნობოს მას ამის შესახებ“.

ლიბანში ნაცემ ქალს არ შეუძლია, მოითხოვოს გაყრა თავდასხმის მიზეზით თვითმხილველთა მოწმობის გარეშე. ექიმის ცნობა, რომელიც ადასტურებს სხეულის დაზიანებებს, არ არის საკმარისი.[7]

ზეცა და ჯოჯოხეთი

- *”თავის მხრივ ათასიდან მხოლოდ ერთი კაცი წავა ჯოჯოხეთში. და ყოველი ათასი ქალიდან მხოლოდ ერთი იქნება ნაპოვნი ზეცაში“.*
- მუჰამედმა თქვა: *„მე მაჩვენეს ჯოჯოხეთის ცეცხლი, და უმეტესობა მის ბინადართაგან ქალები იყვნენ“.*

6 <http://forums.canadiancontent.net/international-politics/61857-womens-rights-middle-east.html>

7 Ibid.

ასეთ მტკიცებულებებს ეწოდება „ჰადისები“ – ესაა გადმოცემები წინასწარმეტყველის სიტყვებსა და საქმეებზე, ისინი სწავლების ნაწილია, და არა თავად ყურანი. თუმცა მათ ძალზე დიდ პატივს მიაგებენ. ყველა წერილში სამოთხის ნეტარება, ძირითადად, კაცებს აქვთ აღთქმული. შედეგად მრავალი მუსლიმი ქალი ცხოვრობს სიკვდილის შიშით.

მემკვიდრეობა

- *”კაცს ერგება წილი, რომელიც ორი ქალის წილის თანაბარია”.* ეს ციტატაა ყურანიდან. სურა 4:11 ამბობს, რომ დამ მხოლოდ ძმის მემკვიდრეობის ნახევარი უნდა მიიღოს. როცა ქალის ქმარი კვდება, ის მემკვიდრეობის მხოლოდ მეოთხედს იღებს. თუ რამდენიმე ცოლია, მათ უნდა გაიყონ მეოთხედი ნაწილი. **გაერთიანებულ არაბულ ემირატებში** ქალებს შეუძლიათ ქონების მხოლოდ მესამედის მიღება მემკვიდრეობით, იმ დროს, როცა კაცებს აქვთ უფლება ორ მესამედზე.

ლოცვა და მარხვა

- **ირანელმა** ცხრა წლის გოგონებმა უნდა ატარონ ჰიჯაბი (ისლამური სამოსი), ადგნენ დილის ლოცვებისთვის და იყვნენ ჭამისა და სმის გარეშე აისიდან დაისამდე რამადანის თვის მანძილზე. ბიჭებისგან არ მოეთხოვებათ, მონაწილეობა მიიღონ მარხვაში, სანამ მათ ხუთმეტი წელი არ შეუსრულდებათ.

მოგზაურობები

- **ეკვიპტეში** და **ბაჰრეინში** ქმრებს ყოველი მიზეზით შეუძლიათ ოფიციალური მოთხოვნა წარადგინონ აეროპორტში თავიანთი ცოლებისთვის ქვეყნის

დატოვების აკრძალვის მოთხოვნით. **ერაყში, ლიბიაში, იორდანიაში, მაროკოში, ომანში და იემენში** ქმრიან ქალს წერილობითი ნებართვა უნდა ჰქონდეს ქმრისგან საზღვარგარეთ გასვლისთვის, და მათ შეიძლება უარი უთხრან ყოველგვარ საფუძველზე. **საუდიის არაბეთში** ქალებმა წერილობითი ნებართვა უნდა მიიღონ მამრობითი სქესის უახლოესი ნათესავებისგან, რათა დატოვონ ქვეყანა ან ისარგებლონ საზოგადოებრივი ტრანსპორტით სამეფოს ფარგლებში.[8] ქალებს ასევე აკრძალული აქვთ ჰქონდეთ მართვის მოწმობები.

ჩადრები და შეზღუდვები სამოსში

ყურანი არ მოითხოვს ქალებისგან, იყვნენ სრულად დაფარულნი ჩადრით ან იზოლირებულები. თითოეული მუსლიმური კულტურა გამოიმუშავებს თავის დრესს-კოდს ქალებისთვის: უბრალო თავსაბურღიდან, თავიდან ფეხამდე სრულად დაფარულნი ფარანჯით ან ბურკით, ისეთებით, როგორსაც ატარებენ ავღანეთში ან იემენში. განსაკუთრებით კონსერვატორი ქალები ასევე ატარებენ ხელთათმანებსაც. საინტერესოა, რომ მცირე ყურადღება ეთმობა კაცების დაფარვას, მიუხედავად იმისა, რომ წინასწარმეტყველი მუჰამედი ავალებდა მათ დაეფარათ თავი „ჭიპიდან მუხლამდე“. ტუარეგების ხალხს შორის, ჩრდილოეთი აფრიკა სწორედ კაცი და არა ქალი, ფარავს თავის სახეს, რათა მტერმა არ დაინახოს, რაზე ფიქრობს. ქალებს, კაცების სიტყვის თანახმად, არაფერი აქვთ დასაფარი. მუსლიმების უმრავლესობა უარყოფს ხალხის ამ ჯგუფის ადათებს, ვინაიდან არაბულად „ტუარეგი“ ნიშნავს „ღმერთისგან უარყოფილს“.

- **ქალები საუდიის არაბეთში** შეიძლება ფიზიკურად დაისაჯონ ზნეობის რელიგიური პოლიციის მიერ, თუ

ისინი სრულად არ არიან დაფარულნი. ქალის ჩაცმის წესები იმდენად მკაცრია, რომ 2002 წელს რელიგიური პოლიცია უფლებას არ აძლევდა მოსწავლე გოგონებს, დაეტოვებინათ სკოლის ცეცხლმოკიდებული შენობა, ვინაიდან ისინი არ იყვნენ დაფარულნი თავსაფარით და მათ არ ჰქონდათ ზემო სამოსი. მოწმის სიტყვების თანახმად, სამი პოლიციელი სცემდა იმ გოგონებს, რომლებიც ცდილობდნენ შენობის დატოვებას. 15 გოგონა ცოცხლად დაიწვა.[9]

- **პაკისტანისა და ავღანეთის** რაიონებში რეგისტრირებულია შემთხვევები, როცა უჩადრო ქალებს ექსტრემისტები ასხავდნენ მჟავას. **ეგვიპტის** მატარებლებში და ავტობუსებში კოპტ გოგონებს თავს ესხმოდნენ მაკრატლებით ჰიჯაბში გამოწყობილი მუსლიმი-ქალები და ჭრიდნენ თმებს იმისათვის, რომ მათ არ ეხვიათ თავშალი. იმ დროს, როცა მრავალი მუსლიმი ქალი მხარს უჭერს თავის დაფარვის წესს, სხვები უკმაყოფილებას გამოხატავენ ამის გამო.
- ირანის კონსტიტუციის 102-ე სტატია ამბობს: „ქალებს, რომლებიც ჩნდებიან ქუჩაში ან საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილებში დადგენილი „ისლამური ჰიჯაბის“ გარეშე, მიესჯებათ 74 ღარტყმა მათრახით“.

საარჩევნო უფლებები

- **კუვეიტელ** ქალებს 2005 წელს, პირველად ისტორიაში, მიეცათ ხმის მიცემის უფლება.

- **გაერთიანებულ არაბულ ემირატებში 2006 წელს** პირველად დართეს კაცებსა და ქალებს უფლება ერთად მიეცათ ხმა.
- ქალთა საარჩევნო უფლების კანონის განხილვის გადადების შემდეგ **2009 წელს** და განმეორებით განხილვის კვლავ გადადების შემდეგ **2011 წელს, 2013 წელს** მეფე აბდულაჰმა გამოაცხადა, რომ **საუდიის არაბეთის** ქალებს, **2015 წელს** ნება მიეცემათ ხმა მისცენ და მონაწილეობა მიიღონ მუნიციპალიტეტების არჩევნებში.
- დაახლოებით **10 მილიონი პაკისტანელი** ქალი უბრალოდ არ არის შეყვანილი საარჩევნო სიაში, მნიშვნელოვანწილად კი იმიტომ, რომ მათ ვერ მიიღეს პირადობის მოწმობები.

მოწმობა

შარიათის (ისლამის) სასამართლოების უმრავლესობაში ქალის მოწმობას მხოლოდ ნახევარი ფასი აქვს კაცის მოწმობასთან შედარებით. ამიტომაც მოითხოვება ორი ქალის მოწმობა, განსხვავებით ერთი კაცისა. ასევე ქრისტიანის მოწმობაც მხოლოდ ნახევრად ფასდება, განსხვავებით მუსლიმის სიტყვისგან.

სხვა უფლებები

კუვეიტელ ქალებს აკრძალული აქვთ, დაიკავონ მოსამართლის თანამდებობა და გაიარონ სამხედრო სამსახური; მათ აქვთ არათანაბარი საქორწინო უფლებები და არა აქვთ უფლება, გადასცენ თავისი მოქალაქეობა შვილებს ან უცხოელ ქმრებს. მათ

აგრეთვე არა აქვთ თანაბარი უფლებები კანონებში, რომლებიც არეგულირებენ სოციალურ დაცვას, საპენსიო უზრუნველყოფას და მემკვიდრეობის მიღებას.

*„ამიტომ უფალი ღმრის უცდის, რომ შევიწყალოთ.
ამიტომ ძაღლდება, რომ შევიბრალოთ. რადგან
სამართლის ღმერთია უფალი, ნეტარია ყველა მისი
მოიმედე!“ (ესაია 30:18)*

11.

გოგონა-ჯარისკაცები

სხვადასხვა შეფასებებით, იმ 300 000 ბავშვს შორის, რომლებიც ამ მომენტში მონაწილეობენ შეიარაღებულ კონფლიქტებში მთელ მსოფლიოში, არის ათეულობით ათასი გოგონა. ზოგი მათგანი, შვიდი ან რვა წლის ასაკში უკვე ატარებს ავტომატურ საბრძოლო იარაღს.

ბავშვებს ხანდახან „უხილავ ჯარისკაცებს“ უწოდებენ, ვინაიდან მთავრობა უარყოფს მათ არსებობას. ისინი მედიის ყურადღების გარეთ იმყოფებიან და ხშირად საბოლოოდ ქრებიან: ისინი ან მოკლულები არიან, ან დასახიჩრებულები, ანდა მიტოვებულები. ბავშვი-ჯარისკაცების უდიდესი უმრავლესობა არასამთავრობო ან მეამბოხე შეიარაღებული ჯგუფების რიგებში იმყოფებიან.

ერთმა 14 წლის გოგონამ, რომელიც მოითაცეს სიერა ლენეს მეამბოხე დაჯგუფებაში მსახურებისთვის, იამბო: „მე ვნახე, როგორ ჭრიდნენ ადამიანებს ხელებს, როგორ გააუპატიურეს ათი წლის გოგონა, რის შემდეგაც ის მოკვდა, და რამდენი კაცი და ქალი დაიწვა ცოცხლად... რამდენჯერ ვტიროდი გულის სიღრმეში, ვინაიდან არ შემეძლო ხმამაღლა ტირილი“.[1]

1 Girls With Guns: An agenda on child soldiers for “Beijing Plus Five” COALITION TO STOP THE USE OF CHILD SOLDIERS, UK. http://www.essex.ac.uk/armedcon/themes/child_soldiers/index.html

რატომ გოგონები?

ბიჭებიც და გოგონებიც იძულებულნი არიან, მოამზადონ საჭმელი, ეზიდონ წყალი და რეცხონ ჯარისკაცების ტანსაცმელი. მათ ასევე გადააქვთ სურსათი და შეიარაღება, და ზოგჯერ, შეიძლება, გამოყენებულნი იქნენ ცოცხალ ფარად. საშუალოდ ბავშვი-ჯარისკაცების 40% – გოგონები არიან. ამ მოზარდებზე რეგულარულად ძალადობენ და ისინი, შესაძლოა, გადასცენ მებრძოლებს ცოლებად ან ხასებად.

სულ უფრო მეტი გოგონა მონაწილეობს რეალურ საბრძოლო მოქმედებებში. „წითელი ქსმერები“ კამბოჯაში მათ მოწინავე პოზიციებზე აგზავნიან, რათა თავის თავზე მიიღონ ყველაზე მძიმე ბრძოლა. ასევე გოგონებს აგზავნიან მტრის ტერიტორიაზე ნაღმების ცოცხალ აღმოჩენებად ანდა მზვერავებად.

16 წლის სიუზენმა, რომელიც მოტაცებულ იქნა უგანდიდან, იამბო თავისი გამოცდილების შესახებ: „ერთმა ბიჭმა სცადა გაქცეულიყო, მაგრამ დაიჭირეს... მას ხელები გაუკოჭეს და შემდეგ ჩვენ, ახალი ტყვეები, გვაიძულეს, ცემით მოგვეკლა ის. გული მერეოდა. ვიცნობდი ამ ბიჭს ადრე. ერთი სოფლიდან ვიყავით. უარი ვთქვი მის მოკვლაზე, მაგრამ დამემუქრნენ მოკვლით. მომიშვირეს პისტოლეტი, ასე რომ იძულებული ვიყავი ეს გამეკეთებინა. ბიჭმა მკითხა: „რატომ ...?“ ვუპასუხე, რომ სხვა არჩევანი არ მქონდა. მას შემდეგ რაც მოვკალით იგი, გვაიძულეს ხელები მისი სისხლით მოგვეთხვარა. გვითხრეს, რომ ეს უნდა გაგვეკეთებინა, რათა არ გვშინებოდა სიკვდილის, და რომ ასე უარს ვიტყოდით გაქცევაზე... ჯერაც სიზმარში ვხედავ იმ ბიჭს, რომელიც მოვკალი. ვხედავ სიზმარში, მელაპარაკება და მეუბნება, რომ არაფრის გულისთვის მოვკალი იგი, მეკივტირი“. [2]

როგორ ქირაობენ გოგონებს?

ზოგმა მთავრობამ აკრძალა სამხედრო სამსახური იმ პირებისთვის, რომელთაც ჯერ არ შესრულებიათ 18 წელი. მათ განეკუთვნებიან ქვეყნები, რომლებმაც ხელი მოაწერეს გაეროს ფაკულტატიურ ოქმს ასეთი პრაქტიკის წინააღმდეგ 2002 წელს (იხ. მითითება ქვემოთ). სხვა ქვეყნების დიდი რაოდენობა, მათ შორის ავსტრალია და კანადა, იღებენ 17 წლის მოხალისეებს. ბოლივიელი ბიჭები, შესაძლოა, სამხედრო სამსახურში გაწვეულნი იყვნენ 14 წლის ასაკში; და ამ ქვეყნის შეიარაღებული ძალების საფუძველს შეადგენენ ჯარისკაცები, რომელთაც ჯერ არ შესრულებიათ 18 წელი. ბავშვ-ჯარისკაცებს, რომლებიც უკვე დიდი ხანია იბრძვიან იემენელი მეზობლებისა და „ალ-ყაიდის“ ფრთის მხარეს, ხანდახან უწოდებენ „სამოთხის ახალგაზრდებს“. გაერო ასევე ასახელებს სომალელ ექსტრემისტებს „ალ-შაბაბიდან“ როგორც ბავშვების გამტაცებლებს საბრძოლო მიზნებისთვის. ზოგ ადგილებში ბავშვები დახვრიტეს გადაბირებისთვის თავისარიდების გამო. [3]

- მეამბოხე ჯგუფები ათასობით ბავშვს იტაცებენ სახლებიდან ან პირდაპირ ქუჩიდან ან ძალადობით იბირებენ მათ საომარი მიზნებისთვის. მიანი (ბირმა) არის აზიის ერთადერთი ქვეყანა, სადაც სამთავრობო შეიარაღებული ძალები ძალით იყვანენ და იყენებენ ბავშვებს 12-დან 18 წლამდე. მოსწავლეების მთელი ჯგუფები ხვდებიან ალყაში და ხდება მათი მობილიზება. [4]
- გაჭირვებულ მშობლებს შეუძლიათ გადასცენ ან მიჰყიდონ თავიანთი გოგონები შეიარაღებულ

3 http://www.child-soldiers.org/global_report_reader.php?id=97

4 <http://www.amnesty.org.nz/files/Child-soldiers-factsheet.pdf>

ჯგუფებს. სიერა-ლეონეს კვლევების მონაცემებით, „მრავალი დედა სიხარულით უყურებდა თავისი 10 წლის გოგონას, რომელიც გამოწყობილი იყო ახალ უნიფორმაში და ხელში AK-47 ეკავა. ბავშვი-ჯარისკაცებისგან ნაძარცვმა ქონებამ, რომელიც მათ სახლებში მიიტანეს, კიდევ უფრო მეტად დააარწმუნა ზოგიერთი ოჯახი იმის აუცილებლობაში, რომ კიდევ უფრო მეტი ბავშვი გააგზავნონ ფრონტზე მწირი შემოსავლის გასაზრდელად“.

- გოგონა-მოხალისეების მნიშვნელოვან რიცხვს შეუძლიათ იბრძოლონ იდეისთვის, ან შური იძიონ ოჯახებზე ძალადობის გამო. სხვები მოხალისეებად მიდიან, რათა თავი აარიდონ ძალადობას ან ექსპლუატაციას სახლში. ზოგიერთი გოგონა იმისათვის ირჩევს სამსახურს, რომ მამლარი და ჩაცმული იყოს. სიერა-ლეონეში ერთმა გოგონამ, რომელიც მეამბოხე არმიის წევრი იყო, თქვა: „ მათ შემომთავაზეს ფეხსაცმლისა და ტანსაცმლის არჩევა. ადრე მე არასოდეს მქონია კარგი ფეხსაცმელი“. [5]
- ახალწვეულთა ასაკის განსაზღვრის არასრულყოფილი პროცედურები ზოგ ქვეყანაში ასევე უშვებს, რომ არასრულწლოვანი ჯარისკაცები იმსახურობენ ძალოვან სტრუქტურებში.

შედეგები

- ბავშვ-ჯარისკაცებს დაკარგული აქვთ ბავშვობა, აკლიათ ნორმალური სოციალური ურთიერთობები და საგანმანათლებლო შესაძლებლობანი; ხშირად ისინი

სიცოცხლესაც კარგავენ. ტრავმები, რომლებსაც ისინი ხშირად იღებენ, ხდება მიზეზი დანაშაულის ხანგრძლივი განცდისა, სირცხვილისა, დაბალი თვითშეფასებისა, ღამეული კოშმარებისა და დეპრესიისა. სახლიდან და ოჯახიდან წასულებს აღარ შეუძლიათ იპოვონ უკან დასაბრუნებელი გზა. და თუ რომელიმე ბრუნდება, როგორც წესი, მათ უგულებელყოფენ, როგორც „ნახმარებს“, მიუხედავად იმისა, ძალადობით იქნენ ისინი მობილიზებული თუ ნებით.

- დაჭრილი ბავშვები, შესაძლოა, ბრძოლის ველზე იქნენ დატოვებულნი ან ვერ მიიღონ ადექვატური მკურნალობა. კიდურების დაკარგვა, სიყრუე და სიბრმავე ყველაზე გავრცელებულია მათ შორის. გოგონების დიდი რაოდენობა, რომლებიც სექსუალური ძალადობის მსხვერპლნი გახდნენ, ინფიცირდებიან შიდსით ან სხვა სნეულებებით. ზოგიერთ მათგანს დამატებითი ტვინითი აწევს, ბავშვები, რომლებიც მათ შვეს და რომელთაც ასევე სირცხვილის დამლა აძევთ. მხოლოდ მცირერიცხოვან ქვეყნებს გააჩნიათ რეაბილიტაციის შესაბამისი პროგრამა ყოფილი ბავშვი-ჯარისკაცებისთვის, მაგრამ ეს ქვეყნები სუსტად არიან აღჭურვილნი ასეთი სერიოზული პრობლემების გადასაჭრელად.
- **სუდანი** აღიარებულია იმ ქვეყნად, სადაც ყველაზე მეტი ბავშვი-ჯარისკაცია, სადაც ძალით ქირაობენ მრავალათას 12 წლის მოზარდს. ბავშვთა კეთილდღეობის საკითხების ეროვნული საბჭოს მონაცემების თანახმად 2011 წლისთვის, სუდანის გათავისუფლების სახალხო არმიამ, ოჯახებიდან მოიტაცა 900 ბავშვი და გაგზავნა საომარი მომზადების ბანაკებში. იმ წლებში, რომლებიც მოჰყვა სამშვიდობო

შეთანხმების ხელმოწერას 2005 წელს, სამი ათასი ბავშვი იქნა დემობილიზირებული; არმიამ პირობა დადო, რომ გაათავისუფლებს დანარჩენ ათასებსაც 2014 წლამდე.[6]

- უფლის წინააღმდეგობის არმიის 90 პროცენტი (ცუდი რეპუტაციის მქონე დაჯგუფება **ჩრდილოეთ უგანდაში** ჯოზეფ კონის მეთაურობით) შედგება არასრულწლოვანებისგან, და მათგან მესამედზე მეტი გოგონები არიან. 30 000-ზე მეტი ბავშვის მოტაცება ხდება სისტემატურად უკანასკნელი 25 წლის მანძილზე. 2003 წელს 45 ბავშვი დაიდრჩო, როცა ისინი აიძულეს გაეზომათ მდინარის სიღრმე. სულ ცოტა 591 ბავშვი იქნა მოტაცებული 2009-დან 2011 წლამდე. „დაქირავებაც“ ასეთივე ტემპებით გრძელდება.[7]
- **გაეროს** წარმომადგენლობის მონაცემებით, ისლამისტები დასავლეთ აფრიკის ქვეყანა **მალში** ყიდულობენ ბავშვებს ჯარისკაცებად. და ყოველ ბავშვზე ოჯახს 600 დოლარს უხდიან.[8] ბავშვების დიდი რაოდენობა იქნა მოგროვებული ჩადის ეროვნული არმიის მიერ 2012 წელს.
- **უნისეფმა** შეშფოთება გამოთქვა იმ ბავშვთა რიცხვის ზრდასთან დაკავშირებით, რომლებიც დაიქირავეს მეამბოხეებმა და პროსამთავრობო მოლაშქრეებმა **ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკაში** 2013 წელს.

6 <http://learningenglish.voanews.com/content/south-sudans-army-promises-to-release-child-soldiers-142998905/608797.html>

7 <http://smallwarsjournal.com/jrnl/art/youth-lost-ugandan-child-soldiers-in-the-lord%E2%80%99s-resistance-army>

8 <http://www.havocscope.com/price-to-buy-child-soldier-in-mali/>

ქვეყანაში ახლანდელი დარბევების დაწყებამდე 2 500 ბავშვი იყო შეიარაღებული დაჯგუფებების წევრი.

- ლათინურ ამერიკაში, **კოლუმბიაში**, 14 000-მდე ბავშვი მოქმედებს მებრძოლთა დაჯგუფებებში, და მათგან მეოთხედი გოგონებია. **შრი-ლანკაში** ახალგაზრდა თამილელ გოგონებს, ხშირად ობლებს, 1980-იანი წლებიდან სისტემატურად იწვევდნენ სამსახურში თამილელი „გათავისუფლების ვეფხეები“. ასევე **ნეპალში** შეიარაღებული მაოისტებიც და სამთავრობო ძალებიც ქირაობდნენ, იტაცებდნენ და აწამებდნენ ბავშვებს.
- 2013 წლის თებერვალში ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტმა ბარაკ ობამამ ფაქტიურად შეცვალა კანონი, რომელიც მოქმედებდა 2008 წლიდან: „ბავშვი-ჯარისკაცების დაცვის შესახებ“. ეს კანონი ერთხმად იქნა მიღებული კონგრესის მიერ, როგორც აშშ-ს იარაღის მიყიდვის შემკავებელი ფაქტორი იმ ქვეყნებისთვის, რომლებიც სახელმწიფო დეპარტამენტის მიერ განსაზღვრულნი არიან, როგორც ისინი, ვინც ყველაზე მეტად იყენებენ ბავშვ-ჯარისკაცებს საომარი მიზნებისთვის. ამ კანონის თანახმად დაქირავება და გამოყენება იმ ჯარისკაცებისა, რომლებსაც 15 წელი ჯერ არ შესრულებიათ, კლასიფიცირდება, როგორც ფედერალური დანაშაული. ამან აშშ-ს მისცა უფლებამოსილება იმ პირთა დევნის, დეპორტაციის და შესვლაზე უარის თქმისთვის, ვინც ქირაობდა ბავშვ-ჯარისკაცებს. ასევე კანონის თანახმად აკრძალულ იქნა იარაღისა და საომარი აღჭურვილობის ექსპორტი იმ ქვეყნებში, რომლებიც ნებას იძლევიან ბავშვი-ჯარისკაცების გამოყენებისთვის.

მიუხედავად ამისა, ობამას ადმინისტრაციამ მხარი არ დაუჭირა სანქციებს ზოგი ქვეყნების წინააღმდეგ 2010 წელს და განმეორებით 2011 წელს. ობამამ განაცხადა თავისი გადაწყვეტილების შესახებ, რომ აშშ-ის ნაციონალური ინტერესებში არ შედის მიჰყვეს კანონს „ბავშვი-ჯარისკაცების დაცვის შესახებ“, და ამიტომაც ის არ მოითხოვს ამ კანონის აღსრულებას გარკვეული ქვეყნების მიმართ; ასეთებია: ლიბია, სამხრეთი სუდანი, იემენი და, ნაწილობრივ, კონგო.[9]

პრაქტიკული ნაბიჯები

- 2010 წელს გენერალური მდივნის სპეციალური წარმომადგენლის კანცელარიამ ბავშვებისა და შეიარაღებული კონფლიქტების საკითხებში, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის პარტნიორებთან ერთად დაიწყო კომპანია, ბავშვთა უფლებების კონვენციის ფაკულტატური ოქმის საყოველთაო რატიფიკაციის მისაღწევად, რომელიც ეხება შეიარაღებულ კონფლიქტებში ბავშვების მონაწილეობას. ერთ-ერთი ამოცანაა მოუწოდონ ყველა სახელმწიფოს, ასწიონ მოხალისეთა გაწვევა მინიმუმ 18 წლამდე.
- ვებ-გვერდზე www.warchild.org.uk გაეცანით იდეებს ფულადი სახსრების შეგროვებასთან დაკავშირებით, რათა დაეხმაროთ გოგონებს გათავისუფლდნენ უნიფორმისგან და იარაღი სკოლაში.

*„უფალო, როდემდე უყურებ ამას? მიხსენ
გაპარტახებისაგან, ლომებისაგან იხსენ ჩემი
სიცოცხლე!“ (ფსალმუნი 35:17)*

12.

გოგონები ქუჩებში

სულ ცოტა, 150 მილიონი ბავშვი მსოფლიოში დღეს ცნობილობს ან მუშაობს ქუჩაში. მათ შეხვდებით, როგორც განვითარებულ, ასევე განვითარებად ქვეყნებში. ისინი თავს აფარებენ ზიდებს, ნაგავსაყრელებს, სადგურებს, დანგრეულ შენობებსა და პარკებს ჩვენს მსხვილ ქალაქებში. მათ შეიძლება კავშირი ჰქონდეთ ახლობლებთან ან მიტოვებულნი იყვნენ მათგან; ისინი შეიძლება გამოძევებულნი არიან იმის გამო, რომ არ არის შესაძლებლობა ბევრი ბავშვის გამოსაკვებად; შეიძლება დაობლებულები არიან ომის ან სტიქიური უბედურების შედეგად. ხშირად ისინი გაურბიან ცუდ სიტუაციებს, რათა უარესს არ გადაეყარონ: დარღვევებს პოლიციის მხრიდან, ადამიანებით ვაჭრობას, იძულებით შრომას ან სექსს, შიდსით დაავადების რისკს და სხვა ინფექციებს, ნარკოტიკებსა და ბანდებს. გაუნათლებელი, დაუცველი და ექსპლუატაციაში ჩავარდნილი ბავშვის სიცოცხლე ქუჩაში ოთხ წელზე მეტს ვერ ძლებს.

სექს-ტურიზმი

თუ თქვენ ბიზნესმენი ხართ, რომელიც ესწრება კონფერენციას ვენაში ან შეგებულებას ატარებს ტაილანდში, მექსიკაში ან

მსოფლიოს რომელიმე სხვა ნაწილში, სექსუალური მომსახურება შესაძლოა ჩართული იყოს სასტუმროს მომსახურებათა პაკეტში. ბავშვთა სექს-ტურიზმი ზოგ ქვეყანებში უზრუნველყოფს ანონიმურობასა და წვდომას არასრულწლოვან პარტნიორებთან. ფაქტიურად, მსხვერპლთა საშუალო ასაკი განაგრძობს დაწევას, მოიცავს ძალიან პატარა ბავშვებს და ყრმებს. გოგონები ქუჩაში წარმოადგენენ მთავარ სამიზნეს. მთელი წლის მანძილზე ბავშვებზე დამიზნებული სექს-ტურისტები აშშ-დან დაევროპიდან ჩადიან დომინიკის რესპუბლიკის ზღვისპირა კურორტებზე. კოსტა-რიკაში, სხვადასხვა შეფასებებით, ყოველწლიურად 10 000-დან 20 000-მდე ქალი და გოგონა ემსახურება 25 000-დან 50 000-მდე სექს-ტურისტს ჩრდილო ამერიკიდან. ნაცვლად იმისა, რომ დაებლოკა ეს მაღალშემოსავლიანი ინდუსტრია, მთავრობამ პროსტიტუციის ლეგალიზება მოახდინა. სამხრეთი აზია დიდი ხანია უკვე ბავშვთა სექს-ტურიზმის საყვარელი რეგიონია. აფრიკაშიც შეინიშნება მოძალეა ევროპელი ტურისტებისა, რომლებიც ეძებენ სექსს ბავშვებთან. არასრულწლოვანები შეიძლება გაყიდონ ქვეყნის ფარგლებს გარეთ სექს-ტურიზმში გამოსაყენებლად. ზოგიერთ შემთხვევაში კლიენტები ვიდუოფირზე იღებენ ექსპლუატაციის ეპიზოდებს ბავშვთა პორნოგრაფიის მომხმარებლებისთვის მისაყიდად. ზოგი მთავრობა ცდილობს ამ საკითხის მოგვარებას. ბრაზილია, მაგალითად, ატარებს ეროვნულ კომპანიას საზოგადოების ინფორმირებისათვის; იტალია ტუროპერატორებისაგან მოითხოვს ტურისტების ინფორმირებას ბავშვებთან მიმართებით სექსუალური დანაშაულის კანონის შესახებ. მაგრამ სექს-ტურიზმის მზარდი პოპულარობა ყოველწლიურად ასი ათასობით არასრულწლოვან გოგონას ითრევს.

„შიდსის ობლები“

აივ-ზე და შიდს-ზე გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გაერთიანებული პროგრამის შეფასებებით, 16,6 მილიონი

ბავშვი დარჩა ობლად შიდსის შედეგად, მათგან 90% ცხოვრობს აფრიკაში, საჰარის სამხრეთით. ბევრი ამ ბავშვთაგან უსახლკაროდ რჩება, ტოვებს სკოლას. მოზარდი გოგონები, რომლებიც თავზე იღებენ პასუხისმგებლობას თავისი მცირეწლოვანი ძმებისა და დებისთვის, ხანდახან იწყებენ „სექსს გადარჩენისთვის“, რათა გამოკვებონ ისინი. ობოლი გოგონები სამჯერ მეტად ავადდებიან შიდსით, ვიდრე ის გოგონები, რომლებსაც მშობლები ჰყავთ. ასევე, ისინი გაცილებით ხშირად ხდებიან ძალადობის მსხვერპლნი.

**მოელ მსოფლიოში, ყველა სექსუალური თავდასხმის
თითქმის 50% ხდება 15 ან უფრო პატარა ასაკის გოგონებზე.
[WHO].**

საბავშვო „თავშესაფრები“

გოგონებს, რომლებიც ფაქტიურად ქუჩაში კი არა, არამედ ინტერნატებში ცხოვრობენ – რომელთა ფუნქციაც ბავშვთა დაცვაა – ასევე ემუქრებათ საფრთხე. ადამიანის უფლებათა აზიური ცენტრის „ინდოეთის ჯოჯოხეთური უფსკრული“ [1] ამასწინანდელ მოხსენებაში ნათქვამია, რომ ათწლეულის მანძილზე, 2001-დან 2011- წლამდე, 48 000 ბავშვზე მეტი იქნა გაუპატიურებული არასრულწლოვანთა გამოსასწორებელ დაწესებულებებში, თავშესაფრებსა და ბავშვთა სახლებში. რეალური რიცხვი უცნობია, მრავალ შემთხვევაზე პოლიციაში არ შესულა შეტყობინება. თავდასხმები ხდებოდა, როგორც კერძო, ანუ არასამთავრობოებისგან ფინანსირებულ თავშესაფრებში, ასევე სახელმწიფო დაწესებულებებშიც. უკანასკნელ შემთხვევაში დამნაშავენი იყვნენ ამ დაწესებულებათა პერსონალის წევრები, მათ შორის მცველები, მზარეულები და მძღოლები, ასევე უფროსი აღმზრდელები და გარეშე პირები. ინდოეთში, მიუხედავად კანონის

მოთხოვნისა, ასეულობით არარეგისტრირებული თავშესაფარია. შემოწმება იშვიათად ხდება, რაც კარგი პირობაა ძალადობისა და გულგრილობის გაძლიერებისთვის. მსხვერპლთათვის ასეთ ადგილებში არ არის გამოსავალი.

ასეთი ექსპლუატაცია არ შემოიფარგლება ინდოეთით. 2013 წელს, ოქსფორდშირის საგრაფოში (ინგლისი) გამოვლენილ იქნა სექს-ბანდა, რომელიც ნადირობდა ბავშვთა სახლების 11-12 წლის გოგონებზე. მოტაცების შემდეგ გოგონებს ჯგუფურად აუპატიურებდნენ და უშვებდნენ პროსტიტუციისთვის.[2]

მსოფლიო მიმოხილვა

ჩრდილოეთი და სამხრეთი ამერიკა

- **აშშ-ში** ყოველწლიურად 2,8 მილიონი მოზარდი გარბის სახლიდან. 24 საათიანი ხეტიალის შემდეგ ქუჩაში, მათგან ერთ მესამედს ითრევენ პროსტიტუციაში, ანდა პორნოგრაფიაში. გამქრალი და ექსპლუატირებული ბავშვების ეროვნული ცენტრის შეფასებით, ყოველი მეხუთე გოგონა განიცდის სექსუალურ ძალადობას თავის სრულწლოვანებამდე. ამ შემთხვევათაგან მხოლოდ 35%-ზე ნაკლები ხდება ცნობილი პოლიციისათვის.
- **კანადა:** დევნილები უსახლკარო ახალგაზრდობის საზოგადოების მხოლოდ ნაწილს შეადგენენ, ამავე რიგებში არიან თავშესაფრებში დედასთან ან

2 <http://www.independent.co.uk/voices/comment/how-could-so-many-years-of-horrendous-abuse-go-unnoticed-in-this-case-the-guilt-extends-way-beyond-oxford-sex-traffickers-8617339.html>

მშობლებთან ერთად მცხოვრები ახალგაზრდები. სულ უფრო მეტი უსახლკარო არასრულწლოვანი ხდება სუტენიორების ნადავლი. ბრიტანეთის კოლუმბიის ზოგ რაიონში ძირძველი მოსახლეობის ახალგაზრდები უმრავლესობას შეადგენენ იმ ბავშვთა შორის, რომლებიც მუშაობენ სექსუალური მომსახურების სფეროში.

- **სხვადასხვა გამოთვლებით, 50 მილიონი უპატრონოდ დარჩენილი ბავშვი ცხოვრობს ლათინურ ამერიკაში. ბევრი მათგანი ხდება სასტიკი მოპყრობის მსხვერპლი, ხანდახან მკვლელობისაც პოლიციის, ან სხვა თანამდებობის პირთა მხრიდან, რომლებმაც, არსებითად უნდა დაიცვან ისინი.**
- მხოლოდ **ბრაზილიას** ჰყავს დაახლოებით 7 მილიონი უპატრონო ბავშვი. ასეულობით მათგანი განზრახულად იქნენ დახოცილნი „სოციალური წმენდის“ დროს „სიკვდილის ესკადრონების“ მიერ, რომლებიც მოქმედიანყოფილიპოლიციელებისგანშედგებოდა.[3]
- **ბოლივია:** უპატრონო ბავშვთა 60% სახლიდან ძალადობის გამო არის წასული (**უნისეფი**).
- **უნისეფისა** და სხვა ჯგუფების ერთობლივი შეფასებით, 20 000-დან 35 000-მდე ბავშვი ხდება სექსუალური ექსპლუატაციის მსხვერპლი **კოლუმბიაში**, სადაც უცხოელები პირდაპირ ქუჩებში ეძებენ არასრულწლოვანებს.

3 <http://www.independent.co.uk/news/world/americas/death-to-undesirables-brazils-murder-capital-1685214.html>

- **გვატემალელი** ბიჭებისა და გოგონების 90%-მა გასინჯა ნარკოტიკი და გახდა სექსუალური ძალადობის ამა თუ იმ ფორმის მსხვერპლი (Conociendo).
- **მექსიკაში**, სავარაუდოდ, 16 000 ბავშვი ხდება სექსუალური ექსპლუატაციის მსხვერპლი (ESPAT).
- **პერუ:** სხვადასხვა შეფასებების მიხედვით, 250 000 ბავშვი მუშაობს ქალაქის ქუჩებში, 6% მათგან 6 წლამდე ასაკისაა. ბავშვების 97% იყენებს ნარკოტიკს (უპატრონო ბავშვების კონსორციუმი). **ლიმაში** ყოველწლიურად კვდება დაახლოებით 10 000 უპატრონო და უსახლკარო ბავშვი.
- 143 უსახლკარო გოგონასა და ბიჭიდან, რომლებიც **ჰონდურასში** გამოიკითხნენ, ყველას აქვს, სულ ცოტა, ერთი სქესობრივი გზით გადამდები დაავადება, და მათგან 48,1%-მა განიცადა სექსუალური ძალადობა თავისი ოჯახის წევრის მხრიდან (უპატრონო ბავშვების კონსორციუმი).
- **სან-სალვადორის** წითელი ფანარების სამი ძირითადი რაიონის დაახლოებით 2 300 მეძავიდან 44% 13-დან 18 წლამდეა ("ქუჩის ბავშვები").

ევროპა

ერთნახევარი მილიონი გოგონა და ქალი ცენტრალური და აღმოსავლეთი ევროპიდან ამჟამად პროსტიტუციითაა დაკავებული ევროკავშირის ქვეყნებში.

- ადამიანებით მოვაჭრეთათვის **აღმოსავლეთ ევროპის** ბავშვთა სახლების აღზრდილები – ახალგაზრდა გოგონების მზა წყაროა. როცა გოგონებს უკვე შეუძლიათ იზრუნონ საკუთარ თავზე აღწევნა რა 16 ან 17 წელს, ისინი ხშირად არ ფლობენ აუცილებელ უნარ-ჩვევებს, რათა მოეწყონ ან იპოვონ სამუშაო. 48 საათი ქუჩაში ხეტიალის მანძილზე მათი უმეტესობა ხვდება რუსული ან თურქული მაფიის ხელში. სტატისტიკის მიხედვით გოგონების 90% დაკავებულია პროსტიტუციით მათი ნების საწინააღმდეგოდ.
- დანაშაულებრივი დაჯგუფებები აიძულებენ ათასობით უსახლკაროდ დარჩენილ **რომას** (ციგნები) ბიჭებსა და გოგონებს მოედვნენ ევროპის ქალაქებს, რათა იმათხოვრონ ან იქურდონ. მადრიდის პოლიცია იტყობინება, რომ ბავშვების 95%, რომლებსაც ისინი იჭერენ ქუჩებში ქურდობისთვის 14 წლამდეა და რუმინეთიდან წამოსული ციგნები არიან.[4]
- **რუსეთი:** ამ ქვეყანაში 1,2 მილიონი უსახლკარო ბავშვია. მათი უმრავლესობა ხელს კიდებს სახიფათო სამუშაოს, რათა იცოცხლოს. ისინი ცხოვრობენ სხვენებში, სარდაფებში და მიწის ქვეშ, გიგანტურ კოლექტორებში მკაცრი ზამთრის დროს, ყნოსავენ წებოს, რათა გათბნენ და დაივიწყონ შიმშილი. 11 წლის რომ ხდებიან, ამ ბიჭებისა და გოგონების უმეტესობა უკვე ნარკომანია. 8% დაავადებული და ფსიქიკა არეულია. რუსეთს გააჩნია აივ-ინფექციების სერიოზული მზარდი დონე, ძირითადად ინექციური ნარკოტიკების გამო, ეს კი ნიშნავს, რომ ათასობით უპატრონო ბავშვი ასევე ინფიცირებულია და არ უტარდება მკურნალობა.

- **უკრაინა:** სიღარიბემ, ალკოჰოლიზმმა და ოჯახში ძალადობამ ქუჩებში გამოდევნა, სულ ცოტა, 160 000 ბავშვი. უსახლკარო ბავშვების უმრავლესობას ჰყავს ერთი ან ორივე მშობელი, მაგრამ მათ არ შეუძლიათ ან არ სურთ, აიღონ პასუხისმგებლობა მათზე.
- **რუმინეთი: უნისეფის** მონაცემებით, 350 000 ბავშვი იქნა მიტოვებული, სულ ცოტა, ერთი მშობლის მიერ, მათ მიერ, ვინც უკეთესი სამუშაოს საძებნელად წავიდა დასავლეთში. ათასობით ასეთი „მიგრაციული ობოლი“ ცხოვრობს **მოლდავეთში**. ხანდახან მშობლები არჩევენ არ დაბრუნდნენ და ახალ ოჯახსაც კი ქმნიან. ბავშვები, მიტოვებულები ღატაკ, გადაჭედულ ჯურღმულებში, უფროსებისგან არასაკმარისი მეთვალყურეობის გარეშე, ბოლო ჯამში თავისი დროის უდიდეს ნაწილს ქუჩაში ატარებენ. ისინი ძალიან დაუცველები არიან იმ საფრთხისგან, რომელიც სექს-ტურიზმსა და ადამიანებით ვაჭრობას მოაქვს.
- **საფრანგეთი:** საქველმოქმედო ორგანიზაციის “France Terre d’Asile” (ფრ. – „ფრანგული მიწა – თავშესაფარი“) შეფასებებით, დაახლოებით 6 000 უცხოელი ბავშვი, რომელთაგან მრავალი ავღანეთიდან და ბანგლადეშიდან არიან, რისკავენ სიცოცხლეს და ყოველწლიურად უკანონოდ მიდიან საფრანგეთში. უმეტესობა მათგან, ვინც აღმოჩნდება ხოლმე პარიზში, იმედოვნებს, რომ ექნებათ მუშაობისა და ოჯახებისთვის ფულის გაგზავნის შესაძლებლობა. მაგრამ რადგან ეს არაკანონიერია, ისინი ხვდებიან შავ ბაზარზე, ანდა თავს მხოლოდ მათხოვრობით ირჩენენ. [5]

5 <http://www.cnn.com/2012/05/17/world/europe/afghan-street-kids-in-paris>

- **გერმანია:** 20 000 ბავშვი ან ახალგაზრდა ცხოვრობს ქუჩაში, ყოველ შემთხვევაში, მოკლე ხანს. ბავშვთა უფლებების დაცვის გერმანული საზოგადოების სტატისტიკის თანახმად, ერთ-ერთ ყველაზე მდიდარ ევროპულ ქვეყანაში სიღარიბეში უწევს ცხოვრება ყოველ მეექვსე ბავშვს, და ეს არის ერთ-ერთი ფაქტორი სახლიდან მათი გაქცევისა. თუმცა ზოგი ბავშვი მდიდარი ოჯახებიდანაც მიდის, გაურბის რა ოჯახურ ძალადობას და უყურადღებობას.[6]
- **საბერძნეთი:** ეკონომიკურმა კრიზისმა გამოიწვია იმ ბერძენი ბავშვების რიცხვის ზრდა, რომლებსაც მშობლები აგდებენ ქუჩაში, ვინაიდან მათ არა აქვთ შესაძლებლობა მათი უზრუნველყოფისა. ამას უნდა დავამატოთ ასეულობით უსახლკარო იმიგრანტი ბავშვიც. ადამიანებით ვაჭრობის მსხვერპლნი პირველ რიგში ალბანეთიდან და რუმინეთიდან ჩამოსული ბავშვები ხდებიან. მათ აგზავნიან საბერძნეთში იმისათვის, რომ იმუშაონ პატრონისთვის. უკანასკნელი ათი წლის მანძილზე არასრულწლოვანების მონაწილეობა სექს-ინდუსტრიაში გაიზარდა სამჯერ. პროსტიტუცია ლეგალიზებულია.
- **დიდი ბრიტანეთი:** ყოველ ხუთ წუთში სახლიდან გარბის ერთი ბავშვი. სახლიდან გაქცეული 100 000 ბავშვიდან, უმრავლესობა, გაურბის მიტოვებულობას ან სასტიკ მოპყრობას. ისინი 16 წლამდე არიან. ზუსტი ციფრები უცნობია. მათი ცხოვრება სავსეა სიძნელეებით, ვინაიდან ცდილობენ შეუმჩნეველნი დარჩნენ. დიდ ბრიტანეთში მხოლოდ რამდენიმე თავშესაფარია,

6 http://www.expatica.com/de/news/local_news/Growing-number-of-street-children-in-Germany_-report-says-_3618.html

სადაც 16 წლამდე ბავშვებს შეუძლიათ მისვლა ქუჩიდან ოფიციალური მიმართვის გარეშე. 11-12 წლის გოგონები, შესაძლოა, აყვანილი, დამორჩილებული და ჩათრეული იქნენ პროსტიტუციაში.

აზია

აზია ყოველთვის იყო სექს-ტურიზმისა და ბავშვთა ექსპლუატაციის მთავარი ცენტრი.

- **ფილიპინები:** ერთ-ერთი ყველაზე სასურველი ადგილია სექს-ტურისტებისთვის ევროპიდან და ამერიკის შეერთებული შტატებიდან. სხვადასხვა შეფასებებით, 1,5 მილიონი უპატრონო ბავშვია ჯიბის ქურდი, მათხოვარი, ნარკოტიკებით მოვაჭრე და მძევად. მხოლოდ მანილის აგლომერაციაში დაახლოებით 20 000 გოგონა ხდება პროსტიტუციის მსხვერპლი (ESPAT).
- **ავსტრალია:** 3 000 ბავშვი, რომელთაგან ზოგი 10 წლისაც არ არის, დაკავებულია სექს-ინდუსტრიაში. გოგონები მუშაობენ საროსკიპოებში, უზრუნველყოფენ ესკორტ-მომსახურებას, დაკავებულნი არიან ქუჩის პროსტიტუციით, პორნოგრაფიით, პროტექციული სექსით და სტრიაპტიზით. სექს-ტურიზმი და პედოფილია აქ სერიოზული პრობლემებია.

გამოთვლებით, **ვიეტნამელი** უპატრონო ბავშვების 15-დან 20%-ს აქვს აივ-დადებითი სტატუსი (უპატრონო ბავშვების კონსორციუმი).

გამოკვლევის მონაცემების თანახმად, პნომპენში, **კამბოჯა**, 1 000 ბავშვი ცხოვრობს ქუჩაში; კიდევ 15 000 ცხოვრობს სახლებში,

მაგრამ ყოველდღე ექვს საათზე მეტს ქუჩაში ატარებს, რათა გამოიმუშაოს ფული ოჯახისთვის. ქუჩის ბავშვების 88%-ს ჰქონდა სექსუალური ურთიერთობა ტურისტებთან, ვინაიდან ფიქრობენ, რომ პროსტიტუციას გაცილებით მეტი ფული მოაქვს გაცილებით ნაკლებ დროში. კამბოჯაში გოგონების ცხოვრება ქუჩაში დიდხანს არ გრძელდება: ისინი მალევე მიჰყავთ ბორდელებში (უპატრონო ბავშვების კონსორციუმი). ნეპალის 5 000 უპატრონო ბავშვის მხოლოდ 5%-ს შეადგენენ გოგონები, და მათი სამუშაო, როგორც წესი, პატარებზე ზრუნვაა. პოკხარში აღმოჩენილ იქნა, რომ ასეთი გოგონების 90% გახდა სექსუალური ძალადობის მსხვერპლი სასტუმროებისა და რესტორნების მფლობელების, მომსახურეებისა და მათ ჯგუფში მომუშავე უფროსი ბიჭების მხრიდან; ასევე მეგობრებისა და სხვა ადგილობრივი მცხოვრებლებისგან (“Plan international”).

*** ინდოეთი:** ათი მილიონი უპატრონო ბავშვიდან ყოველი მეათე – გოგონაა. მრავალი მათგანი მოკვდება შიდსით ან უბრალოდ „გაქრება“.

აფრიკა

- უპატრონო ბავშვების უმრავლესობა **სამხრეთ აფრიკაში 13-დან 16 წლამდეა**. ღურბანის პოლიციამ გამოავლინა თორმეტი წლის გოგონები, რომლებიც სხეულით ვაჭრობდნენ ქუჩებში.
- როგორც ვარაუდობენ, დაახლოებით, ერთი მილიონი ბავშვი ხვდება **ეკვიპტის** ქუჩებში, ძირითადად კაიროსა და ალექსანდრიაში, და უფრო ხშირად ოჯახში ძალადობის გამო (უპატრონო ბავშვების კონსორციუმი).

- **სენეგალი:** სხვადასხვა გამოთვლებით 20 000 ბავშვი იგზავნება ისლამის მასწავლებლებისგან დაკარის რაიონში სამათხოვროდ.[7]
- **კონგოს დემოკრატიული რესპუბლიკა** აფრიკის ერთ-ერთი ყველაზე ღარიბი ქვეყანაა, მიუხედავად უდიდესი ბუნებრივი რესურსებისა და პოტენციალისა. თითქმის 250 000 უპატრონო ბიჭებისა და გოგონებისგან 70 000 ცხოვრობს კინშასაში, ქვეყნის დედაქალაქში. ზოგი სახლიდან იმიტომ მიდის, რომ თავი აარიდოს სასტიკ მოპყრობას, სხვებს მობილიზებას უკეთებენ მეამბოხე დაჯგუფებებში ბრძოლისთვის, შემდეგ კი უკან ერეკებიან ქუჩაში.[8]
- **კენია:** სხვადასხვა შეფასებებით, 250 000-დან 300 000-მდე ბავშვი ცხოვრობს ქუჩაში და, **უნისეფის** მოხსენების თანახმად, მათგან განმაცვიფრებელი რიცხვი – 30%-ზე მეტი 12-დან 18 წლამე – ჩართულია სექს-ტურიზმის ბიზნესში. დაახლოებით 30 000 გოგონა 12-დან 14 წლამდე სექსუალურ ექსპლუატაციას განიცდის სასტუმროებსა და კერძო ვილებში. (ESPAT).
- **უკანასკნელ წლებში ნიგერიაში**, მდინარე ნიგერის დელტაში მცხოვრები ბევრი ბავშვი დაადანაშაულებს ჯადოქრობაში. ბავშვების 95%-ზე მეტს, აკბა-იბომის შტატის ქუჩებში, პასტორებმა მიაკრეს „ჯადოქრის“ დამდა და მშობლებმა ისინი ქუჩაში დატოვეს. ამ ბიჭებსა და გოგონებს საზოგადოება და პოლიცია ხშირად სცემს, აწამებს და სექსუალურად ძალადობს მათზე.[9]

7 <http://www.globalgiving.org/projects/unite-and-educate-10-street-kids-in-dakar-senegal/>

8 <http://www.asafeworldforwomen.org/partners-in-africa/partners-in-drc/cofapri/cofapri-blogs/1749-drc-street-children.html>

9 <http://www.steppingstonesnigeria.org/street-children.html>

პრაქტიკული ნაბიჯები

უპატრონო ბავშვების საერთაშორისო დღეს ყოველწლიურად 12 აპრილს აღნიშნავენ. რატომ არ უნდა გამოვიყენოთ ეს დღე და არ მივაპყროთ ყურადღება იმას, რომ უპატრონო ბავშვებს უფლებები არ აქვთ? **ლოცვის მსოფლიო დღე** რისკის ჯგუფში მყოფი ბავშვებისთვის, რომელიც ტარდება ორგანიზაცია „ვივანეთვორქისგან“ ყოველწლიურად ივნისის პირველ გამოსასვლელ დღეებში, არის კიდევ ერთი შესაძლებლობა. „ვივა“ ეხმარება ორგანიზაციებს უფრო ეფექტურად ითანამშრომლონ. მე-2 დანართში თქვენ იპოვით ვებ-გვერდებისა და მეთოდების სიას.

*„ვინც ღარიბთა კვნესას წაუყრუებს, ერთ დღეს ისიც
აკვნესდება, მაგრამ არავინ შეიწყნარებს.“
(ივაკები 21:13)*

13.

ჯანმრთელობა და სიცოცხლის ხანგრძლივობა

ღარიბ რეგიონებში ქალებისა და გოგონების ჯანმრთელობა ხშირად მთავრობის უპირველეს ამოცანათა ჩამონათვალში ბოლო ადგილზე იმყოფება. განვითარებად ქვეყნებში დაბადებულ მილიონთა სიცოცხლის ხანგრძლივობა, მკვეთრად მცირდება ძირითადად იმ ქვემოთ ჩამოთვლილ პრობლემათა გამო, რომელთა აღკვეთა შესაძლებელია.

სუფთა სასმელი წყლის უქონლობა

გაეროს მონაცემებით, მსოფლიოში 783 მილიონი ადამიანი ცხოვრობს იმ შესაძლებლობის გარეშე, რომ დასაღევად გამოიყენოს უსაფრთხო სასმელი წყალი. სნეულებები, რომლებიც გამოწვეულია დასაღევად უვარგისი წყლის გამოყენებით ბავშვთა სიკვდილიანობის სიდიდით მეორე მიზეზია, მიაქვს რა მას ამ ქვეყნიდან ერთი სიცოცხლე ყოველ რვა წამში. დაახლოებით 5 მილიონი კაცი, ქალი და ბავშვი კვდება ყოველწლიურად დასაღევად უვარგისი წყლის გამოყენების გამო. ქვემოთ მოყვანილია მხოლოდ რამდენიმე შესაძლო შედეგებისგან:

- შისტოსომიაზი (ასევე სახელდებული ბილგარციოზი) არის პარაზიტული დაავადება, რომელიც მნიშვნელოვანწილად ჩნდება პარაზიტებით

დაბინძურებული წყალსაცავებიდან წყლის გამოყენებით. ეს გავრცელებულია 74 ქვეყანაში. ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციამ (WHO)* შეგვატყობინა, რომ 2011 წელს **243 მილიონ ადამიანს** ესაჭიროებოდა მკურნალობა ამ სნეულების გამო. 20 მილიონმა მიიღო სერიოზული გართულებები, ისეთები როგორებიცაა თირკმელების უკმარისობა, ანდა შარდის ბუშტის კიბო.

- **ტრახომა** დააბრმავა ექვსი მილიონი ადამიანი. კვლევები აჩვენებს, რომ ხარისხიანი წყლის გამოყენებას შეუძლია დაწიოს ტრახომის ინფექციის გავრცელება **25%-ით**.
- **მუცლის ტიფი**, რომელიც ყოველწლიურად დაახლოებით 12 მილიონ ადამიანს აზიანებს, ბაქტერიალური ინფექციაა, რაც გამოწვეულია დაბინძურებული საკვებისა და წყლის გამოყენებით.
- **ფლიუროზი** არის ძვლების სერიოზული დაავადება და გამოწვეულია ფტორიდის მაღალი კონცენტრაციით, რომელიც ბუნებაში გრუნტის წყლებში გვხვდება. ფლიუროზი არის ენდემური დაავადება სულ ცოტა მსოფლიოს 25 ქვეყანაში, და აზიანებს ათეულობით მილიონს.

ტუბერკულოზი, რომელიც ასევე გადამდები სნეულებაა, სიდიდით მეორე მკვლელობა მსოფლიოში და მხოლოდ აივ-სა და შიდსს ჩამორჩება. ეს სნეულება 15-დან 44 წლამდე ასაკის ქალთა სიკვდილის გამომწვევად სამ ძირითად მიზეზს შორის ერთ-ერთია, და სიკვდილის ძირითადი მიზეზია მათ შორის, ვინც ცხოვრობს აივ-ით. სხვადასხვა შეფასებებით 2011 წელს ტუბერკულოზით დაავადდა 8,7 მილიონი ადამიანი. მსოფლიოს ზოგიერთ რეგიონში

დამდა, რომელიც დაკავშირებულია ტუბერკულოზთან, ასევე იწვევს იზოლაციას, მიტოვებულობას და გაყრას.

აფრიკაში **მალარიას** ყოველ წუთს მიაქვს ერთი ბავშვის სიცოცხლე, თუმცა შესაძლებელია ამ სნეულების შეჩერება და განკურნება. ეს დაავადება ასევე არის მიზეზი მუცელმშობილი ქალებისა და დედათა სიკვდილიანობის მაღალი მაჩვენებლისა (10%-დან 50%-მდე). მალარიული ანემია, სხვადასხვა შეფასებებით, ყოველწლიურად ზღება მიზეზი დედათა სიკვდილიანობის 10 000 შემთხვევისა.

პრაქტიკული ნაბიჯები: აღნიშნეთ 25 აპრილი მალარიასთან ბრძოლის მსოფლიო დღე (www.worldmaliariaday.org) და თქვენი წვლილი შეიტანეთ ამ გლობალური მკვლელის დამარცხებაში. გაუზიარეთ მეგობრებს მოხსენებები, გამოსახულებები, ვიდეო და ინფორმაციის გადაცემის სხვა საშუალებები, რომლებიც მისაწვდომია ჩატვირთვისთვის მალარიასთან ბრძოლის კონსორციუმის ვებ-გვერდზე (www.malariaconsortium.org). მხარი დაუჭირეთ კომპანიას „არაფერი, გარდა ბადისა“ (<http://nothingbutnets.net>), რომელიც წარმოადგენს ფართო მასების ინიციატივას აქციის „გააგზავნე ბადე და გადაარჩინე სიცოცხლე“ სახსრების შეკრებისთვის.

წითელა ადამიანისთვის ცნობილი, ყველაზე გადამდები დაავადება, და ბავშვების წამყვანი მკვლელია განვითარებად ქვეყნებში, რომელსაც დაახლოებით 900 ათასი სიცოცხლე მიაქვს წელიწადში. მიუხედავად ამისა ყოველი მეოთხე ბავშვი ამ ქვეყნებში არ არის აცრილი წითელაზე.

კვება

კვების ნაკლებობა უფრო მეტ ადამიანს კლავს ყოველწლიურად, ვიდრე მალარია, ტუბერკულოზი და შიდსი ერთად აღებული (აშშ-ის სააგენტო საერთაშორისო განვითარებისთვის). [USAID]. განვითარებად ქვეყნებში კვების დეფიციტი იწვევს ყოველი მეოთხე ბავშვის განვითარების შენელებას.

ვიტამინების ნაკლებობა

- WHO-ის მონაცემებით ვიტამინი D-ს დეფიციტი ბავშვების 30%-ის ზრდას აფერხებს ჩინეთში, სამხრეთ აზიაში და აფრიკაში. ეს ასევე აქვეითებს იმუნიტეტს და ხელს უწყობს ფსიქიკურ დარღვევებს. რაქიტით დაავადების დონე, სნეულება, რომელიც არბილებს ძვლებს D ვიტამინის ნაკლებობის გამო, – განსაკუთრებით მაღალია ჩინეთისა და მონღოლეთის ბავშვებში.
- ვიტამინი A: ყოველწლიურად, სხვადასხვა მონაცემებით, 670 000 ბავშვი კვდება და 350 000 ბრმავდება რაციონში A ვიტამინის ნაკლებობის გამო. საერთაშორისო ორგანიზაციის „ჰელენ კელერ ინტერნეიშნელის“ მონაცემებით, სკოლამდელი ასაკის 4,4 მილიონი ბავშვი უკვე დაბრმავდა ამ დეფიციტის გამო, მათი 40% – ინდოეთიდან არის. A ვიტამინის ნაკლებობა ასევე ზრდის დედათა სიკვდილიანობის რისკს.
- რკინა: მსოფლიოს მოსახლეობის 30%-ზე მეტი, შოკისმომგვრელი რიცხვი ორი მილიარდი ადამიანი, იტანჯება ანემიით, ძირითადად რკინის დეფიციტის გამო. მძიმე რკინადეფიციტური ანემია დედათა სიკვდილიანობის 20%-ს მიზეზია.

- **იოდის დეფიციტი:** ერთ-ერთი ძირითადი მიზეზია გონებრივი ჩამორჩენილობისა (რომლის აცილებაც შეიძლება) და ცერებრალური დარღვევებისა.

ჩვილთა და ბავშვთა სიკვდილიანობა

ყოველდღე 10 000 ბავშვი იბადება მკვდარი, და 10 000 ახალშობილი კვდება დაბადებიდან ერთი თვის მანძილზე. ცხრა მილიონზე მეტი ბავშვი კვდება ყოველწლიურად, ვერ აღწევენ რა ხუთი წლის ასაკს, მათგან მესამედზე მეტი – შიმშილის გამო. ამ სიკვდილთაგან ექვსი მილიონის თავიდან აცილება შესაძლებელია. აფრიკის ქვეყნებში საჭარის სამხრეთით ყოველი მერვე ბავშვი კვდება ხუთწელს მიუღწევლად, რაც თითქმის 20-ჯერ აღემატება განვითარებული რეგიონების მაჩვენებლებს (**უნისეფი**).

უკანასკნელი 10 წლის მანძილზე **ღიარებამ** მოკლა უფრო მეტი ბავშვი, ვიდრე მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ მიმდინარე კონფლიქტებმა. ეს დაავადება ხუთწლამდე ბავშვთა სიკვდილის გამომწვევი მნიშვნელობით მეორე მიზეზია, და ყოველწლიურად კლავს 1,8 მილიონ ბავშვს (**უნისეფი**).

ჩვილთა სიკვდილიანობის ყველაზე მაღალი მაჩვენებლების ქვეყნებია: **აღღანეთი** – 119 სიკვდილი 1000 ახალშობილზე, შემდეგ **ნიგერი** (108), **მალი** (107), **სომალი** (102) და **ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკა** (95). თუ შევადარებთ სიკვდილიანობის ამ მაღალ მაჩვენებლებს სხვა ქვეყნების მაჩვენებლებთან, ვნახავთ, რომ სიკვდილიანობა მონაკოში მხოლოდ 1,8 შემთხვევაა 1000 ახალშობილზე, იაპონიაში მხოლოდ 2,2; შემდეგ მოდის ბერმუდის კუნძულები, სინგაპური და შვეცია (Geoba.se, 2013 წლის მონაცემები).

ქალთა სიცოცხლის ხანგრძლივობა*

(2013 წლის გამოთვლებით).

10 ქვეყანა ყველაზე დაბალი მაჩვენებლებით:

- სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკა 48,5
- სვაზილენდი 49
- ჩადი 49,5
- ავღანეთი 51
- გვინეა-ბისაუ 51,1
- ზიმბაბვე 51,7
- ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკა 51,8
- ნამიბია 51,9
- ლესოტო 52
- მოზამბიკი 52,8

10 ქვეყანა ყველაზე მაღალი მაჩვენებლებით

- მონაკო 93,8
- მაკაო 87,5
- იაპონია 87,4
- სინგაპური 86,2
- სან-მარინო 85,8
- ჰონკონგი 85,1
- ჰერნსი 85
- ანდორა 84,7
- საფრანგეთი 84,7
- იტალია 84,6

* წყარო: CIA „ფაქტების მსოფლიო წიგნი“, 2012

მსოფლიო მიმოხილვა

ავღანეთი: ერთ-ერთი ყველაზე სახიფათო ადგილი მსოფლიოში ფეხმძიმე ქალისთვის ან პატარა ბავშვისთვის. ყოველ 30 წუთში ავღანელი ქალი კვდება მშობიარობისას. ტუბერკულოზის ყველაზე მაღალი მაჩვენებლები მსოფლიოში – ავღანელ ქალებშია. ყოველი მესამე ქალი განიცდის ფიზიკურ, ფსიქიკურ და სექსუალურ ძალადობას. 70%-დან 80%-მდე იძულებით ქორწინებაში იმყოფება. [WHO და კომპლექსური რეგიონალური საინფორმაციო ქსელი).

კამერუნი: ყოველი მეოთხე ქალი ექვემდებარება „მკერდის მოგუდვის“ პრაქტიკას. იმისათვის, რომ შეაჩერონ გოგონას მკერდის ზრდა, მას ზელენ ან აწვებიან, რისთვისაც იყენებენ მაგარან გახურებულ საგნებს. ვინაიდან ითვლება, რომ გოგონები, რომელთაც ეზრდებათ მკერდი, მზად არიან სექსისთვის, ზოგ რაიონებში დედები, რომლებიც მიმართავენ ამ პრაქტიკას, ამას აკეთებენ გოგონების დასაცავად ხელყოფისა და ნაადრევი ორსულობისგან – ისინი მხოლოდ ოჯახის ღირსებას იცავენ. განსაკუთრებით ფართოდ გამოყენებადი საგანი „მკერდის მოგუდვისთვის“ ხის ფილთაქვაა, რომლითაც ჩვეულებისამებრ ნაყავენ საკვებს. სხვა საგნები შეიძლება იყოს ფოთლები, ბანანები, ქოქოსის კაკლის ნაჭუჭი, სახეხი ქვები, ჩამჩები (ციცხვები), ფითხები (საგოზავები) და ჩაქუჩები, რომლებიც გავარვარებულია ნაკერჩხლებზე.[1]

ჩინეთი: „ერთი ბავშვის“ არსებული პოლიტიკის გამო, აშკარად გამოხატული უგულებელყოფა არსებობს გოგონებთან დაკავშირებით. WHO-ს მონაცემებით: „ხშირად დედებს კლინიკაში სამედიცინო დათვალიერებისთვის, განსაკუთრებით

1 <http://lindaraftree.com/2012/06/14/new-research-on-the-practice-of-breast-flattening-in-cameroon/>

კერძო ექიმებთან, პირველ რიგში მიჰყავთ ბიჭები. ამიტომაც მათ, გოგონებისგან განსხვავებით, სნეულების ადრეულ სტადიაზევე უტარდებათ მკურნალობა”. ორსული ქალები ჩინეთში იძულებულნი იყვნენ გაეკეთებინათ აბორტი ფეხმძიმობის მერვე და მეცხრე თვეშიც კი. (იხილეთ ასევე დემოგრაფიული სტატისტიკა განყოფილებაში „აბორტები და გოგონების კვლა”).

ინდოეთი: გაეროს მონაცემებით 2012 წლისთვის, ინდოეთი ყველაზე სახიფათო ადგილია მსოფლიოში გოგონებისთვის. ინდოელ გოგონას ერთიდან ხუთ წლამდე 75%-ით მეტი შანსი აქვს სიკვდილისა, ვიდრე ინდოელ ბიჭს. **უნისეფი** ამტკიცებს, რომ ინდოეთში თითქმის 55 მილიონ ბავშვს არასაკმარისი წონა აქვს. ინდოეთის ოჯახების უმრავლესობაში ქალთა სქესის წარმომადგენლები ოჯახის ის წევრები არიან, რომლებიც ყველაზე ბოლოს ჭამენ. ხშირად ისინი მხოლოდ ნარჩენების ხარჯზე ცოცხლობენ. ინდოელი ქალების თითქმის ნახევარი 15-დან 49 წლამდე ცუდი კვების გამო იტანჯება ანემიით, რაც იწვევს დედათა სიკვდილიანობის ძალიან მაღალ მაჩვენებელს. [2]. (იხილეთ ასევე დემოგრაფიული სტატისტიკა განყოფილებაში „მშობიარობა”).

უზბეკეთი: 2011 და 2012 წლებში, რიგი წყაროების შეტყობინებათა თანახმად, მათ შორის, ბიბის-ის და „მოსქოუ თაიმს-ის”, იძულებითი აბორტები და ქალების სტერილიზაცია, რომლებსაც უკვე ჰყავთ ორი ან სამი ბავშვი, არის უზბეკეთის მთავრობის მიმდინარე პოლიტიკა, როგორც მეთოდი მოსახლეობის რაოდენობის კონტროლისა და დედათა სიკვდილიანობის მაჩვენებლის დაწევისა. [3]

2 <http://health.india.com/diseases-conditions/international-womens-day-2013-arent-you-ashamed-to-be-indian/>

3 <http://www.bbc.co.uk/programmes/b01fjx63>; <http://www.themoscowtimes.com/news/article/uzbeks-face-forced-sterilization/401279.html>

* შენიშვნა: მოცემულ განყოფილებაში ინფორმაციის დიდი ნაწილი აღებულია ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის წყაროებიდან.

14.

მკვლელობა „ღირსებისთვის”

ყოველწლიურად 5 000-დან 20 000-მდე ქალი კვდება ნათესავების ხელით, რომლებიც მის ქცევას უადგილოდ ან მიუღებლად მიიჩნევენ. „ღირსებისთვის” მკვლელობათა ნამდვილი რიცხვის განსაზღვრა მსოფლიოში ძნელია, ვინაიდან კვლათა უმეტესი ნაწილი ისეთი ორგანიზებული, რომ ყველაფერი უბედურ შემთხვევას ბრალდება. მსხვერპლებს ქოლავენ ქვებით, ყელს ჭრიან, გუდავენ, წვავენ, თავს აჭრიან, კლავენ ელექტრო დენით და ცოცხლადაც კი მარხავენ. ქალის, ე. წ. დანაშაული შესაძლოა ისეთი უმნიშვნელო იყოს, როგორიცაა, მაგალითად, შეხვედრა ნებართვის გარეშე, უბრალო საუბარი კაცთან ან თუნდაც ცუდად მომზადებული საჭმელი. იმ კულტურებში, სადაც კაცები სასჯელის გარეშე რჩებიან აშკარად უკანონო ქმედებებისთვის, ქალები კვდებიან უბრალო ნათქვამის გამო, შეუფერებელი ან უადგილო ქცევისთვის. გაუპატიურების მსხვერპლი ქალებიც კი შესაძლოა თავისივე ოჯახის წევრების მიერ იქნენ ფიზიკურად ლიკვიდირებული, თუ ისინი თავს შერცხვენილად იგრძნობენ. მკვლელობებზე შეტყობინებები მოდის 26 ქვეყნიდან, განსაკუთრებით ხშირად ეს იმ კულტურებში ხდება, სადაც მოსახლეობის უმრავლესობას შეადგენენ მუსლიმები, ასევე ინდუსების, სიქების, და ქრისტიანების ზოგიერთ თემებში.

ქვემოთ მოყვანილია „ღირსებისთვის“ კვლის ტიპური შემთხვევები:

- **ეგვიპტელ** პატარძალს თაფლობის თვეში თავს დაესხა საკუთარი მამა იმის გამო, რომ იგი გაჰყვა კაცს, რომელიც მას არ უნდოდა, თავი მოჰკვეთა და ამაყად ჩამოატარა ქუჩაში.
- **პაკისტანში** ქმარმა დახვრიტა თავისი ცოლი, რომელსაც მის გვერდით ეძინა სამი თვის ბავშვთან ერთად. მეზობელმა უთხრა მას, რომ ნახა ვიღაც კაცი იმ მინდვრის გვერდით, სადაც ის მუშაობდა.
- 2012 წლის მარტში როიტერის სააგენტომ გვაცნობა, რომ კირკუკში, **ერაყის** ჩრდილოეთით, მამამ მღუღარე წყალი გადაასხა თავის სამ მოზარდ გოგონას, შემდეგ კი დახვრიტა ისინი. სამიდან ორი მოკვდა. თავის დასაცავად კაცმა უთხრა სასამართლოს, რომ ეჭვი ჰქონდა, რომ გოგონებს ჰქონდათ სექსი. სამედიცინო შემოწმებამ გამოავლინა, რომ ისინი ქალწულები იყვნენ.^[1] მან მხოლოდ ორწლიანი პატიმრობა მიიღო. ერაყის ადამიანის უფლებათა დაცვის სამინისტროს მოხსენების მონაცემების თანახმად, 249 ქალი იქნა მოკლული 2010 წელს, მრავალი მათგანი „შელახული ღირსების ნიადაგზე“.
- ახლაგაზრდა ქალი **იორდანიაში** გაიპარა, რათა ცოლად გაჰყოლოდა საყვარელ კაცს ოჯახის ნებართვის გარეშე. რამდენიმე წლის შემდეგ მისი დაც გაიპარა, რათა შეერთებოდა მას. ძმებმა გაიგეს სადაც ცხოვრობდნენ

1 <http://www.womenagainsthariah.com/2012/03/honor-killings-require-tougher-laws-say.html>

ისინი, ნაჯახით შევიდნენ მათ სახლში და დაჩეხეს ღებო. ინციდენტი მოხდა ზუსტად მეორე ღღეს მას შემდეგ, რაც იორდანიის პარლამენტმა უარყო კანონპროექტი, რომლის თანახმადაც გათვალისწინებული იყო უფრო მკაცრი სასჯელი ასეთი დანაშაულისთვის.

- ზოგი იორდანელი ქალი იღებს გადაწყვეტილებას დარჩეს ციხეში სასჯელის მოხდის შემდეგ სისხლის სამართლის დანაშაულზე, და არ დაბრუნდეს სახლში, სადაც ის შეიძლება ძალადობის ან სიკვდილის მსხვერპლი შეიქმნეს საკუთარი ოჯახის წევრების მხრიდან.
- **ღიდ ბრიტანეთში 2011 წელს** პოლიციამ დაარეგისტრირა 2 800-ზე მეტი „ღირსების“ თავდასხმა, რაც 47%-ით მეტია, ვიდრე წინა წლებში.[2]. საშუალოდ, სულ ცოტა, ერთი ქალი კვდება ყოველ თვეს. ეს დანაშაულები თითქმის ყოველთვის ხდება აზიიდან ან ახლო აღმოსავლეთიდან ჩამოსულ ოჯახებში, ხშირად მაშინ, როცა მათი ქალები ისწრაფვიან უფრო მეტი დამოუკიდებლობისაკენ, ანდა იღებენ დასავლურ ფასეულობებს. მათ შეუძლიათ, მაგალითად, ატარონ დასავლური სამოსი ან უარი თქვან შეთანხმებულ ქორწინებაზე. ღიდ ბრიტანეთში დამნაშავენი პასუხისგებაში ეძლევიან, მაგრამ სხვა ქვეყნებში ასეთი მკვლელულები მიღებულია კულტურულ კონტექსტში, ხოლო მკვლელეები ან მხოლოდ მსუბუქ სასჯელს იღებენ ან საერთოდ არც არაფერს. (იხილეთ ქვემოთ განყოფილება „სხვადასხვა ქვეყნების კანონები“).

- არმიაქცია რაყურადღება თავისი 14 წლის ქალიშვილის ვედრებას შებრალებაზე, მეჰმეტ ხალიტოგულარიმ, **თურქეთიდან**, ყელზე შემოახვია მას ღვედი და დაახრჩო – თითქოსდა ოჯახის ღირსების აღსადგენად მას შემდეგ, რაც ის მოიტაცეს და გააუპატიურეს. „მე გადავწყვიტე მისი მოკვლა, ვინაიდან ჩვენი ღირსება შეილახა“, – ახდენს მამის ციტირებას გაზეთი „საბაჰი“. ათასი ქალი იქნა მოკლული **2009 წელს**, მათი უმეტესობა ყელგამოჭრილი ან დახვრეტილ იქნა ოჯახის წევრებისგან. ქალთა უფლებების დაცვის ჯგუფები თვლიან, რომ ამ მკვლელობათა უმეტესობა იყო „ღირსების“ მკვლელობები.
- „ყოველწლიურად **40 პალესტინელი** ქალი კვდება მამების ან ძმების ხელით“, – წერს ჯერალდინ ბრუკსი თავის წიგნში „სურვილის ცხრა ზღვარი“, – მათ ადანაშაულებენ ქორწინებამდელ ან ქორწინების გარეშე სექსში. ხშირად ქალებს წვავენ და ამგვარად ეს მკვლელობა სადღეა უბედურ შემთხვევად. მკვლელი აღვილობრივი გმირი ხდება“.[3]
- ეგრეთ წოდებული „ღირსების დაცვის დანაშაულები“, სავარაუდოდ, ყველაზე მეტად გავრცელებულია **პაკისტანში**. პაკისტანის ადამიანის უფლებათა კომისიის ვერსიით, **2011 წელს**, სულ ცოტა, **943** ქალი იქნა მოკლული სავარაუდოდ იმის გამო, რომ მათ ღირსება შეულახეს საკუთარ ოჯახს. სიკვდილიანობის მაჩვენებელი ყოველწლიურად იზრდება, ვინაიდან სულ უფრო მეტი ქალი ისწრაფვის გაშორდეს ქმარს, რომელიც სასტიკად ექცევა მას. შემთხვევები, როცა

3 Geraldine Brooks, *Nine Parts of Desire* (New York, Doubleday, 1995), p.49.

ქალებს ამახინჯებდნენ თავდასხმათა შედეგად, მჭავას გამოყენებით, იმდენად გაგრძელებული გახდა, რომ 2010 წელს პაკისტანის პარლამენტი, ბოლოსდაბოლოს, იძულებული გახდა ეფიქრა პრობლემაზე და მიეღო კანონი „დანაშაულთა აღსაკვეთათ, რომლებიც დაკავშირებულია მჭავას გამოყენებასთან“. მიუხედავად ამისა, მხოლოდ შემთხვევათა 10% მიდის სასამართლომდე, ხოლო თავდამსხმელთა უმეტესობა გაურბის სასჯელს, ხელისუფალთათვის ქრთამის მიცემის შემდეგ.[4]

ქალწულობის აღდგენა

მუსლიმი გოგონების დასჯა, რომლებიც ქორწინების პირველ ღამემდე კარგავენ ქალწულობას, იმდენად მკაცრია, რომ მრავალი ახლა იძულებულია გაიკეთოს ოპერაცია დამახასიათებელი ნიშნების აღსადგენად. ამასთან დიდი ბრიტანეთის ჯანდაცვის ეროვნულმა სამსახურმა ეს პროცედურა ჩართო უფასო სამედიცინო მომსახურების ჩამონათვალთა სიაში, რომელიც გადასახადების გადამხდელთა ფულით ფინანსდება. სხვა გოგონებს ოპერაციებს უკეთებენ კერძო კლინიკებში, რაც 6 000 დოლარი ღირს.[5] ერთი ჰარლი-სტრიტელი ექიმი ამბობს, რომ მას ყოველდღიურად ორი-სამი ასეთი პაციენტი მიმართავს. თუმცა ასეთი მოვლენა არ იზღუდება მხოლოდ დიდი ბრიტანეთით. შემოწმებები ინტერნეტში აჩვენებენ, რომ მსგავს პროცედურას ღიად სთავაზობენ სხვა რეგიონებში, მაგალითად, ინდოეთში, ირანში, და დიდია ალბათობა, რომ ქვეყნების უმრავლესობაში ეს საიდუმლოდ ხდება.

4 <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-17676542>

5 <http://www.dailymail.co.uk/news/article-1298684/Surge-virginity-repair-operations-NHS.html>

„ღირსების დანაშაულის“ კანონები არაბულ ქვეყნებში

არაბული სისხლის სამართლის კოდექსები რიგ ქვეყნებში კვლავინდებურად ღიად არღვევს ქალთა უფლებებს ორ ძირითად სფეროში: შემწყნარებლობა პირებისადმი, რომლებიც ბრალდებულნი არიან „ღირსების“ დანაშაულში და ბრალდების მოხსნა მოძალადეებისგან, რომლებიც ქორწინებიან თავიანთ მსხვერპლზე.

ქვემოთ მოყვანილ კანონთა უმრავლესობა ეხება მათ, ვინც კლავს ან ფიზიკურ ზიანს აყენებს სხვას, პოულობს რა მათ მრუშობისას თავის პარტნიორთან ან მეუღლესთან. მრავალ შემთხვევაში მკვლელი ან თავისუფლდება სასჯელისგან, ან იღებს ძალიან მსუბუქ სასჯელს. მკვლელობა, ჩადენილი სხვა სიტუაციაში, რომელიც აღიქმება როგორც უზნეო, არ განიხილება (იხილეთ აგრეთვე დემოგრაფიული სტატისტიკა განყოფილებაში „გენდერული უთანასწორობა“).

ალჟირი: „მკვლელობა, ფიზიკური დაზიანება ან ცემა მართლდება, თუ ჩადენილია ერთ-ერთი მეუღლის მხრიდან მეუღლის ან მისი პარტნიორის მიმართ, თუ ისინი წასწრებულნი არიან მრუშობაზე“ (სისხლის სამართლის კოდექსი, სტატია 279).

ერაყი: ამ მთავრობის კონსტიტუციის 409-ე სტატია ამცირებს სასჯელს მკვლელობისათვის მაქსიმუმ სამ წლამდე, თუ კაცი „წასწრებს თავის ცოლს ან რომელიმე თავის ნათესავს (ქალს) მრუშობაზე ან პოულობს მას საწოლში პარტნიორთან და მაშინვე კლავს მას, ან კლავს ერთ-ერთ მათგანს“. მიუხედავად ამისა ოჯახები ხშირად ფარავენ ასეთ დანაშაულს, და წარმოადგენენ სიკვდილს, როგორც თვითმკვლელობას ან უბედურ შემთხვევას, და მოსამართლეც თვალს ხუჭავს ამაზე.

კანონი სრულიად ათავისუფლებს პასუხისმგებლობისგან კაცს, რომელმაც მოკლა ანდა შეეცადა მოეკლა სხვა ადამიანი, რომელმაც გააუპატიურა, ანდა აიძულა მკვლელის ღვიძლი ნათესავი სქესობრივ კონტაქტში შესულიყო მასთან. ამასთან მკვლელის დასაცავად, თუ ის შურისძიების მსხვერპლი შეიქმნება, ასეთი შურისძიება კვალიფიცირებული იქნება დამამძიმებელ გარემოებად.

სტატიაში ასევე ნათქვამია, რომ თუ ქმარი მოკლავს ცოლს ან ღვიძლ ნათესავს ღირსების დანაშაულის მიზეზით, შემდეგ კი მოკლავს სხვა ადამიანს, რომელიც საყვედურობს და არცხვენს მას, მაშინ მეორე დანაშაულს ექნება შემამსუბუქებელი გარემოებები. ის, ვინც მოკლავს ნახსენებ შურისმაძიებელს, დაისჯება სიკვდილით.

იორდანია: ეს ქვეყანა უფრო რბილ სასჯელს უწესებს კაცებს, რომლებიც კლავენ თავიანთ ცოლებს ან მღვდრობითი სქესის ოჯახის წევრებს, თუ მათ ღირსება შეუღახეს ოჯახს. ხანდახან ოჯახები იყენებენ არასრულწლოვან ბიჭებს დანაშაულის ჩასადენად, ვინაიდან ბრალდებული არასრულწლოვანები სასჯელს მხოლოდ თავისუფლება აღკვეთილ არასრულწლოვანების დაცვის ცენტრებში იხდიან, და თავისუფლებიან ნასამართლეობის მოხსნით 18 წლის ასაკში.

”ის, ვინც აღმოაჩენს, რომ მისი ცოლი ან ნათესავი მრუშობს სხვასთან და კლავს ან აყენებს ფიზიკურ ზიანს ერთს ან ორივეს, თავისუფლება ყოველგვარი სასჯელისგან. ის, ვინც მოატანს თავის ცოლს ან ნათესავს აღმავალი ან დაღმავალი ხაზით, ან დას სხვასთან არასაქორწინო სარეცელზე, და კლავს, ან ჭრის ან აყენებს ფიზიკურ ზიანს ერთს ან ორივეს, იღებს შემამსუბუქებელ სასჯელს” (სისხლის სამართლის კოდექსი, სტატია 340).

კოდექსის 98-ე სტატიაში ასევე ლაპარაკია „ღირსების“ მკვლელობებზე. სტატიის თანახმად გათვალისწინებულია სასჯელის მოკლება იმ დამნაშავეისთვის, რომელმაც ჩაიდინა დანაშაული „დიდი მრისხანების მდგომარეობაში“, რისი მიზეზიც გახდა უკანონო და სახიფათო ქცევა დაზარალებულის მხრიდან. სექსუალური წინდაუხედაობის კონკრეტული მტკიცებულების არსებობა, რამაც მოახდინა მკვლელობის პროვოცირება არ არის აუცილებელი. პრაქტიკაში მხოლოდ უმცირესი ეჭვი ან ნათქვამი ქალის „უკანონო და სახიფათო“ ქცევაზე შესაძლოა საკმარისი მტკიცებულება იყოს სასამართლოსთვის. ამიტომაც სასჯელი შეიძლება შეიცვალოს ან შემცირდეს ციხეში ყოფნის სიმბოლური სამიდან ექვს თვემდე.

კუვეიტი: „ის, ვინც წაასწრებს თავის ცოლს მრუშობაში ან წაასწრებს თავის ასულს, დედას ან დას სქესობრივი აქტის დროს და მაშინვე მოკლავს მას ან მის პარტნიორ კაცს, რომელიც მრუშობს, ან ორივეს კლავს, ისჯება თავისუფლების აღკვეთით არა უმეტეს სამი წლითა და ჯარიმით, არა უმეტეს 3 000 დინარისა ან ერთით ამ ორი სასჯელიდან“ (სისხლის სამართლის კოდექსი, სტატია 153).

ლიბია: „ვინც წაასწრებს თავის ცოლს, ან ასულს, დას ან დედას მრუშობისას ან უკანონო სქესობრივი აქტის დროს და დაუყოვნებლივ კლავს მას, მის პარტნიორს ან ორივეს პასუხად მისი და მისი ოჯახის ღირსების ხელყოფისა, იღებს სასჯელს თავისუფლების აღკვეთით. თუ მისმა ქმედებამ გამოიწვია მძიმე ან სერიოზული ტრავმა ზემოთნახსენები პირებისა, ამ გარემოებებში სასჯელი უნდა იყოს არა უმეტეს ორი წელი ციხეში პატიმრობისა. ხოლო ცემა ან მსუბუქი ფიზიკური დაზიანებები ასეთ გარემოებებში არ ისჯება“ (სისხლის სამართლის კოდექსი, სტატია 375).

მაროკო: „მკვლელობა, ტრაგედია ან ცემა მართლდება, თუ ისინი ჩადენილია კაცისგან თავისი ცოლის ან მისი პარტნიორის მიმართ მრუშობის მომენტში (სისხლის სამართლის კოდექსი, სტატია 418).

ომანი: „ის, ვინც წაასწრებს ცოლს მრუშობისას ან წაასწრებს დედას, დას ან ასულს არასაქორწინო სარეცელზე და მაშინვე კლავს ან ჭრის მას; ან კლავს, ან ფიზიკურ ზიანს აყენებს კაცს, რომელიც მრუშობს მასთან ან საწოლში იმყოფება მასთან, ან კლავს, ან ფიზიკურ ზიანს აყენებს ორივეს, შეიძლება გათავისუფლდეს პასუხისმგებლობისგან ან შეუმსუბუქდეს სასჯელი მოცემული კანონის 109 სტატიის დებულებების შესაბამისად“ (სისხლის სამართლის კოდექსი, სტატია 252).

პალესტინის ეროვნული ადმინისტრაცია: ითვლება, რომ ღაზას სექტორში დადასავლეთ სანაპიროზე ყოველ თვე კლავენ სამ-ოთხ ქალს ღირსების შენარჩუნების სახელით. პალესტინის ეროვნული ადმინისტრაცია მიჰყვება იორდანის კანონმდებლობას, რომლის თანახმადაც კაცს ემუქრება შემცირებული სასჯელი ცოლის ან ნათესავის მკვლელობისთვის, თუ მათ სირცხვილი მიაყენეს ოჯახს.[6]

სირია: სირიის კანონმდებლობის თანახმად „ღირსების“ მკვლელობა დიდი ხანია უკვე ითვლება „შემამსუბუქებელ გარემოებად“. თუმცა, ახალმა კანონმა 2009 წელს, გამოორიცხა სისხლის სამართლის კოდექსის 548 სტატია, რომელიც ათავისუფლებს სასჯელისგან კაცს, რომელიც დამნაშავედ იქნა ცნობილი „ღირსების“ მკვლელობაში, და ადგენს ციხეში პატიმრობის მინიმალურ ვადას – ორ წელს.

თუმცა სირიის სისხლის სამართლის კოდექსის 192-ე სტატია აადვილებს გამამართლებელი განაჩენის გამოტანას „ღირსების“ მკვლელობის ჩამდენთათვის, აძლევს რა მოსამართლეს რიგ შესაძლებლობებს სასჯელის შესამცირებლად, მაგალითად, მოკლევადიანი დაკავება ან დაპატიმრება მკვლელობის შემთხვევაში კეთილშობილი განზრახვით. და ბოლოს, კოდექსის 242-ე სტატია ნებას აძლევს მოსამართლეს შეუმციროს სასჯელი, როგორც ქალებს, ასევე კაცებს, თუ მკვლელობა ჩადენილ იქნა მრისხანების ჟამს და პროვოცირებული იქნა ყოველგვარი უკანონო ქცევით დაზარალებულის მხრიდან.

აქტივისტების სიტყვების თანახმად, დაახლოებით, 200 ქალი იღუპება სიტუაციებში, რომლებიც დაკავშირებულია ღირსებასთან, იმ კაცების ხელით, რომელთაც ელით სასჯელის შემწყნარებლური ზომები.

იემენი: „თუ კაცი მოკლავს ცოლს და იმას, ვინც იწვა ქალთან მრუშობის მომენტში, ან თუ ის თავს ესხმის მათ იმგვარად, რომ ეს იწვევს სიკვდილს ან ინვალიდობას, არ დგება შესაძლებლობა კისასისთვის.[7]. ქმარი დასჯილი იქნება თავისუფლების აღკვეთით არა უმეტეს ერთი წლით ან ჯარიმით. ეს წესი ეხება იმ კაცსაც, რომელიც წაასწრებს ერთ-ერთ ნათესავს აღმავალი ან დაღმავალი ხაზით, ან თავის დებს მრუშობისას“ (სტატია 232, კანონი №12/1994).

7 Qisas refer to physical retaliation for wounds inflicted or in the case of an intentional murder, the putting to death of the murderer.

პრაქტიკული ნაბიჯები

- გაეცანით ვებ-გვერდს „Gendercide” (- „გენდერსაიდ”) და კომპანიებს „Stop Honour Killings” („შეწყდეს მკვლელობები „ღირსების” სახელით”) – ვებ-გვერდებს, რომლებიც ჩამოთვლილია 2-ე დანართში განყოფილება „მკვლელობა ღირსებისთვის”. თქვენ შეგიძლიათ მიმართოთ მეგობრები ასევე „ფეისბუკის” გვერდზე: International Campaign Against Honour Killings (იგნლ. – საერთაშორისო კომპანია „ღირსების” მოტივებით მკვლელობების წინააღმდეგ).

*„უფალი თავის წმიდა ტაძარშია, ცაშია უფლის ტახტი;
მისი თვალები ჭვრეტენ, მისი ქუთუთოები ამოწმებენ
ადამის შვილებს. უფალი გამოსცდის მართალსა და
ბოროტს, ძალადობის მოყვარული სძულს მის სულს „
(ფსალმუნი 11:4-5)*

15.

სიღარიბე

ქალები მსოფლიოს ღარიბი მოსახლეობის არაპროპორციულად მაღალ პროცენტს წარმოადგენენ, ისინი ასევე გაჭირვებულთა ყველაზე სწრაფად მზარდი ჯგუფია. მსოფლიოს მოსახლეობის თითქმის ნახევარი ცხოვრობს 2 \$-ზე ნაკლები შემოსავლით დღეში, ხოლო 1,2 მილიარდი ადამიანი სრული სიღატაკის პირობებში ცხოვრობს, განიცდის დიდ სიმძნელებს, და ცდილობს გადარჩეს 1,25 \$-ზე ნაკლები შემოსავლით დღეში. ამათგან 70%-ს შეადგენენ ქალები.

ყოველი მეორე ადამიანი ებრძვის შიმშილს. 24 000 ყოველდღიურად კვდება შიმშილისგან და ამათგან სამი მეოთხედი 5 წლამდე ასაკის ბავშვები არიან. კიდევ 925 მილიონ ადამიანს ქრონიკულად არ კმარა საკვები; ბავშვთა 25%-ზე მეტს განვითარებად ქვეყნებში არასაკმარისი წონა აქვთ.

- დაახლოებით 1,3 მილიარდ ადამიანს არა აქვს საიმედო წვდომა ელექტროენერგიაზე და სხვადასხვა შეფასებებით, 2,7 მილიარდ ადამიანს არ ექნება წვდომა შესაფერის სანიტარულ პირობებზე 2015 წლისთვის.

- განვითარებად ქვეყნებში ყველაზე ღარიბი ადამიანების 70% ცხოვრობს სოფლად, ხოლო ქალები განსაკუთრებით არაკეთილსასურველ მდგომარეობაში იმყოფებიან. მათაც ისეთივე წვდომა რომ ჰქონდეთ მიწაზე, ტექნოლოგიაზე, ფინანსურ მომსახურებაზე, განათლებაზე და ბაზრებზე, როგორც კაცებს, მოშიშმილე ადამიანების რიცხვი, შესაძლოა, 100-150 მილიონით შემცირებულიყო.
- თუ ქალები უკვე ასაკში არიან და დაქვრივდნენ ან დაინვალიდნენ, მაშინ მათთვის ეკონომიკური სიტუაცია მრავალ განვითარებად ქვეყნებში მკვეთრად უარესდება, ვინაიდან არ სწვდებათ სოციალური უზრუნველყოფის სისტემა. ასეთი ქალები განსაკუთრებით მოწყვლადნი ხდებიან ყოველგვარი სახის ძალადობისა და ექსპლუატაციისთვის.

უსახლკარობა

არავინ იცის ზუსტად იმ ადამიანების რაოდენობა მსოფლიოში, რომელთაც არა აქვთ ადგილი, რომ მას საკუთარი სახლი უწოდონ, მაგრამ, სხვადასხვა შეფასებებით, მათი რიცხვი აღწევს 100-დან 200 მილიონამდე. ქალების 33% მსოფლიოში ან უსახლკარონი არიან, ან ცხოვრობენ გამოუსადეგარ პირობებში, მაგალითად ჯურღმულებში. ასევე მკვეთრად გაიზარდა იმ სახლების რიცხვი, რომელთაც ქალები უდგანან სათავეში, დაახლოებით 33%-მდე მსოფლიო მასშტაბით და 45-50%-მდე აფრიკისა და ლათინური ამერიკის ზოგ რეგიონში. თუმცა ნაკლებ სავარაუდოა, რომ ქალებს ექნებათ მუდმივი სამუშაო და, ესეც სავარაუდოა, რომ მათ ნაკლებს გადაუხდიან, ვიდრე მათ კოლეგა-კაცებს. მუდმივი სამუშაოს და მიწაზე ან საცხოვრებელზე საკუთრების უფლების არქონის გამო, რათა ჰქონდეთ რამე გირაოს სახით, ქალების 75%-ს მსოფლიოში არ შეუძლიათ მიიღონ ოფიციალური საბანკო კრედიტები ("შელტერი 2.0". shelter – „თავშესაფარი“).

სიღარიბე, უმუშევრობა და უსახლკარობა – სამი მთავარი მიზეზია იმ უსახლკარო ადამიანების რიცხვის ზრდისა, რომლებსაც ქუჩაში სძინავთ. ამ მხრივ ევროპაც არ არის გამონაკლისი. მხოლოდ ლონდონში დაახლოებით 6 400 ქუჩაში მცხოვრები ადამიანი ითვლება, რაც ორჯერ აჭარბებს ექვსი წლის წინანდელ მაჩვენებელს. უსახლკარო ქალების ჯგუფი მოიცავს იმიგრანტებს, სექს-ბიზნესში ჩართულ ქალებს და მათ, ვისაც არასტაბილური სამუშაო ჰქონდა, პროფესიონალებსაც კი. მხოლოდ მცირე ქვეყნებს აქვთ საკმარისი კრიზისული თავშესაფრები და ცენტრები.

ჯურღმულების მზარდი რაოდენობა

ერთი მილიარდი ადამიანი, ყოველი მეშვიდე ჩვენგან, ცხოვრობს ჯურღმულში. სოფლის გარემოდან ქალაქის გარემოში გადასვლის ტენდენცია ნიშნავს, რომ ქალაქები ყოველდღიურად 200 000 ახალი მოსახლით იზრდება. გაეროს შეფასებებით: 2030 წლისთვის 2 მილიარდი ადამიანი იცხოვრებს ჯურღმულებში. როგორც წესი, ისინი, ვისაც არ შეუძლია იპოვოს სამუშაო, საბოლოო ჯამში ცხოვრობენ, როგორც ნებაყოფლობითი მოსახლეები ადგილებში, რომლებიც სავსეა უხარისხო ქოხებით, სადაც ცუდი სანიტარული პირობები და დაბინძურებული წყალია; მათი მოძავალი ბუნდოვანია. ჩვეულებისამებრ, ქალებს აწევთ ძირითადი ტვირთი და ტანჯვა-წამება, რათა უზრუნველჰყონ ოჯახი.

მონობა წარმოშობის ნიშნით

ათასობით ადამიანი დასავლეთ აფრიკაში დღეს იბადება მონების საზოგადო კასტაში (კლასში), რომელიც იმყოფება სოციალური კიბის დაბალ საფეხურზე. მონობის ეს სახე უკვე მრავალი თაობის მანძილზე არსებობს და ღრმად არის დამკვიდრებული. ასეთი ჯგუფების წევრებს ჩაგრავენ, არ უშვებენ, დაიმკვიდრონ ან შეიძინონ საკუთრება, ან იქორწინონ მონების კასტის

არაწევრებზე. ბავშვები ასეთი კავშირებიდან ეკუთვნის ბატონს, რომელსაც შეუძლია გაუშვას ისინი, თუ მოისურვებს. მიუხედავად იმისა, რომ მონობა სისხლის სამართლის დანაშაულია **ნიგერში**; 2003 წლიდან, მონური წარმოშობის მრავალი ახალგაზრდა გოგონა და ქალი იყიდება პატრონებისგან ხასებად და მონებად მდიდარ კაცებზე. ასეთ პრაქტიკას აქვს სახელი „ვახაია“, ან „მეხუთე ცოლი“. **მავრიტანიაში** ასობით ათასი ღარიბი ჰარატინი შეადგენს „მონათა კასტის“ ძირითად ნაწილს, რომელთა წარმომადგენლებიც, ჩვეულებისამებრ, ეკუთვნიან ელიტას – ეთნიკურად თეთრ მავრებს. ქალები ორგვარ დისკრიმინაციას განიცდიან; როგორც კასტის წევრები და როგორც ქალები – მათ ხშირად სცემენ და აუპატიურებენ პატრონები. მემკვიდრეობითი მონობა ასევე ჯერაც არსებობს **მალის** ჩრდილოეთში, მიუხედავად იმისა, რომ ქვეყანამ ოფიციალურად გააუქმა მონობა 1960-იან წლებში (საზოგადოება მონობის წინააღმდეგ).

ინდოეთი: ადამიანების 44% ცხოვრობს სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ, დღეში 1 \$-ზე ნაკლები შემოსავლით. დალიტები ინდოეთში, რომლებსაც ადრე „მიუკარებლებს“ ეძახდნენ, უღატაკესნი არიან და განსაკუთრებით დაჩაგრულნი დალიტი ქალები. ბევრი იძულებულია ყველაზე შავი სამუშაო შეასრულოს, მაგალითად, ტუალეტების ხელით წმენდა. მილიონ ქალზე მეტი დღეში გროშებად მუშაობს, წმედს რა ფეკალიებისგან მშრალ ტუალეტებს და ბინძურ თხრილებს. მხოლოდ 2012 წლის აგვისტოში გამოვიდა კანონი „უწმიდურებათა ხელით წმენდის აკრძალვაზე და ასეთი მომუშავეების რეაბილიტაციის შესახებ“, რომელიც ინდოეთის პარლამენტმა მიიღო. თუმცა, დალიტ ქალებს, კვლავ ართმევენ უფლებებს და რეგულარულად და ღიად ექცევიან სასტიკად. ცნობილია ორგანოების წართმევის შემთხვევები დალიტი ქალებისთვის, მაგალითად, თირკმელებისა, მათი თანხმობისა და გავების გარეშე.

მუშა-მიგრანტები

ამჟამად მომუშავე მიგრანტების (ქალების) რიცხვი გაიზარდა და მთელ მსოფლიოში მომუშავე 214 მილიონის 50%-ს შეადგენს. „გაერო-ქალები“ მონაცემების თანახმად, ქალები, როგორც წესი, ტოვებენ სახლს და ხდებიან მომუშავე მიგრანტები იმისათვის, რომ თავი დააღწიონ სიღარიბეს, თუმცა ხშირად მძიმე ექსპლუატაციის პირობებში ვარდებიან. ჩვეულებისამებრ მათ არა აქვთ წვდომა სოციალურ მომსახურებასა და უფლებრივ დაცვაზე და განიცდიან სასტიკ მოპყრობას, რაც გამოიხატება, მაგალითად, შრომისა და ყოფის ცუდ პირობებში, დაბალ სამუშაო ანაზღაურებაში, ანაზღაურების უკანონო დაკავებაში და შრომითი ურთიერთობების ნაადრევ შეწყვეტაში, მიუხედავად იმისა, რომ შესაძლოა, ისინი აგზავნიან ფულს სახლში ოჯახების დასახმარებლად (იხილეთ ასევე დემოგრაფიული სტატისტიკა თავში „ლტოლვილები“).

მსოფლიო მიმოხილვა

ქალები **აფრიკაში** და **აზიაში**, საშუალოდ, ექვს კილომეტრს გადიან, რათა მოიპოვონ წყალი. ამ აუცილებლობას მრავალ შემთხვევაში ჯანმრთელობის გამოუსწორებელ დაზიანებამდე მიყვევართ, მათ შორის ხერხემლისა და მენჯის გამრუდებასა და დეგენერატიულ რევმატიზმთან. ტუალეტის ერთი ჩარეცხვა უთანაბრდება წყლის იმ რაოდენობას, რომელსაც იყენებს საშუალო სტატისტიკური ადამიანი განვითარებად ქვეყნებში დღის განმავლობაში დასალევად, საჭმლის მოსამზადებლად, გასარეცხად და დასასუფთავებლად.

თავდაუზოგავ შრომას არ შეუძლია სიღარიბის დაძლევა. **აფრიკის ქვეყნებში საპარის სამხრეთით** ქალები პასუხისმგებელნი არიან შიდა მეურნეობაში საკვები პროდუქტების წარმოების 70-80%-

ზე. დიდ წილს ამ საქმიანობაში წარმოადგენს მძიმე შრომა ხელით კვალიფიკაციისა და ანაზღაურების ძალზე დაბალი პროცენტით.

აღამიანური განვითარების **გაეროს** ყველაზე უახლეს ინდექსში, რომელიც ზომავს ზოგადად ჯანმრთელობის, განათლებისა და შემოსავლის დონეს, სიაში ყველა 12 უკანასკნელი ქვეყანა აფრიკულია. [UNDP].

ლათინურმა ამერიკამ და კარიბის ბასეინის ქვეყნებმა მნიშვნელოვან ეკონომიკურ წარმატებებს მიაღწიეს, რის წყალობითაც შემცირდა სიღარიბის დონე, თუმცა ყველაზე პრობლემატური მოთხოვნილებები რჩება სოფლის რაიონებში, განსაკუთრებით ძირძველ ხალხებს შორის. ძალზე მდიდრებსა და ძალზე ღარიბებს შორის სხვაობა მკვეთრია.

ითვლება, რომ **ბოლივია, პარაგვაი და გაიანა** სამი ყველაზე ღარიბი ქვეყანაა სამხრეთ ამერიკაში. ჰაიტი კვლავაც რჩება კარიბის ბასეინის ყველაზე ღარიბ ქვეყნად.

ეკონომიკურმა კრიზისმა **ევროპასაც** მძლავრი დარტყმა მიაყენა. საკვები პროდუქტებით დახმარების რაოდენობამ, რომელიც წითელი ჯვრის წარმომადგენლებმა გაუწიეს ევროპელებს, ისეთ დონეს მიაღწია, რომელიც არ ყოფილა მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ. განსაკუთრებით დაზარალებულნი **ბულგარეთი** და **ესპანეთი**. იზრდება ასევე საწვავის ნაკლებობა. **2013 წელს დიდ ბრიტანეთში, 1000** ოჯახის გამოკითხვის მონაცემების თანახმად, ყოველ მეოთხე ოჯახს მოუწია არჩევანის გაკეთება გათბობასა და კვებას შორის. ყოველწლიურად ზამთრობით სიცხვის გამო კვდება უფრო მეტი ადამიანი, ვიდრე საგზაო-სატრანსპორტო შემთხვევებისას.

ქრონიკულად ღარიბი ადამიანების უმსხვილესი კონცენტრაცია მსოფლიოში **სამხრეთი აზიაა**. მსოფლიო ბანკის მონაცემების

თანახმად, 500 მილიონზე მეტი ცხოვრობს დღეში 1,5 \$-ზე ნაკლები შემოსავლით. მესამედი ცხოვრობს **ინდოეთში**, სადაც ქალების 60% ქრონიკულად ღარიბია; დანარჩენები ცხოვრობენ **ნეპალში, ბანგლადეშში და პაკისტანში**. მიუხედავად იმისა, რომ ადამიანების მნიშვნელოვანი რაოდენობა მუშაობს, ეს ადამიანები, როგორც წესი, უმიწოები არიან ან, თითქმის, უმიწოები და წარმოადგენენ უმცირესობათა ჯგუფების წევრებს – დაბალი სტატუსის კასტებს, ტომებს ან რელიგიურ უმცირესობებს. შრომის შესაძლებლობა ქალებისთვის, როგორც წესი, შეზღუდულია.

მინიმუმ 153 მილიონი დოლარია დღეს აშშ-ში დახარჯული ზედმეტ წონასთან ბრძოლისთვის. ამასთან დაახლოებით 30 მილიონი იქნებოდა საკმარისი, რათა გამოგვეკვება, დედამიწის ყველა უღარიბესი მცხოვრები.

პრაქტიკული ნაბიჯები

- შეუერთდით WarOnWant.org-ის კომპანიებს, რომლებიც ებრძვიან სიღარიბეს მსოფლიოში, ასევე მხარი დაუჭირეთ მათ, რომლებიც მოუწოდებენ ქარხნებისა და სხვა ოფლსადენი სამუშაოების მუშათა უფლებების დაცვისაკენ.
- მრავალი ქრისტიანული მისია მოხარული იქნება თუ მხარს დაუჭერთ იმ პროექტებს, რომლებიც მიმართულია გადატაკებული ქალების დასახმარებლად, როგორებიცაა მათი მიკროფინანსირება და პროფესიონალური უნარ-ჩვევების შეძენა.

- გაეცანით ვებ-გვერდს www.WorldHunger.org, ასევე სხვა სტატისტიკურ ვებ-გვერდებს, მსოფლიოში შიმშილის შესახებ – და ერთობლივად განიხილეთ ჯგუფებში.
- დააწკაპეთ thehungersite.org-ზე ყოველ დღე, რათა მიეცეთ მშვიდობის უფასო კვების შესაძლებლობა.

„განიკითხეთ გლახაკი და ობოლი, მიეცით სამართალი ღარიბსა და დატაცს. გადარჩენეთ ბეჩავი და უპოვარი...”
(ფსალმუნი 82:3-4)

16.

გაუპატიურება, როგორც ომისა და რელიგიური ექსტრემიზმის იარაღი

დღეს არსებულ კონფლიქტებში დაღუპულთა 70%-ზე მეტი ქალები და ბავშვები არიან, თანახმად გაეროს სააგენტოს „ქალები“ მონაცემებისა: რიცხვი მნიშვნელოვნად აღემატება საომარ დანაკარგებს. ისინი, რომლებიც გადარჩნენ, ხშირად ხდებიან წამების მსხვერპლნი, მათ აუპატიურებენ, აქცევენ სექსუალურ მონებად, აიძულებენ პროსტიტუციას, ამახინჯებენ.

ომის მსვლელობისას ჯარისკაცები თვლიან, რომ უფლება აქვთ იძალადონ ქალებზე, განიხილავენ რა მათ, როგორც ნადავლს. თუმცა სექსუალური ძალადობა ამ დროს ასევე მოიცავს მტრის დატერორების განზრახულ, სისტემატურ ტაქტიკას კონფლიქტების მიმდინარეობისას.

ყოველ შემთხვევაში, დაპირისპირებულ მხარეებს შორის სამშვიდობო ხელშეკრულების ხელმოწერის შემდეგ კიდევ დიდი ხნის მანძილზე ძალადობის მსხვერპლნი იტანჯებიან შედეგებისგან: არაადექვატური ქცევა, არასასურველი ორსულობა, სქესობრივი გზით გადამდები სნეულებები, ფსიქიკური ტრავმები და სოციალური სტიგმატიზაცია. გოგონებს, რომლებიც „შეარცხვინეს“, თუმცა მათ ბრალი არ მიუძღვით ამაში, შეიძლება ზურგი აქციონ ოჯახებმა; ისინი კარგავენ სწავლის გაგრძელების საშუალებას, და მათ მცირე

შესაძლებლობებიდა აქვთ, მოეწყონ სამუშაოზე. მათ წინ ბნელი მომავალია. ზრუნვა იმ ბავშვებზე, რომლებიც გაჩნდნენ გაუპატიურებათა შედეგად, კიდევ დამატებით სიძნელეებს ქმნის.

მხოლოდ 2008 წელს **გაეროს** უშიშროების საბჭომ მიიღო რეზოლუცია, რომლის თანახმადაც გაუპატიურება და სექსუალური ძალადობის სხვა ფორმები ითვლება ომის დანაშაულად, დანაშაულად ადამიანურობის წინააღმდეგ და განისაზღვრება როგორც გენოციდი.

ზარდამცემია შემდეგი: **გაეროს** სპეციალურმა კომისიამ აღმოაჩინა, რომ ზოგნი სოციალურ მუშაკთაგან, მშვიდობისმყოფელთაგან და სხვა ადგილობრივი თუ უცხოელი ჰუმანიტარული მუშაკებიდან, ანუ იმ 23 ორგანიზაციიდან, რომლებიც მათ შეისწავლეს, *დაკავებულნი იყვნენ შემდგომი ექსპლუატაციით*. ამ ორგანიზაციების თანამშრომლები იმ გოგონებსა და ქალებს, რომლებიც ცხოვრობდნენ განსაკუთრებული სიტუაციების ზონებში, აიძულებდნენ „ბავშვთა სექსუალური ძალადობისა და ექსპლუატაციის ყოველგვარ წარმოსახვით ფორმებს“. ექვსი წლის ასაკის ბავშვები თავს ასყიდებდნენ სოციალურ მუშაკებსა და მშვიდობისმყოფელებს, მაგალითად, საჭმლის, ფულის, საპნისა და სხვა საგნების სანაცვლოდ.[1]

ზემოთ მოყვანილი მაგალითები ეხება წარსული და ამჟამად მიმდინარე ომებისა და კონფლიქტების დროს გავრცელებული სექსუალური ძალადობის შემთხვევების მხოლოდ მცირე ნაწილს. შეიძლება დასახელებულ იქნეს ათობით სხვა ქვეყანა, მათ შორის ალჟირი, ბანგლადეში, შრი-ლანკა, სომალი და უგანდა.

1 http://www.un.org/en/pseataaskforce/docs/no_one_to_turn_under_reporting_of_child_sea_by_aid_workers.pdf

მეორე მსოფლიო ომი

იაპონელი ჯარისკაცები, რომლებმაც ხელში ჩაიგდეს ჩინეთი, მასიურად აუპატიურებდნენ ადგილობრივ ქალებს 1937 და 1938 წლებში – ზოგი შეფასებებით – დაზარალდა 80 ათასი. ასობით ათასი მოტაცებულ იქნა იაპონელებისგან და გამოყენებული ეგრეთ წოდებულ „შესაქცევ ქალებად“ ომის მთელი წლების მანძილზე. რუსეთის ჯარისკაცებმა სხვადასხვა შეფასებებით ორ მილიონამდე ქალი გააუპატიურეს, გერმანელებისგან მათთვის მიყენებული დარტყმების საპასუხოდ.

რუანდა

250 000-დან 500 000-მდე ქალი და გოგონა იქნა გაუპატიურებული 1994 წლის გენოციდის დროს რუანდაში, მრავალი მათგანი ხდებოდა მრავალგზისი თავდასხმების მსხვერპლი, მას შემდეგ, რაც მათ აიძულებდნენ დასწრებოდნენ თავისი ახლობლების დასჯას. შემდეგ ხშირი იყო დამახინჯება და წამება. დაახლოებით იმ 20 000 ბავშვიდან, რომლებიც ჩაისახნენ ამ სასტიკი თავდასხმების შედეგად, ბევრი დედებთან ერთად იქცნენ დაცივისა და აბუჩად აგდების საგნად. ხშირად დედებიც და ბავშვებიც ასევე დაინფიცირდნენ აივ-ით.

სუდანის დარფური

როგორც გაერო იტყობინება, სუდანის სამთავრობო ძალებმა და „ჯანჯავიდის“ შეამბოხებმა ათასობით მშვიდობიანი მცხოვრები მოიტაცეს დარფურის ლტოლვილთა ბანაკიდან სექსუალური მონობისა და იძულებითი შრომისათვის. მოტაცებულ ქალებსა და გოგონებს, რომელთაგან ზოგნი ოთხი წლის იყო, ხშირად აუპატიურებდნენ, ასევე აიძულებდნენ მომსახურებოდნენ მეომრებს საყოფაცხოვრებო კუთხით. ძალადობამ პიკს 2003-2006 წლებში მიაღწია. ათობით ბავშვი, რომლებიც ამის

შედევად გაჩნდნენ, დედებმა მიყარეს, ვინაიდან ცდილობდნენ თავი აერიდებინათ სტიგმატიზაციისთვის. სხვა ქალებს ყიდდნენ იძულებითი ქორწინებისთვის ჯარისკაცებზე. თავდასხმები ამ წიგნის დაწერის მომენტშიც გრძელდებოდა.

კონგოს დემოკრატიული რესპუბლიკა

ეს ქვეყანა კონკურენციაშია სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკასთან გაუპატიურებათა მსოფლიო დედაქალაქის სახელისთვის. დაახლოებით 1,7 – 1,8 მილიონმა ქალმა გასცა ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ იქნენ გაუპატიურებულნი. 1 100 ქალზე მეტი ხდებოდა სექსუალური ხასიათის მოქმედებების მსხვერპლი ყოველდღიურად 12 თვიანი პერიოდის მანძილზე, 2006-2007 წლებში; დაზარალდა 400 000-ზე მეტი ქალი და გოგონა 15-დან 49 წლამდე. მათგან 6% 16 წელზე პატარა იყო, 10% – 65 წელზე დიდი. ანგარიშმა 2011 წლისთვის აჩვენა, რომ სექსუალური ძალადობა სამოქალაქო პირების მიმართ გრძელდება ქვეყნის აღმოსავლეთით, სადაც 25 000-მდე გაუპატიურება ხდება წელიწადში და ეს ძირითადად უსაფრთხოების ძალების მოსამსახურეებისა და მეამბოხეების მიერ.[2] ბევრი ხდება ჯგუფური გაუპატიურების მსხვერპლი, ვინაიდან ქალის გაუპატიურება უწყმინდურებად ითვლება, ეს ხშირად ნიშნავს იმას, რომ არავინ იქორწინებს მათზე და ქმრებიც მიატოვებენ ასეთ ქალებს. მსხვერპლს ხანდახან კლავენ კიდეც ან ოჯახი ან თემი, თუ ჩათვლიან, რომ მან ისინი შეარცხვინა.

ბალკანეთის კონფლიქტები

ევროპის საბჭოს მოხსენების თანახმად, 20 000 ქალზე მეტი გახდა თავდასხმის მსხვერპლი ომის დროს ბოსნიაში, ჰერცეგოვინაში და

2 <http://www.asafeworldforwomen.org/conflict/cp-africa/drcongo/725-women-in-dr-congo.html>

კოსოვოში 90-იან წლებში, მათი უმრავლესობა გახდა ჯგუფური გაუპატიურების მსხვერპლი. ზოგნი სექსუალურ მონებად აქციეს და იძულებით გაანაყოფიერეს, მრავალ შემთხვევაში ეს სამხედრო მოსამსახურეებისა და გასამხედროებული ჯგუფების წევრების მიერ ეთნიკური წმენდის მიზნით მოხდა.[3]

2012 და 2013 წწ.

ორგანიზაციამ „საერთაშორისო ამნისტია“ შეგვატყობინა, რომ გაუპატიურება ჯარისკაცებისა და შეიარაღებული ჯგუფების წევრების მიერ ხდებოდა და კვლავაც ხდება კონფლიქტების მრავალ ზონაში, მათ შორის, **მალში, ჩადში, სუდანში და კონგოს დემოკრატიულ რესპუბლიკაში**. გაუპატიურებულები ხდებოდნენ სოციალური სტიგმატიზაციის მსხვერპლნი თავიანთ თემებში, და მათ უარს ეუბნებოდნენ ადეკვატურ მხარდაჭერასა და დახმარებაზე. **უნისეფის** მონაცემების თანახმად, სისტემატური გაუპატიურებები და სექსუალური ძალადობა ხდება ქალებისა და ბავშვების მიმართ **მიანშიში (ბირმა)**, როგორც წამებისა და კონტროლის მეთოდი, ხშირად ოფიცრების მიერ ან მათი თანამონაწილეობით. გამოკვლევამ, რომელიც ჩატარდა შანის შტატში, აჩვენა, რომ გაუპატიურებათა დოკუმენტირებული ინციდენტების 61% იყო ჯგუფური. თავდასხმა ხდებოდა მოწმეების თანდასწრებით, მაგრამ ვინაიდან ეს ჯგუფურად ხდებოდა, ჯარისკაცებს არ ეშინოდათ შედეგებისა.[4]

სამხედრო მოსამსახურე ქალები აშშ-ში

არ არსებობს წვდომა სტატისტიკურ მონაცემებზე იმის შესახებ, თუ რა ხდება სხვა ქვეყნებში, თუმცა ამასწინანდელმა

3 <http://www.policymic.com/articles/6618/the-balkan-war-legacy-rape-as-a-weapon-of-war>

4 http://www.unicef.org/eapro/Child_Maltreatment.pdf

დოკუმენტურმა ფილმმა გახსნა ფაქტები იმის შესახებ, რომ 500 000 ქალი-ჯარისკაცზე მეტმა განიცადა სექსუალური ძალადობა ამერიკულ ჯარში მსახურების დროს. თავდასხმათა რაოდენობამ, რომლებზედაც შევიდა შეტყობინება სახელმწიფო დაცვის სამმართველოში 2010 წელს, გადაჭარბა 19 000-ს. სამმართველოს მონაცემებით, ყოველი მესამე ქალი ზდება გაუპატიურების მსხვერპლი სამხედრო სამსახურის დროს. დაუთვლელი შემთხვევები იმალება საიდუმლოს დაცვის საფარქვეშ.[5]

ქალი-ლტოლვილების მისაწვდომობა

გოგონები და ქალები, რომლებმაც განიცადეს სექსუალური ძალადობა, თვლიან, რომ უფლებრივი დაცვის საშუალებები მათთვის ძალზე ხშირადაა მიუწვდომელი, არაეფექტური და არასაიმედო. იმისი აღქმა, რომ მართლმსაჯულების სისტემა არ იცავს ქალებსა და ბავშვებს, საშუალებას აძლევს თავდამსხმელებს დაუსჯელად იპარაშონ. ხშირად დაუცველ ქალებს ლტოლვილთა ბანაკებში თავს ესხმიან პირდაპირ მათ დროებით საცხოვრებლებში, რომლებსაც არც კარები აქვთ და არც ურდულები: „სექსი გადარჩენისთვის” იმ სიტუაციის შედეგია, როცა გაუპატიურებული ქალები, განიცდიან რა სირცხვილს და არიან რა უარყოფილნი თავიანთი ოჯახებისა და თემების მიერ, ვერ ხედავენ საკვებისა და სამოსის მოპოვების სხვა შესაძლებლობას. მათი სხეული – სულ ეს არის, რისი შეთავაზებაც შეუძლიათ გასაყიდად.

გარდა ამისა, გაუპატიურებული ქალებისა და გოგონების მკურნალობა, ხშირად არაეფექტური და მიუწვდომელია. გარდა ამისა გაუპატიურების მსხვერპლთა კონფიდენციალურობა,

5 <http://www.christianpost.com/news/the-invisible-war-female-soldiers-reveal-epidemic-of-sexual-assault-in-military-90042/#Q5wsvUO18pKQqk5O.99>

რომლებიც მკურნალობას საჭიროებენ, ასევე შეიძლება იყოს კითხვის ნიშნის ქვეშ.[6]

გაუპატიურება და რელიგიური ექსტრემიზმი

ბოლო რამდენიმე ათწლეულმა აჩვენა გაუპატიურების შემთხვევათა რაოდენობის საგანგაშო მატება, როგორც რელიგიურ უმცირესობათა ქალების დამცირების სტრატეგია და სხვა რწმენაზე ძალადობრივი რელიგიური მოქცევის საშუალება. მუსლიმურ ქვეყნებში, სადაც ქალები ტრადიციულად არ სარგებლობენ იმ პრივილეგიებით, რომლებიც ეძლევათ კაცებს, ქრისტიანი ქალები კიდევ უფრო დიდი საფრთხის ქვეშ იმყოფებიან, როგორც „ურწმუნოებისა“ და გარიყულების ჯგუფის წარმომადგენლები.[7] ეს ტენდენცია თვალშისაცემია რამდენიმე ქვეყანაში და ჩვენ მოკლედ განვიხილავთ სამ მათგანს.

ნიგერია: მრავალი წელია ექსტრემისტული ისლამური დაჯგუფება „ბოკო ჰარამი“ შიშს თესს ქრისტიანების გულში. ისინი იტაცებენ ქრისტიან ქალებს. მუსლიმებს სწამთ, რომ ცოლი უნდა მისდევდეს თავისი ქმრის რელიგიას, ამიტომაც იტაცებენ და აუპატიურებენ ისინი ქრისტიან გოგონებს და შემდეგ იძულებით ქორწინდებიან მათზე. შედეგად პიროვნების დამადასტურებელ მოწმობაზე გოგონების სტატუსი იცვლება ქრისტიანიდან მუსლიმზე.

ეგვიპტე: 500–ზე მეტი ქრისტიანი გოგონა იქნა მოტაცებული სალავიტების (რადიკალი მუსლიმი-სუნიტები) მიერ, 2011 წლის

6 <http://www.refworld.org/docid/4f310baa2.html>

7 <http://www.worldwatchmonitor.org/research/2533678>

რევოლუციის შემდეგ. ისინი იძულებით აქცევდნენ გოგონებს ისლამზე, შემდეგ კი მათი ნების საწინააღმდეგოდ ათხოვებდნენ მუსლიმ კაცებზე. ეს შემთხვევები დოკუმენტირებული იქნა არასამთავრობო ქრისტიანული ორგანიზაცია „მოტაცებათა და იძულებითი გაქრობის მსხვერპლთა ასოციაციის“ მიერ, რომელმაც განაცხადა, რომ ეგვიპტის შინაგან საქმეთა სამინისტრო კავშირშია მომტაცებლებთან. ასოციაციის იურისტმა საიდ ფაეჰმა აღნიშნა, რომ მოტაცებული გოგონების ასაკი სულ უფრო მცირდება, ხოლო, როგორც წესი, ისინი 13-14 წლისანი არიან. (ბარნაბასის ფონდი).

პაკისტანი: დაბალი კასტის ქალებთან ერთად პაკისტანის ქრისტიანული უმცირესობა დიდი ხანია უკვე სასტიკი და დამამცირებელი მოპყრობის სამიზნეა. ბოლო რამდენიმე წლის მანძილზე მრავალი ასეთი შემთხვევა მოხდა (კიდევ უფრო მეტი არ გახმაურებულა). ეს არის დამცირებისა და წამების ფაქტები და კიდევ იმისა, თუ როგორ აიძულებდნენ ქრისტიან ქალებს ქუჩებში მწყობრი ნაბიჯით ეარათ. ახალგაზრდა გოგონებს ავიწროებენ, ადგილობრივი პოლიცია კი, როგორც წესი თვალს ხუჭავს ასეთ შემთხვევებზე.

დასავლეთის ქვეყნები

რელიგიური შეუწყნარებლობა და სიძულვილი ასევე ხელს უწყობს სექსუალური ხასიათის თავდასხმათა რაოდენობის საგანგაშო ზრდას მსოფლიოს განვითარებულ ქვეყნებში. მაგალითად, ავსტრალიაში, პაკისტანელი მოძალადე ამტკიცებდა ახალი სამხრეთ უელსის უზენაეს სასამართლოში, რომ მის მსხვერპლებს უფლება არ ჰქონდათ უარი ეთქვათ მისთვის სექსზე, ვინაიდან ისინი არ ატარებდნენ თავსაფარს. მუსულმანმა სწავლულმა კოპენჰაგენიდან, შაჰიდ მეჰდიმ, დაახლოებით იგივე განაცხადა, რომ ქალები, რომლებიც არ ატარებენ თავსაფარს, ამგვარად ითხოვენ იმას, რომ ისინი გააუპატიურონ.

ნორვეგიამ და შვეციამ გაუპატიურებათა ნამდვილი ეპიდემია გადაიტანეს ბოლო წლების მანძილზე. დამნაშავეთა ორი მესამედი ოსლოში, პოლიციის მოხსენების თანახმად, არადასავლური წარმოშობის იმიგრანტები არიან; მსხვერპლთა 80%-ს ნორვეგიელი ქალები შეადგენენ. ადგილობრივი შვედი გოგონების ჯგუფური გაუპატიურება განსაკუთრებით ხშირად ხდება იმიგრანტი მუსლიმი-კაცების მიერ. თავდამსხმელთა მოტივი ხშირად არის სურვილი დაიპყროს ან დაამციროს და შეარცხვინოს თავისი მსხვერპლი ან ქრისტიანული თემი. ხანდახან ისლამი წინამძღოლების ექსტრემისტული ქადაგებები აქეზებს მათ სამოქმედოდ. ჩნდება არგუმენტები, რომ გაუპატიურება, სინამდვილეში, შესაძლოა კლასიფიცირებული იქნეს როგორც დანაშაული სიძულვილის ნიადაგზე, და არა სექსის, რომ მოტივი ხშირად ძალაუფლებაა და არა სურვილი.

პრაქტიკული ნაბიჯები

- გაიგეთ მეტი საერთაშორისო მართლმსაჯულების მისიის (www.ijm.org) საქმიანობაზე, რომელიც აქტიურად ეხმარება სექსუალური ძალადობის მსხვერპლთ, ინახავს მტკიცებულებებს და უზრუნველყოფს ქალებისა და მათი ბავშვების რეაბილიტაციას. მისია ასევე მუშაობს მართლმსაჯულების სისტემის გარდაქმნაზე მრავალ ქვეყანაში. მისიის წარმომადგენლები შეიძლება მოიწვიოთ მოხსენების წასაკითხად ეკლესიაში ან დიდი ბრიტანეთისა და აშშ-ის თემებში. გაეცანით მათი იდეების ჩამონათვალს სახსრების შეკრების მიზნით, როგორიცაა საქველმოქმედო გარბენები, მანქანების რეცხვა ან ფუნთუშების გაყიდვა. მხარი დაუჭირეთ მათ საინფორმაციო-განმარტებით კომპანიას.

”ტრავმატული გამოცდილების შემდეგ „დავიწყება” შეუძლებელია, თუმცა ხსოვნა – უკანასკნელი რამ არის, რაც შეიძლება გინდოდეთ. მე მივხვდი, რომ შესაძლოა მოვიდეს გარკვეული გათავისუფლება თუნდაც ყველაზე ღრმა დანაკარგის შემდეგ. გაუპატიურებათა მსხვერპლნი იძულებულნი არიან ატარონ თავიანთი მოგონებები მთელი ცხოვრების მანძილზე, თუმცა არ უნდა ატარონ სირცხვილისა და დუმილის ტვირთიც – ნენსი ვენეიბლ რეინი (Nancy Venable Raine, *After Silence Rape and My Journey Back*).

17.

ლტოლვილები

მთელ მსოფლიოში 43,7 მილიონი ადამიანია ლტოლვილი ან იძულებით გადაადგილებული, პირველ რიგში, ომისა და სტიქიურ უბედურებათა შედეგად. 26,4 მილიონი ადამიანი იძულებითაა გადაადგილებული თავისი ქვეყნის შიგნით. 80%-ს შეადგენენ ქალები და ბავშვები, მათ შორის დიდია ქვრივთა წილი.

იმიგრანტი, თავშესაფრის მთხოვნელი, ლტოლვილი თუ გადაადგილებული პირი?

ეს ტერმინები ხანდახან გამოიყენება როგორც ურთიერთშემცვლელი. *იმიგრანტი* – ის ადამიანია, რომელიც გადის ერთი ქვეყნიდან, რათა ღამკვიდრდეს მეორეში, რომლის მოქალაქეც ის არ არის. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის *მონაცემებით თავშესაფრის მთხოვნელი ანუ ლტოლვილი* – „ის პირია, რომელიც იმყოფება თავისი მშობლიური ქვეყნის ფარგლებს გარეთ დევნის საფუძვლიანი შიშის მიზეზით: რასის, რელიგიის, ეროვნულობის, ამა თუ იმ სოციალური ჯგუფისადმი კუთვნილების თუ პოლიტიკური შეხედულებების გამო; ვისაც არ შეუძლია ან ეშინია, ისარგებლოს თავისი ქვეყნის დაცვით“. თავშესაფრის მთხოვნელი ლტოლვილი ხდება მას შემდეგ, რაც მათი შუამდგომლობა მთავრობისადმი თავშესაფრის მიცემაზე მიღებული იქნება.

ყველა ზემოთჩამოთვლილი პირი „გადაადგილებულია“, თუმცა შიდა გადაადგილებული პირები (შგპ) – ის პირები არიან, რომლებიც იძულებულნი გახდნენ გაქცეულიყვნენ თავიანთი სახლებიდან, თუმცა იმყოფებიან საკუთარი ქვეყნის ტერიტორიაზე. შგპ-ს ხშირად ეძახიან ასევე ლტოლვილებს, თუმცა იურიდიულად ისინი არ ხვდებიან ამ კატეგორიაში. 2011 წელს აღნიშნულნი იქნენ შემდეგი ქვეყნები იძულებით გადაადგილებულთა ყველაზე დიდი რიცხვით: კოლუმბია (3,8 მილ), სუდანი (2,4 მილ), კონგოს დემოკრატიული რესპუბლიკა (1,7 მილ), სომალი (1,4 მილ) და ერაყი (1,3 მილ).[1] მიუხედავად იმისა, რომ ბევრი გადაადგილებული იმედოვნებს საკუთარ სახლში დაბრუნებას, ქონების უსაფრთხო დაბრუნება ხშირად ძნელდება, თუკი საერთოდ შესაძლებელია, განსაკუთრებით ქალებისთვის.

მოქალაქეობის არქონა: უფლებრივი ვაკუუმი

დაახლოებით 12 მილიონი ადამიანი მსოფლიოში არის „მოქალაქეობის არმქონე პირი“, რომელთაც არ შეუძლიათ პრეტენზია განაცხადონ გარკვეულ მოქალაქეობაზე და არ შეუძლიათ აღიარებულნი იყვნენ იმ ქვეყნის მოქალაქეებად, რომელშიც ცხოვრობენ. შეიძლება ისინი არ მიიღონ ლტოლვილებად. ადამიანებს შეუძლიათ გახდნენ პირები მოქალაქეობის გარეშე მთელი რიგი მიზეზების გამო, მაგალითად, ქვეყნის დაშლის გამო, ისეთი ქვეყნების, როგორებიც იყვნენ საბჭოთა კავშირი და იუგოსლავია ან ახალი ქვეყნების შექმნის გამო. მიგრანტები და ეთნიკური ჯგუფები, ისეთები, როგორებიც არიან ქურთები და ციგნები ევროპის ზოგიერთ რეგიონში, კიდევ სხვა მაგალითია.

1 <http://www.unhcr.org.uk/about-us/key-facts-and-figures.html>

მოქალაქეობის არმქონე პირებს არა აქვთ იურიდიული დაცვა ან პოლიტიკურ პროცესებში მონაწილეობის უფლება, მათთვის მიუწვდომელია სოციალური მომსახურება, მათ ცუდი პერსპექტივები აქვთ შრომით მოწყობაზე, არა აქვთ ქონებრივი უფლებები, ისინი შეზღუდულნი არიან გადაადგილების მხრივ და არასაკმარისად დაცულები ადამიანებით ვაჭრობის, მაძიებლობის და ძალადობისგან. მოქალაქეობის არქონას ძალიან ცუდი შედეგები აქვს ქალებისა და ბავშვებისთვის.[2]

ლტოლვილთა ბანაკები

კარგების ქალაქები და დროებითი საცხოვრებლები ადამიანებისთვის, რომლებიც გადაადგილებულები არიან, ხანდახან მრავალი წლის მანძილზე მოქმედებს, თუმცა ისინი დროებითი სარგებლობისთვისაა განკუთვნილი. ერთი ბანაკი, შესაძლოა, ითვლიდეს ასეულობით ათას ლტოლვილს. არასაკმარის წყალმომარაგებას და ანტისანიტარიას ხშირად მიჰყვებათ სნეულებათა აფეთქებებთან. ქალებს, შესაძლოა, საერთოდ არ ჰქონდეთ ჰიგიენის ყოველთვიური საშუალებები; ის ორგანიზაციებიც კი, რომლებიც ეხმარებიან მათ, იშვიათად რთავენ ამას პაკეტების შემადგენლობაში. წყლისა და საპნის უკმარისობა აძნელებს ძონძების რეცხვას. პირადი სივრცისა და უსაფრთხოების ელემენტარული ზომების არქონა, ისეთების როგორებიცაა ურდულები კარებებზე ასევე იწვევს მართონელა ქალების ხელში ჩაგდების მცდელობებსა და მათზე თავდასხმებს. მათ, ვინც უკვე დაკარგა სახლ-კარი და ახლობლები, უნდა გადაიტანონ შემდგომი სირთულეები.

გადაადგილებული ქალები და ბავშვები სულ უფრო ხშირად ხდებიან შეიარაღებული ფორმირებების სამიზნეები მოკვლის,

2 <http://www.refintl.org/what-we-do/statelessness>

მოტაცების და შეიარაღებულ სამსახურში იძულებითი ჩართვისა და გენდერული ძალადობისთვის. გარდა ამისა, ქალები და ბავშვები, რომლებიც კონფლიქტების რაიონებში იმყოფებიან, ხშირად აწყდებიან მაღალ რისკს ჯანმრთელობისთვის, მაგალითად, არა აქვთ წვდომა სამედიცინო მომსახურებაზე, რაც იწვევს აივ-ისა და შიდსის გადაცემას. ქალებს ასევე არა აქვთ წვდომა უსაფრთხო პირობებზე მშობიარობისა და გადაუდებელი სამედიცინო დახმარებისას.

ძირითადი წარმომშობი და მიმღები ქვეყნები

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ლტოლვილთა საქმეების ბოლო მონაცემების თანახმად 2011 წლისთვის, **პაკისტანი** არის ის ქვეყანა, რომელიც ლტოლვილების ყველაზე დიდ რიცხვს იღებს – 1,7 მილიონს. **ავღანეთმა** შეინარჩუნა ლტოლვილთა წარმომშობი ყველაზე დიდი ქვეყნის პოზიცია: 2,7 მილიონი ლტოლვილი; შემდეგ მოდიან **ერაყი, სომალი, სუდანი და კონგოს დემოკრატიული რესპუბლიკა**. თუ მხედველობაში მივიღებთ იმას, რომ **სირიამ** გადაუსწრო ერაყს, რომელიც ლტოლვილთა წარმომშობი სიდიდით მეორე ქვეყანა იყო, ის შეიძლება გახდეს პირველი (იხილეთ ქვემოთ). ლტოლვილების 45% აზიდანაა, 27% – აფრიკიდან, 15% – ევროპიდან და 8% – ამერიკიდან.

იმედის მოგზაურობა

ხშირად ახალ ამბებში ჩნდება ტრაგიკული სათაურები ლტოლვილთა დაღუპვაზე ახალი ცხოვრებისკენ მიმავალ გზებზე. 58 ადამიანი ავღანეთიდან და პაკისტანიდან დაიღრჩო, როცა მათი ნავი გადაბრუნდა ავსტრალიისა და ინდონეზიის შუა არსებულ წყლებში. 54 ჩინელი კაცისა და ოთხი ქალის გვამები იქნა აღმოჩენილი ჰერმეტულ კონტეინერში დიდი ბრიტანეთის პორტში. სხვა მოგზაურები კი გაიყინნენ, გაიგუდნენ, მოკლულები და დაპატიმრებულები იქნენ; მაგრამ ეს არ აჩერებს ათეულ

ათასობით კაცს, ქალს და ბავშვს, გაყიდონ ყველაფერი, რაც გააჩნიათ და გადაუხადონ კონტრაბანდისტებს. 80 000 ადამიანზე მეტი იქნა ბრალდებული არაკანონიერი შეღწევისა და მეორედ შესვლისთვის აშშ-ის ტერიტორიაზე 2012 წელს. ქალები და გოგონები მიდიან განსაკუთრებულ რისკზე და თანხმდებიან სახიფათო და დამამცირებელ კონტაქტებზე მოგზაურობის დროს. მაშინაც კი, როცა ისინი აღწევენ საკონტროლო-გამშვებ პუნქტებს ან დაცვის ქვეშ მყოფთა ცენტრებს, საფრთხე მათთვის არ მთავრდება თუ არ არიან მოთავსებულნი კაცებისაგან ცალკე.

თავშესაფრის ძიებაში

თითქმის ნახევარმა მილიონმა ადამიანმა მოითხოვა პოლიტიკური თავშესაფარი მსოფლიოს განვითარებულ ქვეყნებში 2012 წელს, რაც 10 წლიანი მაქსიმუმია. შეერთებული შტატები კვლავინდებურად რჩება ყველაზე მიმზიდველი საბოლოო პუნქტი. ევროპამ მიიღო თხოვნათა უმრავლესობა თავშესაფრის მიცემაზე სხვა რეგიონებთან შედარებით, ამასთან გერმანია წამყვან როლს თამაშობს, მას მოსდევნ საფრანგეთი და შვეცია. ქალებმა, განსაკუთრებით მარტოხელებმა, ინვალიდებმა ან ხანშიშესულებმა, ყოველთვის არ იციან თავიანთი უფლებების შესახებ თავშესაფრის თხოვნის განცხადების მიწვდისას. მათ შეიძლება არ ისურვონ ან შეეშინდეთ, იამბონ იმის შესახებ, რაც გადაიტანეს, თუ გასაუბრებას აწარმოებს კაცი. გადაადგილებულები, რომელთაც არ შეუძლიათ დოკუმენტების წარდგენა, ვთქვათ, დაბადების მოწმობისა, ხშირად იძულებულნი არიან ილოდონ რამდენიმე წლის მანძილზე სანამ მათი სტატუსის საკითხი გადაწყდება. ამ დროს მათ შესაძლოა უარი ეთქვათ ძირითადი მომსახურებების წვდომაზე, როგორებიცაა ჯანდაცვა და მათი შვილებისთვის სასკოლო განათლება კი. კვალიფიკაცია, რომლებიც კაცებმა და ქალებმა მიიღეს თავისთან სამშობლოში, ხარისხები და სპეციალური მომზადება შესაძლოა არ იქნეს აღიარებული. მარტოხელა-დედები, რომლებსაც ნება

არ ეძლევათ შრომითი მოწყობისთვის მიმღებ ქვეყანაში და რომელთაც არა აქვთ საკმარისი სახსრები კვებისთვის, ქირისა და თავისი შვილების სხვა საჭიროებებისთვის, სასოწარკვეთილ მდგომარეობაში იმყოფებიან. სხვა ლტოლვილი ქალები მიიჩნევენ, რომ ახალი ცხოვრების სტრესები შიდა ძალადობას იწვევს. ქმრებმა შესაძლოა წაართვან მათ შესაძლებლობა, დაეუფლონ სახელმწიფო ენას და უკეთ შეერწყან ახალ საზოგადოებას. ახლად ჩამოსულები ასევე შეიძლება შეეჯახნენ რასიზმსა და დისკრიმინაციას.

უცხოელებით უკმაყოფილებამ მრავალ ქვეყანაში გამოიწვია ანტიდიმიგრაციული კანონმდებლობის მზარდი ტალღა. ეს ნიშნავს, რომ მილიონობით გადაადგილებული, ნაცვლად იმისა, რომ იპოვოს თავშესაფარი, იძულებული იქნება იძულებით იმუშაოს და გახდეს სექსუალური ექსპლუატაციის მსხვერპლი, რათა გადარჩეს.

ზოგიერთი მთავარი ცენტრი ლტოლვილ ქალთა მისაღებად

სირია: ამ ქვეყანაში წარმოქმნილმა კონფლიქტმა გააჩინა ორი მილიონი ლტოლვილი: მათი რაოდენობა კვლავ იზრდებოდა 2013 წლის შუახანისთვის. მათი უმრავლესობა – ქალებია, რომლებიც არ არიან მიჩვეულნი სახლის გარეთ სამუშაოს და მოკლებულნი არიან არსებობის საშუალებებს. ზოგნი, სასოწარკვეთილნი სთავაზობენ თავს ან თავის ქალიშვილებს ქორწინების დასადებად. ერთი ქალი, რომელიც აგვარებს ასეთ ქორწინებებს არაბ კაცებთან ამბობს, რომ კაცების უმეტესობა 50-დან 80 წლამდე არიან. „ისინი მოითხოვენ გოგონებს, რომლებსაც თეთრი კანი და ცისფერი ან მწვანე თვალები აქვთ. მათ ყმაწვილქალები სურთ, არა უმეტეს 16 წლისა“.[3] ამასობაში იზრდება შეტყობინებათა რაოდენობა

მოტაცებებზე, გაუპატიურებებზე და თავდასხმებზე სირიელ ქალებზე ლტოლვილთა ბანაკებში, მათ შორის ზაატარის ბანაკში იორდანიაში, 100 000-იანი რაოდენობით.

სუდანი და სამხრეთი სუდანი: ხანგრძლივმა სამოქალაქო ომმა, რომელმაც საბოლოო ჯამში გამოიწვია ქვეყნის ორად გაყოფა 2011 წელს, გადაადგილება აიძულა დაახლოებით 5,5 მილიონ ადამიანს. დაახლოებით 4 მილიონი გადაადგილებულია ქვეყნის შიგნით, ხოლო 1,5 მილიონმა თავშესაფარი ითხოვა მეზობელ ქვეყნებში ან უცხოეთში. რამდენიმე ათასი მათგან, ვინც ცდილობდა გაქცეულიყო ქვეყნის მუსლიმური ჩრდილოეთიდან სუდანის სამხრეთისკენ, აღმოჩნდნენ გადავსებულ და არაუსაფრთხო დასახლებებში იმ ადგილის მახლობლად, რომელიც სადავო საზღვარია ორ ქვეყანას შორის. როგორც წესი, ქვრივებს, ორსულებსა და მხცოვან ქალებს უჭირთ გრძელი მანძილების დაფარვა საკვებისა და წყლის ძიებაში, და მათ ხანდახან თავს ესხმიან ადგილობრივები, რომლებიც არ არიან ლტოლვილები. მოზრდილი ქალები და მოზარდი გოგონები ყველაზე გაუპატიურებათა შემთხვევებზე ან გაუპატიურების მცდელობებზე, ან სხვა სახის სექსუალურ ძალადობაზე, თუმცა მრავალი შემთხვევის შესახებ ისინი ღუმილს ამჯობინებენ სოციალური სტიგმატიზაციის შიშით. მსხვერპლებს, რომლებიც დაფეხმძიმდნენ ასეთი თავდასხმების შედეგად, თავადვე ადანაშაულებენ და ღევენ.

საბერძნეთი: ასეულ ათასობით კაცისა და ქალისთვის, რომლებიც უკეთეს ცხოვრებას ეძებენ და რომლებიც ჩამოდიან აღმოსავლეთი ევროპიდან, ახლო აღმოსავლეთიდან, აზიიდან და აფრიკიდან, ათენი ითვლება დასავლეთის კარად. მრავალი ანალიტიკოსი ქვეყანაში 1-დან 1,3 მილიონამდე იმიგრანტს ითვლის, რაც მოსახლეობის მთელ 10%-ს შეადგენს. მიუხედავად ამისა ორგანიზაცია „საერთაშორისო ამნისტიამ“ გააპროტესტა ახალი კანონი, რომელიც საშუალებას იძლევა დააკავონ

თავშესაფრის მძებნელი არალეგალი მიგრანტები და პირები, და ჰყავდეთ ისინი – ხშირად საშინელ პირობებში – წლამდე ან წელიწადნახევრამდე, იხელმძღვანელებენ რა, მაგალითად, ინფექციური დაავადებების გავრცელების შესაძლებლობის ეჭვით. საბერძნეთის ნაკლებ ეფექტური სისტემა ნიშნავს იმას, რომ ბევრი უსახლ-კარო ქალი-ლტოლვილი და ბავშვი იძულებულია იცხოვროს ქუჩაში.

ბრიტანეთი: თავშესაფრის მთხოვნელი ყველა განმცხადებლის 30%-ს შეადგენენ ქალები. ათი გამოკითხულიდან შვიდი ქმრის გარეშე ჩამოდის, თუმცა მათგან თითქმის ნახევარი ზრუნავს ბავშვებზე. მართოხელა ქალებს შორის თითქმის 40% დედები არიან, იძულებითი წესით გამოცალკევებულნი თავიანთი შვილებისგან. ლტოლვილთა ერთი ჯგუფის გამოთვლებით, ქალების ნახევარი გააუპატიურეს ან მათზე სექსუალურად იძალადეს დიდ ბრიტანეთში ჩაღწევამდე; დამატებით საქველმოქმედო ორგანიზაცია „ესაილემ ეიდ“ (asylum aid – „დახმარება თავშესაფრით“) აცხადებს იმის შესახებ, რომ დიდი ბრიტანეთის სასაზღვრო კონტროლის სამსახური მომართულია იმისაკენ, რომ სიცრუედ ჩათვალოს ქალების განცხადებები მათ გაუპატიურებათა შესახებ.

გადაადგილებული ქალები ხანდახან იზოლირებული და მარგინალიზებული აღმოჩნდებიან ხოლმე, განსაკუთრებით მოწყვლადნი ექსპლუატაციისა და საშინაო ძალადობისთვის. მიუხედავად ამისა, ლტოლვილთა მრავალ თემში მთელი მსოფლიოს გარშემო ფაქტები ქალებზე ძალადობის შესახებ ხშირად განიცდის იგნორირებას სამოქალაქო ხელისუფალთა მხრიდან. უმოქმედობა მართლდება „კულტურული განსხვავებებისადმი პატივისცემით“. სანამ აგრესორი-კაცები დაცულნი არიან პოლიტკორექტულობის სახით, ქალებს არსად არა აქვთ მისასვლელი დახმარების მისაღებად.

მიმართეთ ამ წიგნის განყოფილებას სახელწოდებით „გაუპატიურება, როგორც ომისა და რელიგიური ექსტრემიზმის საშუალება“.

პრაქტიკული ნაბიჯები

- ლტოლვილები, სავარაუდოა, რომ თქვენთან გაცილებით ახლოს ცხოვრობენ, ვიდრე თქვენ ფიქრობთ. გაიგეთ, სად იმყოფებიან ისინი და შესთავაზეთ პრაქტიკული დახმარება და მეგობრობა. თქვენ ლტოლვილების ეკლესიაში მიყვანაც კი შეგიძლიათ. რესურსები ლტოლვილებისა და იმიგრანტებისთვის ხელმისაწვდომია ზოგიერთი სააგენტოებისგან, რომლებიც მითითებულნი არიან განყოფილებაში „ლტოლვილები“ ამ წიგნის 2-ე დანართში. ისინი დაგეხმარებიან კულტურულ ორიენტაციაში, სოციალურ საკითხებში, ბავშვებზე ზრუნვაში და მრავალ სხვა საკითხში, რაც მათი საქმე და საზრუნავია ჩამოსულთათვის.
- შესთავაზეთ თქვენს ეკლესიას ან სამოქალაქო ჯგუფს აღნიშნოთ ლტოლვილთა მსოფლიო დღე. ის დაწესებულ იქნა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მიერ 20 ივნისს. ამ დღემ შესაძლოა ყურადღების ცენტრში მოაქციოს ლტოლვილთა მსოფლიო კვირა ამ თარიღამდე ან მის შემდეგ. ისიც შესაძლოა, რომ ორგანიზება გაუკეთოთ სახსრების შეკრებას პროექტის კონკრეტული მისიისთვის, რომელიც მიმართულია ლტოლვილთათვის დახმარების აღმოსაჩენად.

*„უფალო, ისმინე მორჩილთა გოდება, შეამზადე მათი
გული, მიაყარ ყური; მიეც სამართალი ობოლს
და ჩავრულოს, რომ აღარ თესონ ადამიანებმა შიში
ქვეყანაზე“. (ფსალმუნი 10:17-18)*

18.

რელიგიური მონები

მიუხედავად იმისა, რომ ამას ეწოდება რელიგიური ანუ რიტუალური მონობა, რეალურობა ისეთია, რომ დღეს ეს ბავშვთა მონობის ერთ-ერთი ყველაზე საზიზღარი ფორმაა.

ინდოეთი და ნეპალი

”ჩვენთვის ძნელია გავიგოთ სიღრმე ექსპლუატაციისა, რომელსაც განიცდიან ეს ქალები, ძნელია გავიგოთ სიმყიფე მათი სულისა. დევდასები მიეკუთვნებიან დალიტებს (მიუკარებლებს), ისე რომ ყველა შემთხვევაში სოციალურ შკალაზე ის ყველაზე დაბლა იმყოფება; როცა ის დევდასია, არაფრად ღირს: ყველაზე დაბალია მათგან”, – დოქტორი ბ. დ’სოუზა, ინდოელი ექიმი-პედიატრი.

ეს პრაქტიკა შეცვლილი იქნა კანონით 30 წელზე მეტი ხნის წინ, მაგრამ გაჭირვებული მშობლები სამხრეთ ინდოეთში და ნეპალში განაგრძობენ თავიანთი ხუთი წლის გოგონების გადაცემას ტაძარში, რომ იქ ჩატარდეს „საქორწინო“ ცერემონიალი ინდუისტურ ღმერთებზე დასანიშნად. გარდა არასასურველი გოგონებისგან გათავისუფლებისა, ოჯახები იმედოვნებენ, რომ მათი ძღვენი დაამშვიდებს ღვთაებას და სარგებლობას მოუტანს მათ. წარსულში ასეთი გოგონები, რომლებსაც ხანდახან ეძახიან დევდასებს ან ჯოგინებს, წარმოადგენდნენ წმინდა მხეველებს ტაძარში ან მოცეკვავეებს. მას შემდეგ, როცა ისინი აღწევდნენ

სქესობრივ სიმწიფეს, სექსუალური მომსახურება უნდა გაეწიათ ყოველი კაცისთვის, რომელიც სოციალურად მათზე მაღლა იდგა. მისიონერმა ემი კარმაიკლმა თავისი ცხოვრება მიუძღვნა ასეულობით ასეთი ბავშვის გადარჩენას.

დღეს სატადრო მხევლები ექსპლუატაციას განიცდიან მანამდე, სანამ მღვდლებს არ მოებზრდებათ ისინი, შემდეგ კი ხასებად მიჰყიდიან მათ, ვინც ყველაზე მაღალ ფასს გადაიხდიან. ბოლოსდაბოლოს, გოგონებს (და ბავშვებს, რომლებიც მათ ჩაესახათ) ყრიან ქუჩებში, სადაც ყოველგვარ ფასად გააქვთ თავი. არიან რა კვლავ „ღმერთებზე გათხოვილნი“, მათ არა აქვთ უფლება იქორწინონ ვინმეზე. უძრავლესობა იძულებით ბორდელში ხვდება, და მათი განმასხვავებელი სამაჯურები და სამკაულები მიაწვნიებენ პირველდაწყებით, სატადრო მეძავეების სტატუსზე.

დღეს, დაახლოებით 70 000 დევდასი მხოლოდ კარნატაკის შტატშია და 250 000 მთელ ინდოეთში. მიუხედავად იმისა, რომ ქალთა ორგანიზაციები ატარებენ კომპანიებს ასეთი პრაქტიკის წინააღმდეგ და ზოგი ქრისტიანული ორგანიზაციაც ცხოვრების ალტერნატიულ პირობებს სთავაზობს გათავისუფლებულ გოგონებს.

დასავლეთი აფრიკა

ათასობით დასავლეთაფრიკელი ოთხი წლის გოგონებიც ასევე იქნენ შეთავაზებულნი ღმერთებისთვის, ნათესავების მიერ ჩადენილი რომელიღაც დანაშაულისთვის. „ტროკოსი“ რაც სიტყვასიტყვით აღნიშნავს „ღმერთების ცოლი-მხევალი“, არის 300 წლიანი ტრადიციის ნაწილი ზემო ვოლტის რეგიონში, რომელიც მოიცავს განას, ნიგერიას, ბენინს და ტოგოს. XVIII საუკუნემდე შამანები მსხვერპლად იღებდნენ ცხოველებს ოჯახებიდან, რომლებსაც ეშინოდათ ღმერთების შურისძიებისა,

შემდეგ კი მათ გადაწყვიტეს, რომ ყმაწვილქალი უფრო სასარგებლო იქნებოდა საშინაო და სექსუალური მიზნებისთვის.

მხევლის მსახურების ვადა სავარაუდოდ გრძელდება სამიდან ხუთ წლამდე, იმ ცოდვის ბუნებიდან გამომდინარე, რომელსაც ის გამოისყიდის. მიუხედავად ამისა *ტროკოსის* ახლობლებს არ შეუძლიათ გოგონების დაბრუნება ძალზე მაღალი გამოსასყიდის გამო. ასევე მათში კვლავაც არსებობს რეალური შიში ღმერთების უკმაყოფილებისა. თუ მღვდელი კვდება, ქალი ხდება მისი შემცვლელის საკუთრება. მაგრამ თუ გოგონა კვდება და ოჯახის წევრებმა არ გამოისყიდეს, მათ უნდა შეცვალონ ის სხვა ქალწულით. ასევე უნდა მოიქცნენ ისინი იმ შემთხვევაშიც, თუ ის გაიქცევა. ეს შეიძლება გაგრძელდეს რამდენიმე თაობის მანძილზე.

ტროკოსის მხევლები არაადამიანურ პირობებში ცხოვრობენ: მათ ხშირად აუპატიურებენ, სცემენ, მხოლოდ ძონძებს აძლევენ სამოსის ნაცვლად; აიძულებენ, ითხოვონ საჭმელი, ისინი არც განათლებას იღებენ და არც სამედიცინო დახმარებას და დიდხანს მუშაობენ მღვდლის მინდვრებში. დაზიანებული ჯანმრთელობა მათ ტანჯვას იწვევს. ბავშვები, რომლებიც ამ გოგონებისგან ჩნდებიან, ასევე მღვდლის მონები ხდებიან, თუმცა ის არანაირ პასუხისმგებლობას არ ღებულობს მათ მოსავლელად; და დედებმა თავადვე უნდა უზრუნველჰყონ ისინი. მათ, ვინც წინააღმდეგობას ამჟღავნებს, სცემენ, რათა მიაღწიონ მორჩილებას.

არასამთავრობო ორგანიზაციების ძალისხმევით, ტადრის მრავალმა მსახურმა შეწყვიტა *ტროკოსის* პრაქტიკა, და 2 900 ქალი იქნა გათავისუფლებული და რეაბილიტირებული. 1998 წელს განამთავრონ კანონი, რომელიც კრძალავს ასეთ პრაქტიკას. მიუხედავად ამისა ათასობით გოგონა კვლავ რჩება მონობაში; ზოგიერთი შეფასებით მათი რიცხვი 35 000-მდეა ამ ოთხ ქვეყანაში. კანონის ცხოვრებაში გატარება რთულია, ვინაიდან

მრავალი ადამიანი ამტკიცებს, რომ ეს მათი კულტურის ნაწილია და ეშინიათ ღმერთებისა და მღვდლების ძალაუფლებისა.

შენიშვნა: მთავარი მატერიალური წყარო ამ კუთხით არის მონობის საწინააღმდეგო საზოგადოება.

პრაქტიკული ნაბიჯები

- მხარი დაუჭირეთ მისიონერული ორგანიზაციის „ევრი ჩაილდ მინისტრის“ (Every Child Ministries – მისია: „ყოველი ბავშვი“) და ორგანიზაციის „ინტერნეშნელ ნიილზ“ (International Needs – „საერთაშორისო საჭიროებანი“) მუშაობას, რომლებიც ეხმარებიან ტროკოსის გოგონების გათავისუფლებისა და რეაბილიტაციის საქმეს და მუშაობენ სისტემის შეცვლის მიმართულებით. შესაძლოა, თქვენ, თქვენმა ეკლესიამ ან სხვა ჯგუფმა გამოიწვიოს სახსრები, რაც ხელს შეუწყობს დამონებული ბავშვების გამოსყიდვას.
- დალიტების თავისუფლების ორგანიზაცია არის ერთ-ერთი იმ მცირე არასამთავრობო სააგენტოებიდან, რომლებიც მუშაობენ ინდოეთის დეკლარაციის შორის. ისინი აგრეთვე იცავენ დალიტების ქალებსა და ბავშვებს, რომლებიც სიღატაკის მდგომარეობაში იმყოფებიან, და ზრუნავენ მათ განათლებასა და ჯანმრთელობაზე. იხ. დანართი 2-ე ვებ-გვერდებით.

*„ჩვენი სული გადარჩა, ვითარცა ჩიტი მონადირის
მახიდან; მახე დაიმსხვრა და ჩვენ გადავრჩით“
(ფსალმუნი 124:7)*

19.

ვაჭრობა გოგონებითა და ქალებით

ადამიანებით არალეგალური ვაჭრობა XXI-ე საუკუნის ადამიანის უფლებათა საკითხების მთავარი პრობლემაა. ეს ბიზნესის ერთ-ერთი ყველაზე სწრაფად მზარდი და შემოსავლიანი სახეა, რომლის შემოსავალი წელიწადში 32 მილიარდ დოლარს შეადგენს, ანუ 87 მილიონ დოლარს ყოველდღიურად. სხვადასხვა შეფასებებით: 27 მილიონი მოზრდილი და 13 მილიონი ბავშვი ამ პლანეტაზე ხდება ადამიანებით ვაჭრობის მსხვერპლი. და ეს მსოფლიოს ყველა ქვეყანაში ხდება.

- ადამიანთა უმრავლესობა, რომლებიც შეჰყავთ ან გაჰყავთ ქვეყნის ფარგლებში ან ფარგლებს გარეთ, გამოიყენებიან იძულებით შრომაში ან სექსში. 80% – ქალები არიან. ფეხმძიმე ქალები არ წარმოადგენენ გამოწვევას. უფრო პირიქით, ხანდახან ისინი ხდებიან სამიზნეები, ვინაიდან მათ ბავშვებს დაბადების შემდეგ, ასევე ჰყიდიან შავ ბაზარზე.
- 50-დან 60%-მდე მათგან, ვინც ადამიანებით ვაჭრობის მსხვერპლი ხდება, ჩვილები და ბავშვები არიან; ანუ 1,2 მილიონი ბავშვი (ორი მესამედი მათგან გოგონები არიან) – ყოველწლიურად. ჩვილთა შვილად

აყვანაზე დიდი მოთხოვნილება მრავალ ქვეყანაში, უზრუნველყოფს უკვე ფორმირებულ ბაზარს. უფროსი ასაკის ბავშვთა დაახლოებით ნახევარი გამოიყენება სექსისთვის, დანარჩენები – იაფფასიან იძულებითი მუშაობისთვის ან მათხოვრობისთვის. ზოგ გოგონებს იტაცებენ, სხვებს გადატაკებული მშობლები თავად ჰყიდიან; რაც უფრო პატარაა ბავშვი, მით მეტს იღებენ მოვაჭრენი. შიდსის შიში უბიძგებს ბაზარს უფრო ახალგაზრდა სექსუალური პარტნიორების ძიებისთვის. სექსუალური მონათვაჭრობის ქსელში მოხვედრილი ბავშვის სიცოცხლის ხანგრძლივობა, ორი წელია. მათ ან ივიწყებენ, ან ისინი ავადდებიან აივ-ით, შიდსით ან ბაქტერიულ მენინგიტით, ანდა კვდებიან ნარკოტიკების გადაჭარბებული დოზით, რასაც ისინი ძალით „შეაჩვიეს“.[1]

- დღეს მონები უფრო ნაკლები ღირან, ვიდრე ოდესმე ისტორიის მანძილზე. უმუშევრობა, სიღარიბე, მიგრაციები და გენდერული დისკრიმინაცია – ეს ყოველივე ხელს უწყობს დაუცველი მომუშავეების სიმრავლეს, რომლებსაც ადვილად იგდებენ ხელში ხარბი მონათმოვაჭრენი. და განსხვავებით ნარკოტიკისგან, ადამიანი შეიძლება გაიყიდოს ისევ და ისევ.
- ვაჭრობის ქსელი მოიცავს რეკრუტიორებს (იმათ, ვინც მოიპოვებს თავისი მსხვერპლის ნდობას და ატყუებს მათ); კონტრაბანდისტებს ანუ გადამყვანებს – ადამიანებს, რომლებიც ყალბი მოწმობებითა და სამოგზაურო დოკუმენტაციით უზრუნველყოფენ

1 <http://www.mannafreedom.com/get-informed-about-human-trafficking/what-is-human-trafficking/>

- ადამიანებს; იმ ხალხს, ვინც აკონტროლებს მსხვერპლს, რომ არ გაიქცეს; კლიენტებს (ღამის კლუბების, ბორდელებისა და სხვადასხვა სახის წარმოებათა მფლობელებსა და მენეჯერებს); და იმათ, ვინც აფინანსებს დანაშაულებრივ ბიზნესს და ათეთრებს არალეგალურ შემოსავლებს.
- დაახლოებით შემთხვევათა 43%-ში რეკრუტიორები იცნობენ მსხვერპლებს. მრავალ ახალგაზრდა ქალს იტყუებენ უცხოეთში კანონიერ სამუშაოზე მოწყობის ყალბი შეპირებებით ან „ქალთა გულისმპყრობელის“ (loverboy) საშუალებით, რომელიც ითრევს გოგონებს სასიყვარულო ურთიერთობებში. სექს-მოვაჭრეებს შეუძლიათ გამოიმუშაონ 20-ჯერ მეტი, ვიდრე მათ გადაიხადეს გოგონასთვის. ისინი ხშირად თავადვე ამზადებენ თავიანთ მსხვერპლს. ამისათვის იყენებენ შიმშილს, ნარკოტიკებს, ძალადობას, დამცირებასა და გაუპატიურებას, ასევე ასწავლიან სექსუალურ საქმიანობას.
 - *ორგანოების ამოცლა*, რომელიც ისე არ არის გაგრცელებული, როგორც ადამიანებით ვაჭრობა სამუშაო და სექსუალური ექსპლუატაციის მიზნით, მაგრამ სრულებით რეალურია. ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის შეფასებებით, ყოველწლიურად მოვაჭრენი უკანონოდ ყიდნიან დაახლოებით 7 000 თირკმელს, ვინაიდან მოთხოვნა აჭარბებს იმ ორგანოების მიწოდებას, რომლებიც კანონიერადაა მისაწვდომი გადანერგვისთვის. დღევანდელი ფასი თირკმელზე შეადგენს 62 000 დოლარს, იმ დროს როცა ღვიძლს შეუძლია მოიტანოს ორჯერ მეტი თანხა,

ხოლო გულსა და ფილტვებს – გაცილებით მეტი.[2] ზოგ ქვეყნებში უსახლკარონი ხდებიან ორგანოების ძალადობრივი ამოცლის სამიზნეები, რის შემდეგაც მათ ტოვებენ სასიკვდილოდ. 2013 წლის აპრილში ევროპულმა სასამართლომ განაჩენი გამოუტანა ხუთ ექიმს თირკმელების უკანონო ამოცლისა და ტრანსპლანტაციისთვის. დონორები გროვდებოდნენ აღმოსავლეთ ევროპის ღარიბი ქვეყნებიდან და ცენტრალური აზიიდან, რომლებსაც პირდებოდნენ 15 000 ევროს (19 540 დოლარს) მათი ორგანოებისთვის.[3] პირველი შემთხვევა ადამიანის გაყიდვისა (ეს იყო ქალი) ორგანოების ამოცლის მიზნით აღმოჩენილ იქნა 2012 წელს დიდ ბრიტანეთში. ორგანიზაციის „ექიმები ორგანოების ძალადობრივი ამოცლის წინააღმდეგ“ მონაცემებით, ჩინეთი უკვე 30 წელია აცლის ორგანოებს დასჯილ პატიმრებს. ასევე მოხსენებები მოწმობენ იმაზე, რომ ორგანოები ამოაღეს ცოცხალ პოლიტიკურ პატიმრებს და გადაენერგათ სხვებს მოგების მიღების მიზნით.[4]

- სექსუალური მონებით ვაჭრობა სამწუხარო როლს თამაშობს მთელ მსოფლიოში აივ-ისა და შიდსის გავრცელების საქმეში, ვინაიდან გოგონები, რომლებსაც აიძულებენ მეძაობას, ჩვეულებისამებრ იღებენ მეტ ფულს სექსისთვის პრეზერვატივების გარეშე. ასეთ პრაქტიკას არჩევენ მათი „პატრონების“ უმრავლესობა.

2 <http://fightslaverynow.wordpress.com/why-fight-there-are-27-million-reasons/otherformsoftrafficking/organ-removal/>

3 <http://www.rawstory.com/rs/2013/04/29/five-doctors-jailed-in-kosovo-for-illegal-organ-harvesting-and-transplants/>

4 <http://www.dafoh.org/unethical-organ-harvesting/forced-organ-harvesting-in-china/>

„კონვენცია ქალთა მიმართ ყველა სახის დისკრიმინაციის ლიკვიდაციისთვის“, რომელსაც ხშირად ეძახიან ქალთა უფლებების საერთაშორისო ბილს, მიღებულ იქნა **გაეროს** გენერალური ასამბლეის მიერ **1979 წელს**. ქალებით ვაჭრობა განსაზღვრულია როგორც ყოველი ქმედება, რომელიც მოიცავს ადამიანთა გადაადგილებას სახელმწიფო საზღვრებს შიგნით ან გარეთ სექსუალური ექსპლუატაციის მიზნით. კონვენციამ მოუწოდა ქვეყნებს, მიიღონ შესაბამისი ზომები, მათ შორის, საკანონმდებლო, ქალებით ვაჭრობისა და ექსპლუატაციის ანუ პროსტიტუციის ყველა ფორმის აღსაკვეთად”. ქვეყნებმა, რომლებმაც მოახდინეს ამ დეკლარაციის რატიფიცირება, აიღეს ვალდებულება, უზრუნველყონ მისი დაცვა. **გაეროს** წევრებიდან შვიდ ქვეყანას ჯერაც არ მოუხდენია ამ კონვენციის რატიფიცირება ან მასზე ხელის მოწერა. ეს ქვეყნებია: ირანი, პალაუ, სომალი, სამხრეთი სუდანი, სუდანი, ტონგა და შეერთებული შტატები. შეერთებულმა შტატებმა და პალაუმ ხელი მოაწერეს, მაგრამ ჯერ არ მოუხდენიათ მისი რატიფიცირება.

უკანასკნელი ათწლეულების მანძილზე, სულ ცოტა, 60-მა ქვეყანამ მიიღო მკაცრი კანონები ადამიანებით ვაჭრობასთან ბრძოლისათვის. მიუხედავად ამ ზომებისა, ასეთი ვაჭრობა ზრდას განაგრძობს.

ევროპა

2012 წლისთვის შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის მიერ ჩატარებულმა გამოკვლევამ, აჩვენა, რომ ევრო-კავშირში **880 000** ადამიანს აიძულებენ მუშაობას, სექსუალური ექსპლუატაციის ჩათვლით. მრავალი მათგანი არასრულწლოვანია. უდიდესი ნაწილი ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპიდანაა. ევროკავშირის კომისიამ განაცხადა, რომ ეკონომიკურ კრიზისს მიყვევართ იმ ადამიანების რიცხვის ზრდასთან,

რომლებიც ხდებიან ადამიანებით ვაჭრობის მსხვერპლნი სექსისთვის, კატორღული სამუშაოსთვის და ორგანოების დონორობისთვის. სასაზღვრო კონტროლის არქონამ ევრო-კავშირის ქვეყნებს შორის ხელი შეუწყო ასეთ ვაჭრობას. ლეგალიზებული პროსტიტუცია ბევრ ქვეყანაში ასევე ქმნის პირობებს დამნაშავეობის ზრდისთვის. ევრო-კავშირის წევრი ქვეყნებიდან ოცდაერთმა ვერ შეძლო ადამიანებით ვაჭრობის წინააღმდეგ ბრძოლის კანონის რეალიზება.[5]

მოლდავეთი: ევროპის უღარიბესი ქვეყნის ქალები მისი ექსპორტის უმსხვილესი სახეა. 1991 წლიდან 150 000 გოგონა გაქრა უკვალოდ ამ პატარა, პოსტსაბჭოთა ქვეყნიდან, რომლის მოსახლეობაც მხოლოდ 4 მილიონია.

ბულგარეთი: ბულგარეთი, რუმინეთთან ერთად ევროკავშირის ორი უღარიბესი ქვეყანაა, რომლებიც ასევე კვებავენ ადამიანებით ვაჭრობის ინდუსტრიას. ეთნიკური რომას (ციგნები) წარმომადგენლები განსაკუთრებით მოწყვლადები არიან. მიუხედავად იმისა, რომ ზუსტი ციფრების დადგენა შეუძლებელია, რადგან ეს საქმიანობა არალეგალურია, ითვლება, რომ დაახლოებით 10 000 ბულგარელი ქალია ამჟამად ადამიანებით ვაჭრობის საერთაშორისო ინდუსტრიის მსხვერპლი სხვადასხვა ქვეყნებში.

რუმინეთის მსხვერპლთა მესამედი – ბავშვები არიან. მათ შორის, სულ უფრო ხშირად ცრუ მიზეზებით ადამიანებით ვაჭრობის მსხვერპლნი ხდებიან უსახლკარო ბავშვები, და მათ აიძულებენ პროსტიტუციას ესპანეთში, საბერძნეთში, გერმანიაში, ჰოლანდიაში. რუმინეთში და ბევრ სხვა ქვეყანაში ათასობით ბავშვის დაბადება არ რეგისტრირდება, ამიტომაც მათ ძალიან ადვილად შეუძლიათ „გაქრობა“.

ალბანეთი: 8 000 ალბანელ გოგონას აგზავნიან იტალიაში სექს-ვაჭრობისთვის, მათგან 30% – 18 წელზე პატარაა. მოზარდ-გოგონებს თითქმის ყოველდღიურად იტაცებენ სოფლის ქუჩებიდან, დისკოტეკებიდან, სკოლებიდანაც კი. ბავშვებს აიძულებენ მათხოვრობას, წვრილმანი დანაშაულებების ჩადენას და სხვა სამუშაოების შესრულებას ევროპის ბევრ რეგიონში.

ავსტრიის მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებმა (მის) შეგვატყობინეს ავსტრიელი საქმოსნის გეგმებზე გახსნას ევროპის უმსხვილესი ბორდელი „ფანმოტელი“ (FunMotel), რომლის ღირებულებაც იქნება 14,2 მილიონი ევრო, გასაიდუმლოებულ რაიონში, ჩეხეთის საზღვრის შორიახლოს. მფლობელი გეგმავს 1 000 ყოველდღიურ მომსვლელს შესთავაზოს გოგონები „მისაწვდომი ფასებით“. მიგრანტებისა და კომერციული სექსით დასაქმებულთა შორის აივ-ისა და STI-ს პრევენციისა და ჯანმრთელობის დაცვის ევროპული ქსელის კვლევებმა აჩვენა, რომ ავსტრიის სექს-დასაქმებულთა 78% არ არიან ამ ქვეყნის მოქალაქეები.[6]

იტალია: ვაჭრობა ქალებითა და გოგონებით პროსტიტუციისა და იძულებითი შრომისთვის იტალიაში მზარდი პრობლემაა. გოგონები ყველაზე ხშირად ჩამოჰყავთ ალბანეთიდან, ნიგერიიდან, ყოფილი საბჭოთა კავშირის ქვეყნებიდან და აღმოსავლეთ ევროპიდან.

გერმანია: პოლიცია აკავებს 600-დან 800-მდე ახალგაზრდა ქალს, რომლებიც ყოველწლიურად ხდებიან ადამიანებით მოვაჭრეების მსხვერპლნი. ზოგი გამოთვლებით, სექს-ინდუსტრიის იმ სამასი ან ოთხასი ათას მომუშავეთაგან სრული ან ნაწილობრივი დატვირთვით სულ ცოტა 10 000 ქალი, ძირითადად აღმოსავლეთი და ცენტრალური ევროპიდან, პროსტიტუციით იძულებით არიან

დაკავებულნი. ძალზე მცირე რაოდენობა ახერხებს გასხლტომასა და გაქცევას.[7] თუმცა ქალები უცხოეთიდან, რომლებიც გათავისუფლდნენ პროსტიტუციის ბორკილებისგან, გერმანიაში „უკანონო იმიგრანტებად“ ითვლებიან, და მათ ნება ეძლევათ დარჩნენ ქვეყანაში მხოლოდ სისხლის სამართლის საქმის წარმოების მანძილზე, როცა ისინი მოწმობენ დამნაშავეთა წინააღმდეგ. თუმცა ისინი ძალიან რისკავენ ჩვენების მიცემისას. საქმის დახურვის შემდეგ მათ დეპორტაციას უკეთებენ და, როგორც წესი, ფინანსური კომპენსაციის გარეშე. პროსტიტუცია ლეგალურია, ისევე როგორც ბორდელები, თუმცა ბევრი არაკანონიერადაა რეგისტრირებული გამოჯანმრთელების ცენტრების სახით.

საბერძნეთი: სულ უფრო ხშირად ეს ქვეყანა გამოიყენება, როგორც დანიშნულების, ასევე ადამიანებით ვაჭრობის სატრანზიტო პუნქტად. ქვეყანაში მოცემულ მომენტში შესაძლოა იმყოფებოდეს 16 000-დან 20 000 ქალი. სწავლულთა გამოთვლებით, დაახლოებით 40 000 ქალი, რომელთაგან უმრავლესობა 12-დან 25 წლამდეა, ყოველწლიურად იყიდება საბერძნეთში პროსტიტუციაში ჩართვისთვის. გოგონების 75%-ს ატყუებენ – ისინი ფიქრობენ, რომ სხვა საქმეებით იქნებიან დაკავებულნი.

ნიდერლანდები: ბოლო 10 წლის მანძილზე ადამიანებით ვაჭრობის მსხვერპლთა შესახებ შეტყობინებების რიცხვი გასამმაგდა. 25 000 ქალი, ბევრი მათგანი ღარიბი ქვეყნებიდან, პროსტიტუციით არიან დაკავებულნი, და ექსპერტი არასამთავრობო-დან „თანასწორობა ახლა“ ამბობს, რომ

7 <http://www.dw.de/germany-lags-behind-in-protection-of-forced-prostitutes/a-16837388>

ქალების 80%-დან 90%-მდე – უცხოელები არიან.[8] მრავალ აფრიკელ გოგონას, რომლებიც ნიდერლანდებში ჩაიყვანეს, შემდეგ სხვა ევროპულ ქვეყნებში ყიდიან.

უკრაინა: დაახლოებით 117 ათასი უკრაინელი იმყოფება მონობაში მრავალი წლის მანძილზე, მათი უმრავლესობა ქალი და ბავშვია. მრავალი ქალი ხდება მსხვერპლი დასაქმების ყალბი შეთავაზების გამო და შემდეგ იძულებულნი არიან დაკავდნენ პროსტიტუციით. ობოლი-ბავშვები მოწყვლადები ხდებიან დაცვისა და კონტროლის არქონის გამო, როდესაც ისინი ტოვებენ საბავშვო სახლებს.[9]

დიდი ბრიტანეთი: სოციალური სამართლიანობის მხარდაჭერის ცენტრის გამოკვლევამ 2013 წლისთვის დაადგინა აღამიანებით ვაჭრობის 1 000 შემთხვევა, თუმცა ამავე დროს გააფრთხილა... რომ ოფიციალური ციფრები მხოლოდ „ბუნდოვანი ანარეკლია პრობლემის სიდიდისა“. მოხსენებაში გახსნილია „შოკის მომგვრელი დანაშაულებრივი სამყარო“, ხაზი ესმება საგანგაშო ფაქტს, რომ სოციალური მუშაკები „არ არიან აღჭურვილნი“ თანამედროვე მონობის მსხვერპლთა გამოვლენის საშუალებებით. პოლიციაც ხშირად ვერ ახერხებს მაქსიმალურად ეფექტურ დაცვას.

აზია

სამხრეთ-აღმოსავლეთი აზია მსოფლიოში სექს-მონების ერთ-ერთი უმსხვილესი ექსპორტიორია, რომელიც ამარაგებს იაპონიის, ჩინეთის, ავსტრალიის, ევროპისა და შეერთებული

8 <http://www.praguepost.com/news/16280-out-in-the-open.html>

9 <http://www.mannafreedom.com/get-informed-about-human-trafficking/what-is-human-trafficking>

შტატების ბორდელებს. ბორდელის მფლობელს სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიაში შეუძლია იყიდოს ქალი ან ბავშვი სულ რაღაც 50 დოლარად.[10]

ტაილანდი: ეს ქვეყანა კვლავ რჩება ადამიანებით ვაჭრობის ერთ-ერთ ძირითად ცენტრად. ქალებით ვაჭრობის საწინააღმდეგო კოალიციის გამოთვლებით, სხვადასხვა ეროვნებების ერთი მილიონი ქალი და ბავშვი იყიდება ტაილანდში, სადაც ისინი ჩამოჰყავთ პროსტიტუციისთვის, უმეტესწილად ბირმიდან. მოცემულ მომენტში ტაილანდში მყოფი არანაკლებ 50 000 ბირმელი გოგონაა დაკავებული პროსტიტუციით. ათეულ ათასობით გოგონა ჩამოჰყავთ აგრეთვე **სამხრეთჩინეთიდან, კამბოჯიდან, ლაოსიდან, ვიეტნამიდან, უზბეკეთიდან და რუსეთიდან.**

ტაილანდში შიდა ვაჭრობაც ყვავის: მშობლები აგზავნიან გოგონებს ბანგკოკის სექს-ინდუსტრიის სფეროში, რათა მათ ფული გამოიმუშაონ ოჯახისთვის. მოვაჭრე ქვეყანაში, როგორც წესი, იხდის 25 დოლარს, რათა „იჯარო“ აიყვანოს ბავშვი-მათხოვარი.* კიდევ 3 000 ტაელი ქალი და ბავშვი ყოველწლიურად მიემგზავრება **კამბოჯაში** პროსტიტუციისთვის და **ჩინეთში** სახლებში სამუშაოდ. ტაელი ქალების დიდი რაოდენობა 70 000-მდე, ითმენს მონურ ყოფას იაპონიის სექს-ინდუსტრიაში.

ნეპალი: სხვადასხვა გამოთვლებით, ყოველწლიურად 12 000-დან 15 000-მდე გოგონა 6-დან 16 წლამდე გადაჰყავთ ინდოეთში. მათი უმრავლესობა ან ადამიანებით მოვაჭრეებისგან არიან მოტაცებულნი, ან გაყიდულები არიან გაჭირვებული მშობლების მიერ საშინაო ან საფაბრიკო სამუშაოებისთვის; ან, თუ ისინი მოზარდები არიან, – სექს-მომსახურების სფეროში სამუშაოდ. დაახლოებით 1 000 დოლარად მოვაჭრეები ასყიდებენ გოგონებს

10 <http://www.mannafreedom.com/get-informed-about-human-trafficking/what-is-human-trafficking/>

ან ქალებს ქალაქის ბროკერებს, რომლებიც თავის მხრივ ყიდიან მათ საროსკიპოებში. თუ გოგონები ინფიცირდებიან შიდსით, როგორც ხდება ხოლმე ხშირად, მათ უბრალოდ ყრიან ქუჩაში. იგივე ხდება აივ-ზე პოზიტიურ ბავშვებთან მიმართებით.

ჩინეთი: ადამიანებით ვაჭრობის ძირითადი წყარო, სატრანზიტო ქვეყანა და საბოლოო ადრესატია. 600 000 ჩინელიდან, რომლებიც ქვეყნის გარეთ ეძებენ სამუშაოს, თითქმის 90%, საერთაშორისო სინდიკატებისა და ადგილობრივი დანაშაულებრივი დაჯგუფებების არაღლეალური არხებით სარგელობს. იზრდება იმ ჩინელ ქალთა რიცხვი, რომლებსაც აიძულებენ პროსტიტუციას უცხოეთში. ყოველწლიურად იტაცებენ 20 000-მდე ბავშვს უკანონოდ შვილად აყვანისთვის.[11] გარდა ამისა, ქალების უკმარისობამ და „ერთი ბავშვის” პოლიტიკამ ჩინეთი მიიყვანა იქამდე, რომ, სულ ცოტა, 250 000 ქალი და ბავშვი ამ ქვეყანაში გახდა ადამიანებით ვაჭრობის მსხვერპლი.

სამხრეთ აზია

სამხრეთი აზია: უფლებადამცველებმა გამოთვალეს, რომ ყოველწლიურად 20 000 ქალი და ბავშვი იყიდება ამ ქვეყნიდან პროსტიტუციით იძულებითი დაკავების მიზნით. 2013 წელს საერთაშორისო ქრისტიანულმა კონცერნმა შეგვატყობინა 140-ზე მეტი ბავშვის გამოხსნაზე ისლამური სასწავლო ცენტრებიდან (მედრესეებიდან) ბოლო ცხრა თვის მანძილზე. ბავშვთა უმრავლესობა, რომლებსაც ჰყიდიან ქვეყნის შიგნით, თავიანთი ქრისტიანული რწმენის გამო არიან სამიზნეები. გამოხსნილთა თითქმის ნახევარი – მდედრობითი სქესისაა; ისინი მოჰყვნენ, რომ იყენებდნენ იძულებითი მუშაობისთვის მუსლიმურ სახლებში და სექსუალური მონობისთვის.[12]

11 <http://www.humantrafficking.org/countries/china>

12 <http://www.persecution.org/2013/05/05/young-christian-girls-trafficked-into-forced-labor-and-sex-slavery/>

პაკისტანი: ადამიანის უფლებათა აზიური კომისიის მონაცემებით, სავარაუდოდ 20 000 ბავშვს, რომლებიც იტანჯებიან მიკროცეფალიით, აგზავნიან მონობაში და აიძულებენ მათხოვრობას. მიკროცეფალია – განვითარების ნევროლოგიური დარღვევაა, რის გამოც ბავშვს პატარა თავი რჩება. ოთხი წლის ასაკის ათასობით პაკისტანელი ბავშვი, იქნა გაყიდული არაბეთის გაერთიანებულ ემირატებში და სპარსეთის ყურის სხვა ქვეყნებში აქლემთა მხედრების საქმეზე სამუშაოდ. ეს ანტიჰუმანური პრაქტიკა აკრძალულ იქნა 2002 წელს, თუმცა აკრძალვამ მხოლოდ 2005 წელს დაიწყო მოქმედება.[13]

შუა აღმოსავლეთი

შრომის საერთაშორისო ორგანიზაცია იტყობინება, რომ 2013 წელს დაახლოებით 600 000 შრომის მიგრანტი მოხვდა იძულებითი შრომის „მახეში“ შუა აღმოსავლეთში. ბევრი მათგანი საშინელ პირობებში ცხოვრობს; მათზე ძალადობენ, სასტიკად ეპყრობიან, ჰყავთ ჩაკეტილები.[14]

ლიბანი: ქალები ეთიოპიიდან, ყოფილი საბჭოთა კავშირის ქვეყნებიდან და თითქმის 170 000 შრი-ლანკელი გაემართა ლიბანში შინამოსამსახურედ მოწყობის იმედით; ამის ნაცვლად, როგორც ისინი იტყობინებიან, აიძულებენ მონურ შრომას და უწევენ სექსუალურ ექსპლუატაციას.

თურქეთი: ადამიანებით ვაჭრობის მსხვერპლთა დანიშნულების ძირითადი პუნქტი, განსაკუთრებით ყოფილი საბჭოთა კავშირის ქვეყნებიდან.

13 <http://www.soschildrensvillages.ca/news/news/child-charity-news/pages/child-trafficking-pakistan-715.aspx>

14 <http://edition.cnn.com/2013/04/09/world/meast/mideast-migrant-workers>

ერაყი: იტყობინებიან, რომ ქალწულ მოზარდ გოგონებს ერაყში ყიდიან 5 000 დოლარად, რაც ორჯერ მეტია არაქალწულებთან შედარებით. გოგონებს ყიდიან ჩრდილოეთ ერაყში, სირიაში და გაერთიანებულ არაბულ ემირატებში.*

საუდიის არაბეთი: სხვადასხვა შეფასებებით, ყოველწლიურად 1 000-დან 1 500 მდე გოგონა ინდოეთიდან და მეზობელი ქვეყნებიდან კონტრაბანდული გზით ჩაჰყავთ საუდიის არაბეთში, რათა მათხოვრებად იმუშაონ თავიანთი დამკირავებლებისთვის ჰაჯის დროს. ცხადია, რომ მათ სცემენ და ხანდახან შესაძლოა დაამახინჯონ კიდევ მოგების გასაზრდელად. ამ ბავშვთა მხოლოდ მცირე რაოდენობა ახერხებს ოდესმე შინ დაბრუნებას.

აფრიკა

სამხრეთ-აფრიკის რესპუბლიკა: ეს ქვეყანა მთავარი სატრანზიტო პუნქტია განვითარებად მსოფლიოსა და ევროპას, აშშ-სა და კანადას შორის. ქალებისა და ბავშვების გაყიდვა იძულებითი პროსტიტუციისთვის აქ შემოსავლის სიდიდით მესამე წყაროდ იქცა ორგანიზებული დანაშაულისთვის, ნარკოტიკებითა და იარაღით ვაჭრობის შემდეგ. გოგონებს, როგორც წესი, იტაცებენ სავაჭრო ცენტრებიდან, ავტობუსებისა და ტაქსების გაჩერებებიდან, შემდეგ აბრუებენ ნარკოტიკებით. სანამ გოგონები ნარკოტიკების ზემოქმედების ქვეშ არიან, მათ აუპატიურებენ და ფოტოებს უღებენ, რათა ეს ფოტოები გამოიყენონ დაშინებისა და შანტაჟისთვის. ტანსაცმელს და ფეხსაცმელს ართმევენ, რათა არ გაიქცნენ. სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკაში ითვლება დაახლოებით 30 000 ბავშვი, რომლებიც პროსტიტუციით არის დაკავებული.

მოზამბიკი: უნისეფის მონაცემებით, ყოველწლიურად დაახლოებით 1 000-მდე მოზამბიკელ ქალსა და ბავშვს

ჰყიდებიან სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკისა და სხვა ქვეყნების ბორდელებში. გოგონას ფასი მოვაჭრეთათვის 2-დან 1 000 დოლარამდეა.*

განა: ადამიანებით ვაჭრობის ბაზარი განაში იძლევა შესაძლებლობას, იყიდო ბავშვი მშობლებისგან 50 დოლარად. მოვაჭრეს შეუძლია ან გაყიდოს, ან იჯარით გააქირავოს ეს ბავშვი 300 დოლარად, რასაც ყოველწლიური 250 დოლარი შემოსავალი მოაქვს.*

ნიგერია: იუნესკო ადამიანებით ვაჭრობას ნიგერიაში, გავრცელებით მესამე ადგილზე მყოფ დანაშაულად აფასებს, თაღლითობისა და ნარკოტიკებით უკანონო ვაჭრობის შემდეგ. მოზარდ დედებს ხანდახან აიძულებენ თავისი ახალშობილი გადასცეს მოვაჭრეებს, რომლებსაც შეუძლიათ გაყიდონ ჩვილი უკანონო შვილად ასაყვანად 6 400 დოლარად; ფასი სქესზეც არის დამოკიდებული. მიუხედავად იმისა, რომ ჩვილის ყიდვის ან გაყიდვის გამო, დამნაშავე, შესაძლოა, 14 წელი ჩაჯდეს ციხეში, იშვიათად თუ ჩაუსვამთ ვინმე ციხეში.[15] ნიგერიელი ყმაწვილქალების მიწოდება სხვა ქვეყნებში ასევე ძირითადი ბიზნესია. გოგონებს ხან აიძულებენ, ემუქრებიან რა მათ ოჯახებს ვუღუს რიტუალების გამოყენებით. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის შეფასებებით, ყოველწლიურად მხოლოდ იტალიაში 8 000-დან 10 000 ქალამდე იყიდება სექს-ინდუსტრიაში. შემდეგ ისინი იძულებულნი არიან გადაუხადონ თავიანთ სუტენიორებს 40 000-დან 78 000 დოლარამდე.[16]

15 <http://www.guardian.co.uk/law/2011/jun/02/nigeria-baby-farm-raided-human-trafficking>

16 <http://www.voanews.com/content/most-trafficked-into-italys-sex-trade-nigerians-150206105/370025.html>

ლათინური ამერიკა

ბრაზილია: ამ ქვეყნის ეკონომიკის გაუმჯობესება იმიგრანტების მზარდ რაოდენობას იზიდავს ბანგლადეშიდან, ჰაიტიდან და აფრიკიდან, რაც ხელს უწყობს დანაშაულებრივი ჯგუფების მოქმედების გაფართოებას. ეს ჯგუფები სპეციალიზირდებიან ადამიანებით კონტრაბანდაზე. ბრაზილიაში ჩასული იმიგრანტები ხვდებიან ექსპლუატაციის ქვეშ და იძულებულნი არიან გადაუხადონ კონტრაბანდისტებს 10 000 დოლარი. ამავე დროს ყოველწლიურად საშუალოდ 1 000 ბრაზილიელის გადაყვანა ხდება საზღვრებს გარეთ, რომლებიც ძირითადად სექსუალური ექსპლუატაციისა და მონური შრომის მსხვერპლნი ხდებიან.

კოლუმბია: ინტერპოლის შეფასებებით, ყოველწლიურად 35 000 ქალი გაჰყავთ კოლუმბიიდან, ამასთან მონებით მოვაჭრეების სავარაუდო მოგება შეადგენს 500 მილიონ დოლარს. საშუალოდ ადამიანებით ვაჭრობის მსხვერპლთა ასაკი – 14 წელს შეადგენს. [17]

მექსიკა: გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სიაში მექსიკა – ნომერი პირველი წყაროა პატარა ბავშვების მიწოდებისა ჩრდილოეთ ამერიკაში. მათი უდიდესი ნაწილი მიემართება პედოფილების საერთაშორისო ორგანიზაციებში. ბავშვთა უმეტესობა, რომელთა ასაკი 12 წელს აღემატება, საბოლოო ჯამში მეძავეები ხდებიან.

კარიბის ზღვის ქვეყნები

დომინიკის რესპუბლიკა: გააჩნია ადამიანებით ვაჭრობის ყველაზე მაღალი დონე კარიბის ზღვის ქვეყნებს შორის. ცნობილია, რომ დომინიკელი ქალები და ბავშვები ხვდებიან

17 <http://www.orphanhopeintl.org/facts-statistics/>

იძულებითი პროსტიტუციის მსხვერპლნი საკუთარ ქვეყანაში და კარიბის ბასეინის ქვეყნებში, ევროპაში, სამხრეთ ამერიკაში და შეერთებულ შტატებში. კონტრაბანდისტების ქსელში მოხვდა 50 000-ზე მეტი ადამიანი სექს-ვაჭრობისთვის უცხოეთში. გოგონებს ჰპირდებიან, რომ ისინი გათხოვდებიან იქ ფიქტიურად, შემდეგ კი თავისუფლები იქნებიან, თუმცა სინამდვილეში მათ ჰყიდიათ პროსტიტუციისთვის ეგრეთ წოდებულ „ქმრებზე“.

ჰაიტი: 2010 წლის მიწისძვრის შემდეგ ჰაიტიში აღმოცენდა მონებით ვაჭრობის ფართო ქსელი. ზოგი შეფასებებით, 200 000-დან 300 000 მსხვერპლამდე იყიდება ქვეყნის შიგნით; ქვეყნის გარეთ კი გაყიდულთა რაოდენობა რამდენიმე ათასს აღემატება. კონტრაბანდისტები თითოეული ადამიანიდან იღებენ 5 000 დოლარამდე ყალბი დაპირებებისთვის სამუშაოსა და განათლების შესახებ. 3 000 ჰაიტელზე მეტი იქნა გაყიდული სამხრეთ ამერიკაში 2011 წელს.[18]

ჩრდილოეთი ამერიკა

კანადა: ამ ქვეყანაში დაახლოებით 300 000 ადამიანი ადამიანებით ვაჭრობის მსხვერპლი. კანადაში საზღვარგარეთიდან ჩამოჰყავთ 150 000 ადამიანი, და ასეთივე რაოდენობას ჰყიდიათ შიდა ბაზარზე მთელი ქვეყნის მასშტაბით.* კვირის მანძილზე ქვეყანაში ჩამოდის საშუალოდ თორმეტი აზიელი გოგონა და ქალი 16-დან 30 წლამდე ტურისტული ვიზით. შემდეგ მათ ჰყიდიათ ბორდელების მფლობელებს მარკეტში, სკარბოროში, ტორონტოში და ლოს-ანჟელესში, და ისინი ხვდებიან სავალო კაბალაში 40 000 დოლარამდე. ვიეტნამის და ჩინეთის მაფია აფართოვებს მოქმედების მასშტაბებს ტორონტოს ბორდელებში, კონტრაბანდული ვიზით ჩამოჰყავთ ქალები სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიიდან. კანადაში ქალებით სექს-ვაჭრობის

18 <http://www.alterpresse.org/spip.php?article13616#.UZ35pNhTEow>

დონე მაღალია ადგილობრივი ხალხების წარმომადგენლებსა და აბორიგენ-გოგონებს შორის.

სუტენიორი მოვაჭრეს უხდის დაახლოებით 5 000 კანადურ დოლარს ერთ გოგონაში და ერთი წლის მანძილზე მისი საშუალებით გამოიძუშავენ 280 000 დოლარამდე.*

აშშ: იტყობინებიან, რომ ადამიანებით ვაჭრობა განვითარებულია ყველა 50 შტატში, უმთავრესად ნიუ-იორკში, კალიფორნიაში და ფლორიდაში. გამოძიების ფედერალური ბიუროს შეფასებებით, წელიწადში საზღვარზე გადმოჰყავთ 18 000-მდე ქალი და ბავშვი, პირველ რიგში სექს-ინდუსტრიისათვის, ასევე იმისათვის, რომ მათ იმუშაონ თავიანთი „პატრონებისათვის“ ხელზემოსამსახურეებად, წვრილმანებით მოვაჭრეებად ქუჩებში, მეტროში და ავტობუსებში, მუშებად კუსტარულ საწარმოებში და სასოფლო-სამეურნეო სფეროში, ასევე მათხოვრებად. ბავშვთა უმეტესობა 12-დან 14 წლამდეა, როცა ისინი ამერიკის კომერციულ სექს-ინდუსტრიაში ხვდებიან. 2008 წელს აშშ-ის სასაზღვრო პატრულმა საზღვარზე 8 000 არასრულწლოვანი დააკავა თანმხლებთა გარეშე. 2012 წლისთვის ეს რიცხვი 25 000-მდე გაიზარდა.[19]

აშშ დანიშნულების ძირითადი პუნქტია მოტაცებული და გაყიდული პატარა ბავშვებისა, შვილად ასაყვანად იმ უშვილო წყვილებისთვის, რომლებსაც არ სურთ ლოღინი, რომ ბავშვი კანონიერი პროცედურების გავლით აიყვანონ. ძირითადი ქვეყანა-წყარო მექსიკაა. მექსიკელ ბავშვებს 12 წელზე მაღლა ასევე იტაცებენ და ყიდიან აშშ-ში საბავშვო პროსტიტუციისათვის.

ჩინელ ქალებს ყიდიან შტატებში ნიუ-იორკისა და ჩრდილოეთ კაროლინის ბორდელებში, შემდეგ აიძულებენ იმუშაონ

19 <http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2013/04/201342387040405.html>

სავალო კაბალისთვის 40 ათას დოლარამდე. ზოგიერთ ქალებს, რომლებიც ვაჭრობის მსხვერპლნი შეიქნენ, აიძულებენ, ჩამოყვანის ხარჯები 500 კაცთან სექსით გადაიხადონ.

პრაქტიკული ნაბიჯები

- ორგანიზება გაუკეთეთ „თავისუფლების კვირას“ თქვენს ეკლესიაში, რათა აამაღლოთ საზოგადოების ინფორმირების ხარისხი ადამიანებით ვაჭრობის საკითხებში. ნახეთ ვებ-გვერდი „არა გაყიდვისთვის“ (“Not for Sale”), ასევე სხვა ორგანიზაციების ვებ-გვერდები, რომლებიც ჩამოთვლილია განყოფილებაში „ქალებითა და გოგონებით ვაჭრობა“ მე-2 დანართში.
- როგორი პირობებია შექმნილი თქვენს ქალაქში და ქვეყანაში მონობის მსხვერპლთა გამოვლენისთვის და მათთვის დახმარების აღმოსაჩენად? გაიგეთ თავშესაფრებისა და თანამშრომლების რაოდენობაზე, რომლებსაც შეუძლიათ დახმარების აღმოჩენა. ადგილთა უძეგტესობაში დიდი დეფიციტია ცხოვრების უსაფრთხო პირობებისა და ტრავმირებული გოგონების დაქალებისა, განსაკუთრებით უცხოელების, ფსიქიკური დახმარებისთვის. „ხსნის არმია“ (The Salvation Army) ერთადერთი ორგანიზაციაა, რომლისთვისაც მსხვერპლზე ზრუნვა პრიორიტეტულია. შესაძლოა, სურვილი გაქვთ, რომ იმუშაოთ მოხალისედ. შესთავაზეთ პოლიტიკოსებს, მიიღონ დამატებითი ზომები, რათა დახმარება აღმოუჩინონ მათ, და მოუწოდეთ სხვებს, შემოგიერთდნენ.

*„მაგრამ ეს გაძარცული და დარბეული ხალხია,
გამოქვაბულებში არიან შეყრილნი და საპყრობილეებში
ჩაკეტილნი; აყაჩაღებდნენ და არ იყო მშველელი,
ძარცვავდნენ და არავინ იყო მთქმელი: დაუბრუნეთო!”
(ესაია 42:22).*

ინფორმაციის წყარო: ჰავოსკოპი. გლობალური შავი ბაზრის
ინფორმაცია, havoscope.com

20.

ქვრივები

ქმრის სიკვდილის შემდეგ ქალი უმაღლეს ხვდება მსოფლიოში ერთ-ერთი უმსხვილესი, ყველაზე მარგინალური და უხილავი ადამიანების ქსელში. ქალები, რომლებიც ისედაც ტრავმირებულნი არიან, ხვდებიან საზოგადოების მსხვერპლნი.

მსოფლიოში არსებული 245 მილიონი ქვრივიდან 115 მილიონი ცხოვრობს უკიდურეს სიღარიბეში და 81 მილიონი განიცდის სასტიკ მოპყრობას მხოლოდ იმიტომ, რომ ქვრივია. მათი შვილებიდან, 1,5 მილიონი მოკვდება, ვერ მიაღწევს რა 5 წლის ასაკს.[1]

აფრიკა

მილიონობით ქვრივს აფრიკაში, საჰარის სამხრეთით, დარცვავენ, სცემენ, აუბატიურებენ, საკუთარი სახლებიდან ყრიან, ხშირად საკუთარი ნათესავები, რადგან ითვლება, რომ ქალებს არა აქვთ თანაბარი უფლებები საკუთრებაზე. დაუშვებელი დამოკიდებულება მათ მიმართ კიდევ უფრო თვალშისაცემია მაშინ, როცა ქმარი კვდება შიდსით.

1 <http://appealforwidows.org/>

კამერუნი: მაღალმთაში, როცა კაცი კვდება, საზოგადოება ქალს მაშინვე სდებს ბრალს ჯადოქრობაში. მას აიძულებენ, გაიპაროს თავი და ატაროს ძონძები შვიდი კვირის განმავლობაში. მან არ უნდა დაიბანოს და მოამზადოს საკვები. მომდევნო წლის მანძილზე მას არ შეუძლია გამოიმუშავოს ფული და გახდეს ოჯახის თავი. ქვრივისადმი დამამცირებელი დამოკიდებულება ითვლება სასჯელად, ერთგულების გამოცდად და განწმენდის აქტად. თუმცა ქვრივ კაცს ნაკლები შედეგები უდგება. მას შეუძლია მაშინვე დაუბრუნდეს სამუშაოს და მალევე იქორწინოს.

განაში მღებარეობს ექვსი „ბანაკი კუდიანებისთვის“, თითოეული 1 000 ქალისთვისაა. ისინი იქ მივიდნენ იმისათვის, რომ თავი აერიდებინათ ცემის, წამების ან სიკვდილისთვის, მას შემდეგ, რაც ისინი ჯადოქრებად აღიარეს. 2012 წლის სექტემბერში ბიბისის ახალ ამბებში იუწყებოდნენ, რომ ქალების უმრავლესობა ამ ბანაკებში მხცოვანი ასაკისაა და, შესაძლოა, მათგან სამ-მეოთხედს შეადგენენ ქვრივები. შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ბრალდება ჯადოქრობაში წამოწეულ იქნა იმის გამო, რომ მათთვის წაერთმიათ საკუთრება. პირობები ბანაკებში პრიმიტიულია, არ არსებობს წყალგაყვანილობა და ელექტროობა; აქ მინიმალური საშუალებებია სიცოცხლისათვის.

მალი: ოჯახის ახალმა კანონმა 2012 წელს შეამცირა ქვრივების უფლებები მალში. აქამდე მათ ავტომატურად ეძლეოდათ ნება თავისთან ჰყოლოდათ საკუთარი შვილები, ახლა კი ოჯახური საბჭო წყვეტს, ვისთან უნდა დარჩნენ ბავშვები.

ზიმბაბვე: როგორც წესი, ქვრივებს სოფლად ბრალს დებენ თავიანთი ქმრების სიკვდილში, ასევე ჯადოქრობაში ადამიანების მიმართ და შიდსის გავრცელებაში. ჩვეულებისამებრ ასეთ ქალებსა და მათ ბავშვებს ყრიან სახლებიდან და ართმევენ მემკვიდრეობას. ქვრივები – საზოგადოების უღატაკესი ჯგუფია, განსაკუთრებით დაქვემდებარებული სოციალურ სტიგმატიზაციას.

ქვრივებს **ნიგერიაშიც**, ასევე ხშირად ადანაშაულებენ თავიანთი ქმრების სიკვდილში, თუ ისინი ვერ შეძლებენ თავისი უდანაშაულობის დამტკიცებას. მათთვის სამუშაოზე მოწყობა ძალზე ძნელია და მათი უმრავლესობა სიღატაკეში არის.

სვაზილენდში ქალებს მხოლოდ შეზღუდული უფლებები გააჩნიათ მიწის ფლობაზე. კონკრეტული ხელშეკრულებებისა და სხვა მოქმედებების დადება მათი მამებისა და ქმრების კონტროლის ქვეშაა. როცა მათი კაცები კვდებიან, სვაზილენდის ქალები უმიწოდ, უფულოდ და უნარ-ჩვევების გარეშე რჩებიან, ამიტომაც უჭირთ ცხოვრება.

ზამბია:[2] ისევე როგორც სხვა მრავალ რეგიონში ქვრივები დისკრიმინაციასა და უსამართლობას განიცდიან და ხშირად კარგავენ მემკვიდრეობას. გლოვის აუცილებელი პროცედურები ქალისთვის შეიძლება მოიცავდეს:

- იძულებით ხოხვას სახლში ან ქმრის საფლავზე.
- სილაქებს და შიმშილობას.
- დაბანვისა და ტანსაცმლის გამოცვლის შესაძლებლობის წართმევას რამდენიმე დღის, კვირის ან თვის მანძილზე.
- თავსაფრით ჯდომას დასაფლავებამდე.
- დამცირებას, ყვირილს და უგვან გინებას.
- ქმრის სიკვდილში დადანაშაულებას და „ღმერთის სამსჯავროზე“ გადაცემას.
- გახდას ნახევრადშიშვლობამდე.
- თავისი ქონების ნაწილის ან მთელის დაკარგვას.
- სექსუალურ „განწმენდას“ (იხ. ქვემოთ); მაგალითად, სექსზე იძულებას გარდაცვლილი ქმრის ნათესავთან.

2 <http://allafrica.com/stories/201109020279.html>; <http://www.thebelievers.org/widows.html>

- ბავშვებზე მეურვეობის წართმევას, ჩვილებზეც კი.
- იძულებას ქმრის ნათესავებთან ცხოვრებაზე.
- უარს თავისუფალ გადაადგილებაზე რამდენიმე თვის ან წლის მანძილზე; ფაქტიურად საშინაო პატიმრობას.

აფრიკის ზოგ რაიონში ქვრივებს აიძულებენ გაიარონ სექსუალური რიტუალები, რათა შეინარჩუნონ ქონება. „ცოლების მეძვედრეობით მიღება“ ავალდებულებს გარდაცვლილი ქმრის ნათესავ-კაცს ცოლად შეირთოს ქვრივი, ხშირად პოლიგამიურ ოჯახში. „განწმენდის რიტუალი“, როგორც წესი, მოიცავს სექსს სოციალურ მაწანწალასთან, მაგალითად, ადგილობრივ ლოთთან, რომლის მომსახურებასაც იხდის გარდაცვლილი ქმრის ოჯახი. ივარაუდება, რომ ეს წმენდს ქალს ქმრის ბოროტი სულებისგან. ეს პრაქტიკა არა მხოლოდ დამამცირებელი და შეურაცხმყოფელია, არამედ სახიფათოც, ვინაიდან იწვევს შიდსის გავრცელებას. ქალებს, რომლებიც უარზე არიან, როგორც წესი, სცემენ, აუპატიურებენ, ანდა აძევებენ. ვინაიდან აფრიკაში ასეულ ათასობითაა ასეთი „განსაწმენდლები“ ვრცელდება სნეულებები, ზოგმა, თუმცა არა ყველა, დასახლებაში შეწყვიტა ეს პრაქტიკა.[3]

აზია

ნეპალი: ქვრივებისადმი სასტიკი მოპყრობის განსაკუთრებით მძიმე ფორმად გვევლინება მისთვის *ბოკშის* (კუდიანი) იარლიყის ჩამოკიდება და ქმრის სიკვდილისთვის პასუხისმგებლობის დაკისრება. ასეთი ქალი შეიძლება ჩაქოლონ, სცემონ ან ცოცხლად დაწვან. სხვა ქვრივებს, განსაკუთრებით ნეპალის

3 <http://www.genderacrossborders.com/2011/10/28/scrape-her-head-and-lay-her-bare-widowhood-practices-and-culture/>; <http://www.bnlimes.com/index.php/sunday-times/headlines/national/12079-sex-cleanser-slept-with-104-widows>

სასოფლო რეგიონებში,[4] როგორც წესი, განიხილავენ, როგორც მაწანწალებს და მათზე ფიზიკურად ძალადობენ მათი თემის მეთაურები. ზოგ რაიონში ქვრივებს აიძულებენ გაიპარსონ თავი და ატარონ თეთრი ტანსაცმელი. რეგიონების უმრავლესობაში ისინი შეზღუდულნი არიან ჭამაში, იყენებენ მხოლოდ ვეგეტარიანულ საკვებს საკაზმების გარეშე და ა. შ. ქვრივები იძულებულნი არიან, თავად მოიმზადონ საჭმელი და არ შეუძლიათ მიეკარონ იმ საჭმელს, რომელსაც სხვები შეეხნენ.

ინდოეთი

ქვრივების დაწვა: სატის ინდუისტური ტრადიცია ანუ ქვრივის თვითდაწვა დასამარხ კოცონზე ქმრის სხეულთან ერთად ითვალისწინებდა, რომ ქვრივები თავად უნდა ჩამხტარიყვნენ (ან მათ უბიძგებდნენ) ქმრის დასამარხ კოცონში. ეს ადათი აიკრძალა 1829 წელს ათასობით ქალის სასტიკი სიკვდილის შემდეგ. თუმცა ეს პრაქტიკა გრძელდებოდა მრავალი წლის მანძილზე და დღესაც კი აქვს მას ადგილი.[5]

სატის ადათის ოფიციალური აკრძალვის შემდეგ, ქვრივებს ხშირად უტარებდნენ ცერემონიებს, რაც პრაქტიკულად ამცირებდა მათ. პარსავდნენ თავს, უკრძალავდნენ პერსონალური მოსართავეების ტარებას. დღესაც კი ინდოეთში 40 მილიონამდე ქვრივს – როგორც ინდუსს ასევე მუსლიმს – ჩვეულებისამებრ კიცხავენ, არცხვენენ და ართმევენ საკუთრების უფლებას. ბევრი მათგანი ტოვებს სახლს, რათა თავი დააღწიოს სასტიკ ნათესაებს. თემებში ქვრივი შეიძლება დაადანაშაულონ, რომ ის კუდიანია და მოკლან. ინდუს ქვრივებს, რომლებიც მეორედ თხოვდებიან, როგორც წესი, კიცხავენ. რაც უფრო მაღალია

4 <http://asiafoundation.org/in-asia/2012/08/08/legislating-against-witchcraft-accusations-in-nepal/>

5 <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?page=country&category=&publishing=RDCI&type=&coi=IND&rid=&docid=4b17a0cdf&skip=0>

კასტა და სოციალური მდგომარეობა, მით მეტია შეზღუდვები მათთვის. ზოგ კასტაში დანერგილია – ლევირატის – ადამი: ქვრივს ცოლად ირთავს ძმა. ქვრივების გოგონებს კიდევ უფრო მრუშე მომავალი ელით. არავინ იზრუნებს მათ გამზითვაზე და გათხოვებაზე, და თითქმის არავინ მოისურებს მათ ცოლად შერთვას, მოხუცების გარდა.[6]

მიტოვებულები: 2001 წელს დიდი ინდუისტური დღესასწაულის კუმბხა-მელას შემდეგ ალაჰაბადში, რომელმაც ტრადიციულად მილიონობით მომლოცველი მიიზიდა მთელი ინდოეთიდან, ოჯახებმა იქ 10 000-მდე ხანშიშესული დაქვრივებული დედა და სხვა არასასურველი ნათესავები დატოვეს. ეს უბედური და უძწეო ქალები თავს ირჩენდნენ, როგორც ახერხებდნენ და იმედოვნებდნენ, რომ ვინმე მაინც მიაკითხავდა. არასასურველი ნათესავები კვლავ დატოვეს მორიგი კუმბხა-მელას შემდეგ 2013 წელს და სხვადასხვა შეფასებებით მათგან 10 000 ცხოვრობს სილატაკეში ალაჰაბადისა და ბარანასის წმიდა ქალაქებში.[7] კიდევ 15 000 ინდუსი ქვრივი, რომლებმაც განიცადეს ოსტრაკიზმი (განდევნა), ელოდება სიკვდილს წმინდა ქალაქ ვრინდავანში, ცენტრალური ინდოეთი, და ვარაუდობს, რომ სიკვდილი ამ ადგილზე გაათავისუფლებს მათ რეინკარნაციის დაუსრულებელი ციკლისგან.[8]

შრი-ლანკა: შიდა დაპირისპირების გამო ამ ქვეყანაში ათასობით ქალი დაქვრივდა. იმ კაცების ცოლებს, რომლებიც შეიარაღებულ ძალებში მსახურობენ, აქვთ უფლება მიიღონ შეღავათები ქმრების დაღუპვის შემთხვევაში, თუმცა მხოლოდ მაშინ, თუ ისინი ხელმეორედ არ გათხოვდებიან. თუმცა ქალები

6 Ibid.

7 <http://articles.latimes.com/2012/oct/16/world/la-fg-india-widows-20121016>

8 <http://www.rawa.org/temp/runews/2007/05/17/forgotten-women-turn-kabul-into-widows-capital.html>

კაცების გარეშე ამ კულტურაში არ ითვლებიან ნორმალურებად და ისინი სექსუალური და ეკონომიკური ექსპლუატაციის ობიექტებს წარმოადგენენ. ქვრივებს ისიც აშინებთ, რომ თუ კვლავ გათხოვდებიან, პირველ ქმართან გაჩენილი ბავშვები დაიჩაგრებიან.

შუა აღმოსავლეთი

ავღანეთი: საომარი მოქმედებების შედეგად ქვეყანაში ორ მილიონამდე ქვრივია, რის გამოც ავღანეთს ქვრივების მსოფლიო დედაქალაქი უწოდეს. მხოლოდ ქაბულში 50 000 ქალი ყოველდღიურად განიცდის სიძნელეებს, რათა გამოკვებოს და დაიცვას შვილები. მათი უმრავლესობა გაუნათლებელია და არასოდეს უმუშავია სახლის გარეთ. ოჯახის სხვა წევრებისთვის ქვრივი მხოლოდ ტვირთს წარმოადგენს.[9]

ერაყი: ამ ქვეყნის ორ მილიონზე მეტი ქალი ქვრივია, რომელთა ქმრების უმრავლესობა ომის შედეგად დაიღუპა. ზოგნი შედიან ე.წ. „დროებით ქორწინების მიზნით“ რათა გადარჩნენ, თუმცა ეს დიდ სირცხვილად ითვლება, რის გამოც ისინი სოციალურ სტიგმატიზაციას განიცდიან (იხილეთ აგრეთვე დემოგრაფიული სტატისტიკა განყოფილებაში „სასძლოები საფრთხეში არიან“).

პრაქტიკული ნაბიჯები

- ქვრივთა საერთაშორისო დღე, რომელიც ყოველწლიურად აღინიშნება 23 ივნისს, დაწესებული

იქნა **გაეროს** გენერალური ანსამბლეს მიერ 2010 წელს, რათა ყურადღება მიექცეს დაქვრივებული ქალების უფლებათა დარღვევას მათი დაცვის მიზნით ეროვნული და საერთაშორისო უფლებების შესაბამისად; მოხდეს მათი მხარდაჭერა და ადამიანური ღირსების აღდგენა. რატომ არ უნდა ავწიოთ ამ ტანჯული ქალების ავტორიტეტი და რატომ არ უნდა ვაღიაროთ ქვრივთა საერთაშორისო დღე? შესაძლოა, თქვენი ეკლესია ან სხვა ქალთა ჯგუფები შეძლებენ შეკრიბონ სახსრები იმ მისიის პროექტის მხარდასაჭერად, რომელიც მოქმედებს ქვრივთა ცხოვრების შემსუბუქებისთვის.

„წმიდა და შეუბღალავი ღვთისმოსაობა ღმერთისა და მამის წინაშე ისაა, რომ მიხედო ქვრივ-ობლებს მათ გასაჭირში და შეურყვნელად დაიცვა თავი ქვეყნიერებისაგან“. (იაკობი 1:27)

21.

ქალები და შიდსის პანდემია

2012 წელს იუნეიდსმა ადამიანის იმუნოდეფიციტის ვირუსი (აივ), მთელ მსოფლიოში რეპროდუქციული ასაკის ქალთა შორის სიკვდილიანობის ძირითად მიზეზად განსაზღვრა. ყოველდღიურად 7 400 ადამიანი ინფიცირდება აივ-ით, მათგან ქალები წარმოადგენენ თითქმის ნახევარს, დაახლოებით 34 მილიონი ვირუსის მატარებელი ადამიანიდან. სხვადასხვა შეფასებებით, 2011 წელს დაინფიცირდა 1,2 მილიონი ქალი და გოგონა. ქალების რიცხვი, შიდსის დიაგნოზით 1985 წელთან შედარებით გასამმაგდა. უდიდესი რიცხვი მათგან დაინფიცირდა სექსუალური გზით.

„განკურნება ქალწულებით“

XVIII საუკუნეში სიფილისით დაავადებული კაცები ევროპაში, ფულს იხდიდნენ სექსისთვის პატარა გოგონებთან, რადგან სჯეროდათ, რომ სექსი ქალწულთან განკურნებდა მათ. დღეს მრავალ კაცს აფრიკაში და აზიაში სჯერა, რომ სქესობრივი აქტი ქალწულთან განკურნავს მათ შიდსის ვირუსისგან. ამან გამოიწვია ინფექციის ტრაგიკული გავრცელება ყმაწვილქალებს შორის.

ქვრივის მიღება მემკვიდრეობით და განწმენდა

ზოგ აფრიკულ ქვეყნებში კარგა ხანია არსებობს ტრადიცია, რომ ქალები, რომელთა ქმრებიც გარდაიცვალნენ, „მემკვიდრეობით“ გადადიან ქმრის ძმებზე ან სხვა ახლო ნათესავებზე. ბევრ შემთხვევაში ქვრივები უნდა „განიწმინდნენ“, ექნებათ რა სექსი ნათესავთან, მანამდე, სანამ მემკვიდრეობით გადასცემენ ვინმეს. ითვლება, რომ ზამბიაში, კენიაში, მალავში, უგანდაში, ტანზანიაში, განაში, სენეგალში, ანგოლაში, კოტ-დ'ევუარში, კონგოში და ნიგერიაში ეს მრავალსაუკუნოვანი რიტუალი აუცილებელია იმისათვის, რათა გაათავისუფლონ გარდაცვლილი ქმრის სული. თუ ამას არ გააკეთებენ, ქვრივი და მთელი სოფელი საფრთხეში აღმოჩნდებიან. არ არის გასაკვირი, რომ ამ ტრადიციამ ხელი შეუწყო აივ-ისა და შიდსის სწრაფ გავრცელებას: ქმრებმა აივ-ი გადასცეს თავიანთ ცოლებს სიკვდილამდე, ქვრივები კი იძულებულნი იყვნენ სქესობრივი კავშირი დაეჭირათ აივ-ით დაინფიცირებულ ნათესავებთან.

ფაქტები

- ფიზიოლოგიურად ქალები ოთხჯერ უფრო მოწყვლადნი არიან აივ-ინფექციისადმი, ვიდრე კაცები. ყოველ წუთს მსოფლიოში ერთი ახალგაზრდა ქალი ინფიცირდება აივ-ით. გოგონები 15-დან 24 წლამდე ყველაზე მოწყვლადნი არიან, ხოლო ახალგაზრდა ქალებს სექსუალური პარტნიორებით, რომლებიც 10 და მეტი წლით მათზე უფროსები არიან, ორჯერ და ოთხჯერ მეტი შანსი აქვთ დასნებოვნდნენ, ვიდრე ახალგაზრდა ქალებს თავისივე ასაკის ან ერთი წლით უფროს პარტნიორებთან.
- მრავალი აივ-ის მატარებელი ქალი ვერ იღებს კვალიფიციურ დახმარებას.

- ვირუსის გადაცემის ალბათობა კაციდან ქალზე ორჯერ მეტია, ვიდრე ქალიდან კაცზე. რისკი განსაკუთრებით მაღალია იძულებითი სექსის შემთხვევაში ინფიცირებულ პარტნიორთან, ვინაიდან პრეზერვატივის გამოყენება ნაკლებსავარაუდოა. ძალადობა, ვთქვათ: იძულებითი პროსტიტუცია, ინცესტი და გაუპატიურება, მათ შორის გაუპატიურება ქორწინების მიზნით, – ყოველივე ეს ქალებსა და გოგონებს აყენებს რისკის ქვეშ დაინფიცირდნენ აივ-ინფექციით. იუარ-ის მოხსენებაში ნათქვამია, რომ ახალგაზრდა ქალებისგან აივ-ის შეძენის ყოველი მეშვიდე შემთხვევის თავიდან აცილება შესაძლებელი იქნებოდა, თუ ისინი არ გახდებოდნენ ძალადობის მსხვერპლი სექსუალური პარტნიორის მხრიდან.
- ზოგიერთ ქვეყანაში ითვლება, რომ მხოლოდ „გარყვნილ“ ქალებს აქვთ გარკვეული ცოდნა სექსის შესახებ გათხოვებამდე. სიმართლე კი ის არის, რომ ინფორმაციის უქონლობა მნიშვნელოვანწილად უწყობს ხელს გოგონას მოწყვლადობას და საბოლოო ჯამში ეს, შესაძლოა, საბედისწერო აღმოჩნდეს. მთელ მსოფლიოში ახალგაზრდა ქალების 30%-ზე ნაკლებს აქვს სანდო და ფართო ცოდნა აივ-ზე.
- დედების სიკვდილიანობა მსოფლიოში 20%-ით ნაკლები იქნებოდა, რომ არა აივ-ი.
- დაახლოებით 17,3 მილიონი ბავშვი მთელ მსოფლიოში იტანჯება, არის რა „შიდსის-ობოლი“ ერთ-ერთი მშობლის სიკვდილის გამო. რუანდაში სხვადასხვა შეფასებებით 45 000 საშინაო მეურნეობის სათავეში დგანან – ბავშვები, ვინაიდან მშობლები დაიხოცნენ შიდსით და მათი 90% გოგონები არიან.

- აივ-ინფიცირებულების დიდი სოციალური სტიგმატიზაცია იწვევს იმას, რომ დედები რისკავენ გადაღონ ვირუსი თავიანთ ბავშვს ძუძუთი კვების დროს, რადგან უარის თქმა ჩვილის ძუძუთი კვებაზე იპყრობს თემის ყურადღებას მათი აივ-სტატუსისადმი. მთელ მსოფლიოში ფენმძიმე ქალთა მხოლოდ 57% მონაწილეობს დედისაგან შვილზე აივ-ის გადაცემის თავიდან არიდების პროგრამაში.
- აივ-ინფიცირებული ადამიანები გაცილებით მეტად ექვემდებარებიან ისეთ სნეულებებს, როგორებიცაა ტუბერკულოზი და მალარიის მძიმე ფორმები, რადგან მათ დასუსტებულ იმუნურ სისტემას არ შეუძლია წინ აღუდგეს სნეულებებს.
- მთელ მსოფლიოში ადამიანთა 46%, რომლებიც საჭიროებენ ანტირეტროვირუსულ თერაპიას, არ იღებენ მას.
- მიუხედავად აივ-ის ტესტირების შესაძლებლობათა გაფართოებისა და მათი ხელმისაწვდომობისა, დაახლოებით ყოველმა მეხუთე ადამიანმა, რომელიც დასნეულებულია აივ-ით, არ იცის ამის შესახებ. ადამიანებს დაგვიანებული დიაგნოსტიკით 10-ჯერ მეტი შანსი აქვთ სიკვდილისა ერთი წლის განმავლობაში აივ-ზე დაღებითი შედეგის მიღების შემდეგ.

*„ეს ეპიდემია, სამწუხაროდ, რჩება ქალების ეპიდემიად“
(მიშელ სიდიბე, იუნეიდს-ის აღმასრულებელი
დირექტორი).*

მსოფლიო მიმოხილვა

- **აფრიკის ქვეყნები საჭარის სამხრეთით** რჩებიან შიდსის პანდემიის ცენტრად, ამასთან ერთი 20 მოზრდილიდან ინფიცირებულია აივ-ით. აივ-დადებითი შედეგის მქონე მოზრდილი მოსახლეობის 58%-ს შეადგენენ ქალები. მოზარდ გოგონებს რვაჯერ მეტი შანსი აქვთ დასნეულდნენ შიდსით, ვიდრე ბიჭებს.
- **სვაზილენდს, შემდეგ კი ბოტსვანასა და ლესოტოს** ახლა აივ-ინფექციის გავრცელების ყველაზე მაღალი პროცენტი გააჩნიათ მსოფლიოში, შესაბამისად 26%, 25% და 24%. **სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკას** უკავია მეოთხე ადგილს 18%-ით ანუ 5,6 მილიონი აივ-ის და შიდსის მატარებელი ადამიანით. სამხრეთ აფრიკული სიკვდილების თითქმის მესამედი 2011 წელს დაკავშირებული იყო შიდსთან. მიუხედავად იმისა, რომ სიკვდილიანობის დონე მცირდება, „შიდსის ობლების“ რიცხვი იზრდება.
- **საჭარის სამხრეთით, აფრიკის ქვეყნების შემდეგ, შიდსით ყველაზე დაზარალებულ რეგიონებად** გვევლინებიან **აღმოსავლეთი ევროპა და ცენტრალური აზია**. შიდსით გარდაცვალების რიცხვი 21%-ით გაიზარდა. ინექციური ნარკოტიკების გამოყენება გადაცემის ერთ-ერთი ძირითადი საშუალებაა, ალბათ იმის გამო, რომ ინექციური ნარკოტიკების გამოყენებელთა მხოლოდ 5% იყენებს სტერილურ საშუალებებს. მხოლოდ 25% მათგან, ვისაც აქვს მკურნალობის უფლება, იღებს მას. ამ რეგიონებში აივ-ის გავრცელება ახალგაზრდა ქალებს შორის ორჯერ მაღალია, ვიდრე ახალგაზრდა კაცებში.

- მიუხედავად იმისა, რომ **ლათინურ ამერიკაში** ეპიდემიის გავრცელების ზრდა საკმაოდ შემცირდა, დედიდან ბავშვზე სნეულების გადაცემის პროფილაქტიკის პროგრამა მოიცავს სნეულთა მხოლოდ 56%-ს და ინფიცირებულთა მხოლოდ 68% იღებს ანტირეტროვირუსულ თერაპიას. **კარიბის ბასეინის ქვეყნებში** შეინიშნება აივ-ინფიცირებულთა 42 პროცენტთან შემცირება.
- **ჩრდილოეთამერიკა:** შეინიშნება იმადამიანთარიცხვის ზრდა, რომლებიც აივ-ისა და შიდსის მატარებლები არიან. **შეერთებულ შტატებში** აივ-ით ინფიცირებულთა 80% აფროამერიკელი და ლათინოამერიკელი ქალები არიან. ჰეტეროსექსუალური სექსი გადაცემის ძირითადი ხერხია. ნიუ-იორკს, გამოკვეთილად ჰყავს, აივ-ინფიცირებულ ქალთა უდიდესი რიცხვი, შემდეგ მოდიან ფლორიდა, ტეხასი, კალიფორნია და ნიუ-ჯერსი. 10 ქალიდან რვაზე მეტი იქნა დიაგნოსტირებული, მაგრამ მხოლოდ 70% იღებს დახმარებას. კანადაში დაახლოებით ოთხიდან ერთმა არ იცის თავის აივ-დადებით სტატუსზე. უკანასკნელ წლებში ყველა დადებითი შედეგის ნახევარი ქალებში დიაგნოსტირებული იქნა 20 წლამდე გოგონათა შორის (AVERT).
- 2001 წლიდან ინფიცირებულობის სახალი შემთხვევების რაოდენობა **ახლო აღმოსავლეთისა და ჩრდილოეთ აფრიკის ქვეყნებში** 35%-ზე მეტად გაიზარდა, ხოლო სიკვდილიანობა 17%-ით. ქალების უმრავლესობა ინფიცირდება ქმრების ან პარტნიორებისგან, რომელთა ცხოვრების წესი რისკის მაღალ დონეს მოიცავს და რომლებმაც ძირითადად არ იციან თავისი სტატუსის შესახებ. აივ-ინფიცირებულთა

მხოლოდ 7% მონაწილეობს დედიდან ბავშვზე აივ-ის გადაცემის დამცავ პროგრამაში. ადრეული ქორწინებები ამ რეგიონში აიძულებს ახალგაზრდა გოგონებს, ჰქონდეთ სექსი, როცა მათი ორგანიზმი ჯერაც არ არის ბოლომდე ჩამოყალიბებული. ამ მიზეზის გამო ისინი უფრო მოწყვლადნი არიან: ჩახევეებსა და დაბეჭდილობებს შეუძლია მიგვიყვანოს აივ-ინფექციასთან. **სენეგალში** გამოკითხული კაცები თვლიან, რომ ქალის გენიტალიების დასახიჩრება სასურველია, რადგან ეს ამცირებს ქალების სურვილს და ეხმარება მათ „გაუძლონ“ კაცებისადმი ლტოლვას. სიმაღლე ისაა, რომ ეს პრაქტიკა ამაღლებს ქალების დასნებოვნების რისკს აივ-ინფექციითა და შიდსით (იხილეთ აგრეთვე დემოგრაფიული სტატისტიკა განყოფილებაში „ქალის გენიტალიების დასახიჩრების პრაქტიკა“).

- **დასავლეთი ევროპა: 2011 წლისთვის დიდ ბრიტანეთში** დაფიქსირებულია აივ-ინფიცირებულთა ახალი შემთხვევების ყველაზე დიდი რაოდენობა, ვიდრე რომელიმე სხვა ქვეყანაში. თუმცა **საფრანგეთში** და **ესპანეთში** აივ-ის გავრცელების მაჩვენებელი თითქმის ორჯერ გაიზარდა. 25 აფრიკელიდან დიდ ბრიტანეთში ერთი აივ-დადებითი სტატუსისაა – ეს 40-ჯერ მეტია, ვიდრე თეთრკანიან მოსახლეობაში. ინფექციის გადაცემის 91% ხდება ჰეტეროსექსუალური კავშირის შედეგად, 4,5% – დედიდან ბავშვზე. დაახლოებით ერთმა ოთხიდან დიდ ბრიტანეთში არ იცის, რომ აქვს ვირუსი („ტერენს ჰიგინს ტრასტი“ (Terrence Higgins Trust)).

და იზრდება ტანჯვა

რეგიონების უმრავლესობაში აივ-ინფიცირებული ქალები განიცდიან ფიზიკურ და ფსიქიკურ ძალადობას, კიცხვას ლალატში, დისკრიმინაციას, მოკვეთასა და ხანდახან მოკვლასაც, როცა საცნაური ხდება მათი დადებითი სტატუსი. ზოგ რეგიონში ქალს აბრალებენ ქმრის სიკვდილს შიდსის შედეგად.

მთელ მსოფლიოში 10-დან 4 ქვეყანაში აქამდე არ არსებობს კონკრეტული უფლებრივი ნორმები აივ-თან დაკავშირებული დისკრიმინაციის დაუშვებლობის ან აღკვეთისათვის. ნიგერიაში, მაგალითად, ყოველ მეზუთეს, ვინც შიდსით არის დაავადებული, უარს ეუბნებიან სამედიცინო მომსახურებაზე. ოც ქვეყანას აქვს კანონები, რომლებიც ნებას აძლევენ მათ მოახდინონ იმ პირთა დეპორტაცია, რომლებსაც აღმოაჩნდებათ აივ-ი. ორმოცდაოთხ ქვეყანას აქვს გარკვეული შეზღუდვები ინფიცირებული პირებისთვის მათი გადაადგილებისას, და ხუთ ქვეყანაში საერთოდ აკრძალულია შესვლა.

2007 წლისთვის ცნობილი გახდა ნამიბიაში აივ-დადებითი ქალების იძულებით სტერილიზაციაზე, და დამოწმებულია, სულ ცოტა, სტერილიზაციის 15 შემთხვევა 2008 წლიდან. მსგავსი ისტორიები დაფიქსირებული იქნა ზამბიაში და კონგოს დემოკრატიულ რესპუბლიკაში.

კარგი ამბები

მიუხედავად იმისა, რომ ეროვნული ეპიდემიები განაგრძობს გაფართოებას მრავალ ქვეყანაში, 2001 წლიდან 25 ქვეყანაში შეინიშნება 50 პროცენტზე მეტი კლება, ინფიცირების ახალი შემთხვევებისა.

2011 წელს აივ-ის მატარებელ ფეხმძიმე ქალთა 57%-მა შემოსავლის დაბალი და საშუალო დონის ქვეყნებში მიიღეს წამლებით მკურნალობის ეფექტური სქემები ინფექციის დედიდან შვილზე გადაცემის აღსაკვეთად. უკანასკნელი ორი წლის მანძილზე დასნებოვნების ახალი შემთხვევების შემცირების ნახევარი დაფიქსირდა ახალშობილთა შორის.

საპარის სამხრეთით ქვეყნებში ერთი მესამედით შემცირდა შიდსით გამოწვეული სიკვდილები ბოლო ექვსი წლის მანძილზე და სულ უფრო მეტი ადამიანი იღებს მკურნალობას, მათ შორის ფეხმძიმე ქალთა 59%, რომლებიც აივ-ით იყვნენ დასნებოვნებულნი.

ახლა რვა მილიონზე მეტი ადამიანი იღებს ანტირეტროვირუსულ პრეპარატებს. ხელმისაწვდომი გახდა მკურნალობაც, რადგან მკვეთრად დაეცა ღირებულება 10 000 დოლარიდან ერთ ადამიანზე 2000 წელს, 100 დოლარზე დაბლა ერთ ადამიანზე მკურნალობის ყველაზე იაფფასიანი სქემისთვის, რომელიც WHO-გან არის რეკომენდირებული. თუმცა 7 მილიონ ადამიანს, რომლებსაც სჭირდებათ წამლები, კვლავაც არა აქვთ მათზე წვდომა.

81 ქვეყანამ გაზარდა თავისი შიდა ინვესტიციები შიდსის კვლევისა და მკურნალობისთვის 50%-ზე მეტით 2006 და 2011 წლებს შორის. 2015 წლისთვის, სხვადასხვა შეფასებებით, წლიური მოთხოვნილება შიდსთან ბრძოლისთვის იქნება 22-დან 24 მილიარდ დოლარამდე.

* ყველაზე ხშირად გამოყენებული წყაროები: ფაქტობრივი მონაცემები და იუნეიდს-ის მსოფლიო მოხსენებები; კაიზერის ოჯახის ფონდი.

პრაქტიკული ნაბიჯები

- შიდსთან ბრძოლის მსოფლიო დღე, 1 დეკემბერია, – ეს არის შესაძლებლობა გავერთიანდეთ ამ დამანგრეველი სნეულების წინააღმდეგ ბრძოლისთვის. დაეხმარეთ სხვებს, გაიგონ პრობლემები, მიეცით წიგნები და ფურცლები ან სთხოვეთ ვინმეს აივ-დადებითი სტატუსით ესაუბროს თქვენს ჯგუფს. ორგანიზება გაუკეთეთ სახსრების შეგროვებას პროექტისთვის „შიდსის ობლები“ ან სხვა ორგანიზაციისთვის, რომელიც ეხმარება შიდსით დაზარალებულებს.

დამატება 1

გენდერული ანდაზები და გამონათქვამები

ტრადიციული გამონათქვამები ჩვენი კულტურების მოზაიკის ნაწილს წარმოადგენს. მიუხედავად იმისა, რომ ქვემოთ მოყვანილი ანდაზები და გამონათქვამები უკვე აღარ გამოიყენება, ისინი კვლავინდებურად აირეკლავენ ღრმად ჩამჯდარ დამოკიდებულებებს ქალების მიმართ.

„კარგი ცოლი მონასავით მორჩილი უნდა იყოს... ქალი ქალია თვისებათა გარკვეული ნაკლებობის ძალით – ბუნებრივი დეფექტურობით“.

- არისტოტელე

„ქალის ადგილი ან სახლშია ან საფლავში“.

- პუშტუნების ანდაზა, ავღანეთი

„კაცს ჯერ თავისი ძე უყვარს, შემდეგ აქლეში და მერე ცოლი“.

„ქალის სამოთხე ქმრის ფეხებთანაა“.

- არაბული გამონათქვამები

„კაცები ქალებზე ზრუნავენ, იმიტომ რომ ალაჰმა მისცა მათ უპირატესობა მეორეებთან შედარებით და იმიტომაც, რომ ისინი ხარჯავენ თავიანთი ქონებიდან“.

- ყურანი 4,34

„თუ ცოლი კვდება, ეს კოჭში დარტყმას ჰგავს, ხოლო თუ ქმარი კვდება ეს თავში დარტყმაა“.

- პენჯაბის ხალხური ანდაზა

„გოგონას დაბადება – ძღვენია სხვა ადგილზე; ვაჟის დაბადება კი, ძღვენია აქ“.

- ინდოეთის ძველი ატჰარვა ვედა

„მადლობა შენ, უფალო, რომ ქალად არ შემქმენი!“

- ორთოდოქსალური ებრაელების დილის ლოცვის ნაწილი

„თუ ვირი ავა კიბეზე, ჩვენ შევძლებთ სიბრძნის პოვნას ქალში“.

„ქალს, ძაღლსა და კაკლის ხეს, რაც მეტი მოხვდებათ, მით უკეთესნი გახდებიან“.

- იორუბას ხალხური ანდაზა. (ნიგერია).

„ქალი და დეფექტური კაცი ერთი და იგივეა“.

- კიკუიუს ხალხური ანდაზა. (კენია).

„ის ქალად დაიბადა, ვინაიდან ათასობით ცოდვა ჩაიდინა წარსულ ცხოვრებაში“.

- ბუდისტური გამოთქმა

„ქალიც ადამიანია, მაგრამ უფრო დაბალი, ვიდრე კაცი“.

„ეს ბუნების კანონია, რომ ქალს ნება არა აქვს, ჰქონდეს საკუთარი ნება“.

- კონფუცი, ჩინეთი

„არსებობს სამი რამ, რაც არ შეჰფერის ქალს: ყველაზე დიდი მათგან, მარცხია, გააჩინოს ვაჟები“.

- მენ-ცზი, კონფუციანელი კაცი

„თუ ძე გყავთ, შეიძლება ითქვას, რომ გყავთ შთამომავალი.
მაგრამ ვერ იტყვით იგივეს, თუნდაც ათი ქალიშვილი
გყავდეთ“.

- *ვიეტნამი*

„კაცები ოქროსავით არიან; ქალები კი, თეთრი ტილოსავით“.
- *კამბოჯა*.

„თმა გრძელი და ჭკუა მოკლე“.

- *ქართული*.

„არ არსებობს ბრძენი ქალი“.

- *შეცდია*

„კაცი ჭკუის გარეშე და ქალი კაცის გარეშე, ვერასოდეს
იღებთან საკუთარ ფეხზე“.

- *ესტონეთი*

„სათავსო, ღობე და ქალი ყოველთვის საჭიროებენ შეკეთებას“.

- *ამერიკა*.

„იმისათვის, რომ დააყენოთ ცოლი ჭეშმარიტების გზაზე,
სცემთ და თუ მაინც გადასცდება იმ გზას, კვლავ სცემთ“.

- *პუერტო რიკო და ესპანეთი*.

„რეგულარულად სცემთ ცოლს... თუნდაც არ იცოდეთ
რისთვის – მას თავად ეცოდინება“.

- *ზამბია*.

„სიყვარული იწყება მათრახის წვერიდან“.

- *კორეა*.

„ქალები ძაღლებივით არიან: რაც მეტს მოსცხებთ, მით მეტად შეგიყვარებენ“.

- *არგენტინა.*

„ცხენი და ქალი მხოლოდ მაშინ მუშაობენ, როცა კარგად ურტყავენ“.

- *რადჯახსტანი, ინდოეთი.*

„სცემს – ესე იგი, უყვარს“.

- *ინგლისი.*

დანართი 2

სასარგებლო ვებ-გვერდები

თითოეულ ჩვენგანს შეუძლია თავისი წვლილი შეიტანოს იმ ვოკონებისა და ქალების ცხოვრების შეცვლაში, რომლებიც აღმოჩნდნენ ამ წიგნში აღწერილ ტრაგიკულ სიტუაციებში. ქვემოთ ჩამოთვლილი ინტერნეტ-გვერდები, მხოლოდ იმ ორგანიზაციებისა და კომპანიების რეპრეზენტაციული ჩამონათვალია, რომელთაც შეუძლიათ დაგეხმარონ გაიგოთ მეტი და რომლებიც შეგიძლიათ ამოარჩიოთ მხარდაჭერის მიზნით.

სილარიბე

დალიტების თავისუფლების დაცვის ორგანიზაცია	www.dalitnetwork.org/
„პროდუქტები მოშიმშილეებს“	www.fh.org/
„პროდუქტები გაჭირვებულებს“	www.foodforthepeople.org/
„თავისუფლება შიმშილისგან“	www.freedomfromhunger.org
საერთაშორისო ორგანიზაცია უსახლკაროთა პრობლემებზე/	www.homeless-international. org/
შიმშილთან ბრძოლის ვებ- გვერდი (The Hunger Site-)	www.thehungersite.com
„ურბან ნეიბორს ოფ ჰოპი“ (Urban Neighbours of Hope)	http://www.unoh.org/

ლტოლვილები

პარტნიორობა ლტოლვილების დასახმარებლად (Refugee Highway Partnership)	http://www.refugeehighway.net/
ლტოლვილთა საქმეების გაეროს სამმართველო	www.unhcr.org
ლტოლვილთა დახმარების საერთაშორისო ორგანიზაცია	www.refintl.org
ქალთა კომისია ლტოლვილთა საქმეებზე	www.womenscommission.org/
მსოფლიო ინფორმაცია ლტოლვილებზე	www.refugees.org

ქვრივები

„ქვრივთა დაცვა“	http://appealforwidows.org/
„როცა ვეხმარებით ობლებსა და ქვრივებს“	http://acthow.org/
ავღანეთის ახალგაზრდობის აღორძინების ასოციაცია	www.aryahelps.org/
დახმარება მსოფლიოს ქვრივებს“	www.widowscareworldwide.org/
ქვრივთა უფლებების დაცვის საერთაშორისო ორგანიზაცია	www.widowsrights.org/

ყრუნი

საერთაშორისო მისიონერული ორგანიზაცია ყრუთა პრობლემებზე	www.deafmin.org/
ყრუთა დახმარების მისია	www.deafmissions.com
„მსოფლიოს ყრუ ადამიანები“	http://deafpeoples.org/
„დეფ ვორლდ მინისტრის (Deaf World Ministries – მსოფლიოს ყრუთა სამისიონერო ორგანიზაცია)	www.deafworldministries.com/
„D.O.O.R. (Deaf Opportunity Out Reach“ (საერთაშორისო ორგანიზაცია ყრუთა მიწვევების შესაძლებლობა)	www.doorinternational.com
„უსიტყვო კურთხევა“	www.silentblessings.org/
„სტორი რანერს“ (Story Runners) (მოხრობელები)	www.storyrunners.com/ strategies/storyone-deaf-mission
ყრუთა მსოფლიო ფედერაცია	www.wfdeaf.org/

ბავშვი-ჯარისკაცები

„საერთაშორისო ამნისტია“	http://web.amnesty.org/pages/ childsoldiers-index
ბავშვი-ჯარისკაცების დაცვის საერთაშორისო ორგანიზაცია	www.child-soldiers.org
„ომის ბავშვები“	childvictimsofwar.org.uk
„გადარჩენის ბავშვები“	http://www.savethechildren.org

ომის ბავშვების დაცვის საერთაშორისო ორგანიზაცია	www.warchild.org
კომპანია „აღმოვფხვრათ დაქირავება 18 წელზე დაბალ ასაკში“	—

ქუჩის ბავშვები

„ექშნ ფორ სტრიტ კიდს“ (Action for Street Kids – უპატრონო ბავშვების)	http://action4streetkids.org.uk/
დაცვის საერთაშორისო ორგანიზაცია „ექშნ ინტერნეშნლ“ (Action International – მოქმედებათა საერთაშორისო ორგანიზაცია)	www.actioninternational.org/
„ჩაილდ ჰოპ“ (Child Hope – ბავშვის იმედი)	www. childhope.org.uk
სამისიონერო ორგანიზაცია „თითოეული ბავშვი (აფრიკა)“	http://www.ecmafrica.org/
უპატრონო ბავშვების საერთაშორისო დღე	www.streetchildrenday.org/
უპატრონო ბავშვების დაცვის საერთაშორისო ორგანიზაცია	www.inernationalstreetkids.com
„რეილვეი ჩილდრენ“ (დიდი ბრიტანეთი) (Railway Children)	www.railwaychildren.org.uk
„უპატრონო ბავშვები ქრისტესთვის“ (ფილიპინები)	www.streetkids.net/

„თინ ჩელენჯ“ (Teen Challenge – მოზარდების პრობლემები)	Globaltc.org
„ტოიბოქსი“ (ლათინური ამერიკა) (Toybox – ყუთი სათამაშოებისთვის)	www.toybox.org.uk
რისკის ჯგუფში შემაგალი ბავშვების დახმარების საერთაშორისო ორგანიზაცია „ვივა ნეთვორქ“	http://www.viva.org
„ვორ ჩაილდ“ (War Child – ომის ბავშვები)	www.warchild.org.uk

გოგონების მკვლელობა

გამქრალი 50 მილიონი (ინდოეთი)	http://50millionmissing.wordpress.com/
„გენდერსაიდ ვოჩ“ (Gendercide Watch – გენდერსაიდის სადარაჯოზე)	http://www.gendercide.org/
დაუბადებელი ბავშვების დაცვის საზოგადოება (ჩინეთი)	www.spuc.co.uk
„ქალთა უფლებები საზღვრებს გარეშე“ (ჩინეთი)	http://www.womensrightwithoutfrontiers.org/

ბავშვთა ქორწინებები

„გოგონები და არა სასძლოები“	http://girlsnotbrides.org/
დახმარება გოგონა-სასძლოებს (აშშ)	www.helpthechildbrides.com
ორგანიზაცია „დიდი ბრიტანეთის გემის“ პეტიცია ადრეული და იძულებითი ქორწინებების წინააღმდეგ	http://plan-uk.org/what-we-do/campaigns/because-i-am-a-girl/get-involved/take-the-vow/

ბავშვთა შრომა

საზოგადოება მონობის წინააღმდეგ	http://slaverysociety.addr.com/slaverysasia.htm
დაღიჭების დაცვის თავისუფლების ორგანიზაცია (ინდოეთი)	http://www.dalitnetwork.org/
გააკეთე რამე (Do Something.org)	http://www.dosomething.org/tipsandtools/background-sweatshops
ბავშვთა შრომის კოალიცია	http://www.stopchildlabor.org/
„ბავშვთა უფლებები და თქვენ“ (ინდოეთი)	www.cry.org
კომპანია „პატიოსანი სამოსისათვის“ (ავსტრალია) (The Fair Wear Campaign)	http://www.fairwear.org.au/

„თავისუფლები რათა იმუშაონ“ (Free to Work), ორგანიზაციის „არა გაყიდვისათვის“ პროექტი (Not for Sale)	www.free2work.org
გლობალური სამიზნე ჯგუფი ბავშვთა შრომის საკითხებზე	http://globalmarch.org/issues/ Child-Labour
International Labor Organization	www.ilo.org
„არა ბავშვთა შრომას“ (კანადა)	http://nochildlabour.org
იმიგრანტი ბავშვების უფლებების დაცვის ცენტრი (აშშ)	www.theyoungcenter.org/

ქალები საბრძოლო მოქმედებების ზონებში

„ჰილ აფრიკა“ (heal Africa – აფრიკის განკურნება)	www.healafrika.org/ empowering-women/
ქალთა ერთობლივი ძალისხმევა სექსუალური ძალადობის მსხვერპლთა დასახმარებლად	http://donordirectaction.org/ synergie/
საერთაშორისო ორგანიზაცია „ქალები ქალებისთვის“	www.womenforwomen.org
„ქალები საბრძოლო მოქმედებების ზონებში“	www.womeninwarzones.org/

ინგალიდები – ზოგადი ინფორმაცია (ინილეთ აგრეთვე „ძალადობა ინგალიდ ქალებთან მიმართებით“)

ინგალიდთა დახმარების ექსპერტული ქსელი	www.edan-wcc.org/
„ჯონი და მეგობრები“	www.joniandfriends.org
ორგანიზაცია „სახურავის მეშვეობით“ (Through The Roof)	www.throughtheroof.org/

მუსლიმი ქალები

„Sawera“ (პაკისტანი)	http://www.asafeworldforwomen.org/partners-in-asia/partners-in-pakistan/sawera.html
„ქალები შარიათის წინააღმდეგ“	http://www.womenagainsthariah.com/
„ქალები, მუსლიმური სამართლის ქვეშ“	www.wluml.org/
„ახალგაზრდა ქალები ცვლილებებისთვის“ (ავღანეთი)	http://www.youngwomenforchange.org/

ძალადობა ინგალიდ-ქალებთან დამოკიდებულებაში

ძალადობა ქალებთან მიმართებით	www.vaw.umn.edu/
---------------------------------	--

ძალადობა ოჯახში

ირანელი და ქურთი
ქალების უფლებების
დაცვის ორგანიზაცია (დიდი
ბრიტანეთი) <http://ikwro.org.uk>

„ვეუთხრათ „არა“ –
ერთობლივად დავამთავროთ
ძალადობა“ <http://saynotowiolence.org/>

„გავაჩეროთ ძალადობა
ქალებთან დამოკიდებულებაში“ [http://www.stopvaw.org/
Domestic_Violence2](http://www.stopvaw.org/Domestic_Violence2)

შენი შენა: გახსოვდეთ, რომ ადგილობრივ სატელეფონო წიგნებში, ასევე ინტერნეტ-ძიების გამოყენებით, თქვენ შეგიძლიათ იპოვოთ სადღეღამისო ცხელი ხაზებისა და სამსახურების სატელეფონო ნომრები, რომლებიც ხელმისაწვდომია მრავალ ქვეყანასა და ქალაქში

განათლება

„ბავშვები კრიზისულ
სიტუაციებში“ www.childrenincrisis.org/

გოგონათა საერთაშორისო დღე <http://dayofthegirl.org>

გლობალური მხარდაჭერა
განათლების მხარდასაჭერად [http://campaignforeducation.
org](http://campaignforeducation.org)

საერთაშორისო ორგანიზაცია
„პლან ინტერნეშნლ“ (Plan
International) www.plan-uk.org/

„გადავარჩინოთ ბავშვები“ www.savethechildren.org/

კომპანია „10X10“ <http://10X10act.org/>

გაეროს გენერალური მდივნის სპეციალური წარმომადგენელი გლობალური განათლებისთვის	educationenvoy.org/
გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ინიციატივა გოგონათა განათლების სფეროში	http://www.ungei.org/
„ვორლდ ვიუენ“ (world vision – მსოფლიო ხედვა)	http://www.worldvision.org/ our-work/education

ქალის გენიტალიების დასახიჩრების პრაქტიკა

„საერთაშორისო ამნისტია“	www.amnesty.org/
ფონდი „უდაბნოს ყვავილი“	www.desertflowerfoundation. org/en/
ევროპული კომპანია „აღმოვფხვრათ ქალის გენიტალიების დასახიჩრების პრაქტიკა“	http://www.endfgm.eu/en/
„თანასწორობა ახლა“	http://equalitynow.org/
შევაჩეროთ ქალის გენიტალიების დასახიჩრების პრაქტიკა (“STOP-FGM-NOW. COM”)	www.stop-fgm-now.com/
შენიშვნა: „ფეისბუქში“ და „ტვიტერში“ ასევე არის ჯგუფები, რომლებიც მოცემულ საკითხს ეძღვნება, ასეთებია: “STOP FGM”.	

რელიგიური მონები

მონობასთან ბრძოლის საერთაშორისო ორგანიზაცია	http://anti-slaverysociety.addr.com/slaverysasia.htm
„ეკერი ჩაილდ“ (Every Child)	http://www.everychild.org.uk/devadasi
მისიონერული ორგანიზაცია „ყოველი ბავშვი“ (აფრიკა)	http://www.esmafrica.org.36223.ihtml
„საერთაშორისო საჭიროებები“ (International needs)	http://www.inneeds.org.uk/
„ღვთის მსახურები“ (Servants of the Goddess)	www.servantsofthegoddess.com
მისიონერული ორგანიზაცია „სვიტვოტერი“ (განა) (Sweetwater)	sweetwaterhouse.org/

მშობიარობა

„ეთიოპიდი“ (Ethiopia – ეთიოპია; aid – დახმარება)	www.ethiopiaid.org.uk
„ყოველი დედა დათვლითა“	www.everymotnercounts.org/
ფისტულებთან ბრძოლის ფონდი	www.fistulafoundation.org/
ფონდი „თავისუფლება ფისტულებისგან“	www.freedomfromfistula.com
გაეროს ფონდი ხალხთა განსახლების სფეროში (იუნფეპა)	www.unfpa.org/public/mothers

„ქალები --- დედები”	www.womendeliver.org/
ფისტულებთან ბრძოლის საერთაშორისო ფონდი	http://worldwidefistulafund.org

ფისტულები – იხ. „მშობიარობა”

შიდსი

გლობალური კოალიცია ქალთა და შიდსის საკითხებში	http://www.womenandaids.net
შიდსთან ბრძოლის მსოფლიო ღღე	http://www.worldaidsday.org/

ქალებითა და ბავშვებით ვაჭრობა

ქალებით ვაჭრობის წინააღმდეგ ბრძოლის კოალიცია	www.catwinternational.org/
ECPAT (”დავამთავროთ ბავშვთა პროსტიტუცია, ბავშვთა პორნოგრაფია და ბავშვებით ვაჭრობა სექსუალური ექსპლუატაციის მიზნით”)	www.espat.net/
საერთაშორისო ორგანიზაცია „ფრი ფორ ლაიფ” (Free for Life – თავისუფლება სიცოცხლისთვის)	www.freeforlifeintl.org/
ქალებით ვაჭრობის წინააღმდეგ ბრძოლის მსოფლიო ალიანსი	www.gaatw.org/

Human Trafficking.org (ქალებით ვაჭრობა)	www.humantrafficking.org/
„მანა ფრიდომი“ (Freedom – თავისუფლება)	www.mannafreedom.com
„არა გაყიდვისთვის“	www.notforsalecampaign.org/
„შევაჩეროთ ტრეფიკი“	www.stopthetraffik.org/
ადამიანებით ტრანსნაციონალური ვაჭრობის საწინააღმდეგო ორგანიზაცია	http://tdh-childprotection.org

რეკომენდებული ვებ-გვერდები ქალებისა და გოგონების დაცვისათვის

„უსაფრთხო მსოფლიო ქალებისთვის“	www.asafeworldforwomen.org
„გერლეფექტ“ (Girl Effect)	www.girleffect.org
„ჰუმან რაიტს ვოჩ“ (Human Rights Watch – უფლებათა დამცველი)	www.hrw.org
„ჰუმანიუმ“	www.humanium.org
გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია	www.un.org/womenwatch/ , http://www.unwomen.org/
გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ქალთა ფონდი	www.unifem.org

გაუპატიურება როგორც ომის იარაღი-იხილეთ “ქალები ომის ზონებში.”

ჯანმრთელობის პრობლემები

გლობალური ალიანსი ქალების ჯანმრთელობისათვის www.gawh.org/home.php5

ღირსების მკვლელობა

ფეისბუქი: საერთაშორისოკამპანია ღირსების მკვლელობის წინააღმდეგ.

გენდერსაიდ ვოზ	www.gendercide.org
----------------	--

შეაჩერეთ ღირსების მკვლელობები	—
-------------------------------	---

დანართი 3

რეკომენდირებული წიგნები

- Ali, Nujood, *I am Nujood, Age 10 and Divorced* (Crown, 2010).
- Batstone, David, *Not For Sale. The Return of the Global Slave Trade* (Revised & Updated, HarperOne, 2010).
- Belles, Nita, *In Our Backyard: A Christian Perspective on Human Trafficking in the United States* (Xulon, 2011).
- Brooks, Geraldine, *Nine Parts of Desire: The Hidden World of Islamic Women* (London: Hamish Hamilton, 1995).
- Chang, Leslie T., *Factory Girls: From Fillage to City in a Changing China* (Spiegel & Grau, 2008)
- Dirie, Waris, *Desert Flower* (William Morrow, 1998).
- Haugen, Gary, *Good News About Injustice: A Witness of Courage in a Hurting World* (Inter Varsity Press, 2009, 1999).
- Haugen, Gary, *Terrify No More* (Thomas Nelson, 2005).

- Henry, Sharon, *Radhika's Story: Surviving Human Trafficking* (New Holland, 2010).
- Hosseini, Khaled, *A Thousand Splendid Suns* (London: Bloomsbury, 2007).
- Jewell, Dawn Herzog, *Escaping the Devil Bedroom* (Kregel, 2008).
- Kara, Siddarth, *Bonded Labor: Tackling the System of Slavery in South Asia* (Columbia University Press, 2012).
- Kristof, Nicholas D. and Sherly1 WuDunn, *Half the Sky: Turning Oppression Into Opportunity for Women Worldwide* (Knopf, 2009).
- Lloyd, Rachel, *Girls Like Us: Fighting for a World Where Girls Are Not for Sale, an Activist Finds Her Calling and Heals Herself* (Harper Perennial, 2011).
- Love, Fran and J. Eckheart, eds, *Ministry to Muslim Women: Longing to Call Them Sisters* (William Caray Library, 2000).
- Muhsen, Zana and A. Grofts, *SOLD: One Woman's True Account of Modern Slavery* (Time Warner, 1994).
- Nazer, Mende and Damien Lewis, *Slave: The True Story of Girl's Lost Childhood and Her Fight to Survival* (Virago, 2007).

- Parshall, Phil and Julie, *Lifting the Veil; The World of Muslim Women* (Georgia, US: Gabriel Publishing 2002).
- Roper, Matt, *Street Girls: Hope on the Streets of Brazil* (UK: Paternoster Lifestyle, 2001).
- See, Lsa, *Snow Flower and the Secret Fan* (Random House, 2005).
- Shakib, Siba, Afghanistan, *Where God Only Comes to Weep* (London: Century, 2002).
- Shannon, Lisa, *A Thousand Sisters: My Journey into the Worst Place of the Earth to Be a Woman* (Seal Press, 2010).
- Shelley, Louse, *Human Trafficking: A Global Perspective* (Virginia, George Mason University, 2010).
- Westwater, Julie, *Street Kid: Onde Child's Desperate Fight for Survival* (Harper Element, 20066666).
- Worden, Minky, *The Unfinished Revolution: Voices from the Global Fight for Women's Rights* (The Policy Press, 2012).

დანართი 4

მსოფლიოს თქვენული ხედვის გამახვილების 7 მეთოდი

1. სთხოვეთ ღმერთს მოგაშორეთ ყოველი „თეთრი ლაქა“, რომელიც შეიძლება გაგჩენოდათ. ილოცეთ იმაზე, რომ მან გახსნას თქვენი გულის თვალები, რათა შეძლოთ, რომ მსოფლიო მისი თვალით დაინახოთ.
2. გააფართოვეთ თქვენი შემეცნების წრე. ჩამოიყალიბეთ ჩვევა, რომ ჩაწეროთ მსოფლიოს ახალი ამბები გაზეთებიდან, რადიოდან და ტელევიზიიდან, ასევე გამოიყენეთ ეს ამბები ლოცვის საფუძვლად.
3. დანერგეთ საქმეების 20:20 პრინციპი, იარეთ „სახლიდან სახლში!“ გამოიმუშავეთ ლოცვით სიარულის (ან სირბილის) ჩვევა, როდესაც სახლების გვერდით ჩაივლით ხოლმე. დაუმეგობრდით მეზობელს, რომელიც, შესაძლოა, არ არის დაბადებული თქვენს ქვეყანაში. შესაძლოა გაგაოცოთ იმან რა თბილად მიგიღებენ ისინი, როცა მიმართავთ, როგორც მოწაფე, რომელიც გულწრფელადაა დაინტერესებული მათი კულტურის გაცნობით.
4. ავარჯიშეთ თქვენი გონება და გული. გამოიკვლიეთ უხილავი ჰორიზონტები სტატიებით, წიგნებითა და

სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმებით. გამოიყენეთ ლოცვის დამხმარე სახელმძღვანელოები, ისეთები როგორებიცაა: „ოპერეიშნ ვორლდ“ (*Operation World* – ოპერაცია მსოფლიო). მიზნად დაისახეთ, რომ ყოველთვის რაღაც ახალი დაიმახსოვროთ.

5. აქტიური ინტერესი გამოამჟღავნეთ მისიონერული საქმისადმი, რომელსაც მხარს უჭერს თქვენი ეკლესია. იკითხეთ მათი ამბები და ილოცეთ მათზე. მიიწვიეთ ისინი სახლში, თუ გექნებათ ამისი შესაძლებლობა.
6. თქვენი ოფლით ნაშოვნი ფულიდან რაღაც ნაწილი გაიღეთ უცხოური პროექტისათვის – ეს თქვენი ყურადღების ფოკუსირების საიმედო ხერხია!
7. იფიქრეთ იმაზე, რომ თქვენი შვებულება ამ წელს გაატაროთ, სახლის ან უცხოეთის მისიის პროექტში. მისიის წარმომადგენლობა გთავაზობთ მიმზიდველი შესაძლებლობების ფართო სპექტრს წლის განმავლობაში. თქვენ სახლში გაცილებით მეტს ჩამოიტანთ, ვიდრე გარუჯვას!

შინაარსი

წინასიტყვაობა	3
შესავალი	5
1. სასძლოები საფრთხეში არიან	7
2. ბავშვთა შრომა	16
3. ბავშვთა ქორწინებები	30
4. მშობიარობა	41
5. ინვალიდი ქალები	46
6. ძალადობა ოჯახში*	55
7. განათლება	67
8. ქალის გენიტალიების დასახიჩრების პრაქტიკა	77
9. აბორტები და გოგონების ზოცვა	84
10. გენდერული უთანასწორობა	92
11. გოგონა-ჯარისკაცები	105
12. გოგონები ქუჩებში	114

13. ჯანმრთელობა და სიცოცხლის ხანგრძლივობა	127
14. მკვლელობა „ღირსებისთვის”	136
15. სიღარიბე	147
16. გაუპატიურება, როგორც ომისა და რელიგიური ექსტრემიზმის იარაღი	155
17. ლტოლვილები	165
18. რელიგიური მონები	175
19. ვაჭრობა გოგონებითა და ქალებით	179
20. ქვრივები	198
21. ქალები და შიდსის პანდემია	206
დამატება 1	216
დანართი 2	220
დანართი 3	234
დანართი 4	237

ძალადობა, ტრეფიკინგი და გენდერული დისკრიმინაცია სულ უფრო მზარდი საფრთხეა 21-ე საუკუნეში მცხოვრები გოგონებისა და ქალებისთვის. SOS: გადაარჩინეთ ჩვენი დები უბრალო და ამავე დროს ძალმოსილი სახელმძღვანელოა ადამიანის უფლებათა საკითხებზე, რაც მსოფლიოს მოსახლეობის თითქმის ნახევარს ძალიან აელევებს.

ეს წიგნი არა მხოლოდ ყრმა გოგონათა კვლის, სარძლო გოგონების, ჯარისკაცი გოგონების, ქალთა გენიტალიების დასახიჩრების, „ღირსების“ მკვლელობების და სხვა შემზარავ სისასტიკეებზე მოგვითხრობს. მისი მიზანია შთააგონოს პიროვნებები და ეკლესიები, რათა ილოცონ და იმოქმედონ ამ ტენდენციის შემოსაბრუნებლად.

გარისკეთ და გადაშალეთ ეს წიგნი! თქვენ ვეღარ დარჩებით ისეთი, როგორიც იყავით... შეეხებათ ღმერთი და მგზნებარებით აგავსებთ უმწყოთათვის; მათთვის, ვისაც დახმარება სჭირდება.

„ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი წიგნი ჩემს ცხოვრებაში!“

*დოქ. ჯორჯ ვერვერი,
OM International-ის დამაარსებელი და საპატიო
საერთაშორისო დირექტორი*

*ხასიათის ნამდვილი სიმტკიცე: ქალები იპყრობენ
მსოფლიოს ღმერთის გულისათვის.*

დებორა მეროფი არის ფოტოჟურნალისტი, რომელმაც იმოგზაურა მსოფლიოს 115 ქვეყანაში OM International-ში მუშაობის დროს. უკანასკნელი 28 წლის მანძილზე მან დაწერა მრავალი სტატია და რვა წიგნი, რომელთა შორისაა: **ევროპა: იმედის განახლება** და **ფსალმუნები ზღვიდან**.

